

Gmina Ciechanowiec

Powiat wysokomazowiecki, województwo podlaskie

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY CIECHANOWIEC

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR
RADY MIEJSKIEJ W CIECHANOWCU
z dnia

PRO ARTE

PRO ARTE SPÓŁDZIELNIA ARCHITEKTÓW

biuro
pracownia 15

02-541 Warszawa, ul. Narbutta 42 lok 10
00-401 Warszawa, ul. 3 Maja 7a m. 63

tel/fax 0 22 848 00 21
tel/fax 0 22 622 33 18

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Karolina Ciulkin	wpis na listę Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie Nr WA-405
Dorota Gadomska	wpis na listę Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie Nr WA-272
Hanna Mieszkowska	wpis na listę Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie Nr WA-131
Paweł Decewicz	
Maciej Potrawiak	

I.	WPROWADZENIE.....	8
1.	Podstawa prawna	8
2.	Układ dokumentu Studium	8
3.	Materiały wejściowe	9
II.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU.....	12
4.	Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.....	12
4.1.	Planowanie przestrzenne w gminie.....	12
4.2.	Struktura przeznaczenia terenów	17
4.3.	Struktura użytkowania gruntów.....	18
5.	Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	19
	Miejski obszar osadniczy	20
	Wiejska sieć osadnicza	22
6.	Stan środowiska i wymogi jego ochrony	27
6.1.	Warunki naturalne.....	27
6.1.1	Budowa geologiczna	27
6.1.2	Rzeźba terenu.....	28
6.1.3	Warunki geologiczno-inżynierskie	29
6.1.4	Gleby	29
6.1.5	Surowce naturalne	31
6.1.6	Wielkość zasobów wodnych.....	32
	Warunki hydrogeologiczne	32
	Warunki hydrograficzne	33
6.1.7	Warunki klimatyczne	34
6.1.8	Szata roślinna.....	34
6.1.9	Fauna	35
6.2.	Jakość i zagrożenia środowiska	36
6.2.1	Jakość zasobów wodnych.....	36
	Wody powierzchniowe	36
	Wody podziemne	36
6.2.2	Jakość powietrza	37
6.2.3	Hałas.....	38
6.2.4	Promieniowanie elektromagnetyczne	38
6.2.5	Zagrożenie poważnymi awariami	38
6.3.	Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego 38	
6.3.1	Obiekty i tereny objęte formami ochrony przyrody.....	38
	Obszary Natura 2000	38
	Obszar chronionego krajobrazu.....	40
	Pomniki przyrody	40
6.3.2	Powiązania przyrodnicze.....	44
6.4.	Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	47
6.4.1	Warunki przyrodnicze rolnictwa.....	47
6.4.2	Kierunki produkcji rolniczej.....	49
6.4.3	Melioracje wodne.....	50
6.4.4	Lasy i grunty leśne	53
7.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	55

7.1.	Rys historyczny	55
7.2.	Zasoby dziedzictwa kulturowego	58
7.3.	Stan ochrony prawnej zabytków.....	60
7.4.	Zabytki nieobjęte ochroną prawną.....	66
7.4.1	Zabytki nieruchome.....	66
7.4.2	Zabytki ruchome	69
7.4.3	Zabytki archeologiczne	69
7.5.	Strefy ochrony konserwatorskiej	73
7.6.	Gminny program opieki nad zabytkami.....	76
7.7.	Zasady ochrony zasobów zabytkowych.....	77
7.8.	Dobra kultury współczesnej	78
8.	Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia granic krajobrazów priorytetowych	78
9.	Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia	78
9.1.	Sytuacja mieszkaniowa	78
9.2.	Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w usługi	80
10.	Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	82
10.1.	Zagrożenie powodzią	82
10.2.	Zagrożenie pożarowe	84
10.3.	Przestępczość.....	84
10.4.	Zagrożenia komunikacyjne	84
11.	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	84
11.1.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	84
11.1.1	Działalność gospodarcza	84
11.1.2	Produkcja rolna	85
11.1.3	Turystyka i wypoczynek.....	86
11.1.4	Rynek pracy	87
11.1.5	Analiza zmian w zaludnieniu w latach 2005-2014	88
11.2.	Prognozy demograficzne	89
11.3.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	90
11.3.1	Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	90
11.3.2	Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.....	91
11.3.3	Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych...91	
11.3.4	Analiza porównawcza	92
11.3.5	Potrzeby inwestycyjne wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy	93
11.3.6	Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	93
12.	Stan prawny i struktura własności gruntów	96
13.	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych ...97	
14.	Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	97
15.	Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	97
15.1.	Udokumentowane złoża kopalin.....	97
15.2.	Zasoby wód podziemnych.....	98
15.3.	Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	98

16. Występowania terenów górniczych.....	98
17. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	98
17.1. Diagnoza stanu.....	98
17.1.1 Układ drogowy.....	98
17.1.2 Komunikacja publiczna	102
17.1.3 Ruch rowerowy	102
17.2. Uwarunkowania rozwoju układu transportowego	103
17.3. Stan gospodarki wodno-ściekowej	104
17.3.1 System wodociągowy.....	104
17.3.2 System kanalizacji sanitarnej.....	105
17.3.3 System kanalizacji deszczowej.....	107
17.4. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami	107
17.5. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej	108
17.5.1 System elektroenergetyczny	108
17.5.2 System ciepłowniczy	108
17.5.3 System gazowniczy	108
17.6. System telekomunikacyjny.....	109
18. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	110
18.1. Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego.....	110
18.2. Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego...	112
19. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.....	114
20. Występowanie urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii	115
III. CELE ORAZ WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....	117
IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	118
21. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego.....	118
21.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy	118
21.1.1 Obszar struktury osadniczej.....	118
21.1.2 Przestrzenie publiczne miasta.....	119
21.1.3 Strefy o zróżnicowanym zainwestowaniu	120
21.2. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów	125
22. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	127
23. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	129
23.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody.....	130
23.1.1 Zasady ochrony obszarów objętych ochroną przyrody.....	130
23.1.2 Zasady ochrony obiektów objętych ochroną przyrody	131
23.2. Gospodarka złożami kopalin	131
23.3. Zasady ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych środowiska	131
23.4. Zasady ochrony powierzchni ziemi	132
23.5. Zasady ochrony zasobów wodnych	132
23.6. Zasady ochrony powietrza.....	132
23.7. Zasady ochrony przed zagrożeniami.....	133
24. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	134
24.1. Zabytki nieruchome wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków	135

24.2.	Zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.....	136
24.3.	Zabytki archeologiczne	137
24.4.	Zabytki ruchome	137
24.5.	Obszary i obiekty dóbr kultury współczesnej.....	137
24.6.	Strefy ochrony konserwatorskiej	138
24.6.1	Strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Starego Miasta.....	138
24.6.2	Strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Nowego Miasta.....	139
24.6.3	Strefa ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowego układu przestrzennego Ciechanowca	139
24.6.4	Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowego w Nowodworach	140
24.6.5	Strefa ochrony konserwatorskiej ruin zamku i zachowanych elementów zabytkowych zespołu dworskiego oraz ich otoczenia	140
24.6.6	Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu kościoła parafialnego w Pobikrach...	141
24.6.7	Strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia kapliczki w Kocach-Basiach.....	141
24.6.8	Strefa ochrony konserwatorskiej zabytkowych cmentarzy	141
24.6.9	Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego rzeki Nurzec	142
24.6.10	Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
24.6.11	Strefa ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego	142
24.6.12	Strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia zabytku archeologicznego.....	142
25.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	143
25.1.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	143
25.1.1	Kierunki rozwoju układu drogowo-ulicznego	143
25.1.2	Kierunki rozwoju układu dróg rowerowych.....	148
25.2.	Rozwój infrastruktury technicznej.....	148
25.2.1	Wodociągi	149
25.2.2	Kanalizacja	149
25.2.3	Elektroenergetyka	150
25.2.4	Ciepłownictwo	151
25.2.5	Gazownictwo	151
25.2.6	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów	152
25.2.7	Telekomunikacja.....	152
26.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	153
27.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	154
28.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.....	154
29.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.....	155
30.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	156
31.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	158
31.1.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	159
31.2.	Obszary osuwania się mas ziemnych.....	159
32.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	159
33.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	159
34.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	159

35. Obszary zdegradowane	160
36. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	160
37. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii	160
V. UZASADNIENIE I SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ.....	164
Spis rysunków	166
Spis tabel.....	166

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹ (zwaną dalej ustawą o planowaniu), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (zwane dalej studium) jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zwanymi dalej planami miejscowymi).

Zakres studium w części tekstowej i graficznej określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy².

Podstawę do podjęcia prac nad niniejszym studium stanowi uchwała Nr 120/XXIII/12 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec”.

Niniejszy dokument planistyczny w stosunku do dokumentu uchwalonego przez Radę Miejską w Ciechanowcu w 2001 r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu Studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego z 2003 r.,
- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające wcześniej wspomniane zmiany w uwarunkowaniach,
- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy o planowaniu oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ustalenia przepisów prawa, które weszły w życie po przyjęciu Studium.

2. Układ dokumentu Studium

Z uwagi na niepewność procesów rozwojowych zakłada się perspektywę obowiązywania Studium nie dłuższą niż 10 lat. Po tym okresie niezbędne jest przeprowadzenie analizy uwarunkowań rozwoju gminy, w szczególności w zakresie zapotrzebowania na nową zabudowę.

Elaborat studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec (zwanym dalej Studium) zawiera:

1. część tekstową, ilustrowaną schematami, obejmującą:
 - a. uwarunkowania rozwoju,
 - b. określenie celów i wizji rozwoju przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec,
 - c. kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - d. uzasadnienie i syntezę przyjętych rozwiązań;
2. część graficzną, składającą się z map w skali 1:25 000 o następujących tytułach:
 - a. *Plansza U – uwarunkowania rozwoju*, przedstawiające odniesienia przestrzenne dla uwarunkowań rozwoju gminy,

¹ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233

- b. *Plansza K – kierunki zagospodarowania przestrzennego*, przedstawiające odniesienia przestrzenne dla ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.
- c. *Plansza K1 – kierunki zagospodarowania przestrzennego, struktura i polityka przestrzenna*, przedstawiające odniesienia przestrzenne dla ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie struktury oraz polityki przestrzennej,
- d. *Plansza K2 – kierunki zagospodarowania przestrzennego, środowisko przyrodnicze i kulturowe*, przedstawiające odniesienia przestrzenne dla ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie: ochrony środowiska, jego zasobów i ochrony przyrody, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz obszarów zagrożonych powodzią,
- e. *Plansza K3 – kierunki zagospodarowania przestrzennego, systemy komunikacji infrastruktury*, przedstawiające odniesienia przestrzenne dla ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Wyżej wymienione elementy studium wyczerpują obowiązkowy, określony przepisami zakres studium.

3. Materiały wejściowe

W trakcie prac nad Studium wykorzystano następujące materiały:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec, uchwalone uchwałą Nr 237/XXX/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 11 grudnia 2001 r.;
2. Wnioski zgłoszone przez instytucje i organy opiniujące i uzgadniające do Studium;
3. Wnioski zgłoszone przez właścicieli gruntów do Studium;
4. Wnioski zgłoszone przez właścicieli gruntów do zmiany Studium;
5. Wnioski o zmianę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
6. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 209/XXXXI Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 28 czerwca 1993 r.;
7. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 22/V/94 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 12 grudnia 1994 r.;
8. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 152/XXXII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 28 kwietnia 1997 r.;
9. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 157/XXXIII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 9 czerwca 1997 r.;
10. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 94/XIV/99 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 grudnia 1999 r.;
11. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 198/XXVI/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 maja 2001 r.;
12. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 208/XXVIII/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 sierpnia 2001 r.;
13. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 245/XXXII/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2002 r.;

14. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenu przy ul. Łomżyńskiej, uchwalona uchwałą Nr 257/XXXVI/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 19 sierpnia 2002 r.;
15. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenów położonych w rejonie ulic: Łomżyńskiej, Kościelnej, Dworskiej i Parkowej, uchwalona uchwałą Nr 21/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 r.;
16. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenów położonych w rozwidleniu ulic Wińskiej i Sienkiewicza, uchwalone uchwałą Nr 22/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 r.;
17. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Ciechanowiec dotyczący terenów wsi: Tworkowice, Stare Wojtkowice, Wojtkowice Dady i Wojtkowice Glinna, uchwalony uchwałą Nr 201/XXXVI/06 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 30 czerwca 2006 r.;
18. Strategia rozwoju Gminy Ciechanowiec do roku 2020, zatwierdzona uchwałą Nr 102/XVI/08 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 kwietnia 2008 r.;
19. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ciechanowiec, zatwierdzony uchwałą Nr 101/XVI/08 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 kwietnia 2008 r.;
20. Plan odnowy miejscowości Winna Chroły na lata 2008-2015, zatwierdzony uchwałą Nr 157/XXVI/09 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 20 marca 2009 r.;
21. Plan odnowy miejscowości Ciechanowiec na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 168/XXVIII/09 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 kwietnia 2009 r.;
22. Plan odnowy miejscowości Skórzec na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 229/XLIV/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 września 2010 r.;
23. Plan odnowy miejscowości Winna-Poświętna na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 230/XLIV/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 września 2010 r.;
24. Plan odnowy miejscowości Pobikry na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 231/XLIV/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 września 2010 r.;
25. Plan odnowy miejscowości Wojtkowice Stare na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 232/XLIV/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 września 2010 r.;
26. Plan odnowy miejscowości Czaje-Wólka na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 248/XLVI/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 9 listopada 2010 r.;
27. Plan odnowy miejscowości Kozarze na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 249/XLVI/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 9 listopada 2010 r.;
28. Plan odnowy miejscowości Radziszewo-Sieńczuch na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 250/XLVI/10 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 9 listopada 2010 r.;
29. Plan odnowy miejscowości Radziszewo Króle na lata 2010-2017, zatwierdzony uchwałą Nr 159/XXVI/09 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 20 marca 2009 r.;
30. Plan gospodarki odpadami gminy Ciechanowiec, zatwierdzony uchwałą Nr 105/XVI/04 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 30 czerwca 2004 r.;
31. Plan ochrony przed szkodliwością azbestu i program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ciechanowiec na lata 2007-2032, zatwierdzony uchwałą Nr 71/XII/07 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 10 grudnia 2007 r.;
32. Program Ochrony Środowiska gminy Ciechanowiec, zatwierdzony uchwałą Nr 105/XVI/04 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 30 czerwca 2004 r.;
33. Gminna Ewidencja Zabytków;
34. Program Opieki nad Zabytkami gminy Ciechanowiec na lata 2011-2015, zatwierdzony uchwałą Nr 52/X/11 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 23 sierpnia 2011 r.;
35. Program Opieki nad Zabytkami gminy Ciechanowiec na lata 2016-2019, zatwierdzony uchwałą Nr 83/XIV/16 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 17 lutego 2016 r.;

36. Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości gminy Ciechanowiec na lata 2012-2014, zatwierdzony zarządzeniem Nr 102/11 Burmistrza Ciechanowca z dnia 19 grudnia 2011 r.;
37. Mapa topograficzna w skali 1:10 000;
38. Mapy ewidencyjne wektorowe;
39. Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I; MGGP S.A. Tarnów;
40. Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Nadbużańska”;
41. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska;
42. Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu”;
43. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001;
44. Uchwała XXIII/202/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca”;
45. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, zatwierdzony uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 r.;
46. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r., zatwierdzona uchwałą Nr XXXI/374/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 9 września 2013 r.;
47. Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r., zatwierdzony uchwałą Nr XXIX/262/2016 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 października 2016 r.;
48. Program Ochrony Środowiska Powiatu Wysokomazowieckiego do roku 2015 z perspektywą 2016-2019, zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/197/2013 Rady Powiatu Wysokomazowieckiego z dnia 29 października 2013 r.;
49. Informacje dostępne na oficjalnej stronie internetowej gminy Ciechanowiec (<http://www.ciechanowiec.pl/>);
50. Informacje dostępne na oficjalnej stronie internetowej powiatu Wysokomazowieckiego (<http://www.wysokomazowiecki.pl/>);
51. Informacje dostępne na oficjalnej stronie internetowej samorządu województwa podlaskiego (<http://www.wrotapodlasia.pl/>);
52. Informacje dostępne na oficjalnej stronie internetowej Ministerstwa Ochrony Środowiska (<http://www.mos.gov.pl/>);
53. Informacje dostępne na oficjalnej stronie internetowej Obszarów Natura 2000 (<http://www.natura2000.gdos.gov.pl/>);
54. Informacje dostępne na oficjalnej stronie Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych (<http://www.stat.gov.pl/>).

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

4.1. Planowanie przestrzenne w gminie

Zadaniem własnym gminy, określonym w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³, jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią oraz zapewnienie ładu przestrzennego.

W celu zmiany lub aktualizacji polityki przestrzennej gminy Rada Miejska podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium (zmiany studium). Burmistrz sporządza studium gdzie na podstawie analizy uwarunkowań określa w szczególności lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, które są wiążące dla władzy samorządowej przy sporządzaniu planów miejscowych – aktów prawa miejscowego.

Gospodarkę przestrzenną gminy przez ostatnie dwie dekady kształtowały następujące dokumenty:

1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasto Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 209/XXXXI Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 28 czerwca 1993 r. – z dniem 1 stycznia 2004 r. utracił moc⁴;
2. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 22/V/94 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 12 grudnia 1994 r. – z dniem 1 stycznia 2004 r. utracił moc⁵;
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec, uchwalone uchwałą Nr 237/XXX/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 11 grudnia 2001 r.;
4. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 152/XXXII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 28 kwietnia 1997 r.;
5. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 157/XXXIII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 9 czerwca 1997 r.;
6. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 94/XIV/99 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 grudnia 1999 r.;
7. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalony uchwałą Nr 198/XXVI/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 maja 2001 r.;
8. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec, uchwalona Uchwałą Nr 208/XXVIII/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 sierpnia 2001 r.;
9. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec, uchwalona uchwałą Nr 245/XXXII/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2002 r.;
10. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenu przy ul. Łomżyńskiej, uchwalona uchwałą Nr 257/XXXVI/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 19 sierpnia 2002 r.;
11. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenów położonych w rejonie ulic: Łomżyńskiej, Kościelnej, Dworskiej i Parkowej, uchwalona uchwałą Nr 21/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 r.;

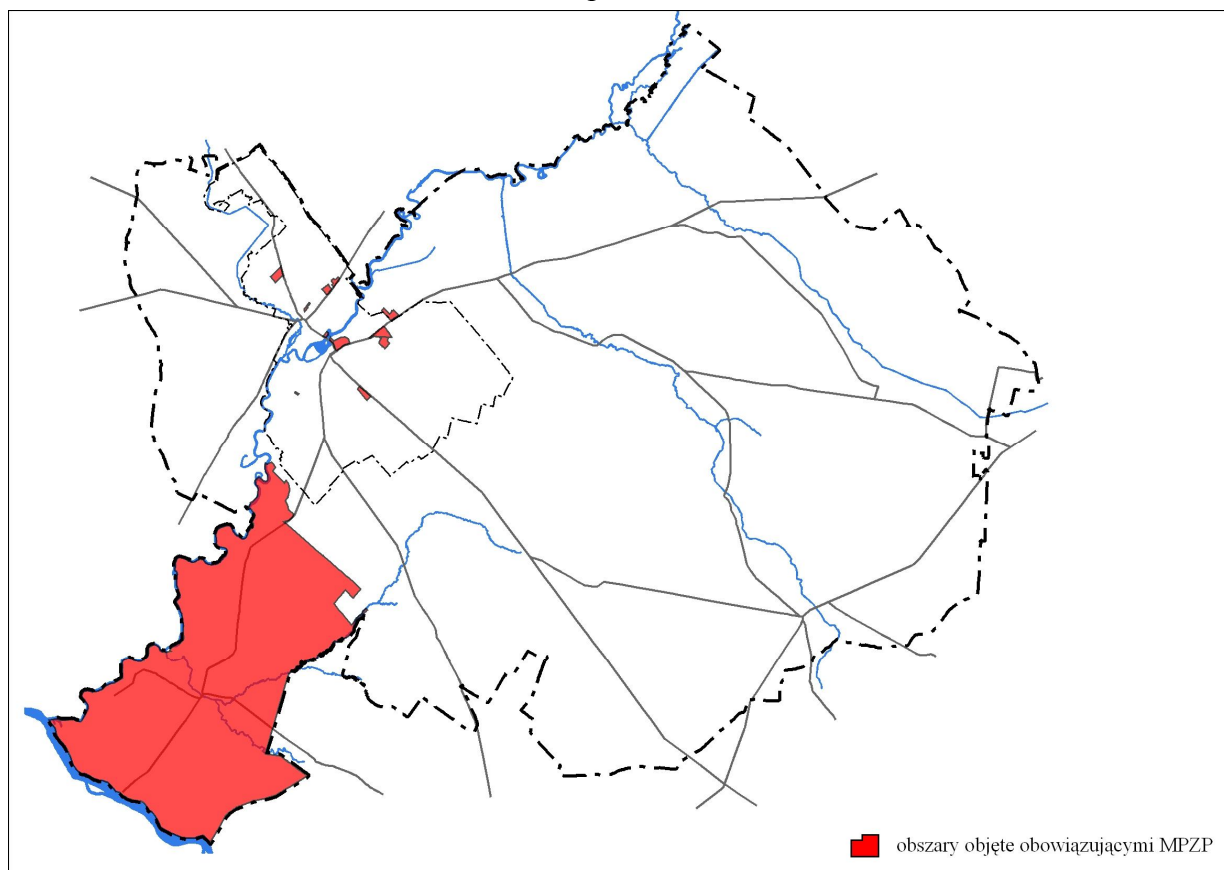
³ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.

⁴ na podstawie art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

⁵ jw.

12. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotycząca terenów położonych w rozwidleniu ulic Wińskiej i Sienkiewicza, uchwalone uchwałą Nr 22/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 r.;
13. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Ciechanowiec dotyczący terenów wsi: Tworkowice, Stare Wojtkowice, Wojtkowice Dady i Wojtkowice Glinna, uchwalony uchwałą Nr 201/XXXVI/06 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 30 czerwca 2006 r.;

Plany miejscowe wymienione w punktach 4-13 są obowiązującymi aktami prawa miejscowego. Obejmują w sumie 2 287,25 ha, pokrywając 11,37% powierzchni gminy, w tym na terenie miasta 31,5 ha, co stanowi 1,61 % powierzchni miasta.

Rys. 1 Obszary objęte obowiązującymi planami miejscowymi

Tab. 1 Bilans terenów poszczególnych przeznaczeń według obowiązujących planów miejscowych

lp.	przeznaczenie	powierzchnia	udział	udział w pow. gminy
		ha	%	%
1	tereny zabudowy usługowej	4,05	0,18%	0,02%
2	tereny zabudowy usług publicznych	3,50	0,15%	0,02%
3	tereny usług sportu, turystyki i rekreacji	13,65	0,60%	0,07%
4	tereny przemysłowo-składowe	3,13	0,14%	0,02%
5	tereny zabudowy mieszkaniowej	8,53	0,37%	0,04%
6	tereny zabudowy lotniskowej	11,00	0,48%	0,05%
7	tereny zabudowy zagrodowej	61,28	2,68%	0,30%
8	tereny rolne	1 122,73	49,09%	5,58%
9	tereny rolne do zalesienia	134,92	5,90%	0,67%
10	lasy	857,62	37,50%	4,26%
11	tereny cmentarzy	1,30	0,06%	0,01%
12	tereny zieleni	0,26	0,01%	0,00%
13	tereny wód powierzchniowych	9,09	0,40%	0,05%
14	tereny komunikacji i obsługi komunikacji	56,19	2,46%	0,28%
RAZEM		2 287,25	100,00%	11,37%

[Źródło: opracowanie własne na podstawie obmiaru z planów miejscowych przy pomocy programu ArcView]

Na obszarach gdzie nie obowiązuje plan miejscowy Burmistrz wydaje decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzję o warunkach zabudowy. Są one wydawane na wniosek dla konkretnie zdefiniowanego zamierzenia inwestycyjnego.

W latach 2003-2013 wydanych zostało 78 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 632 decyzje o warunkach zabudowy. 68% wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także ponad połowa (54%) decyzji o warunkach zabudowy dotyczyła przedsięwzięć realizowanych w granicach miasta Ciechanowiec.

Na przestrzeni przeanalizowanych lat na terenach wiejskich gminy najwięcej decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego zostało wydanych dla miejscowości Koce-Basie, Nowodwory, Tworkowice, Wojtkowice Stare i Zadobrze (po dwie decyzje), a decyzji o warunkach zabudowy w miejscowościach Nowodwory, Kozarze oraz Zadobrze.

Tab. 2 Liczba wydanych decyzji w latach 2004-2013

lp.	rok	decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego			decyzje o warunkach zabudowy		
		ogółem	na terenie miasta	na terenie wsi	ogółem	na terenie miasta	na terenie wsi
1	2003	0	0	0	57	32	25
2	2004	5	4	1	34	19	15
3	2005	6	4	2	41	15	26
4	2006	5	2	3	54	19	35
5	2007	3	2	1	61	33	28
6	2008	7	4	3	75	46	29
7	2009	4	3	1	70	43	27
8	2010	13	6	7	72	45	27
9	2011	16	12	4	62	34	28
10	2012	10	5	5	51	29	22
11	2013	7	5	2	44	24	20
RAZEM		76	47	29	621	339	282

[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Ciechanowcu]

Najwięcej decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dotyczyło budowy bądź przebudowy infrastruktury elektroenergetycznej (35,9%) następnie inwestycji drogowych (33,3%), a 16,7% decyzji dotyczyło realizacji pozostałych urządzeń infrastruktury technicznej. W przypadku 7,7% decyzji przedsięwzięcia realizowało Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, a 6,4% decyzji decydowało o realizacji budynków użyteczności publicznej.

38,5%, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego było wydawane na wniosek Gminy Ciechanowiec. Aż 30,8% decyzji zostało wydanych na wniosek Zakładu Energetycznego Białystok S.A., a 11,5 % decyzji wydano dla zarządów dróg różnych szczebli. Większość (43,5%) wydanych decyzji o warunkach zabudowy dotyczyła budowy lub rozbudowy budynku mieszkalnego. 22,5% decyzji rozstrzygała o inwestycjach związanych z zabudową zagrodową – budynki mieszkalne, budynki inwentarskie, zbiorniki na gnojownicę, płyty gnojowe. W przypadku 13,8% wydanych decyzji zamierzeniem była budowa, przebudowa bądź rozbudowa budynków usługowych, a 11,9% - budowa i rozbudowa budynków gospodarczych i garażowych.

Tab. 3 Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2004-2013 według rodzaju inwestycji

lp.	miejsowość	ogółem	zabudowa mieszkaniowa	zabudowa zagrodowa	zabudowa letniskowa	zabudowa usługowa	zabudowa gospodarcza	infrastruktura techniczna	drogi	inne
1	Antonin	9	6	1						2
2	Bujenka	10	5	3	1		1			
3	Ciechanowiec	331	159	17		69	55	10	3	18
4	Czaje-Bagno	0								
5	Czaje-Wólka	10	3	7						
6	Dąbczyn	1	1							
7	Gaj	2	1	1						
8	Kobusy	16	4	10			1			1
9	Koce-Basie	17	1	15			1			
10	Koce-Piskuly	11	2	6		1	2			
11	Koce-Schaby	13	2	10			1			
12	Kosiorki	3	1	2						
13	Kostuszyn	2		1			1			
14	Kozarze	23	12	8		1	1			1
15	Kułaki	5	4	1						
16	Łempice	12	3	8					1	
17	Malec	10	5	3			1			1
18	Nowodwory	31	18	4		4	2			3
19	Pobikry	12	6	3		1		1		1
20	Przybyszyn	4		3		1				
21	Radziszewo-Króle	10	2	6		1			1	
22	Radziszewo-Sieńczuch	12	6	6						
23	Radziszewo-Sobiechowo	0								
24	Radziszewo Stare	5	1	4						
25	Skórzec	16	6	4		1	5			
26	Trzaski	12	5	4			3			
27	Tworkowice	4	2	1						1
28	Winna-Chroły	1	1							
29	Winna-Poświętna	5	3	1		1				
30	Winna Stara	1		1						
31	Winna-Wilki	1	1							
32	Winna-Wypychy	6	3	2						1
33	Wojtkowice-Dady	2		2						
34	Wojtkowice-Glinna	4	1		3					
35	Wojtkowice Stare	1	1							
36	Zadobrze	19	5	5		4	1	1		3
RAZEM		621	270	139	4	84	75	12	5	32

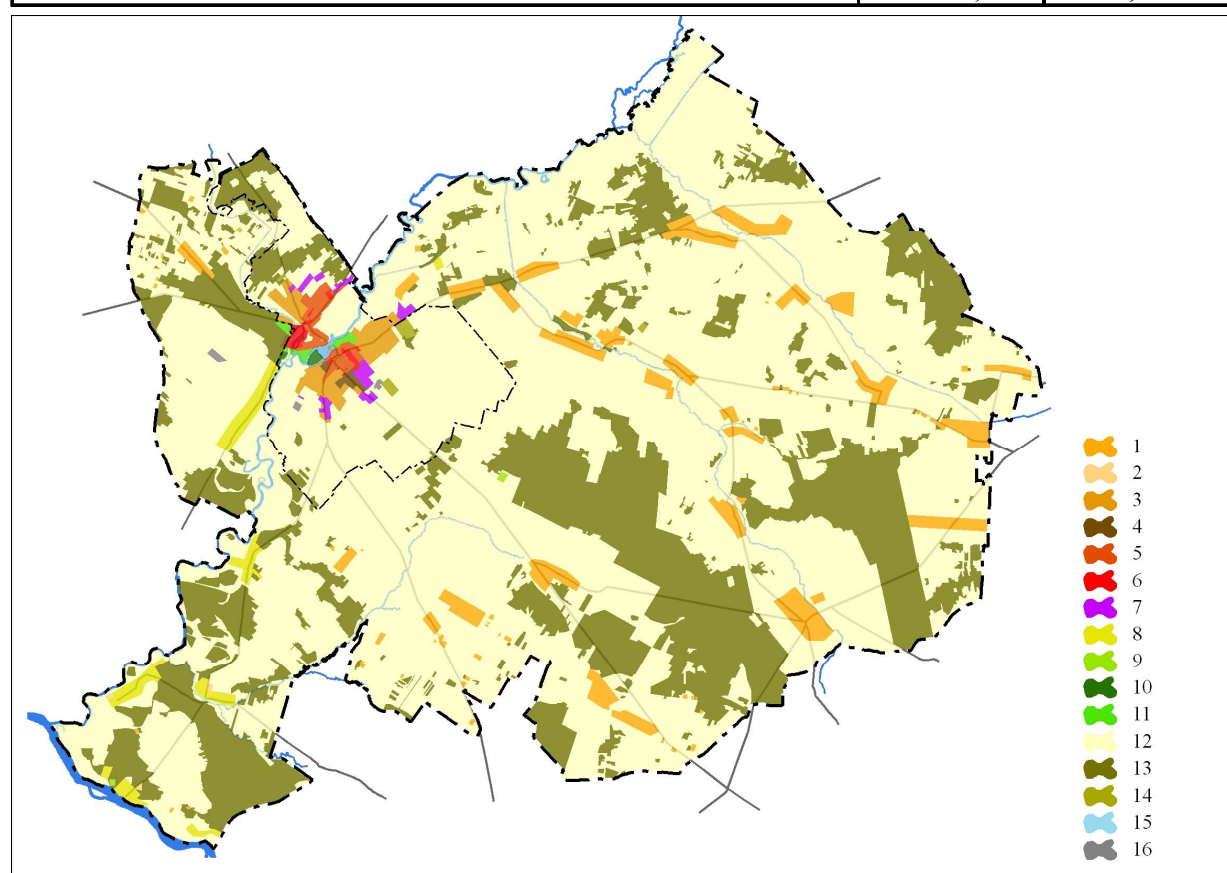
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Ciechanowcu

4.2. Struktura przeznaczenia terenów

Strukturę udziału poszczególnych kategorii przeznaczenia terenu w obowiązującym Studium, przedstawia **tabela 4**. Układ przestrzenny pokazany jest na schemacie (numeracja terenów w tabeli odpowiada numerom w legendzie Rys. 2).

Tab. 4 Struktura przeznaczenia terenów

lp.	przeznaczenie	powierzchnia ogółem	
		ha	%
1	tereny istniejącego zainwestowania i rezerwy terenów	784,11	3,90%
2	tereny ofert inwestycyjnych	4,53	0,02%
3	tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej i jednorodzinnej	158,32	0,79%
4	tereny zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej	18,71	0,09%
5	tereny zabudowy mieszkaniowej i usług	78,47	0,39%
6	tereny usług	30,26	0,15%
7	tereny produkcyjno-usługowe	52,99	0,26%
8	tereny zabudowy lotniskowej	185,25	0,92%
9	tereny urządzeń turystyczno-wypoczynkowych	4,72	0,02%
10	tereny rekreacyjne z zabudową	9,57	0,05%
11	tereny rekreacyjne bez zabudowy	21,77	0,11%
12	tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	13 640,66	67,80%
13	obszary leśne	4 997,58	24,84%
14	tereny zieleni	24,00	0,12%
15	wody	96,32	0,48%
16	tereny infrastruktury technicznej	10,74	0,05%
RAZEM		20 118,00	100,00%

Rys. 2 Aktualne przeznaczenie (numeracja terenów w legendzie zgodnie z tabelą 4)

Analiza struktury przeznaczenia terenu wykazała, iż w obowiązującym Studium w znacznym stopniu nie uwzględniono rozproszonej zabudowy zagrodowej, tak charakterystycznej dla gminy.

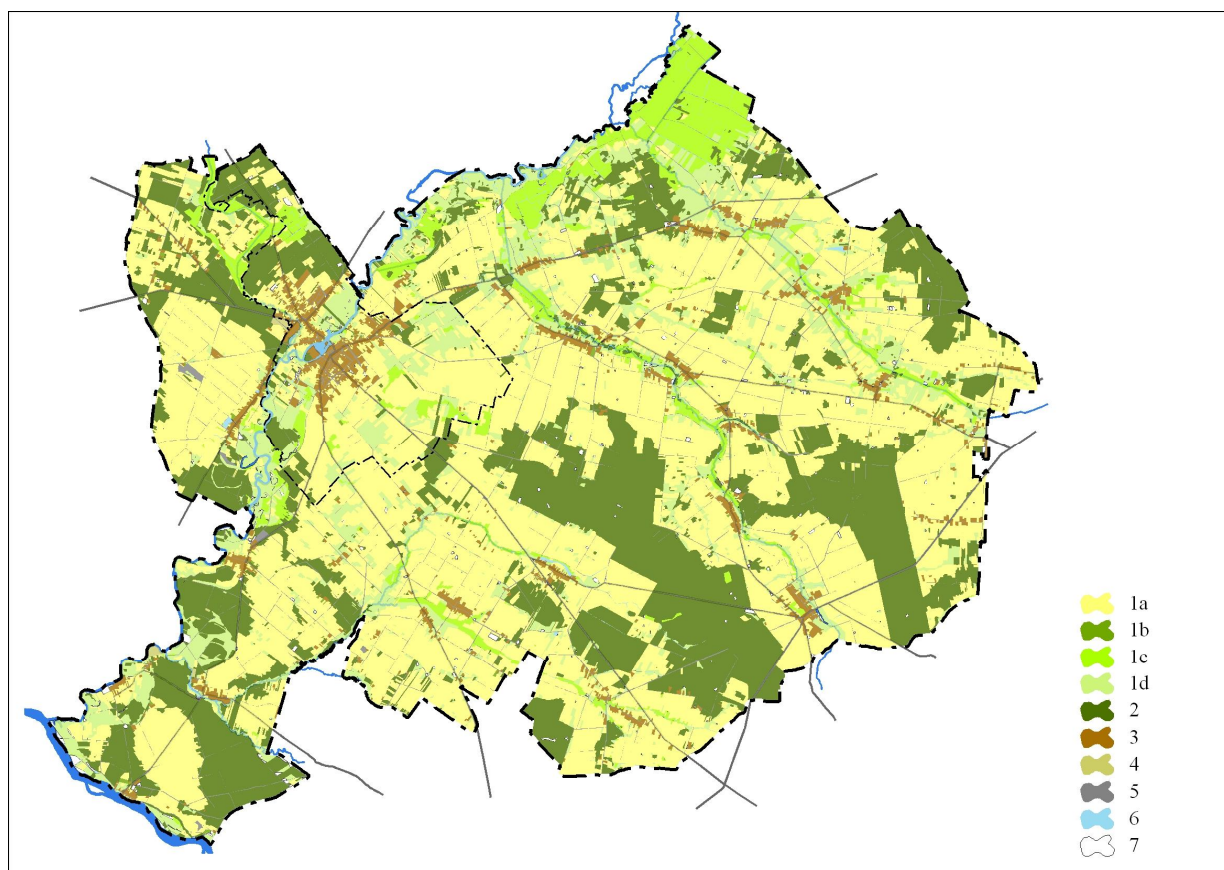
4.3. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia ogólna obszaru gminy Ciechanowiec wynosi 20 118 ha. Struktura użytkowania gruntów przedstawiona jest w tabeli 5. Przeważają grunty orne, zajmujące niemalże połowę powierzchni gminy – 49,72%. Znaczny jest udział lasów i gruntów leśnych zajmujących jedną czwartą powierzchni gminy – 25,77%. Uwagę zwraca rozbieżność pomiędzy przeznaczeniem terenów wg Studium a faktycznym użytkowaniem wg ewidencji. Gruntów zabudowanych jest jedynie 3,31% podczas gdy w studium pod zabudowę przeznaczonych jest ok. 6,5% obszaru gminy.

Tab. 5 Struktura użytkowania gruntów w gminie (stan wrzesień 2013 r.)

lp.	użytek	powierzchnia ogółem		powierzchnia na terenie miasta		powierzchnia na terenie wsi	
		ha	%	ha	%	ha	%
1	Użytki rolne, w tym:	13 420,84	66,71%	1 310,60	67,11%	12 110,24	66,67%
a	grunty orne	9 995,22	49,68%	864,93	44,29%	9 130,29	50,26%
b	sady	21,43	0,11%	0,97	0,05%	20,46	0,11%
c	łąki	1 162,74	5,78%	107,36	5,50%	1 055,38	5,81%
d	pastwiska	2 241,45	11,14%	337,34	17,27%	1 904,11	10,48%
2	las i grunty leśne	5 184,08	25,77%	345,98	17,72%	4 838,10	26,63%
3	grunty zabudowane	671,04	3,34%	179,22	9,18%	491,82	2,71%
4	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	22,01	0,11%	5,78	0,30%	16,23	0,09%
5	tereny komunikacyjne	534,21	2,66%	67,69	3,47%	466,52	2,57%
6	wody	161,27	0,80%	30,24	1,55%	131,03	0,72%
7	inne	124,55	0,62%	13,49	0,69%	111,06	0,61%
RAZEM		20 118,00	100,00%	1 953,00	100,00%	18 165,00	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie obmiaru z mapy ewidencyjnej przy pomocy programu ArcView

Rys. 3 Aktualne użytkowanie (numeracja terenów w legendzie zgodnie z tabelą 5)

Analiza tendencji zmian w użytkowaniu gruntów, wykazała utrzymywanie się na stałym poziomie wskaźnika lesistości gminy oraz udziału użytków zielonych, przy czym wahaniom ulega proporcja między powierzchnią łąk i pastwisk. Te dwie kategorie użytków mają zasadniczy wpływ na podtrzymywanie i zwiększanie walorów krajobrazowych gminy, co stwarza dobry punkt wyjścia dla śmielszego rozwoju funkcji wypoczynkowo-turystycznej. Oznacza to również, że urbanizacja gminy odbywa się głównie kosztem zmiany przeznaczenia gruntów ornych, co biorąc pod uwagę dość słabą ich jakość, należy uznać za prawidłowe.

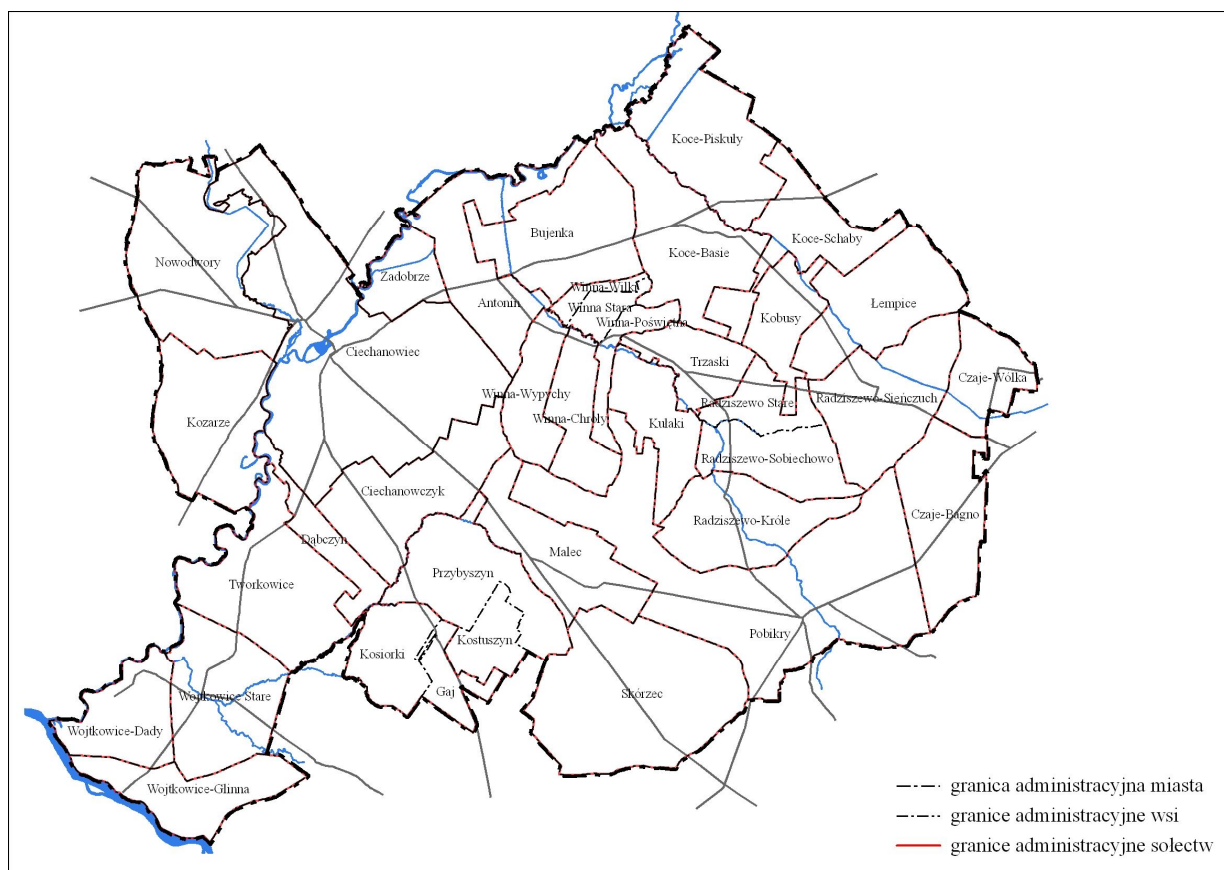
Tab. 6. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów w latach 1995-2013

lp.	użytek	1995		2000		2005		2013	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Użytki rolne, w tym:	13 780	68,4	13 596	67,5	13 555	67,3	13 425	66,7
a	grunty orne	10 581	52,5	9 216	45,7	8 739	43,4	10 003	49,7
b	sady	39	0,2	21	0,1	19	0,1	21	0,1
c	łąki	1 128	5,6	2 868	14,2	3 186	15,8	1 163	5,8
d	pastwiska	2 032	10,1	1 491	7,4	1 611	8,0	2 238	11,1
2	las i grunty leśne	5 002	24,8	5 081	25,2	5 092	25,3	5 184	25,8
3	pozostałe grunty	1 364	6,8	1 469	7,3	1 499	7,4	1 508	7,5

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz opracowanie własne]

5. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Gmina Ciechanów składa się z miasta Ciechanów, podzielonego rzeką Nurzec na 2 osiedla, oraz 36 wsi zorganizowanych w 31 sołectwach.

Rys. 4 Podział administracyjny gminy

Miejski obszar osadniczy

Ciechanowiec jest siedzibą władz gminnych i na jego terenie występuje nasycenie i różnorodność funkcji: mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej. Jest również ośrodek obsługi ludności z terenu całej gminy i kilku miejscowości sąsiednich gmin.

Ciechanowiec jest skomplikowanym zespołem przestrzennym złożonym z dwóch odrębnych założeń o miejskim charakterze, usytuowanych po obu stronach rzeki Nurzec. Obszar lewobrzeżnego Ciechanowca ma czytelny układ przestrzenny średniowiecznego miasta w kształcie wrzeciona rozciągniętego równolegle do koryta Nurca wzdłuż głównej drogi – traktu Drohiczyń-Brańsk, z prostokątnym rynkiem i siatką ulic wychodzących z jego narożników. W latach 30. XVIII w. późnośredniowieczny układ lokacyjny Starego Miasta został częściowo przekształcony w duchu urbanistyki barokowej. W rejonie Końskiego Targu wytyczono reprezentacyjny plac przed nowo wybudowanym zespołem kościoła parafialnego.

Prawobrzeżna część Ciechanowca ma nieregularny, dość nietypowy układ przestrzenny, składający się z kilku ulic oraz dwóch rynków o nieregularnych kształtach, powstałych u zbiegu ulic Łomżyńskiej i Kozarskiej oraz Kuczyńskiej, Łomżyńskiej i Uszyńskiej. Kompozycja przestrzenna kształtowała się drogą swobodnego, bezplanowego rozwoju osadnictwa wzdłuż istniejących traktów, uwzględniając urozmaiconą rzeźbę terenu.

Historycznym istotnym elementem układu są również tereny, gdzie pierwotnie znajdowały się rezydencje właścicieli miasta – teren dawnego dworu obronnego (tzw. zamku) w północno-wschodniej części Starego Miasta oraz obszar dawnego folwarku Nowodwór w północno-zachodniej części Nowego Miasta, którego ostateczny kształt przestrzenny w charakterze rezydencji pałacowo-ogrodowej pochodzi z II połowy wieku XIX. Obydwa bez wyraźnych powiązań kompozycyjnych z założeniem miejskim.

Historyczny układ urbanistyczny Ciechanowca, mimo że uległ istotnym zmianom, to jego kompozycja jest nadal czytelna. Największe przekształcenia przeszedł rejon głównego rynku Starego Miasta. Rynek stracił w dużej mierze swój charakter, a jego przedwojenny zasięg

z trudem da się odczytać w przestrzeni. Nielatwo jest również rozpoznać w strukturze miasta jego barokową kompozycję. Z układu pozostał już tylko reprezentacyjny plac przedkościelny, a oś kompozycyjna obecnie możliwa jest do zauważenia wyłącznie w skali architektonicznej zespołu kościoła. Pomimo zaistniałych przekształceń zachowane są cechy charakterystyczne historycznego krajobrazu miasta, będące podstawą wpisu do rejestru zabytków, m.in. historyczny układ ulic, system placów, miejskie zagospodarowanie terenów i zabytkowa zabudowa. Powyższe sprawia, że krajobraz tego miejsca jest szczególnie wartościowy tak pod względem plastycznym, estetycznym jak i historycznym - zabytkowym.

Struktura przestrzenna Ciechanowca jest dość zwarta i nie nastąpiło zjawisko rozpraszania się zabudowy. W strukturze miasta wyróżnić można zdecydowaną dominantę przestrzenną – budynek kościoła, oraz trzy dominanty wysokościowe – zabudowania młyna, szpital oraz cerkiew.

Rys. 5 Zurbanizowana strefa miasta

[źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>]

Pomimo wielu zniszczeń, jakich doświadczył Ciechanowiec w swojej historii, do czasów współczesnych przetrwała liczna grupa historycznej zabudowy, zarówno mieszkalnej jak i użyteczności publicznej. Na terenie miasta przetrwało w dobrym stanie wiele drewnianych budynków mieszkalnych powstałych pod koniec XIX i w I połowie XX w., które zachowały cechy zabudowy tradycyjnej typu wiejskiego i małomiasteczkowego. W obrębie miasta możemy obserwować bardzo liczną grupę murowanych budynków mieszkalnych wzniesionych od końca XIX stulecia aż do lat 50. XX w. Obiekty te posiadają cechy charakterystyczne dla tradycyjnej zabudowy miejskiej.

Zabudowania powstałe od początku lat 60. XX w. na ogół kontynuują wzorce lokalnej tradycji budowlanej. Równoległe z historyzującą zabudową w latach 60. i 70. bardzo licznie powstawały „polskie kostki” – pudełkowa architektura formą i charakterem oderwana od

istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W latach 80. i 90. budowane są głównie obiekty, które wysokością, rozrzeźbieniem bryły i skalą wyraźnie nie wpisują się w historyczną strukturę miasta. Po roku 1987, w związku z ochroną i wymogami konserwatorskimi, powstająca zabudowa, chociaż reprezentująca różnorodną estetykę, nawiązuje skalą do historycznej – obowiązuje jedna kondygnacja plus poddasze, jedynie rejon rynku Starego Miasta to dwie kondygnacje i poddasze.

Wiejska sieć osadnicza

Wiejska sieć osadnicza jest nierównomiernie rozmieszczona, występuje głównie w północno-wschodniej oraz południowo-zachodniej części gminy. Największe wsie to: Kozarze, Pobikry, Skórzec, Bujenka, Przybyszyn i Tworkowice. Cechą charakterystyczną wiejskiej sieci osadniczej jest rozproszona wśród pól uprawnych kolonijna zabudowa zagrodowa.

Głównym ośrodkiem wspomagającym dla miasta jest wieś Pobikry, której znaczenie związane jest z lokalizacją usług z zakresu obsługi ludności i rolnictwa oraz wynika z faktu, że leży w przeciwległej części gminy w stosunku do miasta. Jej potencjał nie jest jednak w pełni wykorzystany.

Z uwagi na uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe, dostępność komunikacyjną, oraz historyczny rozwój, wiejska część gminy stanowi obszar o dwóch charakterystycznych funkcjach. W strukturze osadniczej gminy znaczną rolę mają wsie o funkcji ekologiczno-turystycznej, do których zaliczają się miejscowości położone w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca” – Kozarze, Tworkowice, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna i Wojtkowice Stare. W wioskach tych rozwija się funkcja turystyczna o znaczeniu ponadlokalnym, głównie w formie zabudowy letniskowej i agroturystycznej. Podstawową funkcją realizowaną w sołectwach położonych na wschód i południe od miasta jest rolnictwo, co ma związek z dobrą jakością rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Granicząca z Ciechanowcem od północnego-zachodu wieś Nowodwory w coraz większym stopniu traci wiejski charakter przekształcając się w peryferyjną dzielnicę miasta.

Na terenach wiejskich wyróżnić można cztery zasadnicze rodzaje zabudowy:

1. budynki drewniane – najstarsza i najliczniejsza grupa stanowiąca tradycyjną zabudowę typu wiejskiego; chaty o wysokości jednej kondygnacji z nieużytkowym poddaszem, przykryte dwuspadowym dachem; spora część budynków została wyremontowana (wymiana stolarki okiennej, modernizacja elewacji, termomodernizacja) lub rozbudowana, przez co w dużej mierze utraciła wartości historyczne i zabytkowe;
2. powojenne budynki murowane – powstałe do końca lat 70., kontynuują wzorce zabudowy historycznej; parterowe z nieużytkowym poddaszem, kryte dwuspadowym dachem prostym, często wyniesione o pół kondygnacji;
3. budynki „kostki” – powstała w latach 80. i 90. pudełkowa architektura wysokością, formą i charakterem oderwana od istniejącej zabudowy wiejskiej; budynki dwu- lub nawet trzykondygnacyjne, często z wyniesioną ponad poziom gruntu piwnicą, z dachami niskimi dwu- lub czterospadowymi;
4. budynki współczesne – powstające od końca lat 90. zabudowania nawiązują skalą do tradycyjnej zabudowy wiejskiej; wysokość jednej kondygnacji z poddaszem użytkowym, kryte dachem dwu- lub czterospadowym.

Z uwagi na bardzo zróżnicowany charakter wsi, zarówno pod względem funkcji, zabudowy jak i struktury szczegółowa charakterystyka poszczególnych jednostek osadnictwa została zmieszczona w tabeli 7.

Tab. 7. Charakterystyka wsi (stan koniec 2013 r.)

lp.	sołectwo / miejscowość	powierzchnia	udział w powierzchni gminy	liczba mieszkańców	powierzchnia terenów zabudowanych	powierzchnia terenów przeznaczonych w Studium pod zabudowę	układ przestrzenny	funkcje zabudowy				rodzaj zabudowy				obiekty użyteczności publicznej
								MR	MN	ML	U	1	2	3	4	
1	Antonin	613,28	3,0	106	9,36	38,21	raczej skupiony z rozproszoną kolonią									
2	Bujenka	707,66	3,5	235	19,55	23,40	skupiony z rozproszoną kolonią					*				świątelnia wiejska
3	Ciechanowczyk	649,09	3,2	55	6,89	0,39	rozproszony									
4	Czaje-Bagno	572,44	2,8	106	17,68	52,32	skupiony z rozproszonymi siedliskami					*				
5	Czaje-Wólka	307,99	1,5	107	12,59	48,02	rozproszony									kaplica
6	Dąbczyn	232,41	1,2	21	4,39	12,35	raczej skupiony									

7	Kobusy	293,60	1,5	84	12,45	20,80	raczej skupiony z rozproszoną kolonią					*				
8	Koce-Basie	673,97	3,4	181	24,58	52,09	skupiony z rozproszoną kolonią					*				OSP, stacja benzynowa
9	Koce-Piskule	706,46	3,5	86	10,16	22,07	skupiony z rozproszoną kolonią					*				światlica wiejska
10	Koce-Schaby	477,13	2,4	120	16,93	23,59	skupiony z rozproszoną kolonią									SP, oddział przedszkolny, punkt skupu mleka
11	Kosiorki															
a	Gaj	163,31	0,8	32	3,26	5,70	rozproszony									
b	Kosiorki	316,73	1,6	94	10,59	14,29	skupiony z rozproszoną kolonią					*				OSP, światlica wiejska
12	Kozarze	684,94	3,4	406	23,04	60,77	skupiony z rozproszoną kolonią					*				DPS, światlica wiejska
13	Kułaki	365,10	1,8	90	8,31	19,75	skupiony					*				
14	Łempice	612,07	3,0	196	16,33	21,36	zwarty z rozproszoną kolonią									SP, kaplica
15	Malec	537,74	2,7	139	15,37	42,72	skupiony z rozproszoną kolonią					*				światlica wiejska, punkt skupu mleka, sklep
16	Nowodwory	971,48	4,8	119	23,72	30,96	rozproszony									

17	Pobikry	1 820,48	9,0	238	30,47	73,15	skupiony					*				OSP, świetlica wiejska, ośrodek zdrowia, kościół, filia biblioteki, sklepy
18	Przybyszyn															
a	Kostuszyn	204,64	1,0	31	4,76	4,78	rozproszony									
b	Przybyszyn	580,38	2,9	189	19,45	32,82	zwarty z rozproszoną kolonią									kaplica, sklep
19	Radziszewo-Króle	542,62	2,7	184	17,97	30,02	skupiony z rozproszoną kolonią					*				OSP, świetlica wiejska
20	Radziszewo-Sieńczuch	658,75	3,3	158	23,13	38,49	raczej skupiony z rozproszonymi siedliskami					*				OSP, świetlica wiejska
21	Radziszewo Stare															
a	Radziszewo-Sobiechowo	388,43	1,9	58	7,45	13,75	skupiony					*				
b	Radziszewo Stare	209,83	1,0	48	7,23	12,57	raczej skupiony z rozproszoną kolonią					*				SP, oddział przedszkolny
22	Skórzec	1 176,83	5,8	270	28,55	58,18	raczej skupiony z rozproszonymi siedliskami					*				OSP, świetlica wiejska, punkt skupu mleka, sklep
23	Trzaski	286,53	1,4	128	13,10	20,49	skupiony					*				
24	Tworkowice	799,50	4,0	195	21,88	28,65	skupiony z rozproszoną kolonią					*				OSP

25	Winna-Chroły	314,82	1,6	76	10,17	18,16	skupiony z rozproszonymi siedliskami					*				OSP
26	Winna-Poświętna															
a	Winna-Poświętna	154,50	0,8	60	10,59	12,59	rozproszony					*				kościół, filia biblioteki, ośrodek animacji kultury
b	Winna Stara	100,28	0,5	16	5,05	10,91	zwarty podzielony na dwa człony									sklep
c	Winna-Wilki	62,88	0,3	17	2,64	6,56	zwarty									
27	Winna-Wypychy	285,45	1,4	88	8,28	13,99	skupiony z rozproszoną kolonią									
28	Wojtkowice-Dady	395,63	2,0	65	10,61	39,01	skupiony z rozproszonymi siedliskami									kaplica
29	Wojtkowice-Glinna	426,13	2,1	70	8,12	36,67	skupiony z rozproszoną kolonią					*				
30	Wojtkowice Stare	639,94	3,2	130	15,11	24,15	skupiony z rozproszonymi siedliskami					*				OSP
31	Zadobrze	231,98	1,2	78	12,06	28,79	skupiony z rozproszoną kolonią					*				targowica, stacja benzynowa
RAZEM		18 165,00	90,3	4 276	491,82	992,52										

- - występowanie danego typu funkcji lub zabudowy
 - dominujący udział danego typu funkcji lub zabudowy
 * - występowanie wartościowych przykładów budownictwa drewnianego

Obowiązujące studium zakłada znaczący rozwój istniejącej strefy zabudowy w gminie. Wyznaczona w studium ilość terenów budowlanych zapewnia duże rezerwy terenowe, znacznie przekraczające faktyczne potrzeby wynikające z naturalnego rozwoju demograficznego. Sprzyja to znacznemu rozpraszaniu zabudowy i wkraczaniu jej w tereny całkowicie wolne od zainwestowania kubaturowego.

Dotychczasowa polityka przeznaczania pod zabudowę wszystkiego, o co właściciele złożą wnioski, generuje problemy natury społecznej, ekonomicznej i przestrzennej i prowadzić może do następującego scenariusza rozwoju gminy:

- największym popytem cieszą się tereny unikatowe, współtworzące jedną z podstawowych wartości gminy – krajobraz,
- rosną koszty i zaległości w tworzeniu infrastruktury na terenach wiejskich, co ma negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego,
- rozproszenie zabudowy powoduje fragmentację siedlisk i niszczenie naturalnych cech krajobrazu,
- uszkodzenia krajobrazu, brak dróg i infrastruktury odstrasza inwestorów i turystów,
- wizerunek gminy traci, spodziewany rozkwit turystyki, koła zamachowego gospodarki gminy, nie następuje.

Mając na uwadze ochronę krajobrazu gminy oraz stawiając za priorytet kształtowanie ładu przestrzennego, należy dążyć w zagospodarowaniu przestrzennym do racjonalnego wykorzystania przestrzeni, a w konsekwencji do ograniczenia w najbliższych latach rozwoju strefy zainwestowania.

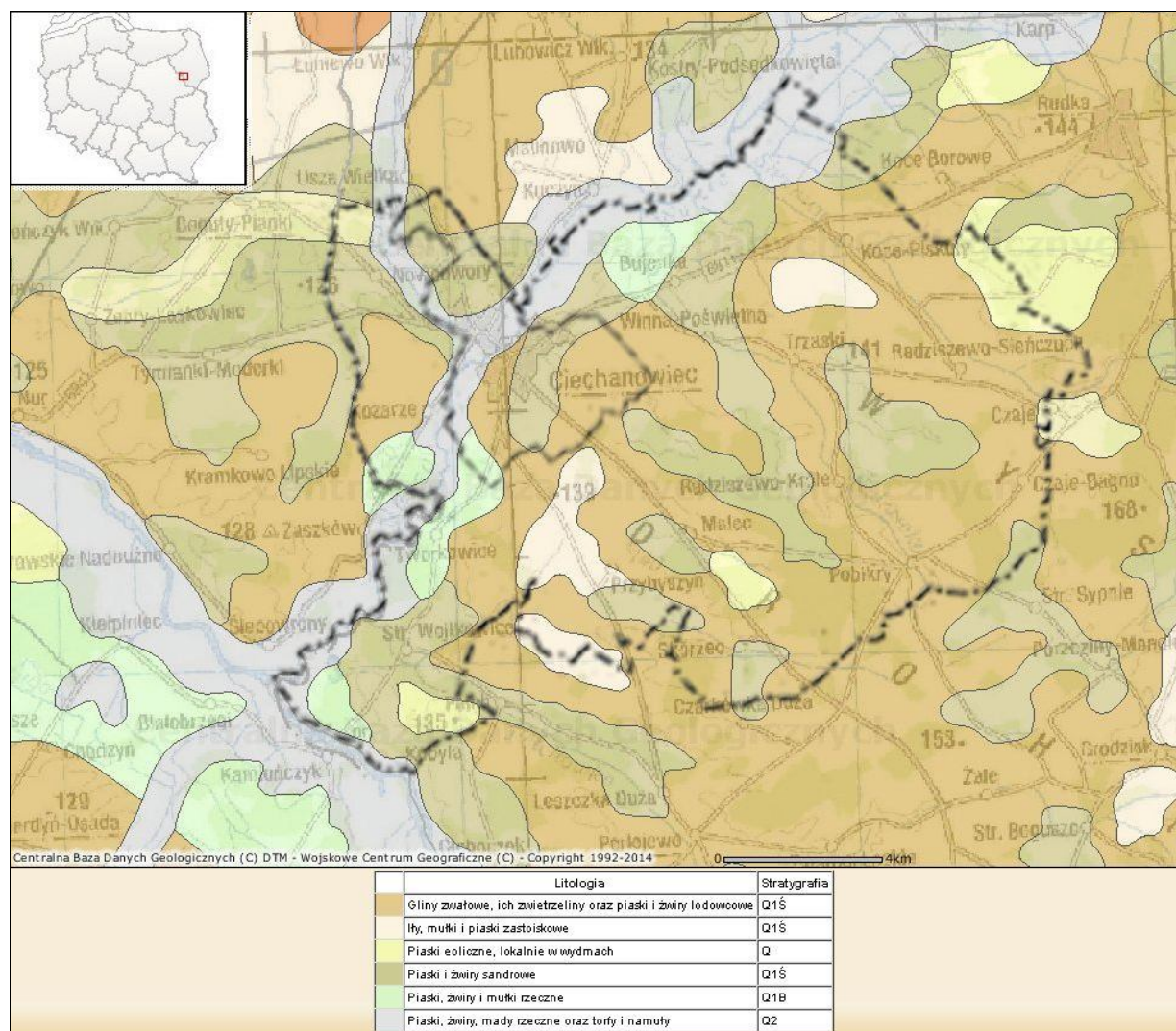
6. Stan środowiska i wymogi jego ochrony

6.1. Warunki naturalne

6.1.1 Budowa geologiczna

Obszar gminy położony jest w granicach Obniżenia Podlaskiego z fundamentem krystalicznym zbudowanym z prekambryjskich skał magmowych i metamorficznych platformy wschodnioeuropejskiej. Pokrywę tworzą skały górnego prekambriu, starszego paleozoiku, permu, jury, kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Grubość pokrywy wypełniającej obniżenie podłoża wynosi od 1000 do 4000 m.

Na utwory czwartorzędowe w rejonie Ciechanowca i Nowodworów składają się oligoceńskie i miocene osady fluwioglacjalne przykryte glinami zwałowymi zlodowacenia podlaskiego. W interglacjale kromerskim osadziły się piaski i żwiry rzeczne. Z kolei zlodowacenie południowopolskie reprezentują dwa pokłady glin zwałowych przedzielone utworami wodnolodowcowymi i rzecznyymi. Zlodowacenie środkowopolskie pozostawiło po sobie pokłady piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz glin zwałowych w okolicach Ciechanowca, a także piasków i żwirów rzecznych w okolicach Tworkowic, Bujenki i w krawędzi Nurca. W dalszej kolejności osadzały się ropy i mułki oraz piaski zastoiskowe pojawiające się w dolinie Nurca i Kukawki oraz w okolicach miejscowości Koc-Basie, Ciechanowczyk i Przybyszyn. Gliny zwałowe tego stadia tworzą pokrywę przypowierzchniową występującą na przeważającej części gminy. Formy ostańcowe z piasków i żwirów występują w pobliżu Tworkowic i Radziszewa. Na partie sandrowe składają się piaski oraz piaski ze żwirami. W czasie zlodowacenia północnopolskiego w dolinie Bugu i Nurca następowała akumulacja piasków i żwirów rzecznych wchodzących w skład współczesnych teras nadzalewowych. W holocenie pojawiły się piaski rzeczne, torfy oraz piaski eoliczne tworzące wydmy występujące w okolicach Malca i na granicy Wojtkowic Starych i Wojtkowic-Glinna.

Rys. 6 Geologia

[źródło: <http://web3.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>]

6.1.2 Rzeźba terenu

Wg podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego gmina Ciechanów położona jest na granicy dwóch Makroregionów. Przeważająca część obszaru gminy leży w granicach Niżu Wschodnioeuropejskiego, Prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski, Podprowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej, Makroregionu Nizina Północnopolaska, Mezoregionu: Podlaski Przełom Bugu (południowo-zachodnia część gminy), Wysoczyzna Wysokomazowiecka (północna i północno-zachodnia część gminy), Równina Bielska (północno-wschodnia część gminy), Wysoczyzna Drohiczyńska (pozostała, przeważająca, część gminy). Południowo-zachodni kraniec gminy usytuowany jest w Makroregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, Prowincji Niż Środkowoeuropejski, Podprowincji Niziny Środkowopolskiej, Makroregionu Nizina Południowopolaska, Mezoregionu Podlaski Przełom Bugu.

Wysoczyznę Wysokomazowiecką charakteryzują lekko faliste równiny lub powierzchnie płaskie łagodnie rozcięte formami dolinnymi. Jest to efekt późniejszych procesów denudacyjnych, które przekształciły i zniwelowały pierwotny bardziej urozmaicony relief. W granicach gminy wysoczyzna stanowi zdenudowaną powierzchnię moreny dennej płaskiej (wyniesienie 125-130 m n.p.m.), obniżającą się w kierunku północnym (poziom 116 m n.p.m.) i przechodzącą stopniowo w równinę sandrową.

Równina Bielska charakteryzuje się monotonnym ukształtowaniem powierzchni terenu. Jedynie miejscami powierzchnię urozmaicają grupy niewysokich wzniesień kemowych i płytkich obniżień, związanych z recesją zlodowacenia warciańskiego.

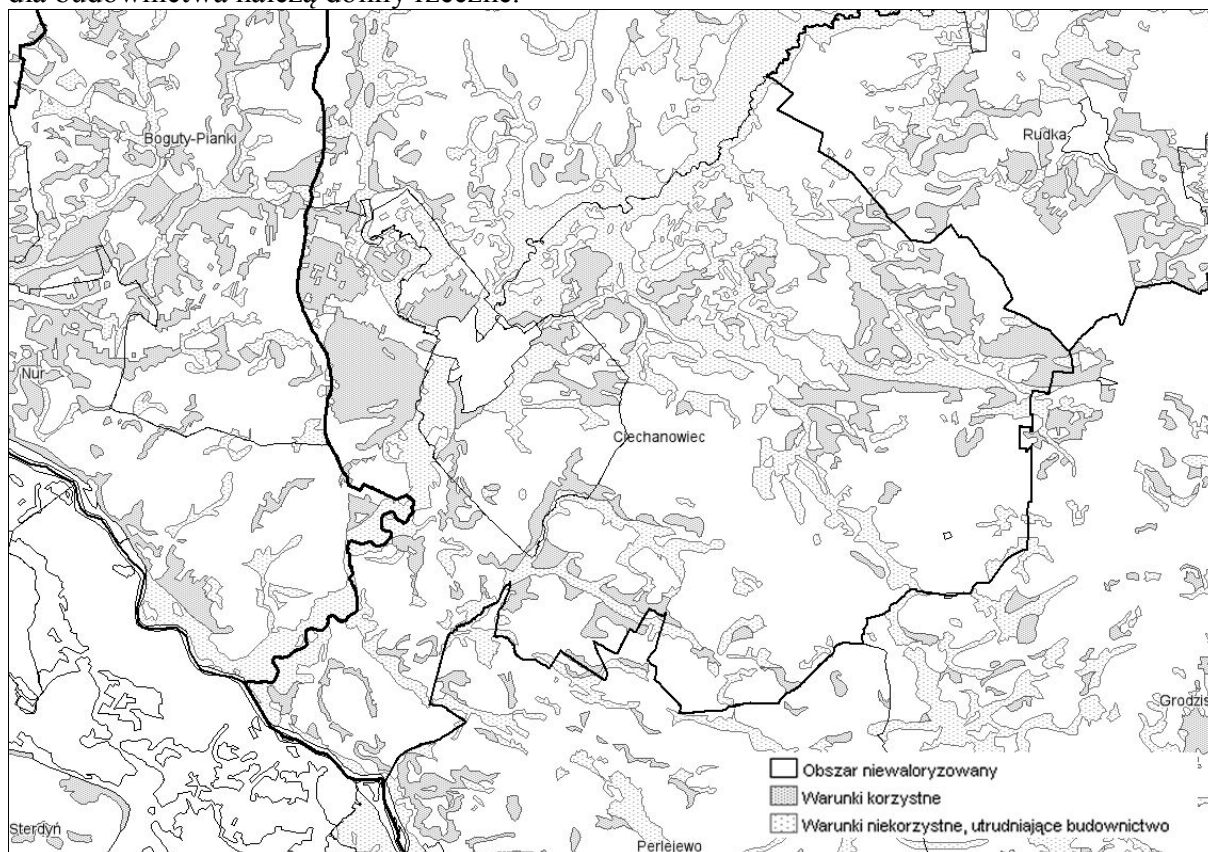
Wysoczyzna Drohiczyńska jest nieco wyżej wzniesiona niż sąsiadujące z nią mezoregiony (poziom 125-150 m n.p.t.) i ma bardziej urozmaicone ukształtowanie powierzchni. Charakteryzuje się silnie zniszczoną powierzchnią moreny dennej z ostańcowymi formami morenowymi. Wysoczyzna porożcinana jest dolinami małych cieków wodnych stanowiących liczne dopływy Nurca. W obniżeniach zalegają piaszczyste płaty równiny sandrowej.

W granicach Podlaskiego Przełomu Bugu wyróżnia się zalesiony fragment terasy nadzalewowej oraz młodszą terasę zalewową. Dno doliny Bugu znajduje się na wysokości 105-106 m n.p.m.

6.1.3 Warunki geologiczno-inżynierskie

Do terenów o najkorzystniejszych warunkach geologiczno-inżynierskich zaliczone zostały obszary odznaczające się płaską rzeźbą terenu - z nachyleniem do 2%, głęboko zalegającą wodą gruntową - poniżej 2 m p.p.t., nośnymi gruntami piaszczysto-żwirowymi oraz słabymi glebami V i VI klasy bonitacyjnej.

Przyczyną zakwalifikowania części terenów jako niekorzystnych dla budownictwa jest występowanie zmiennych warunków gruntowo-wodnych, z wodą gruntową zalegającą płycej niż 2,0 m p.p.t. oraz zaleganie w podłożu, w domieszcze z gruntami mineralnymi, gruntów organicznych odznaczających się słabą nośnością. Do rejonów o warunkach niekorzystnych dla budownictwa należą doliny rzeczne.

Rys. 7 Warunki geologiczno-inżynierskie

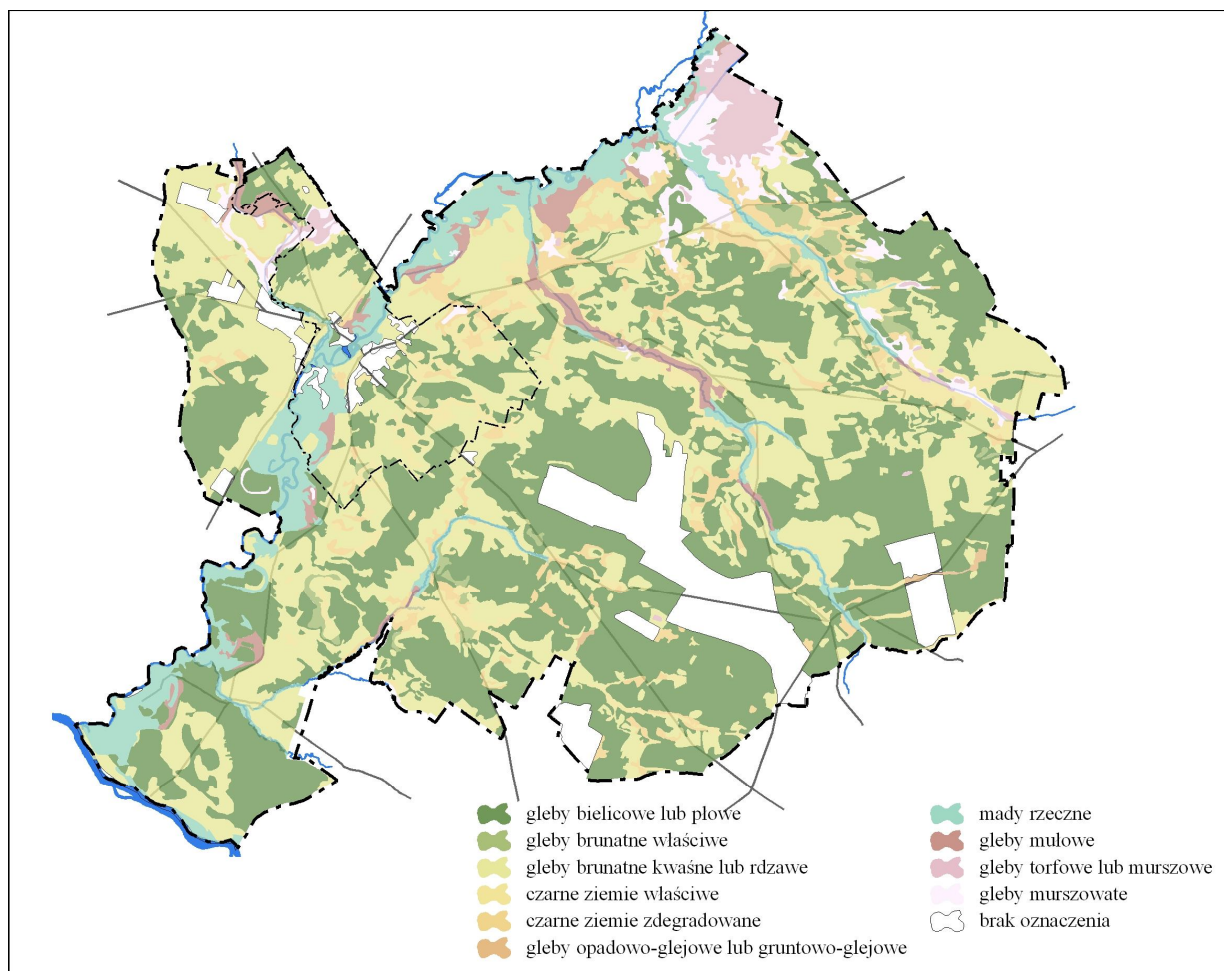
[źródło: <http://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/>]

6.1.4 Gleby

Cechą szczególną Wysoczyzny Wysokomazowieckiej jest stosunkowo dobra jakość gleb skupionych w części środkowej i południowej. Jest to zazwyczaj mozaika gleb brunatnych oraz czarnoziemów, ukształtowana z glin lekkich i organicznego humusu.

Gleby wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstocénskich piasków gliniastych, gliny lekkiej, piasków gliniastych mocnych i gliniastych, pyłów oraz z holocénskich utworów rzecznych i bagiennych.

Na obszarze gminy występują przede wszystkim gleby brunatne i pseudobielicowe, lokalnie czarne ziemie oraz w dnach dolin rzecznych i obniżeniach gleby torfowe, torfowo-mułowe, i murszowe.

Rys. 8 Typy gleb

Z pyłów lub piasków gliniastych wykształciły się gleby kompleksu pszennego dobrego występujące małymi płatami w okolicy wsi Kostuszyn, Koce-Schaby i na wschód od Ciechanowca. Zalicza się je do IIIa-IIIb klasy bonitacyjnej i stanowią w skali gminy najlepsze gleby.

Z piasków gliniastych mocnych i gliniastych utworzyły się gleby zaklasyfikowane do kompleksu żytniego bardzo dobrego stanowiące około 35% powierzchni wysoczyzny należące do IIIb-IVa klasy bonitacyjnej.

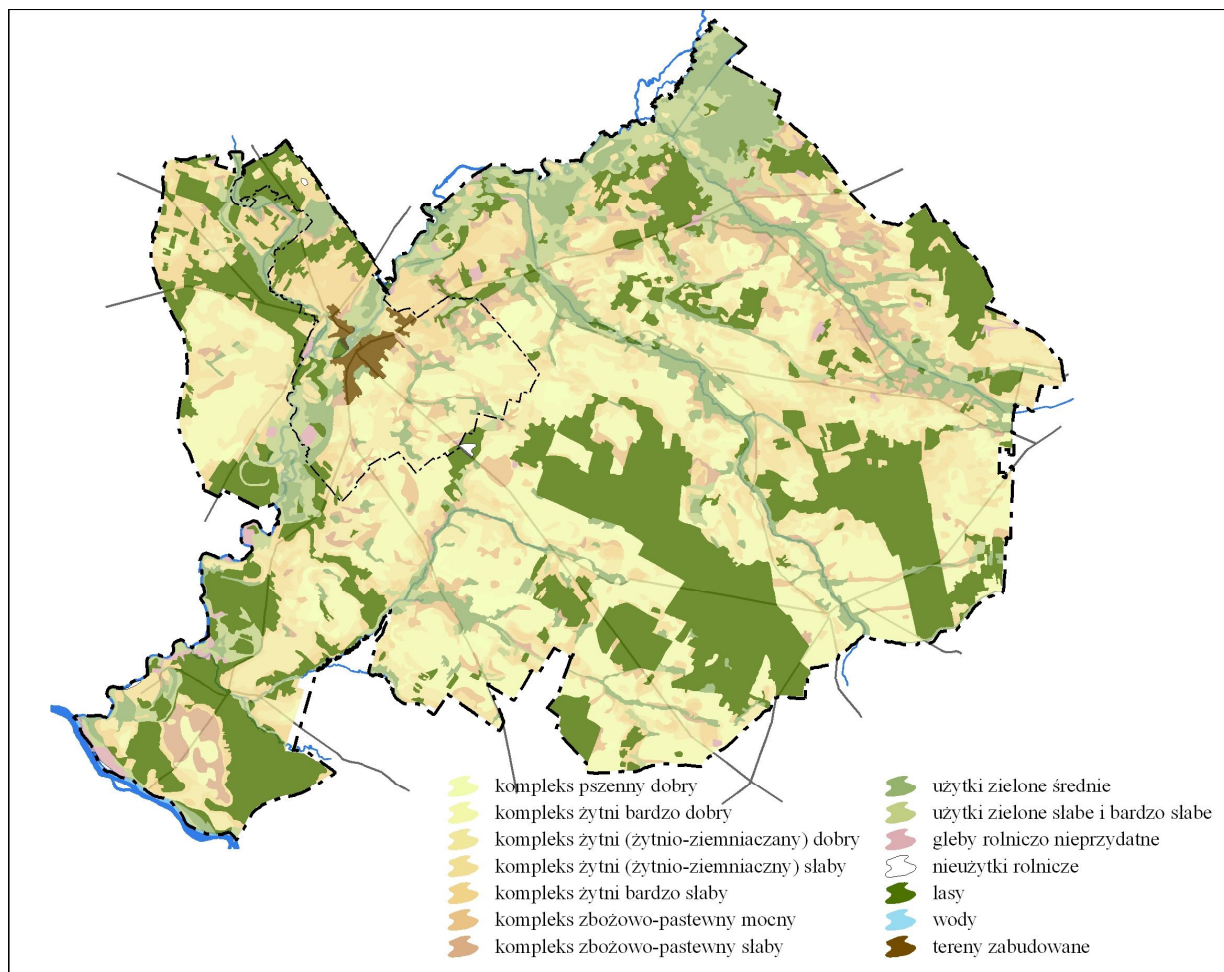
Z gliny lekkiej, piasków gliniastych mocnych i pyłów powstał kompleks zbożowo-pastewny mocny (klasa IVa) zalegający w sąsiedztwie dolin w środkowej i wschodniej części gminy.

Z piasków słabogliniastych wytworzyły się gleby 5 kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego w IVa klasie bonitacyjnej, występujące w większych płatach na wysoczyźnie.

Reszta gruntów ornych wykształconych z piasków średnich podścielonych piaskami luźnymi stanowi gleby małowrodzajne żytniego słabego, żytnio-lubinowego i zbożowo-pastewnego słabego kompleksu przydatności rolniczej oraz V i VI klasy bonitacyjnej.

Słabe gleby brunatne wykształcone z piasków luźnych należące do kompleksu żytniego słabego i żytnio-lubinowego (VI klasa bonitacyjna) pokrywają znaczne powierzchnie wysoczyzny. Są one niekorzystne dla rolnictwa i winny być przeznaczane pod zalesienie.

W dolinach rzek i zagłębieniach terenu występują gleby bagienne, mady i czarne ziemie powstałe z torfów niskich lub mineralne z piasków rzecznych i namulów. Gleby bagienne składające się z gleb torfowych, torfowo-mułowych i murszowych zaliczono do pszennych dobrych i wadliwych kompleksów użytków zielonych.

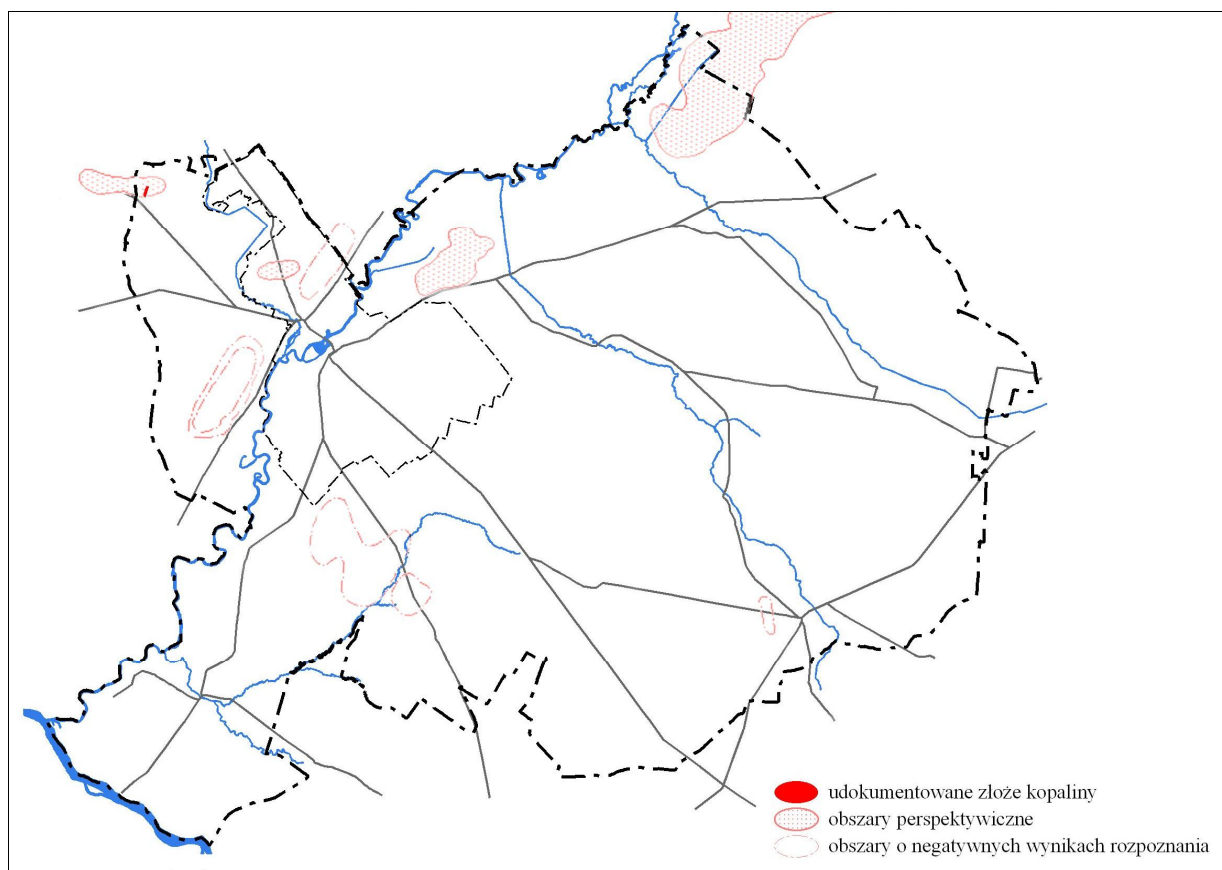
Rys. 9 Kompleksy glebowe

6.1.5 Surowce naturalne

Teren gminy jest ubogi w surowce. Wstępują tu jedynie złoża surowców pospolitych, związane z utworami czwartorzędowymi – kruszywa naturalne. Na terenie gminy zlokalizowane jest jedno udokumentowane złożo kopalin, opisane w rozdziale 14.1. W czasie badań prowadzonych na terenie gminy wytypowano cztery perspektywiczne obszary występowania surowców naturalnych o znaczeniu lokalnym:

- na terenie miasta – osady piaszczyste o miąższości 2 m;
- na terenie Zadobrza i Antonina – osady piaskowe o miąższości 1,5-2,0 m;
- na terenie Koców-Schabów – osady piaszczysto-żwirowe o miąższości 4-8 m;
- na terenie Nowodworów – osady piaszczysto-żwirowe o miąższości 3,5 m.

Rejon gminy Ciechanowiec został zakwalifikowany jako obszar negatywny dla surowców ilastych.

Rys. 10 Obszary występowania złóż kopalin

[opracowanie własne z użyciem źródła: <http://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/>]

6.1.6 Wielkość zasobów wodnych

Warunki hydrogeologiczne

Gmina Ciechanowiec położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 54. Obszar gminy Ciechanowiec leży poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Pod względem warunków hydrogeologicznych obszar gminy zróżnicowany jest na dwa poziomy wodonośne, obydwie czwartorzędowe.

Holocenijski poziom wodonośny obejmuje dna dolin i lokalne obniżenia terenu, gdzie wody gruntowe utrzymują się w łatwo przepuszczalnych utworach piaszczystych o dobrych warunkach infiltracyjnych. Głębokość zalegania ciągłego i swobodnego zwierciadła wód uzależniona jest od stanu wód w rzekach oraz intensywności opadów atmosferycznych. Zwykle występuje ono na głębokości 1–2 m p.p.t. W obrębie dolin i obniżen wody holocenijskie kontaktują się z wodami plejstocenijskimi i są hydrostatycznie ze sobą związane wykazując ściśle uzależnienie wahań stanu wody w rzekach. Tam też wody gruntowe zalegają najpłycej (około 1 m), a okresowo pojawiają się na powierzchni terenu w formie podmokłości, stanowiąc ograniczenia dla budownictwa. Płytkie zaleganie wód pierwszego poziomu użytkowego oraz możliwość zanieczyszczeń bakteriologicznych przenikających z powierzchni terenu powodują, że wody tego poziomu nie mogą stanowić źródła zaopatrzenia ludności (sieć studni kopanych).

Plejstocenijski poziom wodonośny charakteryzuje się występowaniem wód gruntowych o zwierciadle nieciągłym, lub gdzie ciągłość zwierciadła może ulegać zakłóceniom. Zasięg tej strefy związany jest z występowaniem od powierzchni utworów trudniej przepuszczalnych i o gorszych warunkach infiltracyjnych, czyli glin zwałowych charakterystycznych dla obszaru wysoczyznowego. Woda występuje tutaj przeważnie na głębokości 4–6 m pod poziomem terenu. Wody gruntowe mogą zalegać w piaszczystych przewarstwieniach utworów gliniastych na różnych głębokościach stanowiąc tak zwane wody śródglinowe o zwierciadle napiętym lub

w osadach piaszczystych zalegających w stropie glin – wody naglinowe o zwierciadle swobodnym. Miejscami w okresie intensywnych opadów oraz wiosennych roztopów w przypowierzchniowych warstwach gruntu mogą tworzyć się tzw. wierzchówki, zwłaszcza w obrębie płaskich powierzchni o utrudnionym odpływie wód gruntowych. Mają one niekorzystny wpływ na zmianę konsystencji glin i powodują ograniczenia budowlane.

Zaopatrzenie ludności w wodę pitną oparte jest o międzymorenowy poziom wód występujący na głębokości 61,8-105,5 m. Obszar całej gminy leży w strefie, w której z czwartorzędowych piasków możliwe jest uzyskanie wydajności w granicach: 30 – 60 m³/h z pojedynczej studni.

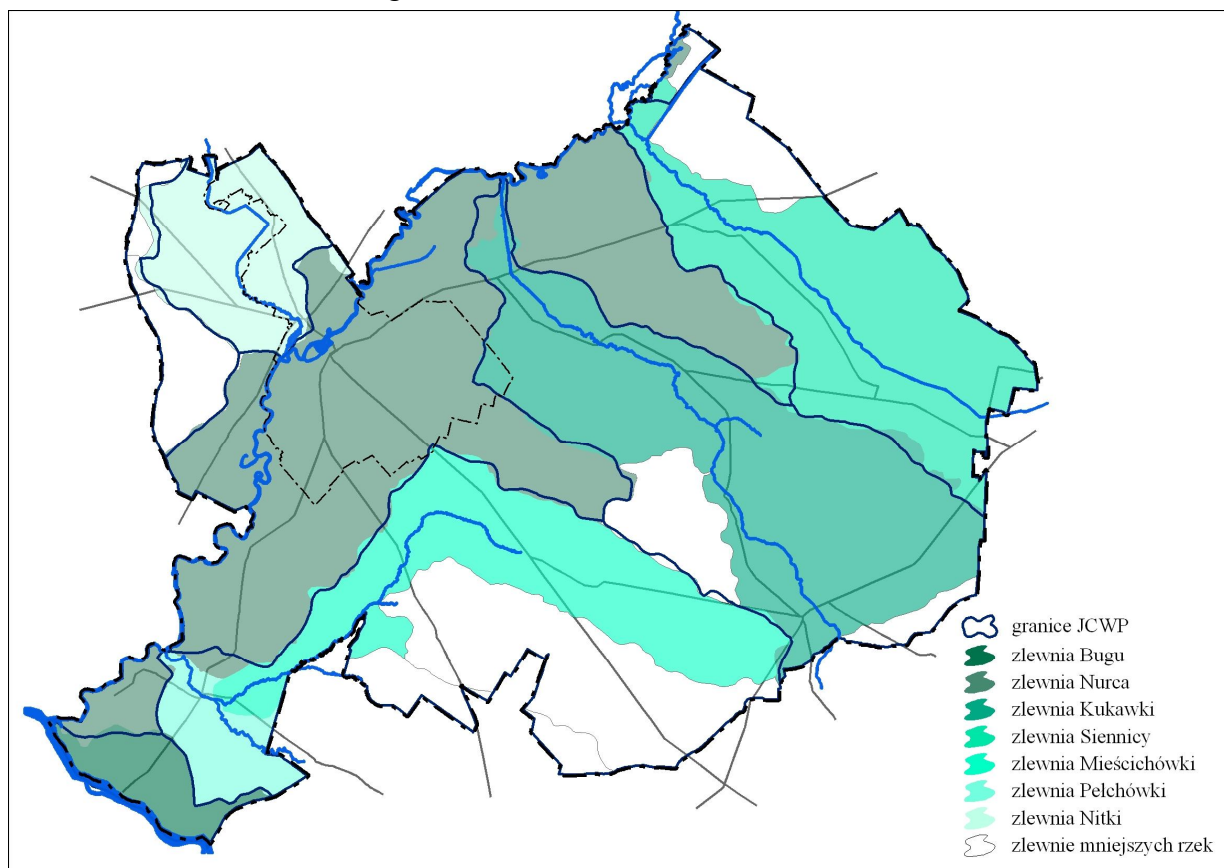
Warunki hydrograficzne

Gmina Ciechanowiec, pod względem hydrograficznym, położona jest w zlewni Narwi od granicy państwa do ujścia Biebrzy. Obszar gminy odwadniany jest przez rzekę Nurzec i jej dopływy.

Głównym ciekim wodnym jest rzeka Nurzec, która stanowi prawobrzeżny dopływ Bugu IV rzędu. Długość rzeki wynosi 100,2 km (w gminie 14,6 km). Szerokość koryta naturalnie meandrującego Nurca dochodzi do 20 m, przy czym jego głębokość wynosi zaledwie 0,7–1,8 m. Nurzec ma nieuregulowane koryto wcinające się 2 – 3 m w terasę zalewową, w obrębie której spotyka się także starorzecza. Wahania stanów wód rzecznych na wodowskazie w Kozarzach wynoszą ok. 3 m (maksimum 459 cm i minimum 128 cm), co powoduje, że w okresach roztopów wiosennych Nurzec występuje z koryta i zalewa powierzchnię terasy.

Poza Nurcem układ hydrograficzny gminy stanowią mniejsze ciek wodne:

- prawy dopływ Nurca - Nitka (Ciek od Klukowa) o długości 7,4 km;
- lewe dopływy Nurca:
 - Siennica o długości 11,1 km,
 - Kukawka o długości 14,8 km,
 - Pełchówka, o długości 4,0 km,
 - Mieścichówka o długości 10,5 km.

Rys. 11 Układ hydrograficzny gminy

6.1.7 Warunki klimatyczne

Obszar gminy Ciechanowiec zaliczany jest do mazowiecko-podlaskiego regionu klimatycznego, gdzie przeważa wpływ klimatu kontynentalnego – dłuższa zima i lato, temperatury wyższe od średniej krajowej.

Na terenie gminy występuje przewaga wiatrów zachodnich (około 23,9%). Wiatry zachodnie cechuje największy udział we wszystkich porach roku. Najrzadziej wieją wiatry z kierunku północno-wschodniego (5,1%) oraz wschodniego (6,5%).

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7°C. Najcieplejszym miesiącem w roku jest lipiec, najchłodniejszym styczeń. W ciągu roku notuje się średnio 50 dni z temperaturą poniżej 0°C oraz 27 dni gorących z temperaturą powyżej 25°C. Długość okresu wegetacji wynosi średnio 200-210 dni.

Średnie roczne opady wynoszą około 550 mm. Najbardziej deszczowym miesiącem jest lipiec, najmniej opadów przypada na marzec. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 64 dni. Roczny współczynnik zachmurzenia wynosi 6,4°. Najczęściej zachmurzenia dominują w listopadzie i grudniu. Najmniej chmur pojawia się w czerwcu i wrześniu. Łącznie w roku notuje się około 155 dni pochmurnych

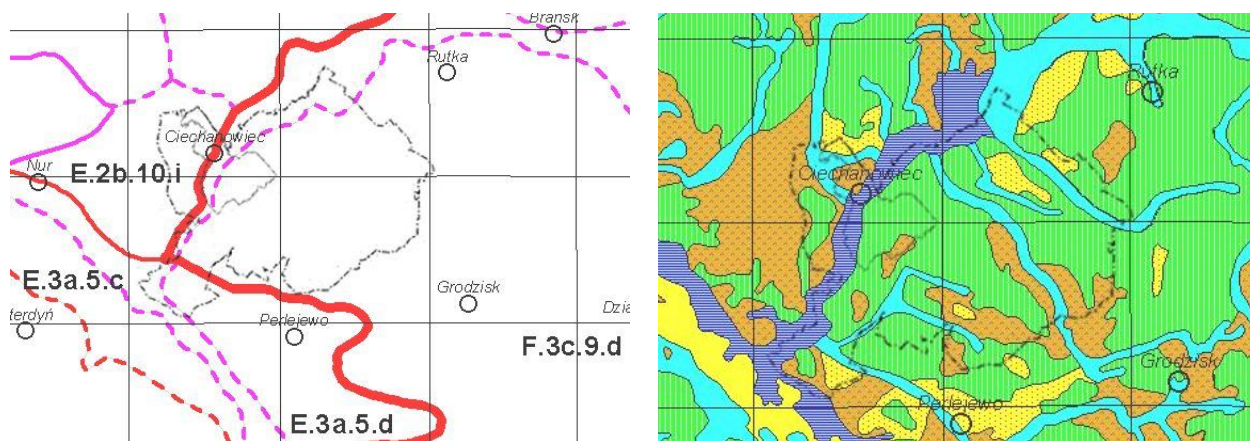
Względna wilgotność powietrza jest podobna do przeciętnej krajowej i w skali rocznej wynosi 81%. Najwyższe wartości występują w grudniu (90 %), a najniższe w czerwcu - 71%. Z wilgotnością związana jest częstotliwość występowania mgieł - około 24 dni w roku z maksimum ich pojawiania się w październiku i listopadzie.

Ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne. Na zróżnicowanie klimatu lokalnego znacząco wpływa rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne. Występują różnice między terenami równin sandrowych oraz dolin rzecznych, dolin bocznych i innych obniżen terenowych.

6.1.8 Szata roślinna

Według regionalizacji geobotanicznej J. M. Matuszkiewicza gmina znajduje się na granicy dwóch działów: Mazowiecko-Poleskiego (poddział Mazowiecki) [E] oraz Północnego Mazursko-Białoruskiego [F]. W obrębie działu Mazowiecko-Poleskiego znajduje się północno-zachodnia część gminy leżąca w obrębie Krainy Północnomazowiecko-Kurpiowskiej [E.2], Podkrainy Kurpiowskiej [E.2b], okręg Międzyrzecza Łomżyńskiego [E.2b.10], podokręg Nurski [E.2b.10.i], a także południowo-zachodni kraniec gminy leżący w obrębie Krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej [E.3], Podkrainy Południowomazowieckiej [E.3a], Okręg Doliny Dolnego Bugu [E.3a.5], podokręg Doliny Bugu [E.3a.5.a] i Perlejewski [E.3a.5.d]. Centralna i wschodnia część gminy znajduje się w granicach Działu Północnego Mazursko-Białoruskiego [F], Krainy Północnopodlaskiej [F.3], Podkrainy Białowieskiej [F.3c], okręgu Siemiatycko-Brańskiego [F.3c.9], podokręgu Doliny Nurca [F.3c.9.c] (dolina Nurca) i Rudzko-Drohiczyńskiego [F.3c.9.d] (pozostała część gminy).

Według mapy potencjalnej roślinności naturalnej terenowi gminy przypisano pięć potencjalnych zbiorowisk roślinnych: nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe [kolor fioletowy] wzdłuż doliny Bugu i Nurca, niżowy łąg jesionowo-olszowy [kolor turkusowy] wzdłuż dolin pozostałych rzek gminy, kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe [kolor brązowy] na północ od doliny Bugu i Nurca oraz wzdłuż dolin Kukawki i Mieścichówki, kontynentalny bór sosnowy, odmiana sarmacka [kolor żółty] na małych fragmentach na północnym i południowym krańcu gminy oraz grąd subkontynentalny, odmiana środkowopolska, seria uboga [kolor zielony] na pozostałym obszarze gminy.

Rys. 12 Regionalizacja geobotaniczna oraz potencjalna roślinność naturalna

[źródło: „Regionalizacja geobotaniczna Polski” i „Potencjalna roślinność naturalna Polski” J.M. Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008 r.]

Szata roślinna obszaru gminy Ciechanowiec związana jest bezpośrednio z jakością środowiska glebowego oraz czynnikami klimatycznymi. Głównymi skupiskami naturalnej roślinności są lasy.

Występują w nich między innymi takie gatunki drzew jak: sosna czarna, sosna pospolita, brzoza brodawkowata, czeremcha zwyczajna, dęby (różne odmiany), grab pospolity, grusza „polna” (młode siewki), jesion wyniosły, jarząb pospolity, jabłoń „polna” (młode siewki), kasztanowiec biały, klony (różne odmiany), jawor, lipa drobnolistna, modrzew europejski, osika, olsza, robinia biała (akacja), świerki (różne gatunki), topola biała, topola czarna, wierzba iwa, wiąz szypułkowy, żywotnik zachodni.

Z krzewów występują na przykład: bez czarny, czeremcha, dereń biały, jałowiec babiński, jaśminowiec wonny, jarzębina, kruszyna pospolita, leszczyna pospolita, lilak pospolity (różne odmiany), malina, śnieguliczka biała, trzmielina pospolita, tarnina, wierzba szara.

Rośliny zielone wieloletnie i byliny reprezentują między innymi: barwinek, borówka, gwiazdnica, irys syberyjski, jaskier żółty, konwalia, kniec błotna, niezapominajka, mniszek lekarski, lawenda, poziomka, pokrzywy, rozchodniki, wilczomlec, wrzos, starzec, szczawik zajęczy, zawilec. Ponadto dość licznie występują różne gatunki i odmiany traw. Rośliny niższe reprezentowane są przez wiele gatunków mchów, porostów (np. chrobotek reniferowy), grzybów, widłaków, skrzypów i paproci.

Wody zamieszkują takie gatunki roślin jak np.: rzęsa wodna, rogatek, moczarka kanadyjska, grązeł żółty, grzybienie a w strefach przybrzeżnych spotyka się pałkę wodną, trzcinę, oczerety. Z roślin występujących na obszarach podmokłych i torfowiskach wymienić należy mech, torfowce z rodzaju *Sphagnum*, okrzemka bagienna, welnianka pospolita, turzyce, rdesty.

6.1.9 Fauna

Fauna jest dość bogata i zróżnicowana. Wśród zwierząt występujących w gminie i całym powiecie wysokomazowieckim należy wyróżnić: owady (biegacz fioletowy, liczne gatunki motyli w tym paź królowej, niepylak mnemoszyna, mieniak strużnik, mieniak tęczy, liczne gatunki błonkówek, ważki, żagnice), ryby (brzana, jaź, karaś, karp, krąp, kleń, lin, lipień, leszcz, płoć oraz szczególnie cenione przez wędkarzy: szczupak, sandacz, okoń, sum, koza, koza złotawa, piskorz, boleń, różanka, śliz), płazy (traszka zwyczajna, kumak nizinny, rzekotka drzewna, żaba trawna, żaba jeziorowa, żaba wodna, żaba śmieszka), gady (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata), ptaki (nur czarnoszyi, perkoz, perkoz dwuczuby, bąk, czapla biała, bocian biały, bocian czarny, łabędź czarnodzioby, łabędź niemy, łabędź krzykliwy, gęś krótkodzioba, gęś mała, świstun, cyranka, kania mała, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, myszół włośchaty, orlik grubodzioby, orzeł przedni, rybołów, kobuz, sokół wędrowny, cietrzew, zielonka, derkacz, żuraw, czajka, mewa mała, mewa pospolita, śmieszka, rybitwa wielkodzioba, rybitwa białowłosa, kukulka, płomykówka, puchacz, sowa śnieżna, sowa uszata,

sowa błotna, lelek, jerzyk, zimorodek, kraska, skowronek borowy, dymówka, oknówka, pliszka, strzyżyk, rudzik, słowik szary, drozd, kos, cierniówka, muchołówka szara, remiz, szpak, wróbel, zięba, szczygieł, czyż, gil, wodnik, bekas dublet, wodniczka, dudek, dzwonec pleszka, kuropatwa, czapla siwa, kaczka krzyżówka, tracz nurogęś), ssaki (jeż wschodni, kret, rzęsosek rzeczek, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, nocek łydkowłosy, lis, zając, dzik, sarna, łoś, nocek rudy, wiewiórka pospolita, bóbr europejski, wydra, norka europejska, gronostaj, łasica, jenot).

6.2. Jakość i zagrożenia środowiska

6.2.1 Jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe

Stan jakości wód powierzchniowych oraz obecność organizmów żyjących w wodach jest wynikiem oddziaływania różnorodnych czynników, zarówno ekologicznych jak i antropogenicznych. Chemizm wód determinowany jest przez budowę geologiczną zlewni, klimat, typ gleb a także urbanizację, uprzemysłowienie i rolnictwo.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych realizowane były w 2012 r. w sieci punktów badawczych ustanowionych na zamknięciach Jednolitych Części Wód (JCW), z czego jeden punkt pomiarowo-kontrolny na rzece Nurzec znajdował się w Tworowicach. Monitoring prowadzony był w sposób umożliwiający ocenę stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności elementów jakości i parametrów wskaźnikowych dla elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych⁶.

Tab. 8. Ocena stanu Jednolitych Części Wód rzek i sztucznych zbiorników (stan 2012 r.)

lp.	nazwa jednolitej części wód/ zbiornika zaporowego	typ	status	rodzaj monitoringu	ocena stanu/potencjału ekologicznego	ocena stanu chemicznego	ocena stanu JCW	występowanie na obszarze chronionym	ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych
1	Bug (Kołodziejka-Brok)	21	nat	mo	słaby	db	zły	t	n
2	Nurzec (Nurczyk-Siennica)	24	nat	nm	poniżej db	db	zły		
3	Nurzec (Siennica-ujście)	19	nat	md	umiarkowany	db	zły	t	t
4	Kukawka	17	nat	nm	poniżej db	psd	zły		
5	Nitka	17	nat	nm	poniżej db	psd	zły		
6	Pełchówka	17	nat	nm	poniżej db	db	zły		
7	Siennica	17	nat	nm	poniżej db	psd	zły		

[Źródło: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie]

Ocena stanu Nurca na odcinku od Nurczyka do Siennicy, Kukawki, Nitki, Pełchówki i Siennicy, jako nie monitorowanych JCW, została przeniesiona z podobnej monitorowanej JCW.

Wody podziemne

Zagrożenia stanu czystości wód głębinnych związane są z przedostawaniem się do warstwy wodonośnej ścieków komunalnych, infiltracją skażonych wód powierzchniowych oraz

⁶ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu wysokomazowieckiego za rok 2012

niewłaściwym stosowaniem i składowaniem nawozów mineralnych, sztucznych i środków ochrony roślin.

Niekorzystnym elementem sprzyjającym zanieczyszczeniu wód podziemnych jest koncentracja zainwestowania na terenach o większej przenikliwości pionowej, co stanowi szczególne zagrożenie dla wód podziemnych, odpływu wód, a tym samym powoduje wzmożone procesy wymywania i spłukiwania zanieczyszczeń powierzchniowych z terenu do koryt i cieków wodnych.

Zanieczyszczenia wód podziemnych ściekami o charakterze bytowym należy spodziewać się na terenie zainwestowanym, o dużej wrażliwości terenu, zwłaszcza na obszarach nie objętych zbiorczym systemem kanalizacji.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzony był w sieci piezometrów wyznaczonych w granicach JCWPd nr 54. Punkty badawcze znajdowały się poza terenem gminy Ciechanowiec, najbliższy punkt pomiarowo-kontrolny zlokalizowany był w Wysokiem Mazowieckiem⁷.

Tab. 9. Wyniki monitoringu stanu chemicznego JCWPd nr 54 (stan luty 2014 r.)

lp.	rok	ilość otworów badawczych		jakość wód	
		JCWPd	powiat wysmaz.	JCWPd	powiat wysmaz.
1	2010	6	1	III klasa w 4 pkt II klasa w 2 pkt	III klasa
2	2012	11	2	III klasa w 5 pkt II klasa w 6 pkt	II klasa

[Źródło: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie]

Ogólny stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 54 oceniany jest jako dobry.

6.2.2 Jakość powietrza

Ze względu na istniejącą sieć monitoringu jakości powietrza brak jest szczegółowych danych z terenu gminy Ciechanowiec. Jednak na podstawie oceny jakości powietrza przeprowadzonej w 2012 r. dla strefy podlaskiej⁸, do której należy powiat wysokomazowiecki, przyjęto następujące kryteria ochrony zdrowia:

- dla zanieczyszczeń (SO₂, NO₂, benzenu, tlenku węgla i ołowiu) najwyższą klasę wynikową A, gdzie wielkości mierzonych zanieczyszczeń powietrza nie przekraczają dopuszczalnych wartości;
- dla zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀ – najniższą klasę wynikową A, gdzie wielkości mierzonego zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają dopuszczalnych wartości;
- dla zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{2,5} – najniższą klasę wynikową C, gdzie wielkości mierzonego zanieczyszczenia powietrza przekraczają dopuszczalne wartości powiększone o margines tolerancji dla 2012 r. obszarem przekroczeń jest miasto Łomża;
- dla zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{2,5} – najniższą klasę wynikową C, gdzie wielkości mierzonego zanieczyszczenia powietrza przekraczają poziom docelowy dla 2012 r. obszarem przekroczeń jest miasto Łomża.

Na emisję lokalną składa się emisja ze źródeł stacjonarnych pochodząca z energetyki zawodowej, energetyki przemysłowej, technologii przemysłowych i innych źródeł stacjonarnych (kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo i inne) oraz ze źródeł mobilnych.

⁷ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu wysokomazowieckiego za rok 2012

⁸ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu wysokomazowieckiego za rok 2012

W gminie nie ma żadnego zakładu uznanego za szczególnie uciążliwy dla czystości powietrza. Obiekty emitujące zanieczyszczenia z procesów spalania paliw na terenie gminy Ciechanowiec są niewielkimi kotłowniami pracującymi na potrzeby grzewcze osiedli mieszkaniowych, szkół, urzędów i innych instytucji opalanych olejem opałowym. Są to przede wszystkim kotłownie Spółdzielni Mieszkaniowej w Ciechanowcu, kotłownia Zakładów Mięsnych PKM DUDA CM MAKTON w Ciechanowcu oraz Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach.

6.2.3 Hałas

Dla obszaru gminy nie przeprowadzono szczegółowych badań hałasu, nie zostały również sporządzone mapy akustyczne.

Klimat akustyczny obszaru gminy kształtowany jest przede wszystkim poprzez funkcjonowanie układu drogowego, w szczególności przez drogi wojewódzkie nr 681, 690 i 694, które stanowią drogi tranzytowe o znacznym udziale pojazdów ciężkich. W ich sąsiedztwie może dochodzić do przekraczania norm hałasu.

6.2.4 Promieniowanie elektromagnetyczne

Brak szczegółowych pomiarów z terenu gminy w zakresie występowania pól elektromagnetycznych. Niemniej jednak na podstawie pomiarów przeprowadzonych w województwie podlaskim w 2012 r.⁹ stwierdzono, że w badanych punktach pomiarowych w powiecie wysokomazowieckim, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Lokalnymi źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej oraz sieci elektroenergetyczne 110 kV.

6.2.5 Zagrożenie poważnymi awariami

Na obszarze gminy Ciechanowiec, ani w jej bezpośrednim sąsiedztwie, nie znajdują się zakłady ani instalacje o zwiększonym ryzyku albo o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Poważne źródło zagrożenia mogą stwarzać wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na tych trasach, grożą one bezpośrednim skażeniem rzek. Wśród dróg będących miejscem potencjalnych zagrożeń wymienia się drogę wojewódzką nr 681, którą przewożone są głównie paliwa płynne.

Na terenie gminy znajduje się 5 stacji paliw. Eksploatacja tych stacji stwarza zagrożenie dla środowiska (możliwość awarii zbiorników, pożar, itp.). Główne zagrożenie wynika jednak z transportu paliw na zaopatrzenie tych obiektów.

6.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

6.3.1 Obiekty i tereny objęte formami ochrony przyrody

Obszary Natura 2000

Około 5,3% powierzchni gminy Ciechanowiec leży w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (OSO) „Dolina Dolnego Bugu” (PLB140001) ustanowionego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie Obszarów Specjalnej Ochrony Natura 2000¹⁰.

Obszar zajmuje powierzchnię 74 309,92 ha (w tym na obszarze gminy ok. 1 068,64 ha) i położony jest na terenie trzech województw – Podlaskiego, Mazowieckiego i Lubelskiego. Obszar obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu, oraz wokół pozostałych fragmentów

⁹ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu wysokomazowieckiego za rok 2012

¹⁰ Dz. U. Nr 25, poz. 133

dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi; wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe. Pierwsza terasa rzeki obfituje w starorzeczka, zróżnicowane pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Do ostoi włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów.

Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 51. Występuje co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika i Dyrektywy Ptasiej, a także 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. W Dolinie występuje również bardzo bogata fauna bezkręgowców.

Jest to cenny kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym charakterze naturalnym oraz szereg zbiorowisk roślinnych związanych z siedliskami wilgotnymi. Występują tutaj stanowiska rzadkich gatunków roślin.

Dla obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych¹¹. Zgodnie z tym planem, na terenie gminy Ciechanowiec wyznaczono dwa rejonu czynnej ochrony bociana białego, obejmującej ochronę gniazd i ochronę lęgu. Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności bociana białego na co najmniej aktualnym poziomie wraz z polepszeniem sukcesu lęgowego, a także utrzymanie żerowisk na poziomie 100% aktualnej powierzchni, dzięki zapobieżeniu zarastania łąk i ich zamiany na grunty orne.

Około 1,7% powierzchni gminy leży w granicach Obszaru Mającego Znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 (OZW) „Ostoja Nadbużańska” (PLH 140011), zaproponowanego w kwietniu 2004 r. i zatwierdzonego w lutym 2008 r. Nie zostało jeszcze wydane rozporządzenie, na podstawie którego obszar zostanie objęty ochroną jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk.

Obszar zajmuje powierzchnię 46 036,74 ha (w tym na obszarze gminy ok. 341,73 ha) i położony jest w granicach trzech województw – Podlaskiego, Mazowieckiego i Lubelskiego.

Ostoją obejmuje ten sam ok. 260 km odcinek doliny Bugu, który objęty jest Obszarem Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu”. Niecałe 20% obszaru ostoi zajmują lasy. Zdecydowanie dominują siedliska nieleśne: łąki, pastwiska oraz uprawy rolnicze.

Obszar stanowi naturalną dolinę dużej rzeki, ze szczególnie cennymi kompleksami nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szeregiem zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu również występowanie 21 gatunków z II Załącznika Dyrektywy. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce, obejmującej 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy. Występują stanowiska rzadkich gatunków roślin, w tym 2 gatunki z II załącznika Dyrektywy.

Dla obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych¹². Zgodnie z Zarządzeniem w granicach gminy Ciechanowiec wytypowano 8 terenów do prowadzenia działań ochronnych. Zaplanowane działania ochronne w planie zadań ochronnych pozwolą przede wszystkim na utrzymanie lub polepszenie dotychczasowej struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych, a także nie pogorszenie zachowania populacji i siedlisk gatunków poprzez utrzymanie i monitorowanie stanowiska i ewentualne przeciwdziałanie pojawiającym się zagrożeniom.

¹¹ Dz. U. Województwa Mazowieckiego z dnia 1 października 2014 r. Poz. 9006

¹² Dz. U. Województwa Mazowieckiego z dnia 1 października 2014 r. Poz. 9006

Obszar chronionego krajobrazu

Okolo 10,6% powierzchni gminy Ciechanowiec (16,8 % powierzchni miasta) leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca” ustanowionego Uchwałą Nr X/46/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży z dnia 27 kwietnia 1982 r., zmienioną Rozporządzeniem Nr 14/98 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 r.¹³, Rozporządzeniem Nr 17/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r.¹⁴, Rozporządzeniem Nr 13/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r.¹⁵ oraz Uchwałą Nr XXIII/202/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r.¹⁶

Obszar zajmuje powierzchnię 3 778 ha (w tym na obszarze gminy 2 115,81 ha, z czego 327,36 ha w granicach miasta) i położony jest na terenie 3 gmin – Ciechanowiec, Perlejewo (powiat siemiatycki, województwo podlaskie) i Nur (powiat ostrowski, województwo mazowieckie). Wraz z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym, Parkiem Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu” oraz Obszarami Chronionego Krajobrazu: „Nadbużańskim” i „Doliną Bugu” stanowi połączony kompleks obszarów chronionych doliny Bugu.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o dużym stopniu naturalności, z dobrze zachowanymi, cennymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi. Teren jest dość płaski, lecz urozmaicony wyniesieniami i małymi powierzchniami lasami - głównie sosnowymi, a bliżej Bugu także bagiennymi olszynami i łąkami wierzbowo-topolowymi. Wraz z polami, łąkami, dolinami mniejszych rzek i starorzeczami Bugu tworzą one tzw. krajobraz mozaikowy. Meandry i zakola rzeki Nurzec wijące się wśród pól i lasów stanowią ostoję dla wielu cennych gatunków zwierząt żyjących nad wodą np. bobrów, wydr i różnych ptaków. Ze względu na swoje walory przyrodnicze rzeka Nurzec została zaliczona do Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-POLSKA, jako 48 krajowy korytarz ekologiczny.

Zgodnie z uchwałą z 2016 r. na Obszarze wprowadza się czynną ochronę ekosystemów, realizowaną w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, w celu zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinach Bugu i Nurca oraz na Wysoczyźnie Drohickej.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Ciechanowiec znajduje się trzydzieści sześć obiektów objętych ochroną w formie pomnika przyrody. Dwadzieścia trzy obiekty zlokalizowane są w granicach miasta, przy czym większość na terenie Muzeum Rolnictwa. Trzydzieści obiektów znajduje się w wiejskiej części gminy.

Wszystkie pomniki przyrody z terenu miasta i gminy zestawione zostały w tabeli 10.

¹³ Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego Nr 6, poz. 56

¹⁴ Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 142, poz. 1900

¹⁵ Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 726

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 1503

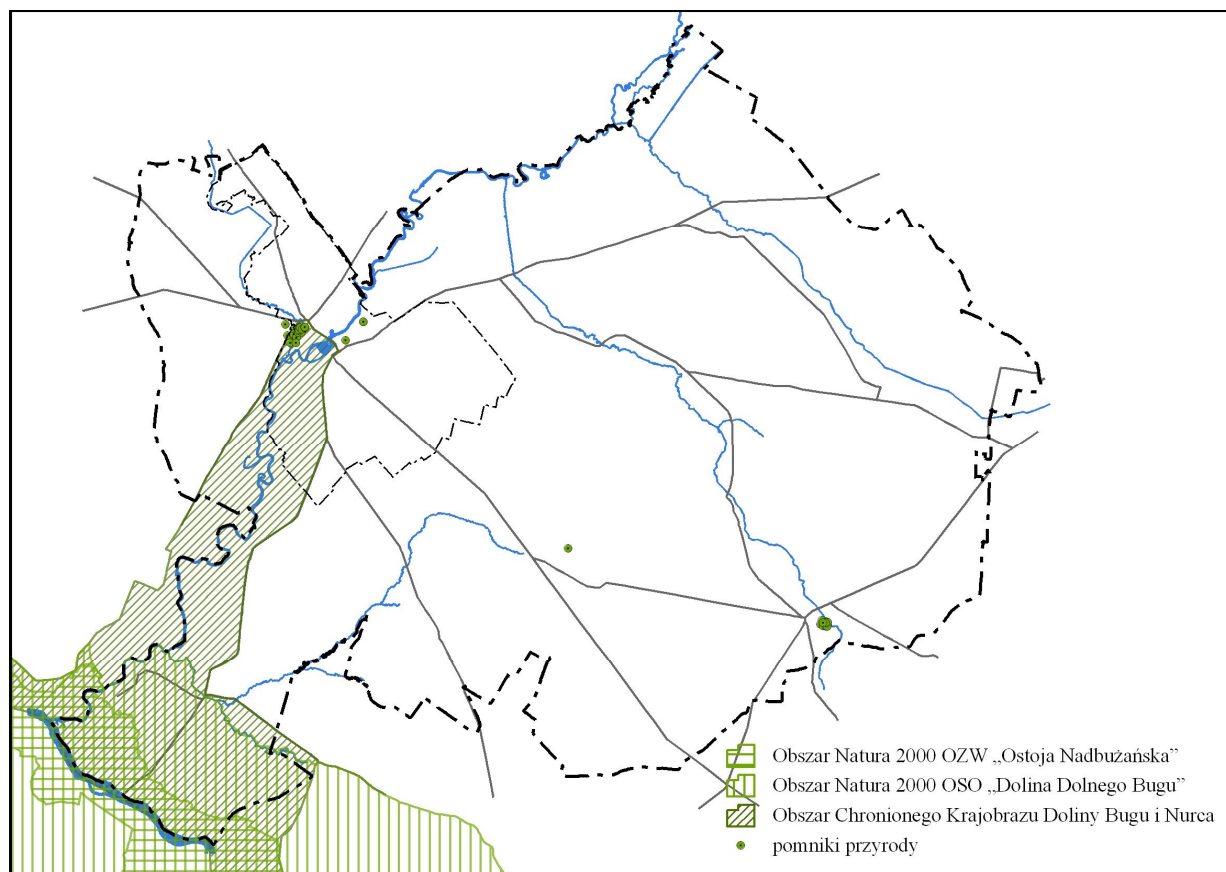
Tab. 10. Wykaz pomników przyrody (stan luty 2014 r.)

lp.	nr ew.	nazwa pomnika przyrody	data utworzenia pomnika przyrody	obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	obwód na wysokości 1,3 m [cm]	wys. [m]	miejsowość	nr działki ewid.	uwagi
1	39 ł	Grupa 30 wiązków	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	380-450	25-30	Malec	57/2, 57/3	
2	51 ł	Dąb czerwony	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	325	13	Ciechanowiec	1753	
3	52 ł	Jesion wyniosły	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	230	30	Ciechanowiec	1753	
4	53 ł	Jesion wyniosły	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	260	32	Ciechanowiec	1754	
5	54 ł	Topola	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	360 i 300	25	Ciechanowiec	1753	
6	56 ł	Topola biała	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	535	30	Ciechanowiec	1753	
7	59 ł	Wiąz	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	360		Ciechanowiec	1753	
8	61 ł	Jesion wyniosły	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	295	28	Pobikry	662/13	
9	62 ł	Jesion wyniosły	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	285	27	Pobikry	662/13	
10	63 ł	Jesion wyniosły	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	130	29	Pobikry	662/13	
11	64 ł	Klon zwyczajny	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	250	30	Pobikry	662/13	
12	65 ł	Sosna wejmutka	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	210	26	Pobikry	662/13	
13	66 ł	Lipa drobnolistna	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	320	32	Pobikry	662/13	
14	67 ł	Lipa drobnolistna	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	345	30	Pobikry	662/13	
15	103 ł	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	245	18	Ciechanowiec	1753	

16	104 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	230	24	Ciechanowiec	1753	NI
17	105 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	290	26	Ciechanowiec	1753	
18	106 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	300	20	Ciechanowiec	1753	
19	107 f	Klon zwyczajny	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	305	30	Ciechanowiec	1753	
20	108 f	Jesion wyniosły	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	340	30	Ciechanowiec	1753	
21	109 f	Jesion wyniosły	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	285	30	Ciechanowiec	1753	
22	110 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	300	27	Ciechanowiec	1753	
23	111 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	350	30	Ciechanowiec	1753	
24	112 f	Dąb	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	355	27	Ciechanowiec	1753	
25	114 f	Olsza czarna	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	270	25	Ciechanowiec	1753	
26	115 f	Dąb szypułkowy	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	380	20	Ciechanowiec	1753	
27	116 f	Aleja lipowa (19 drzew po południowo- zachodniej stronie ulicy 22 drzewa po północno- wschodniej stronie ulicy)	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	108-282	18-22	Nowodwory	531/1	
28	117 f	Aleja lipowa (10 drzew po południowo- wschodniej stronie ulicy 42 drzewa po północno- zachodniej stronie ulicy)	1983-12-31	Zarządzenie Nr 58/83 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r.	121-394	18-20	Ciechanowiec	1752	
29	144 f	Grupa trzech jesionów wyniosłych	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	220, 250, 340	30	Pobikry	662/13	
30	145 f	Klon zwyczajny	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	255	25	Pobikry	662/13	

31	146 ł	Jesion wyniosły	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	320	30	Pobikry	662/13	
32	147 ł	Lipa drobnolistna	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	300	28	Pobikry	662/13	
33	148 ł	Wiąz	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	300		Ciechanowiec	1753	
34	149 ł	Dąb szypułkowy	1992-03-12	Rozporządzenie Nr 5/92 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 12 marca 1992 r.	370	19	Ciechanowiec	1753	NI
35	1736	Jesion wyniosły	2004-04-01	Rozporządzenie Nr 10/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 1 kwietnia 2004 r.	220	25	Ciechanowiec	1982	
36	1742	Lipa drobnolistna	2004-04-01	Rozporządzenie Nr 10/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 1 kwietnia 2004 r.	292	25	Ciechanowiec	1680/1	
37	1745	Lipa drobnolistna	2004-04-01	Rozporządzenie Nr 10/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 1 kwietnia 2004 r.	330	25	Ciechanowiec	1680/1	
38	46 ł	Klon zwyczajny	1982-10-26	Zarządzenie Nr 54/82 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 26 października 1982 r.	465	23	Ciechanowiec	1753	

NI – nie istnieje

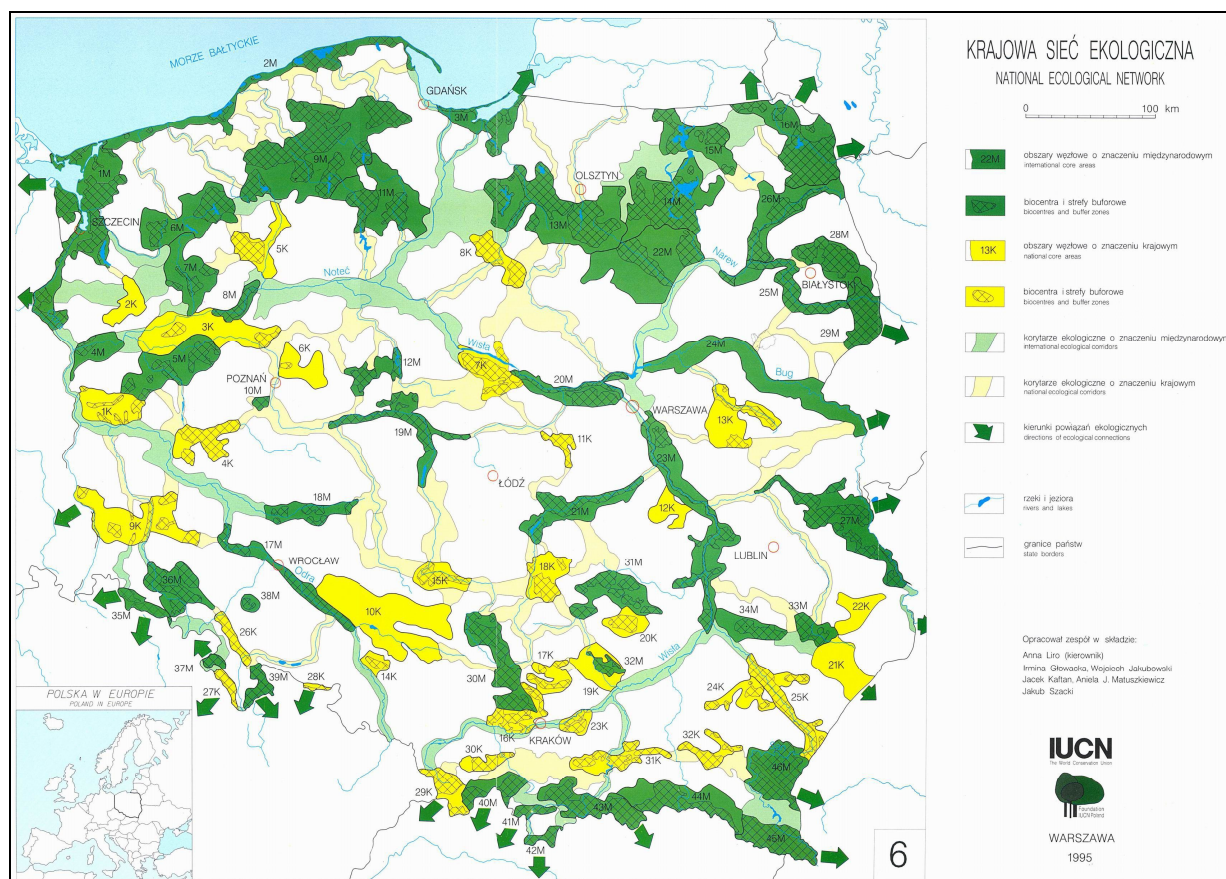
Rys. 13 Formy ochrony przyrody

6.3.2 Powiązania przyrodnicze

Ważnym elementem zapewniającym łączność i spójność ekologiczną są korytarze ekologiczne. Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody, jednakże przeciwdziałają izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, co w konsekwencji przyczynia się do utrzymania oraz wzrostu różnorodności na poziomie ekosystemu, gatunkowym oraz genowym (stała migracja gatunków flory i fauny).

W ramach europejskiego programu Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody opracowano w 1995 roku koncepcję krajowej sieci ekologicznej ECONET. Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Składa się ona z 78 obszarów węzłowych połączonych siecią korytarzy ekologicznych i obejmuje 46% powierzchni kraju.

Południowo-zachodni kraniec gminy leży w obszarze korytarza ekologicznego Doliny Dolnego Bugu (24M), który to jest obszarem węzłowym o znaczeniu międzynarodowym. Natomiast północna i północno-wschodnia część gminy znajduje się w granicach korytarza ekologicznego Nurca (48k) o znaczeniu krajowym.

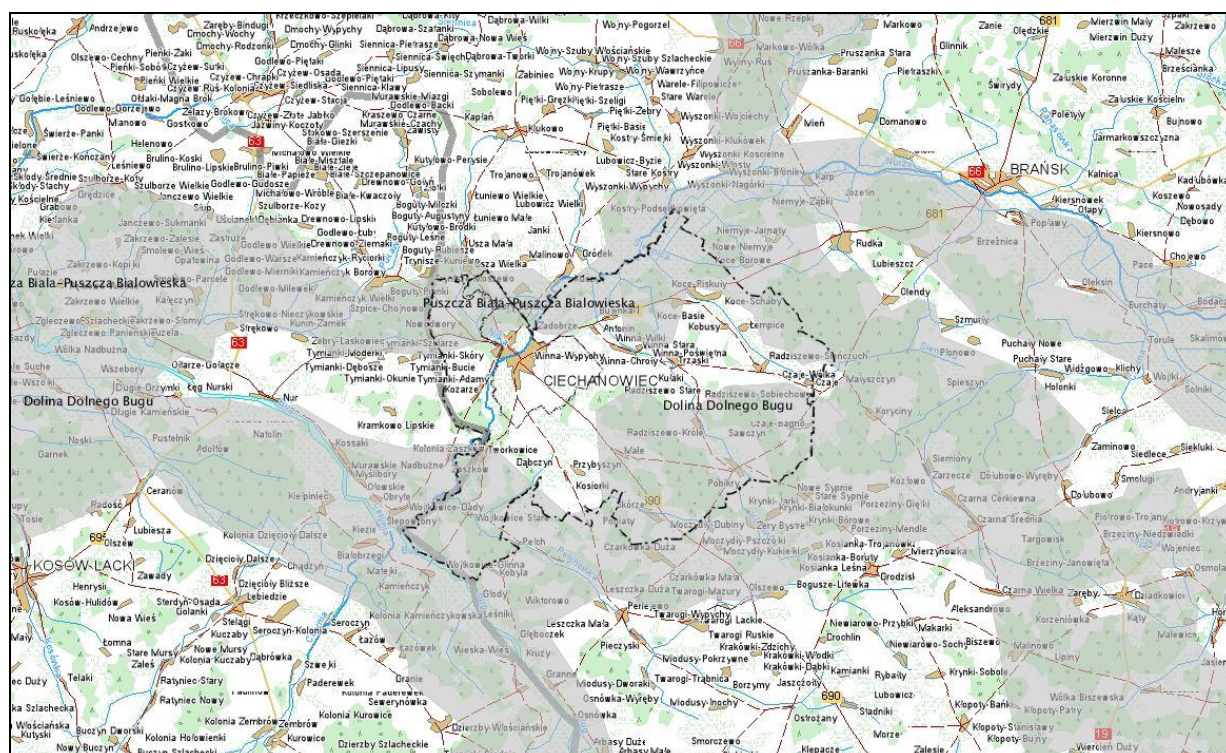

Rys. 14 Położenie gminy względem sieci ekologicznej ECONET

[Źródło: <http://www.ecologicalnetworks.eu/images/Maps/ECONET%20-%20Poland.jpg>]

W 2005 r. na zlecenie Ministra Środowiska został opracowany „Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce”. Głównym założeniem projektu było zapewnienie łączności i spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych na terenie kraju. W ramach projektu wyznaczono sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje 7 korytarzy głównych (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające o znaczeniu krajowym.

Przez tereny położone wzdłuż północnej i północno-wschodniej granicy gminy przebiega korytarz Puszcza Biała-Puszcza Mielnicka (GkPnC-2A), natomiast południowa część gminy leży w obrębie korytarza Dolina Dolnego Bugu (GkPnC-1). Obydwa korytarze stanowią część Głównego Korytarza Północno-Centralnego łączącego Puszcę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami).

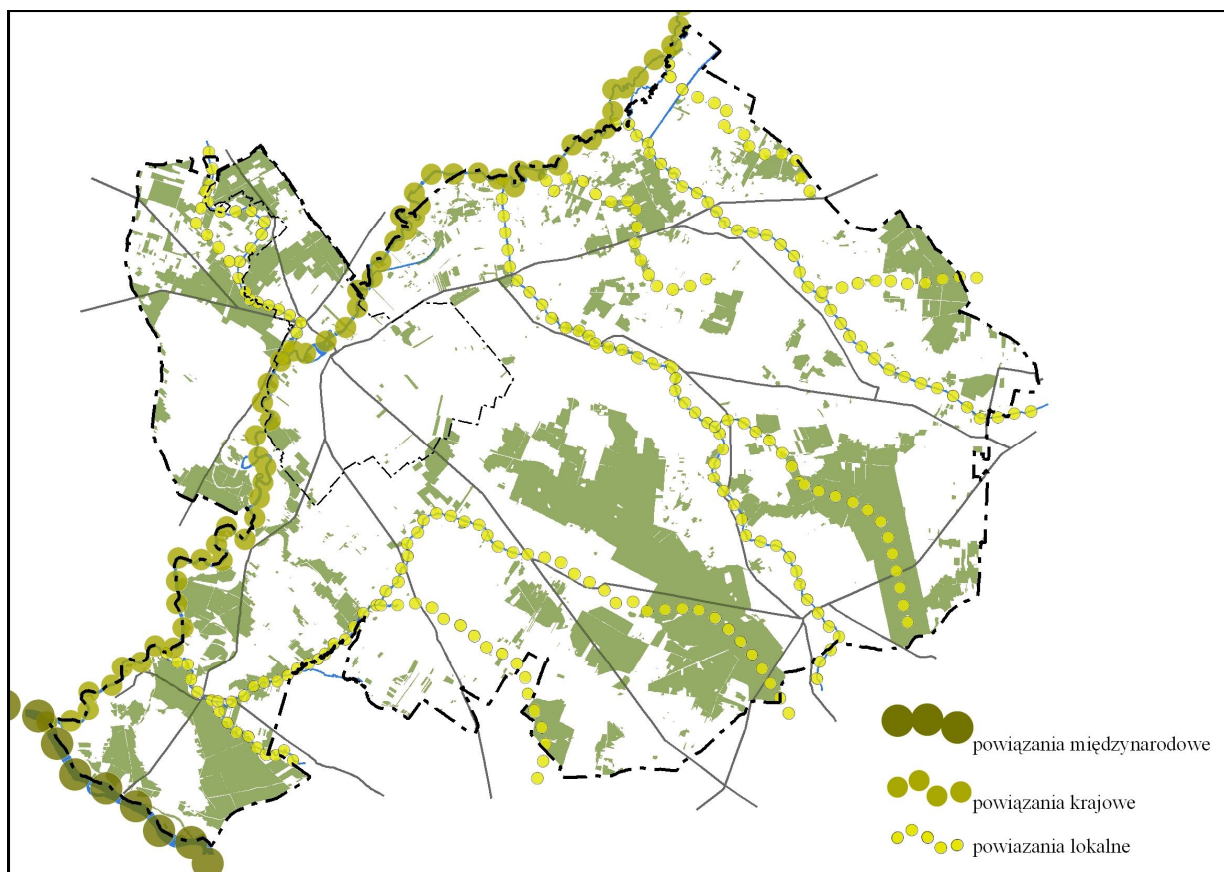
Rys. 15 Położenie gminy względem sieci korytarzy ekologicznych

[Źródło: <http://geoservis.gdos.gov.pl/mapy/>]

Lokalny system powiązań przyrodniczych kształtuje sieć rzeczna, z dominującym udziałem Nurca. Nurzec, jako korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, łączy obszary przyrodnicze gminy z obszarami przyrodniczymi o znaczeniu międzynarodowym – na zachód przez dolinę Bugu aż do Wisły, a na wschód z Puszcą Białowieżą.

Powiązania z pozostałymi terenami gminy kształtują lokalne ciągi przyrodnicze wykształcone w oparciu o:

- doliny pozostałych rzek,
- zwarte kompleksy leśne,
- obniżenia terenowe często wypełnione siecią małych cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

Rys. 16 Lokalny system powiązań przyrodniczych

6.4. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

6.4.1 Warunki przyrodnicze rolnictwa

Region podlaski posiada stosunkowo słabe warunki do rozwoju produkcji roślinnej, na które składają się niekorzystny klimat oraz brak żyznych gleb (przeważają gleby IV i V klasy bonitacyjnej). W strukturze użytkowania gruntów rolnych bardzo duży udział mają łąki i pastwiska zajmujące aż 35% powierzchni użytków rolnych.

Na terenie gminy największy areal wśród gruntów ornych zajmują gleby klas IVa, IVb i V, stanowiąc w sumie ponad połowę użytków rolnych (58,26%). Wśród użytków zielonych największa powierzchnia przypada na grunty średniej jakości (IV-V klasa).

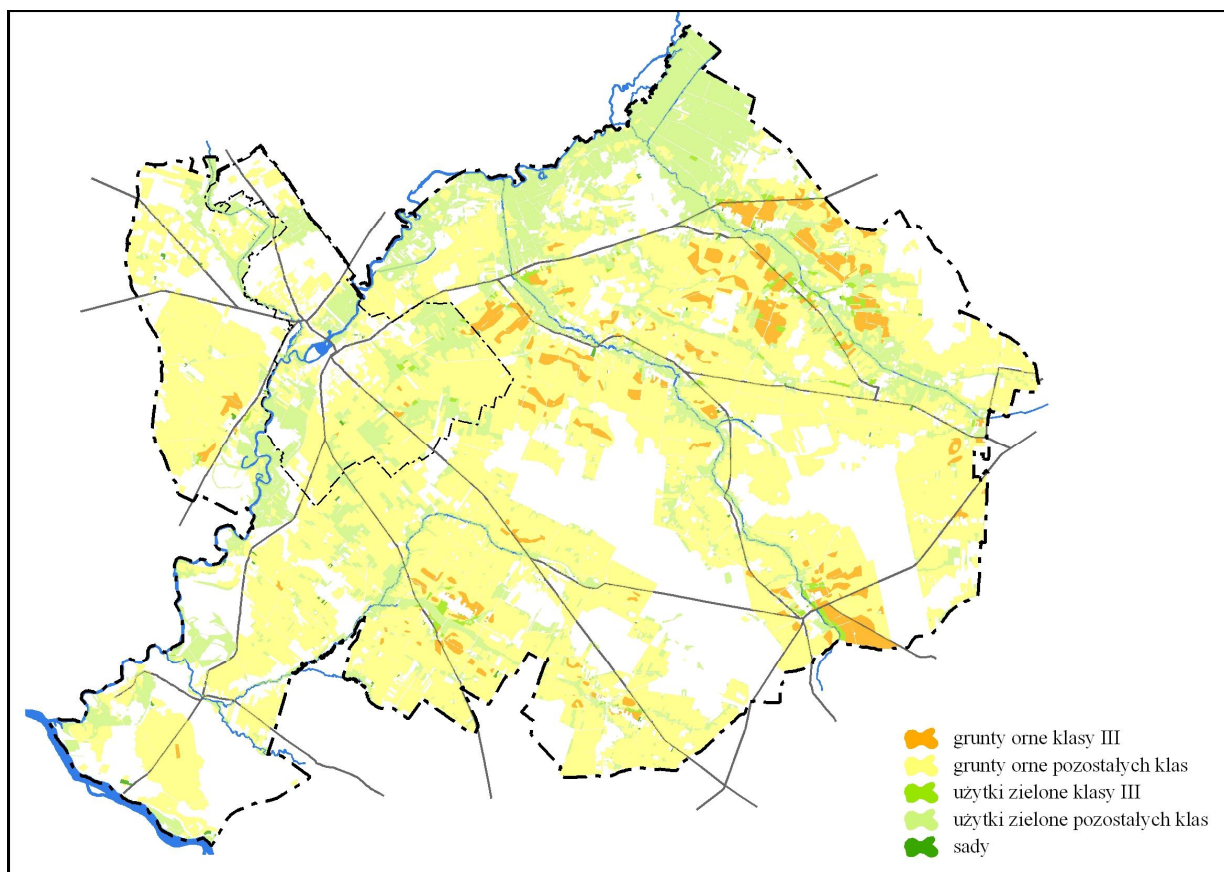
Największą powierzchnię zajmują gleby bielcowe i pseudobielcowe (39,51%) oraz gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne (28,74%). Po około 7% powierzchni gminy zajmują mady (7,04%) oraz gleby o niewykształconym profilu (7,26%). Około 8,5% powierzchni zajmują czarne ziemie oraz czarne ziemie zdegradowane (4,19%) i gleby szare (4,36%). Udział pozostałych gleb - brunatnych właściwych, glejowych, murszowo mineralnych i murszowatych, torfowych i murszowo-torfowych oraz mułowo-torfowych, kształtuje się na poziomie 1-2% powierzchni gminy.

Tab. 11 Struktura użytkowania użytków rolnych w gminie (stan październik 2013 r.)

lp.	użytek	powierzchnia ogółem		powierzchnia na terenie miasta		powierzchnia na terenie wsi	
		ha	%	ha	%	ha	%
1	grunty orne	10 003,16	74,51%	864,93	65,99%	9 138,23	75,43%
a	RIIIa	124,85	0,93%	0,00	0,00%	124,85	1,03%
b	RIIIb	516,99	3,85%	6,21	0,47%	510,78	4,22%
c	RIVa	2 893,44	21,55%	234,67	17,91%	2 658,77	21,95%
d	RIVb	2 825,83	21,05%	230,48	17,59%	2 595,35	21,42%
e	RV	2 102,58	15,66%	266,70	20,35%	1 835,88	15,15%
f	RVI	1 396,55	10,40%	126,87	9,68%	1 269,68	10,48%
g	RVIz	142,92	1,06%	0,00	0,00%	142,92	1,18%
2	sady	21,43	0,16%	0,97	0,07%	20,46	0,17%
3	łaki	1 162,74	8,66%	107,36	8,19%	1 055,38	8,71%
a	ŁIII	26,29	0,20%	0,52	0,04%	25,77	0,21%
b	ŁIV	664,35	4,95%	77,96	5,95%	586,39	4,84%
c	ŁV	397,92	2,96%	23,51	1,79%	374,41	3,09%
d	ŁVI	74,18	0,55%	5,37	0,41%	68,81	0,57%
4	pastwiska	2 238,08	16,67%	337,34	25,74%	1 900,74	15,69%
a	PsIII	78,74	0,59%	7,31	0,56%	71,43	0,59%
b	PsIV	861,03	6,41%	178,26	13,60%	682,77	5,64%
c	PsV	730,79	5,44%	112,02	8,55%	618,77	5,11%
d	PsVI	469,28	3,50%	39,75	3,03%	429,53	3,55%
e	PsVIz	98,24	0,73%	0,00	0,00%	98,24	0,81%
RAZEM		13 425,41	100,00%	1 310,60	100,00%	12 114,81	100,00%

[Źródło: opracowanie własne na podstawie obmiaru z mapy ewidencyjnej przy pomocy programu ArcView]

W obrębie gruntów rolnych w granicach gminy wydzielić można dziewięć kompleksów przydatności rolniczej gleb, z czego największy obszar zajmuje kompleks żytni (żytnio-ziemniaczany) bardzo dobry czyli pszenno-żytni - 19,87% ogólnej powierzchni gminy. Mniejsze powierzchnie zajmuje kompleks żytni (żytnio-ziemniaczany) dobry (12,45%), kompleks żytni (żytnio-ziemniaczany) słaby (9,62%), kompleks żytnio-łubinowy (6,57%) oraz kompleks zbożowo-pastewny mocny (4,27%). Najmniejszą powierzchnię zajmuje kompleks pszenno-ziemniaczany - 2,05%, oraz kompleks zbożowo-pastewny słaby - 2,62% powierzchni gminy. W użytkach zielonych wydzielono dwa kompleksy, przy czym większy obszar zajmują użytki zielone średnie - 9,85% powierzchni gminy. Drugim kompleksem są użytki zielone słabe i bardzo słabe, które zajmują 6,41% powierzchni gminy. Na terenie gminy na 0,62% jej powierzchni wydzielono grunty rolnicze nie przydatne, przeznaczone pod zadrzewienie.

Rys. 17 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

6.4.2 Kierunki produkcji rolniczej

Na terenie gminy obecnie występują wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne, o roślinnym i zwierzęcym profilu produkcji. Według danych uzyskanych w ramach Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. liczba indywidualnych gospodarstw wynosiła 1292, w tym gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie 675, a prowadzących zasiewy 963. Większość gospodarstw rolnych (1 277 gospodarstw) czerpało dochody z działalności rolniczej, przy czym aż 894 (69,2%) gospodarstw nie miało dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Tab. 12 Gospodarstwa rolne według wielkości (stan 2010 r.)

wielkość gospodarstwa	powierzchnia gospodarstw		ilość gospodarstw	
	ha	%		%
ogółem	14 743,54	100,0	1 292	100,0
do 1 ha włącznie	184,47	1,3	220	17,0
od 1 do 5 ha	1 393,78	9,5	334	25,9
od 5 do 10 ha	2 954,50	20,0	311	24,1
powyżej 10 ha	10 210,79	69,2	427	33,0

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Tab. 13 Rodzaj i powierzchnia zasiewów (stan 2010 r.)

rodzaj zasiewów	powierzchnia zasiewów	
	ha	%
ogółem	6 495,73	100
zboża	5 045,29	77,7
ziemniaki	204,18	3,1
pozostałe	1 242,85	19,1
warzywa gruntowe	3,41	0,1

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Tab. 14 Pogłowie zwierząt (stan 2010 r.)

zwierzęta gospodarskie	ilość	ilość gospodarstw
bydło ogółem	11 254	539
krowy mleczne	6 365	488
trzoda chlewna ogółem	4 124	217
lochy	388	121
konie	174	55
drób ogółem	6 913	340
kury	6 415	332

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Województwo Podlaskie znajduje się na 2 miejscu w kraju pod względem udziału w pogłowie bydła (13% w 2011 r.) oraz na 2 miejscu pod względem produkcji mleka krowiego (16,5% udział w rynku krajowym). Specyfika ta jest bardzo dobrze widoczna również w gospodarstwach rolnych w gminie Ciechanowiec. Dogodne warunki rozwoju produkcji zwierzęcej sprawiły, że rolnicy z terenu gminy mają znaczny udział w produkcji mleka krowiego w regionie.

Z analizy danych zebranych w ramach Powszechnych Spisów Rolnych przeprowadzonych w roku 1996, 2002 i 2010¹⁷ jasno wynika, że:

- zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych w gminie, przy jednoczesnym wzroście udziału gospodarstw czerpiących dochody wyłącznie z działalności rolniczej,
- zmniejsza się powierzchnia zasiewów, z jednoczesnym bardzo dużym spadkiem udziału ziemniaka,
- rośnie pogłowie zwierząt gospodarskich, przy czym zmniejsza się liczba trzody chlewnej, koni i drobiu.

6.4.3 Melioracje wodne

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią.

Na terenie gminy znajdują się urządzenia melioracji wodnych podstawowych (stanowiących własność Skarbu Państwa) oraz szczegółowych (stanowiących własność prywatną), objęte ewidencją Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku, Oddział Terenowy w Łomży, Inspektorat w Wysokiem Mazowieckiem.

Wszystkie urządzenia melioracji wodnych znajdujące się w granicach miasta i gminy Ciechanowiec zestawione zostały w tabeli 15.

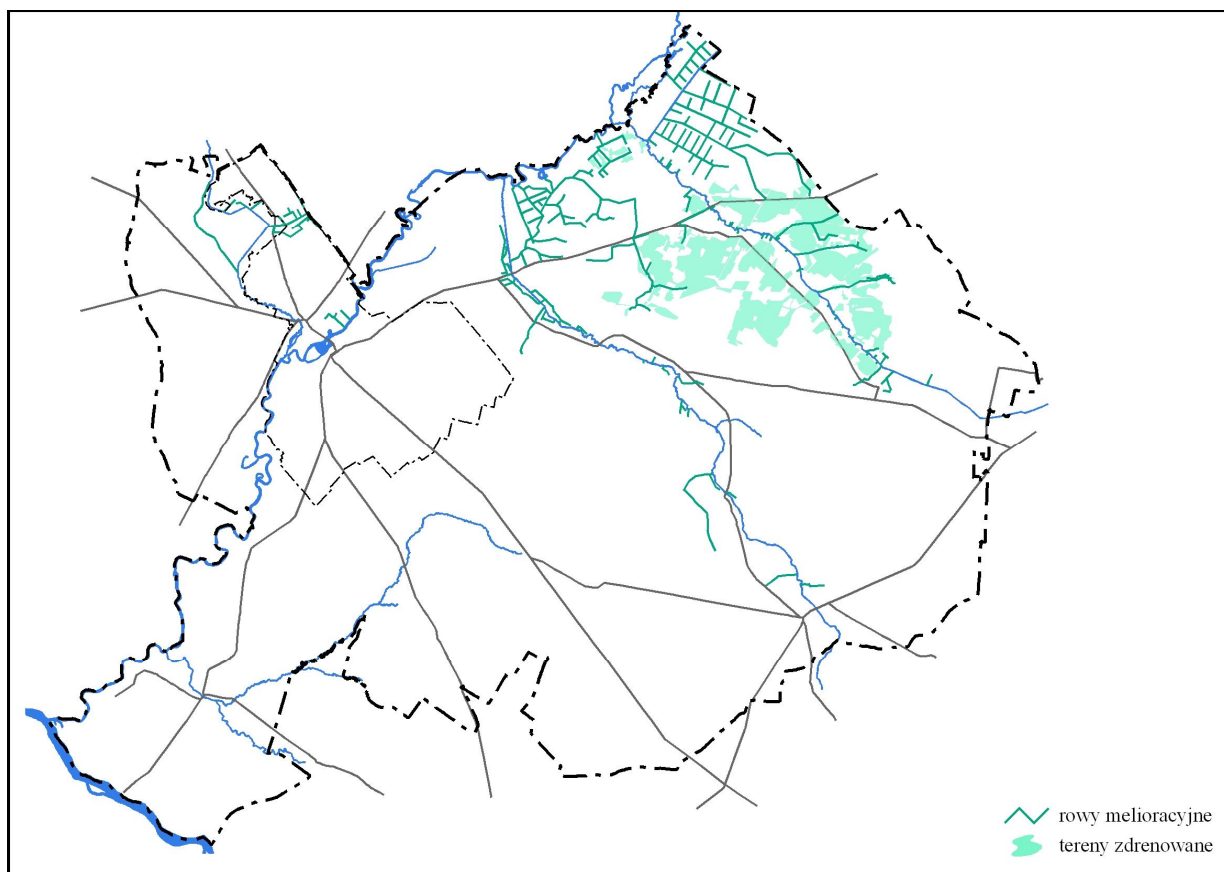
¹⁷ Bank Danych Lokalnych GUS

Tab. 15 Urządzenia melioracji wodnych (stan luty 2014 r.)

miejscowość	wody istotne dla rolnictwa		urządzenia melioracji wodnych podstawowych					urządzenia melioracji wodnych szczegółowych							
	cieki naturalne	kanały	zbiorniki		budowle			obszary zmeliorowane	rowy	rurociągi	budowle			sieć drenarska	
			powierzchnia	pojemność użytkowa	piętrzące i przelewy	komunikacyjne	stopnie, progi, bystrotoki				zastawki, wypusty, przepustowo-zastawki	stopnie, progi, bystrotoki	przepusty, mostki, brody	powierzchnia	drenowanie rurociągami
Obiekt	m	m	ha	tys. m ³	szt.	szt.	szt.	ha	m	m	szt.	szt.	szt.	ha	ha
Antonin	2 050				1		4	52,8	4 776						
Kukawka	2 050				1		4	52,8	4 776						
Bujenka	1 149				1		1	130,1	17 383		8	2	18	8,5	
Kukawka	1 149				1		1	113,8	16 087		8	2	16	3,9	
Siennica								16,3	1 296				2	4,6	
Ciechanowiec	38 362		6,3	126,8	9	14		85,2	4 555		2		7		
Ciek od Klukowa	36 151		6,3	126,8	9	14		85,2	4 555		2		7		
Cieki A, B, B ₁ , C	2 211														
Czaje-Wólka	1 042					2		13,0							
Siennica	1 042					2		13,0							
Kobusy	953				2			104,9	95					99,8	
Siennica	953				2			104,9	95					99,8	
Koce-Basie	489							282,4	8 431		1		7	228,0	110,0
Siennica	489							282,4	8 431		1		7	228,0	110,0
Koce-Piskuly	2 005				2			177,1	6 934	520	2		13	45,3	40,0
Siennica	2 005				2			177,1	6 934	520	2		13	45,3	40,0
Koce-Schaby	3 461	2 430			7			453,3	21 316		6		23	222,0	110,0
Siennica	3 461	2 430			7			453,3	21 316		6		23	222,0	110,0
Kulaki	695							18,6	600						
Kukawka	695							18,6	600						

Lempice	1 431						1	150,6	3 203				6	120,3	
Siennica	1 431						1	150,6	3 203				6	120,3	
Pobikry	2 334				2		3	9,0							
Kukawka	2 334				2		3	9,0							
Radziszewo-Króle	2 624				2		3	30,6	2 600						
Kukawka	2 624				2		3	30,6	2 600						
Radziszewo-Sieńczuch	1 844						4	49,4	2 424	95			1	16,1	
Siennica	1 844						4	49,4	2 424	95			1	16,1	
Radziszewo-Sobiechowo	1 140						1	20,9	260						
Kukawka	1 140						1	20,9	260						
Radziszewo Stare	459				1		1	3,4							
Kukawka	459				1		1	3,4							
Trzaski	2 097				1		2	15,7	1 120				2	1,4	
Kukawka	2 097				1		2	15,7	1 120				2	1,4	
Winna-Chroły	819				1			4,6							
Kukawka	819				1			4,6							
Winna-Poświętna	466							10,6	700					8,4	
Kukawka	466							10,6	700					8,4	
Winna Stara								11,6	367					8,7	
Kukawka								11,6	367					8,7	
Winna-Wilki								4,9	580		1			0,7	
Kukawka								4,9	580		1			0,7	
Winna-Wypychy	684				1			16,2	1 795		1		4		
Kukawka	684				1			16,2	1 795		1		4		
RAZEM	64 104	2 430	6,3	126,8	30	16	20	1644,9	77 139	615	21	2	81	759,2	260,0
Kukawka	14 517				10		15	312,7	28 885		10	2	22	23,1	
Siennica	11 225	2 430			11	2	5	1247,0	43 699	615	9		52	736,1	260,0
Ciek od Klukowa	36 151		6,3	126,8	9	14		85,2	4 555		2		7		
Cieki A, B, B1, C	2 211														

[Źródło: Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku, Oddział Terenowy w Łomży, Inspektorat w Wysokiem Mazowieckiem]

Rys. 18 Melioracje wodne

6.4.4 Lasy i grunty leśne

Las jako najwyższy zorganizowany zespół roślinny, wraz z żyjącymi w nim zwierzętami, jest jednym z najcenniejszych zasobów przyrody gminy. Lasy zajmują powierzchnię 5 182,1 ha¹⁸, co kształtuje lesistość gminy na poziomie 25,6%, w tym:

- 1 563,1 ha – lasy i grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych,
- 2,0 ha – lasy i grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP
- 10,0 ha – lasy i grunty leśne publiczne gminne,
- 3 607,0 ha – lasy i grunty leśne prywatne.

Jest to dość wysoki stopień zalesienia w porównaniu ze średnim wskaźnikiem dla powiatu wysokomazowieckiego (średnia 18,5%), jednakże jest niższy od średniej Województwa Podlaskiego (30,5%) i od średniej krajowej (29,2%).

Lasy gminy Ciechanowiec należą do bogatych siedliskowo. Najczęściej występującym siedliskiem jest bór świeży z sosną dominującą w drzewostanie. Podszyt tworzy jałowiec, jarzębina i podrost drzew. W runie występują mchy, wrzos i borówka. Bór świeży występuje powszechnie na terenie całej gminy.

Kolejnym siedliskiem jest bór suchy, który porastają gleby bielcowe suche z głębokim zaleganiem wód gruntowych. W drzewostanie obok sosny pojawia się brzoza. Podszyt reprezentują: jałowiec i podrost drzew, a runo wrzos i chrobotki. Bór suchy występuje głównie w dolnym biegu Nurca oraz przy ujściu rzeki do Bugu.

Bór mieszany świeży stanowią niewielkie kompleksy porastające gleby brunatne wylugowane. Drzewostan składa się z sosny z domieszką świerka i dębu. W podszycie występuje jałowiec, czerecha, leszczyna, a w runie: poziomka, malina, i konwalia. Bór mieszany świeży spotyka się w różnych częściach gminy.

¹⁸ stan na koniec 2012 r. według BDL

Z kolei lasy liściaste i mieszane z przewagą drzew liściastych występują na glebach brunatnych, bogatszych w składniki pokarmowe. Reprezentowane są przez siedliska: mieszane, świeże i wilgotne. Położone w południowo-wschodniej części gminy.

Lasy mieszane porastają gleby brunatne z wodą gruntową zalegającą w zasięgu systemów korzeniowych. W drzewostanie spotyka się dęby, sosny i brzozy z domieszką grabów, modrzewi i osik. Podszyt tworzą: jarzębina, tarnina, leszczyna, a runo: poziomka, zawilec i szczawik.

W lasach świeżych w drzewostanie przeważa dąb z domieszką brzozy, topoli i sosny. W podszycie rośnie kruszyna, leszczyna i jarzębina, w runie szczawik i gwiazdnica.

Las wilgotny występuje na glebach w typie szarych ziem z wysokim poziomem wód gruntowych. Drzewostan tworzy: brzoza i olsza, podszyt: kruszyna, bez czarny, czeremcha, runo: pokrzywy i malina.

Ols – las ze stale stagnującą na powierzchni wodą, porasta małe powierzchnie na glebach bagiennych w dolinach rzek i w sąsiedztwie użytków zielonych. Spotyka się je głównie w dolinie Nurca oraz lokalnych obniżeniach. Roślinność reprezentowana jest przez: olchę z domieszką brzozy, kruszynę, porzeczkę, bez czarny oraz turzyce, pokrzywy i trzcinę.

Brzegi Bugu lokalnie porastają wilgotne łągi z drzewostanem wierzbowym.

Gospodarcze znaczenie lasów na terenie gminy Ciechanowiec jest niewielkie. Wynika to przede wszystkim z mało korzystnej struktury wiekowej drzew, niewielkiego zróżnicowania gatunkowego drzewostanów oraz małej odporności siedlisk leśnych. Gospodarka leśna polega głównie na bilansowaniu zrębów z odnowieniami. W lasach prywatnych gospodarcza rola lasów ogranicza się do pozyskiwania drewna na potrzeby budownictwa indywidualnego oraz na opał.

Choć turystyczny potencjał lasów gminy jest duży, to jednak ich znaczenie w tym zakresie jest niewielkie. Najbardziej interesujące krajobrazowo są większe kompleksy leśne porastające siedliska świeże z drzewostanem sosnowym w wieku powyżej 40 lat. Występują one w południowo-wschodniej części gminy. Klimat lasów sprzyja pobytowi ludzi, a umiarkowane zwarcie podszytu i drzewostanu sprzyja turystyce pieszej. Ponadto lasy tej kategorii cechuje znaczna odporność na antropopresję. Potencjalnie do celów rekreacyjnych można byłoby wykorzystać lasy na siedliskach świeżych z drzewostanami do 40 lat. Jednakże charakteryzują się one większym zwarciem, mniejszą odpornością, słabo wykształconymi fizjocenozytami itp. Do czasu osiągnięcia przez roślinność większej stabilności i odporności należy wykluczyć z wykorzystania turystycznego. Ograniczone możliwości reprezentują bory wilgotne z drzewostanami powyżej 40 lat, gdzie penetracja turystyczna ograniczona powinna być do wyznaczonych szlaków. Natomiast olsy olchowe i jesionowe występujące na glebach bagiennych z wodą okresowo stagnującą na powierzchni, należy całkowicie wykluczyć z użytkowania gospodarczego i turystycznego z uwagi na znaczne zróżnicowanie roślinności, która pełni funkcję stabilizującą stosunki wodne oraz procesy glebotwórcze. Panuje tu niekorzystny mikroklimat, a środowisko siedliskowe odznacza się małą odpornością na antropopresję. Lasy tego typu poprzez swoją odmienność florystyczną i ekologiczną stanowią istotny element wzbogacający krajobraz gminy. Bory mieszane wilgotne i lasy mieszane wilgotne występujące na glebach murszowo-mineralnych i murszastych są mało przydatne turystycznie. Bogate runo i podszyt utrudniają swobodne poruszanie się, duże zacienienie, wilgotność, słabe przewietrzanie a dodatnia jonizacja powietrza oraz mała odporność na antropopresję pozwalają zaliczyć te obszary do terenów o funkcjach głównie ochronnych (ekologicznych).

Część lasów na terenie gminy Ciechanowiec pełni funkcje lasów ochronnych. Warunki, jakie muszą spełniać lasy by uzyskać charakter lasów ochronnych, określają przepisy odrębne. Podstawą prawną wydania decyzji jest rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad

i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej¹⁹, będące aktem wykonawczym do ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach²⁰.

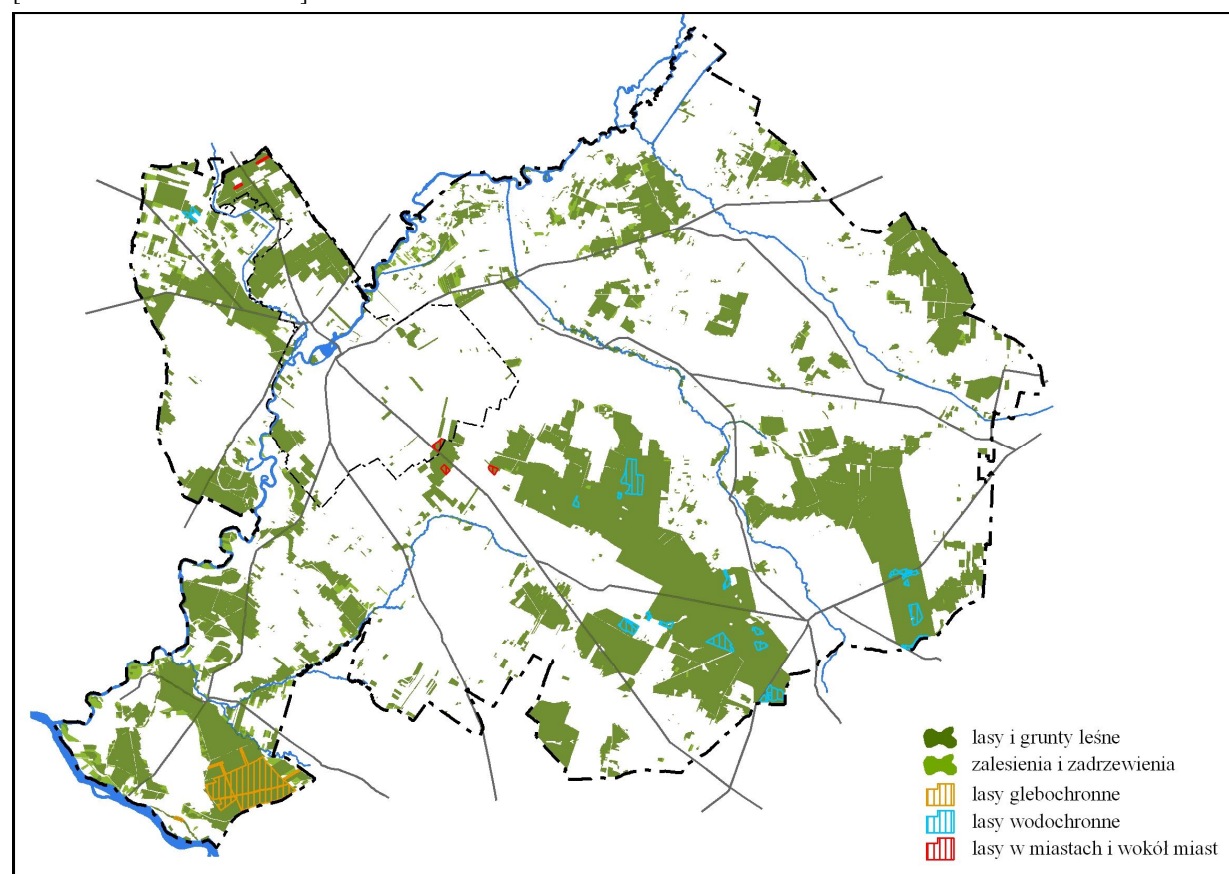
Część lasów państwowych Skarbu Państwa znajdujących się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku została zaliczona do trzech kategorii lasów ochronnych – lasów wodochronnych, lasów glebochronnych oraz lasów w granicach miast i wokół nich.

Wykaz lasów ochronnych znajdujących się w granicach miasta i gminy został zamieszczony w tabeli 16.

Tab. 16 Wykaz lasów ochronnych (stan luty 2014 r.)

lp.	rodzaj kategorii ochronności	powierzchnia
		ha
1	las glebochronne	121,50
2	las wodochronne	79,31
3	las w miastach i wokół miast	9,32
RAZEM		210,13

[Źródło: Nadleśnictwo Rudka]

Rys. 19 Leśna przestrzeń produkcyjna

7. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

7.1. Rys historyczny

Historia Ciechanowca ma swój początek już około 2500 lat temu, kiedy to tereny dzisiejszej gminy zamieszkałe były przez ludność kultury łużyckiej, po której pozostało cmentarzysko zlokalizowane we wsi Żebry Wielkie, leżącej kilka kilometrów na północny zachód od Ciechanowca.

¹⁹ Dz. U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337

²⁰ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100

W momencie powstania Państwa Polskiego Ciechanowiec i okolice stanowiły wschodnie rubieże monarchii piastowskiej. Co prawda nie było tu jeszcze miasta, ale istniała już warowna osada, zaś tereny leżące na zachód od Drohiczyna nad Bugiem, stanowiły na pewno własność pierwszych władców Polski.

W wieku XIII pojawiają się wzmianki o istniejącym w tym miejscu grodzie obronnym należącym do kasztelanii święckiej, obejmującej ziemie leżące pomiędzy rzeką Nurzec a Czerwonym Borem.

Tereny wokół dzisiejszego Ciechanowca zasiedlone zostały przez drobną szlachtę mazowiecką aż do linii rzek Bug i Nurzec. Po zawarciu unii polsko-litewskiej w Krewie w 1385 r. ruszyła na teren Podlasia tzw. "druga fala" kolonizacji mazowieckiej. Wtedy to obok drobnoszlacheckich i włościańskich wsi pojawiły się liczne osady o charakterze rzemieślniczotargowym. Naturalną konsekwencją rozwoju osadnictwa na tym terenie było przekształcenie się dawnego grodu obronnego w Ciechanowcu w ośrodek miejski, a jednym z najważniejszych czynników, który miał wpływ na jego szybki rozwój było korzystne położenie oraz rola lokalnego centrum rzemieślniczo-handlowego.

Na przełomie wieków XIV i XV przez Ciechanowiec prowadziła jedna z najważniejszych dróg wiodących z Mazowsza na Litwę (Warszawa - Ciechanowiec - Bielsk Podlaski - Grodno - Wilno). Musiał już wtedy istnieć w Ciechanowcu zamek obronny, chroniący przed niespodziewanym najazdem osadę bogacącą się na handlu i obsłudze podróżnych.

Nie jest znana dokładna data lokowania miasta. Prawdopodobnie w 1429 r., z rąk księcia mazowieckiego Janusza I Wielkiego, otrzymał Ciechanowiec prawa miejskie magdeburskie. Pięć lat później pojawia się w dokumentach mieszczanin ciechanowiecki, zaś w 1446 roku powstaje parafia ciechanowiecka. W tym czasie miasto jest prywatną własnością wpływowego rodu Kisków, którego jedna gałąź przybrała później nazwisko Ciechanowieckich. Pod ich rządami Ciechanowiec przeżył lata znaczącego rozwoju. Udokumentowane osadnictwo żydowskie w mieście datowane jest na początek XVI w.

Śmierć ostatniego przedstawiciela rodu Kisków – Janusza, hetmana wielkiego litewskiego i wojewody połockiego, zmarłego 13 stycznia 1654 r., zamyka w symboliczny sposób dzieje prosperity ciechanowieckiego grodu. Na problemy związane z sukcesją podlaskich dóbr pozostałych po Kiskach nałożyły się wydarzenia związane z wybuchem Drugiej Wojny Północnej (1655-1660), w czasie której miasto uległo sporym zniszczeniom.

W czasie kolejnej Wojny Północnej (1700-1721), Ciechanowiec został poważnie zniszczony przez Szwedów. Zniszczenia te pozwoliły jednak na gruntowną przebudowę lewobrzeżnej części miasta oraz na zmianę jego układu przestrzennego.

Złote lata Ciechanowca przypadły na drugą połowę XVIII w. Pod mądrymi rządami rodziny Ossolińskich miasto odbudowywało się ze zniszczeń wojennych. Sprowadzony z Warmii architekt Jan Adrian Kluk zbudował w latach 1736-1739 kościół pw. św. Trójcy oraz budynek Szpitala Sióstr Miłosierdzia (Prowincji Litewskiej). Syn architekta, urodzony w Ciechanowcu Jan Krzysztof Kluk (1739-1796), proboszcz ciechanowiecki w latach 1770-1796, był najwybitniejszym polskim przyrodnikiem doby oświecenia.

W roku 1754 ciechanowieccy Żydzi uzyskali potwierdzenie nadanych im w sierpniu 1712 r. przez biskupa łuckiego Aleksandra Wechowskiego praw do wzniesienia murowanej synagogi oraz zezwolenie na prowadzenie wolnego handlu i zostali objęci ochroną prawną. W drugiej połowie XVIII w. kahał ciechanowiecki był pod względem liczby ludności czwartym co do wielkości na Podlasiu.

Po III rozbiórze ziem polskich Ciechanowiec na krótko (1795-1807) został włączony do Prus. Po 1807 roku, na skutek ustaleń traktatu w Tylży, Ciechanowiec został podzielony i znalazł się na terenie dwóch państw. Prawobrzeżna część Ciechanowca (Nowe Miasto) została włączona do Księstwa Warszawskiego (tzw. „strona polska”), zaś starszy, lewobrzeżny fragment miasta stał się częścią carskiej Rosji (tzw. „strona ruska”).

W okresie zaborów, pomimo zniszczeń powstałych w czasie wojny polsko-rosyjskiej w 1792 r., Insurekcji Kościuszkowskiej i powstań narodowych, Ciechanowiec rozwijał się dość pomyślnie. Około roku 1820 za sprawą przybyłych z Niemiec tkaczy i włókienników w mieście dynamicznie rozwinął się przemysł włókienniczy. Jednocześnie pod panowaniem rosyjskim poprawiła się sytuacja prawna Żydów w Ciechanowcu, mogli oni kupować nieruchomości i rozwijać działalność przemysłową. Słynne były ciechanowieckie targi końskie, co miało ścisły związek z rozwojem miejskiej infrastruktury i stałym wzrostem liczby ludności. Przed I wojną światową w obu częściach Ciechanowca zamieszkiwało łącznie ok. 15000 osób, działało ok. 100 zakładów przemysłowych i ok. 300 sklepów. W późniejszych czasach miasto nigdy już nie osiągnęło podobnie wysokiego zaludnienia ani równie rozbudowanej infrastruktury przemysłowej i handlowej.

W okresie powstań narodowych XIX stulecia Ciechanowiec był kilkakrotnie miejscem zaciętych walk. W czasie Powstania Listopadowego, w pierwszych dniach lutego 1831 r., Straż Obywatelska z Ciechanowca jako pierwsza w całym kraju stawiała opór wkraczającym na teren Królestwa Polskiego oddziałom rosyjskim. Okolice Ciechanowca były areną dwóch "bitew nad Nurcem" stoczonych w maju 1831 r. przez korpus generała Henryka Łubieńskiego osłaniający główne siły polskie maszerujące pod Ostrołękę. Natomiast w czasie powstania styczniowego w okolicach Ciechanowca działał słynny dowódca powstańczy Władysław Cichorski ps. "Zameczek", który stąd poprowadził swoje oddziały na bitwę pod Siemiatyczami stoczoną w dniach 6 i 7 lutego 1863 r.

Po upadku Powstania Styczniowego represyjny ukaz cara Aleksandra II z dnia 1 czerwca 1869 r., wprowadzony w życie dekretem z dnia 30 stycznia (11 lutego) 1870 r. przez Komitet Urządzający w Królestwie Polskim, zdeprecjonował aż 338 spośród 452 istniejących na terenie Królestwa Polskiego miast i miasteczek do roli osad miejskich. Na mocy tejże ustawy utracił między innymi prawa miejskie leżący na terenie guberni łomżyńskiej prawobrzeżny Ciechanowiec (nieposiadający zdaniem władz carskich „charakteru miejskiego”), stając się osadą miejską z siedzibą gminy w Klukowie. W nieco lepszej sytuacji był leżący w guberni grodzieńskiej, wchodzącej w skład Cesarstwa Rosyjskiego lewobrzeżny Ciechanowiec, który zachował prawa miejskie oraz elementy samorządu miejskiego w postaci rady miejskiej („dumy”) oraz zarządu miejskiego („uproszczenaja gorodska uprawa”). Należał on jednak do tak zwanych miast "nadetatowych", które odpowiadały swoim statusem osadom istniejącym w guberni łomżyńskiej. Rozwój przemysłu włókienniczego, a także przymusowa migracja Żydów spowodowana wprowadzeniem w maju 1882 r. tzw. strefy osiedleńczej sprzyjały osiedlaniu się w mieście coraz większej liczby osób, co przyspieszyło rozwój ośrodka w latach 80. i 90. XIX w. W tym samym okresie prawobrzeżny Nowy Ciechanowiec coraz bardziej podupadał pod względem ekonomicznym i demograficznym.

Na przełomie XIX i XX stulecia Ciechanowiec, nazywany „małym Białymstokiem”, pozostawał ważnym centrum drobnego przemysłu włókienniczego i rzemiosła. W mieście mieszkało wielu kupców handlujących na ponadlokalną skalę drewnem, mąką i wyrobami tekstylnymi. Działał także szereg mniejszych sklepów, a oprócz odbywających się dwa razy w tygodniu targów, w mieście organizowano sześć dużych jarmarków rocznie, w tym słynne targi końskie.

Pomimo represji i prześladowań ludność Ciechanowca po raz kolejny dała wyraz swojego patriotyzmu w latach 1918-1920, kiedy to po wiekowej niewoli odradzało się państwo polskie. To właśnie w Ciechanowcu powstały pierwsze oddziały słynnego w czasie wojny polsko-bolszewickiej 10 pułku ułanów litewskich, formowanego w dobrach hrabiów Starzeńskich w Ciechanowcu - Nowodworach u schyłku 1918 r. W dniach 1-3 sierpnia 1920 r. to właśnie w Ciechanowcu oddziały polskie stawiały zacięty opór maszerującej na Warszawę Armii Czerwonej. Koszty tego były ogromne – znaczna część miasta legła w gruzach, liczba ludności spadła poniżej 5000.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego nastąpiła unifikacja obu stron Ciechanowca, co zostało ostatecznie zatwierdzone przez władze państwowe w 1938 r. Dzięki działalności ówczesnych burmistrzów i Rady Miejskiej, miejscowość stała się znaczącym ośrodkiem handlowo-usługowym w ówczesnym województwie białostockim. Odbudowano znaczącą część infrastruktury miejskiej, zmodernizowano ulice i targowisko, planowano doprowadzenie do Ciechanowca linii kolejki wąskotorowej z Szepietowa.

Próba podniesienia miasta ze zniszczeń wojennych została przerwana przez wybuch II wojny światowej. Ciechanowiec został zajęty przez Armię Czerwoną, zaś w czerwcu 1941 r. do miasta wkroczyły wojska niemieckie. Jesienią 1941 r. w mieście utworzone zostało getto składające się z dwóch części. Jedna z nich znajdowała się przy ul. Wspólnej, Drohickiej i Kościuszki, druga przy ul. Łomżyńskiej i Kuczyńskiej. Na przełomie 1941 i 1942 r. Niemcy przesiedlili do getta Żydów z Czyżewa i Zaręb. W październiku 1942 r. pod miastem miała miejsce masowa egzekucja, w czasie której zamordowanych zostało ok. 250 mężczyzn i 35 kobiet z ciechanowieckiego getta. Likwidacja getta rozpoczęła się na początku listopada 1942 r., większość mieszkańców została wówczas deportowana do obozu zagłady w Treblince oraz na Majdanek pod Lublinem. Wyzwolenie Ciechanowca z rąk hitlerowskich odbyło się w dwóch rzutach – 2 sierpnia 1944 r. wyzwolona została część lewobrzeżna, ale front zatrzymał się na linii Nurca i wyzwolenie prawobrzeżnej części nastąpiło dopiero 11 dni później. Niestety nie był to koniec walk w tych okolicach – aż do roku 1948 toczyły się na tych terenach walki pomiędzy formującą się władzą ludową a oddziałami podziemia polityczno-wojskowego.

Na skutek działań wojennych liczba mieszkańców Ciechanowca spadła do ok. 2000 osób, zniszczone zostało też ok. 85 % zabudowy miejskiej. Zrujnowane i wyludnione miasto powoli podnosiło się z upadku. W 1944 r. założono tu spółkę handlowo-spożywczą „Jedność” oraz zorganizowano Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne. W 1946 r. uruchomiane były kolejne przedsiębiorstwa, wznowiono też organizowanie targów końskich. W 1960 r. zostaje założony Szpital Miejski w budynku XVIII-wiecznego szpitala dla ubogich. W 1963 r. wybudowano aptekę i piekarnię, w roku 1966 ukończono Dom Strażaka, Dom Książki, Państwowy Ośrodek Maszynowy. Pod koniec lat 70. XX w. zostaje rozpoczętych kilka dużych inwestycji, m.in. budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, wytwórni mas bitumicznych, przedszkola, basenu pływackiego (inwestycja ta nie została dokończona), Domu Nauczyciela, dworca PKS i pierwszego w historii miasta spółdzielczego domu mieszkalnego. Lata 1980-1989 są okresem stagnacji Ciechanowca – oprócz kontynuacji rozpoczętych inwestycji nic znaczącego się w mieście nie dzieje. Dopiero w następstwie transformacji ustrojowej zaczynają następować korzystne zmiany w infrastrukturze miejskiej. W miejsce nierentownych zakładów i instytucji, które zakończyły swoją działalność powstają nowe sklepy, oddziały bankowe, apteki oraz sieć zakładów usługowo-naprawczych. Znacząco rozrasta się baza noclegowa, rozwija się gastronomia, powstają na terenie gminy pierwsze gospodarstwa agroturystyczne.

7.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Gmina Ciechanowiec jest miejscem o niezwykle bogatej, wielowiekowej historii, w którą wpisały się różne narodowości, religie i tradycje, a która znajduje wyraziste odbicie w urbanistyce, architekturze, zabytkach ruchomych i wszystkich innych elementach historycznego dziedzictwa.

Zidentyfikowane w granicach miasta i gminy materialne i niematerialne ślady wynikające z procesów ich rozwoju wyznaczają obszary wartości chronionych z punktu widzenia ochrony zabytków. Zabytki archeologiczne, zabytki nieruchome i ruchome (znajdujące się w kościołach, na cmentarzach, w zbiorach muzealnych oraz pozostające w rękach prywatnych) wraz ze współczesnymi dobrami kultury oraz wartościami niematerialnymi, stanowią dziedzictwo kulturowe miasta i gminy.

Dziedzictwo kulturowe Ciechanowca charakteryzuje się znaczną różnorodnością. Występują tu zabytkowe układy urbanistyczne (Stary i Nowy Ciechanowiec), zespoły budowlane (zespoły

kościół parafialny w Ciechanowcu i Pobikrach, zespół pałacowy w Nowodworach), dzieła architektury sakralnej różnych wyznań (kościół, cerkiew, synagoga), dzieła architektury rezydencjonalnej (pałac w Nowodworach), dzieła budownictwa obronnego (pozostałości zespołu zamkowego), budynki użyteczności publicznej, zabudowa mieszkaniowa, obiekty techniki, obiekty małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne, posągi), cmentarze różnych wyznań, założenia parkowe i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne (mogily) oraz zabytki archeologiczne, będące pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa. Niektóre z nich o znacznej (ponadlokalnej) wartości zabytkowej.

Stosunkowo najwięcej zabytków skupia się na terenie miasta, którego znaczna część została objęta ochroną konserwatorską na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków²¹. Układ przestrzenny Ciechanowca złożony jest z dwu odrębnych założeń o miejskim charakterze, usytuowanych po obu stronach rzeki Nurzec – Starego Ciechanowca, osady założonej na lewym brzegu zapewne pod koniec XIV w., oraz nieco późniejszego prawobrzeżnego Nowego Miasta.

Stary Ciechanowiec zachował czytelny późnośredniowieczny układ urbanistyczny w kształcie wrzeciona rozciągniętego równolegle do Nurca z wydłużonym prostokątnym rynkiem, którego wewnątrz częściowo zabudowano w XVIII w. W latach 30-tych XVIII w. układ lokacyjny został częściowo przekształcony w duchu urbanistyki barokowej – w części wschodniej wytyczony został reprezentacyjny plac²² stanowiący łącznik pomiędzy miastem a rezydencją ówczesnych właścicieli, z nowym zespołem kościoła parafialnego, tworzącym oprawę pierzei wschodniej placu i dominantę architektoniczno-przestrzenną tej części układu. Plac Ks. K. Kluka zachował swój historyczny charakter i pozostaje najcenniejszym wnętrzem urbanistycznym miasta oraz jednym z najcenniejszych w regionie.

Układ Nowego Miasta z dwoma nieregularnymi placami targowymi powstałymi u zbiegu głównych dróg uległ pewnym przekształceniom w XX w., w związku z budową nowej przeprawy mostowej oraz przekształceniem placu u zbiegu ulic Kuczyńskiej i Łomżyńskiej w węzeł drogowy.

Wśród zabytkowej zabudowy miasta, najcenniejszym pod względem przestrzennym i architektonicznym jest wspomniany już zespół kościoła parafialnego. Wartość historyczną mają również inne obiekty architektury sakralnej świadczące o wielokulturowości miasta – cerkiew prawosławna i budynek dawnej synagogi. Zabudowa mieszkaniowa Ciechanowca pochodzi w większości z końca XIX i początku XX w. Stosunkowo najmniej zabudowy historycznej zachowało się przy dawnych rynkach – Placu 3-go Maja i Placu Jana Pawła II. Przy głównych ulicach udział zabudowy historycznej jest dość wysoki. Znaczącą, choć ciągle niestety malejącą, część stanowi drewniana zabudowa z okresu międzywojennego i lat powojennej odbudowy, która zachowała cechy zabudowy tradycyjnej typu małomiasteczkowego i wiejskiego.

Dopełnieniem krajobrazu kulturowego ulic i placów jest mała architektura – kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki. Te ostatnie reprezentują dzieła o dużych wartościach artystycznych (pomnik Ks. Krzysztofa Kluka czy pomnik z figurką św. Floriana), jak i skromne pomniki (kamienie w miejscach pamięci).

Ważnym elementem układu przestrzennego Ciechanowca są tereny o dużych walorach krajobrazowych, gdzie znajdowały się siedziby właścicieli miasta – teren dawnego dworu (tzw. zamku) oraz zespół pałacowy w Nowodworach. W granicach wpisu do rejestru układu przestrzennego Ciechanowca znajduje się powiązany z nim przestrzennie krajobraz kulturowy doliny rzeki Nurzec. Poza granicami wpisu do rejestru znajduje się zespół zabytkowych cmentarzy (ewangelickiego, prawosławnego, rzymskokatolickiego, dwu cmentarzy

²¹ decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łomży z dnia 5 czerwca 1987 r. o wpisie do rejestru zabytków historycznego układu przestrzennego miasta Ciechanowiec

²² obecnie Plac Ks. K. Kluka

żydowskich i cmentarza wojennego z okresu I wojny światowej), stanowiący kolejny element przestrzenny identyfikujący tożsamość historyczną miasta.

Poza terenem miasta najcenniejsze zespoły zabytkowe zachowały się w Pobikrach (neogotycki zespół kościoła parafialnego, oficyna dworska wraz z parkiem i folwarkiem) oraz w Winnie-Poświętnej (barokowy kościół drewniany i dzwonnica wraz z cmentarzem przykościelnym, gdzie zachowały się klasycystyczne nagrobki i płyty epitafijne).

Tradycyjna zabudowa wiejska, szczególnie zabudowa drewniana, stopniowo zanika. Znaczna część domów drewnianych jest wymieniana na murowane, a te które pozostały są modernizowane według współczesnych standardów (z zastosowaniem sidingu lub podobnie układanego szalunku, szalunku z półokrągłaków, okien PVC o różnorodnych kształtach i podziałach, blachy dachówkowej w dowolnych kolorach), co prowadzi do zatarcia ich tradycyjnego charakteru. Domy, które zachowały swój oryginalny wygląd są na ogół opuszczone i podlegają procesom destrukcji.

Zmiany cywilizacyjne powodują również zanik charakterystycznych dla krajobrazu wiejskiego obiektów techniki – młynów i wiatraków.

Zabytki są również nośnikami wartości niematerialnych związanych z ważnymi wydarzeniami historycznymi lub znaczącymi postaciami, stanowiących nie mniej istotny element dziedzictwa kulturowego. Układ przestrzenny Ciechanowca zachował cechy rozplanowania z okresu lokacji, stanowiąc tym samym świadectwo prawie pięćsetletniej historii miasta i jego znaczenia jako lokalnego ośrodka religijnego i gospodarczego. Świątynie i cmentarze świadczą o wielokulturowości regionu. Cmentarze i mogiły są również miejscami pamięci narodowej. Ruiny zamku i pałac w Nowodworach związane są z przedstawicielami znamienitych rodów staropolskich, którym Ciechanowiec zawdzięcza swe powstanie i rozwój. Z kościołem parafialnym w Ciechanowcu wiąże się postać księdza Krzysztofa Kluka.

W ramach opracowywania Studium wykonano pogłębioną analizę stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków, która w pierwszym etapie obejmowała ocenę stanu zachowania obiektów (stan techniczny i stan zachowania wartości zabytkowych), a następnie ich waloryzację. W wyniku przeprowadzonej analizy dokonana została weryfikacja Gminnej Ewidencji Zabytków, tak by w Studium wykaz zabytków odpowiadał stanowi faktycznemu zasobów zabytkowych.

7.3. Stan ochrony prawnej zabytków

Ochrona prawna dziedzictwa kulturowego miasta i gminy Ciechanowiec, wynikająca z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami²³, dotyczy:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków,
- zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków,
- zabytków nieruchomych objętych ochroną na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr zabytków dla terenu Ciechanowca prowadzi Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku, Delegatura w Łomży. Powyższą formą ochrony objęto najcenniejsze obiekty i obszary z terenu gminy, w tym: 1 decyzja dotyczy układu urbanistycznego Ciechanowca, 23 obiektów architektury i budownictwa, 13 decyzji dotyczy cmentarzy i mogił, 2 założeń krajobrazowych, a 3 decyzje zabytków archeologicznych – w sumie 49 obiektów. W [tabeli 17] i [tabeli 19] umieszczono wykazy zabytków wpisanych do rejestru.

Ochroną z mocy ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego objętych zostało 18 obiektów. Wykaz tychże zabytków zamieszczono w [tabeli 18].

²³ t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.

Tab. 17 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (stan luty 2016 r.)

lp.	obiekt	adres	data powstania	numer w rejestrze zabytków	data wpisu	numer karty ewidencyjnej	konstrukcja	stan techniczny	stan zachowania wartości zabytkowych	uwagi
CIECHANOWIEC										
1	Układ urbanistyczny Starego i Nowego Miasta			A-287	5.06.1987	GEZ 73/1036			4	
2	Zespół kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	pl. Ks. K. Kluka	XVIII w.							
a	Kościół		1732-37 r.	267	9.11.1966	GEZ 74/1036	m	5	5	
b	Dwonnice (dwie)		1732-37 r.	263	9.11.1966	GEZ 77/1036 i 78/1036	m	5	5	
c	Kostnica		l. 30. XVIII w.	269	9.11.1966	GEZ 76/1036	m	4	5	
d	Dom katechetyczny (dawniej kostnica)		1870 r.	269	9.11.1966	GEZ 75/1036	m	4	4	
3	Plebania	pl. ks. K. Kluka 6	1887 r.	108	25.04.1981	GEZ 80/1036	m	5	5	
4	Kapliczka	ul. Kościelna	2 ćw. XIX w.	107	25.04.1981	GEZ 85/1036	m	5	5	
5	Cerkiew prawosławna pw. Wniebowstąpienia Pańskiego	ul. Mickiewicza 32	1864 r.	A-138	11.05.1981	GEZ 81/1036	m	5	5	
6	Synagoga	ul. Mostowa 6	k. XIX w.	132	7.05.1981	GEZ 82/1036	m	4	4	
7	Zespół cmentarza rzymsko-katolickiego	ul. Sienkiewicza								
a	Cmentarz rzymsko-katolicki		1810 r.	293	8.06.1987	GEZ 86/1036		4	5	w granicach działki ewid. nr 932
b	Kaplica grobowa Szczuków		1842-59 r.	270	9.11.1966	GEZ 87/1036	m	5	5	
8	Cmentarz ewangelicki (nieczynny)	ul. Sienkiewicza	1 poł. XIX w.	331	15.09.1987	GEZ 91/1036		3	5	w granicach działki ewid. nr 930
9	Cmentarz prawosławny	ul. Sienkiewicza	poł. XIX w.	353	23.12.1987	GEZ 90/1036		4	4	w granicach działki ewid. nr 933
10	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	ul. Sienkiewicza	1915 r.	A-450	30.12.1991	GEZ 94/1036		5	5	w granicach działki ewid. nr 926

11	Pomnik na dawnym cmentarzu żydowskim	ul. Sienkiewicza	poł. XIX w.	332	16.09.1987	GEZ 92/1036		4	3	
12	Mogiła zbiorowa z II wojny światowej	ul. Pałacowa	1941 r. 1964 r.	A-427	30.12.1991	GEZ 99/1036				
13	Pozostałości zamku	ul. Parkowa 6								
a	Ruiny zamku, tzw. Zameczysko		XVI w.	131	7.05.1981	GEZ 102/1036		1	2	w granicach działek ewid. nr 1673/7, 1682 (częściowo), 1683/1, 1684/1, 1686, 1687/1, 1688/1, 1689/1, 1690/1, 1691/1, 2343 (część z fosą)
b	Mur arkadowy		1 poł. XVIII w.	41	29.07.1972	GEZ 101/1036	m	3	4	wzdłuż frontu działek ewid. nr 2343, 2344, 2345/1
14	Zespół pałacowy	ul. Pałacowa 5								
a	Pałac Starzeńskich		1875-79 r. odb.1966-69 r.	4	17.02.1953	GEZ 104/1036	m	5	5	
b	Oficyna dworska		1860 r.	86	16.01.1981	GEZ 105/1036	m	5	5	
c	Stajnia		1866 r.	85	16.01.1981	GEZ 106/1036	m	5	5	
d	Wozownia		1866 r.	87	16.01.1981	GEZ 107/1036	m	5	5	
e	Park krajobrazowy			356	24.05.1975	GEZ 112/1036		5	5	w granicach działek ewid. nr 1753, 1754, 1755 (częściowo), 1756, 3071 (częściowo) wraz z aleją lipową wzdłuż ul. Pałacowej oraz aleją lipową na osi pałacu
f	Dom zajezdny	ul. Pałacowa 1	4 ćw. XIX w.	133	7.05.1981	GEZ 113/1036	m	4	5	
15	Zespół klasztorny Sióstr Miłosierdzia -klasztor i szpital	pl. ks. K. Kluka 4	1733 r.	126	28.04.1981	GEZ 83/1036	m	5	5	
16	Budynek Ciechanowieckiej Spółki Spożywczej	pl. 3-go Maja 16	1913 r.	A-530	12.12.1994	GEZ 100/1036	m	4	4	
KOCE-BASIE										
17	Kapliczka	Koce-Basie przy drodze do wsi	ok. 1900 r.	A-239	7.07.2009	WEZ 1937 GEZ 16/1036	m	4	5	

POBIKRY										
18	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika	Pobikry								
a	Kościół		1857-60 r.	55	28.04.1980	WEZ 757 GEZ 33/1036	m	4	5	
b	Ogrodzenie z bramą		3 ćw. XIX w.	A-55	28.04.1980	WEZ 758 GEZ 35/1036	m	4	5	wzdłuż frontu działki ewid. nr 167
19	Zespół cmentarza rzymskokatolickiego	Pobikry								
a	Cmentarz rzymskokatolicki		2 poł. XIX w.	307	16.06.1987	GEZ 34/1036		5	5	część działki ewid. nr 166 w granicach ogrodzenia
b	Ogrodzenie z bramą i kostnicą		3 ćw. XIX w.	307	16.06.1987	WEZ 760	m	5	5	
c	Grobowiec Jezierskich, Ciecierskich, Horwattów		2 poł. XIX w.	A-191	24.09.2008	GEZ 37/1036	m	4	5	
20	Mogiła ludności żydowskiej pomordowanej w 1942 r.	Pobikry przy drodze na Malec	1942 r. 1964 r.	A-428	30.12.1991	GEZ 32/1036		5	3	nowa mogiła
21	Pozostałości zespołu dworskiego	Pobikry								
a	Oficyna		1 poł. XIX w.	286	19.11.1966	WEZ 1039a GEZ 1036	d	4	5	
b	Stajnia i wozownia		1905 r.	216	16.12.1985	WEZ 1178 GEZ 27/1036	m	4	5	
c	Obora		1904 r.	216	16.12.1985	WEZ 1177 GEZ 28/1036	m	3	4	
d	Spichlerz		XIX/XX w.	216	16.12.1985	WEZ 1177 GEZ 29/1036	m	4	4	
e	Kuźnia		1. 20. XX w.	216	16.12.1985	WEZ 1197 GEZ 30/1036	m	3	3	
f	Park krajobrazowy		2 poł. XIX w.	216	16.12.1985	WEZ 1197 GEZ 31/1036			2	w granicach działek ewid. nr 652, 657, 658, 659, 660, 662/1, 662/3, 662/4, 662/5, 662/6, 662/7, 662/8, 662/9, 662/10, 662/13, 662/14
g	Dawny sad			216	16.12.1985				1	

WINNA-POŚWIĘTNA										
22	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Doroty Dziewicy i Męczennicy	Winna-Poświętna								
a	Kościół		1690-1717 r.	293 34	19.11.1966	WEZ 1105 GEZ 63/1036	d	4	5	
b	Dzwonnica		1696-1717 r.	264	19.11.1966	WEZ 1107 GEZ 64/1036	d	4	5	
c	Ogrodzenie z bramą		4 ćw. XIX w.	A-321	7.09.1987	GEZ 65/1036	m	4	5	
d	Cmentarz przykościelny		XVII w.	A-321	7.09.1987	GEZ 66/1036		4	4	w granicach działki ewid. nr 2/1
23	Zespół cmentarzy rzymskokatolickich	Winna-Poświętna								
a	Nagrobek Podporucznika Wojsk Rosyjskich, Mateusza Wojciechowicza Tchórznickiego zm. 1852 r.		2 poł XIX w.	A-327	9.09.1987					
b	Nagrobek Hieronima Zapaśnika zm. 1866 r.		2 poł XIX w.	A-327	9.09.1987					
c	Płyta nagrobna na dawnym cmentarzu rzymskokatolickim	Winna-Poświętna	2 poł. XIX w.	A-326	9.09.1987					w granicach działki ewid. nr 6/1 Nagrobek Wiktora Wojciechowicza Tchórznickiego zm. 1819

Tab. 18 Wykaz zabytków nieruchomych objętych ochroną na podstawie ustaleń mpzp (stan luty 2016 r.)

lp.	obiekt	adres	data powstania	ochrona w MPZP	numer karty ewidencyjnej	konstrukcja	stan techniczny	stan zachowania wartości zabytkowych	uwagi
CIECHANOWIEC									
1	Zespół klasztorny Sióstr Miłosierdzia - klasztor i szpital	pl. ks. K. Kluka 4	1733 r.	Uchwała Nr 21/III/02	GEZ 83/1036	m	5	5	
2	Dom mieszkalny	ul. Dworska 2	l. 20. XX w.	Uchwała Nr 21/III/02	GEZ 115/1036	m	4	4	
3	Dom mieszkalny	ul. Dworska 4		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	3	
4	Dom mieszkalny	ul. Dworska 5		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	2	
5	Dom mieszkalny	ul. Dworska 6		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	2	
6	Dom mieszkalny	ul. Dworska 8		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	3	
7	Dom mieszkalny	ul. Dworska 12		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	2	
8	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 5		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	3	
9	Dom mieszkalny	ul. Parkowa 5		Uchwała Nr 21/III/02		d	4	3	
10	Dom mieszkalny	ul. Parkowa 7	l. 90. XIX w.	Uchwała Nr 21/III/02	GEZ 167/1036	m	4	3	
TWORKOWICE									
11	Zagroda	Tworkowice 6	l. 20. XX w.						
a	Dom mieszkalny			Uchwała Nr 201/XXXVI/06		d	NI		
b	Chlew			Uchwała Nr 201/XXXVI/06		d	3	3	
c	Stodoła			Uchwała Nr 201/XXXVI/06	GEZ 54/1036	d	4	4	
d	Spichlerz			Uchwała Nr 201/XXXVI/06		d	NI		
12	Dom mieszkalny	Tworkowice 21	l. 80 XIX w.	Uchwała Nr 201/XXXVI/06	GEZ 52/1036	d	4	5	
13	Dom mieszkalny	Tworkowice 23	l. 80 XIX w.	Uchwała Nr 201/XXXVI/06		d	4	2	
14	Dom mieszkalny	Tworkowice 66	pocz. XX w.	Uchwała Nr 201/XXXVI/06	GEZ 53/1036	d	3	2	
15	Młyn wodny	Tworkowice	1965 r.	Uchwała Nr 201/XXXVI/06	WEZ 1389 GEZ 55/1036	m	3	0	w 1965 r. wybudowany nowy młyn na miejscu starego

Tab. 19 Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru (stan luty 2016 r.)

lp.	nr obszaru	nr stanowiska na obszarze	nr w rejestrze zabytków	data wpisu	rodzaj stanowiska	datowanie	uwagi
ANTONIN							
1	46-81	5	C-53	27.09.2004	cmentarzysko kurhanowe	OWR	
CIECHANOWIEC							
2	47-80	12	131	7.05.1981	teren byłego zamku	XV w., l. 30 XVI w., XVIII w.	
LEMPICE							
3	47-82	3	A-168 201/A	28.10.1974	kurhan		

7.4. Zabytki nieobjęte ochroną prawną**7.4.1 Zabytki nieruchome**

Ewidencja zabytków jest wykazem obiektów zabytkowych – wpisanych oraz niewpisanych do rejestru zabytków, występujących na terenie miasta i gminy. W wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków ujętych jest 29 obiektów zabytkowych architektury, budownictwa oraz cmentarzy.

W tabeli 20 umieszczono zabytki nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków, z pominięciem obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków.

Tab. 20 Wykaz zabytków nieruchomych znajdujących się w GEZ (stan luty 2016 r.)

lp.	obiekt	adres	data powstania	numer karty ewidencyjnej	konstrukcja	stan techniczny	stan zachowania wartości zabytk.	uwagi
ANTONIN								
1	Pozostałości zespołu dworsko-parkowego - Oficyna	Antonin 17	k. XIX w.	WEZ 1228 GEZ 1/1036	d	4	5	
CIECHANOWIEC								
2	Dom zajezdny	ul. Pałacowa 2	4 ćw. XIX w.	GEZ 114/1036	m	4	5	
3	Poczta	ul. Kościuszki 25	pocz. XX w.	WEZ 1026 GEZ 117/1036	m	5	5	
4	Dom mieszkalny	ul. Kościuszki 32	pocz. XX w.	WEZ 1028 GEZ 118/1036	m	3	3	
5	Dom mieszkalny	ul. Kościuszki 43	1932 r.	WEZ 1029 GEZ 119/1036	d	5	2	
6	Dom mieszkalny	ul. Kozarska 31	1923 r.	WEZ 1031 GEZ 127/1036	d	2	3	
7	Dom mieszkalny	ul. Łomżyńska 30	XIX/XX w.	WEZ 1036 GEZ 150/1036	m	5	3	
8	Dom mieszkalny	ul. Łomżyńska 32	l. 20. XX w.	WEZ 1037 GEZ 152/1036	m	3	3	
9	Dom mieszkalny	ul. Łomżyńska 34	XIX/XX w.	WEZ 1038 GEZ 153/1036	m	5	5	
10	Dom mieszkalny	ul. Łomżyńska 36	1920 r.	WEZ 1039 GEZ 154/1036	m	3	4	
11	Dom mieszkalny	ul. Łomżyńska 48	1920 r.	WEZ 1040 GEZ 156/1036	m	4	5	
12	Dom mieszkalny	pl. 3-go Maja 13	pocz. XX w.	WEZ 1017 GEZ 159/1036	m	5	5	
13	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza 19	1923 r.	WEZ 1019 GEZ 161/1036	d	5	3	
14	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza 20	1920 r.	GEZ 178/1036	m	4	3	
15	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza 24	1930 r.	WEZ 1021 GEZ 163/1036	d	4	5	

16	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza 30	1925 r.	WEZ 1023 GEZ 164/1036	d	5	5	
17	Dawny urząd gminy	ul. Mickiewicza 33	k. XIX w.	WEZ 1024 GEZ 165/1036	d	5	3	
18	Dom mieszkalny	ul. Świętojańska 5	XIX/XX w.	WEZ 1034 GEZ 170/1036	d	4	5	
19	Dom mieszkalny	ul. Uszyńska 7	pocz. XX w.	WEZ 1032 GEZ 175/1036	d	4	2	
CZAJE BAGNO								
20	Młyn motorowy/elektryczny	Czaje-Bagno 20	1946 r.	WEZ 1411 GEZ 177/1036	d	4	5	
KOCE-BASIE								
21	Dom mieszkalny	Koce-Basie 31	k. XIX w.	WEZ 812 GEZ 17/1036	d	4	5	
KOZARZE								
22	Mogiła zbiorowa z II wojny światowej	Kozarze las od strony wsi Zasków	1944 r. 1970 r.	GEZ 21/1036				
ŁEMPICE								
23	Wiatrak koźlak	Łempice 44	k. XIX w.	WEZ 1448 GEZ 24/1036	d	2	3	
TRZASKI								
24	Dom mieszkalny	Trzaski 25	l. 20 XX w.	GEZ 49/1036	d	4	5	
TWORKOWICE								
25	Młyn wodny	Tworkowice	1965 r.	WEZ 1389 GEZ 55/1036	m	3	0	w 1965 r. wybudowany nowy młyn na miejscu starego
WINNA-POŚWIĘTNA								
26	Zespół cmentarzy rzymskokatolickich	Winna-Poświętna						
a	Cmentarz I		pocz. XIX w.	WEZ 56 GEZ 61/1036			4	w granicach działki ewid. nr 8/1
b	Cmentarz II		pocz. XIX w.	WEZ 56 GEZ 62/1036			4	
27	Młyn motorowy	Winna-Poświętna	l. 20. XX w.	WEZ 1420 GEZ 60/1036	m	3	4	
WINNA-WYPYCHY								
28	Dom mieszkalny	Winna-Wypychy 7	pocz. XX w.	WEZ 1536 GEZ 67/1036	d	4	5	

7.4.2 Zabytki ruchome

W Studium nie uwzględnia się ochrony zabytków ruchomych, jednakże obiekty te mają znamieny wpływ na kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz tożsamości społecznej. Dopełnieniem krajobrazu przestrzeni publicznych miasta i wsi są obiekty małej architektury – kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki. Najcenniejszymi obiektami wyróżniającymi się zarówno bardzo dobrym stanem technicznym jak i znakomitą stanem zachowania wartości zabytkowych, które wymagają uwzględnienia w Studium, są:

- pomnik ks. Krzysztofa Kluka, pochodzący z I poł. XIX w., zlokalizowany w granicach ogrodzenia kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej w Ciechanowcu,
- pomnik z figurką św. Floriana, datowany na 1850 r., umiejscowiony na placu ks. Kluka.

7.4.3 Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy zinwentaryzowano 157 zabytków archeologicznych (stanowiska), z czego w granicach miasta 53 zabytki, z których większość można zlokalizować w terenie określając granice występowania pozostałości egzystencji i działalności człowieka, złożonych z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów. Tylko cztery mają charakter archiwalny, zostały przebadane w całości lub zarejestrowano je w latach ubiegłych, a przy prospekcji wykonanej w 1993 r. nie odnaleziono śladów osadnictwa.

Stanowiska archeologiczne z terenu miasta i gminy zestawione zostały w tabeli 21, z pominięciem stanowisk wpisanych do rejestru zabytków.

Tab. 21 Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się w WEZ (stan luty 2014 r.)

lp.	nr obszaru	nr stanowiska na obszarze	rodzaj stanowiska	datowanie	uwagi
ANTONIN					
1	46-81	23	osada, ślady osadnictwa	pradzieje-średniowiecze	
2	46-81	24	ślady osadnictwa	epoka kamienna-OWR	
3	46-81	25	osada, ślady osadnictwa	epoka kamienna-nowożytność	
BUJENKA					
4	46-81	26	ślad osadnictwa	epoka brązu	
5	46-81	28	ślady osadnictwa	epoka brązu-średniowiecze	
6	46-81	29	obozowisko, ślady osadnictwa	mezolit-nowożytność	
7	46-81	30	ślady osadnictwa	epoka kamienna-nowożytność	
8	47-81	21	ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
9	47-81	28	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
10	47-81	29	ślad osadnictwa	nowożytność	
11	47-81	30	ślad osadnictwa	nowożytność	
12	47-81	31	ślad osadnictwa	epoka brązu	
CIECHANOWCZYK					
13	48-80	27	ślad osadnictwa	średniowiecze	
CIECHANOWIEC					
14	47-80	2			SZA1
15	47-80	6			SZA2
16	47-80	7	ślad osadnictwa	nowożytność	
17	47-80	8			SZA1
18	47-80	11			SZA1
19	47-80	13	ślady osadnictwa	średniowiecze, nowożytność	
20	47-80	14	ślad osadnictwa	nowożytność	
21	47-80	15	ślad osadnictwa	nowożytność	
22	47-80	16	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność	
23	47-80	17	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność	

24	47-80	18	ślady osadnictwa	średniowiecze, nowożytność	
25	47-80	19	śląd osadnictwa	nowożytność	
26	47-80	20	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	
27	47-80	21	śląd osadnictwa	nowożytność	
28	47-80	22	ślady osadnictwa	późne średniowiecze, nowożytność	
29	47-80	23	ślady osadnictwa	epoka brązu, wczesne średniowiecze, nowożytność	
30	47-80	24	śląd osadnictwa	późne średniowiecze, nowożytność	ZAM
31	47-80	25	śląd osadnictwa	nowożytność	
32	47-80	26	ślady osadnictwa	IX w., XII-XIII w., XIV w., nowożytność	ZAM
33	47-80	27	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, nowożytność	
34	47-80	28	śląd osadnictwa	nowożytność	
35	47-80	29	śląd osadnictwa	nowożytność (późna)	
36	47-80	30	śląd osadnictwa	nowożytność	
37	47-80	31	cmentarz żydowski	XIX-XX w.	
38	47-80	42	ślady osadnictwa	średniowiecze, nowożytność (późna)	
39	47-80	43	śląd osadnictwa	nowożytność	
40	47-80	44	ślady osadnictwa	średniowiecze, XIX w.	
41	47-80	45	śląd osadnictwa	nowożytność (późna)	
42	47-80	46	ślady osadnictwa	późne średniowiecze, nowożytność (późna)	
43	47-80	47	śląd osadnictwa	nowożytność (późna)	
44	47-80	48	śląd osadnictwa	nowożytność (późna)	
45	47-80	49	śląd osadnictwa	nowożytność	
46	47-80	52	śląd osadnictwa	nowożytność (XIX w.)	
47	47-80	53	śląd osadnictwa	nowożytność	
48	47-80	54	śląd osadnictwa	nowożytność	
49	47-80	55	śląd osadnictwa	nowożytność (XIX w.)	
50	47-80	56	śląd osadnictwa	nowożytność (XIX w.)	
51	47-80	57	śląd osadnictwa	nowożytność	
52	47-80	58	śląd osadnictwa	nowożytność	
53	47-80	59	śląd osadnictwa	nowożytność	
54	47-80	60	śląd osadnictwa	XVI-XIX w.	
55	47-80	61	śląd osadnictwa	epoka brązu, późne średniowiecze, nowożytność (późne)	
56	47-80	62	śląd osadnictwa	nowożytność	
57	47-80	63	ślady osadnictwa	epoka brązu, późne średniowiecze, nowożytność	
58	47-80	64	śląd osadnictwa - stały obóz piechoty rosyjskiej	ok. 1808 r.	
59	47-80	65	ślady osadnictwa	średniowiecze, nowożytność	
60	47-80	66	ślady osadnictwa	średniowiecze, nowożytność	
61	47-80	67	śląd osadnictwa - czasowy obóz piechoty rosyjskiej	ok. 1808 r.	
62	47-80	69	śląd osadnictwa	nowożytność	
63	47-80	70	osada	nowożytność (XVI-XVII w.)	
64	47-80	71	śląd osadnictwa	nowożytność (XVI-XVII w.)	
65	47-80	72	śląd osadnictwa	nowożytność (XIX w.)	
66	47-81	2	osady	epoka brązu-nowożytność	
67	47-81	3	ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
68	47-81	4	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
69	47-81	5	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
70	47-81	6	ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
71	48-80	26	śląd osadnictwa	epoka brązu	

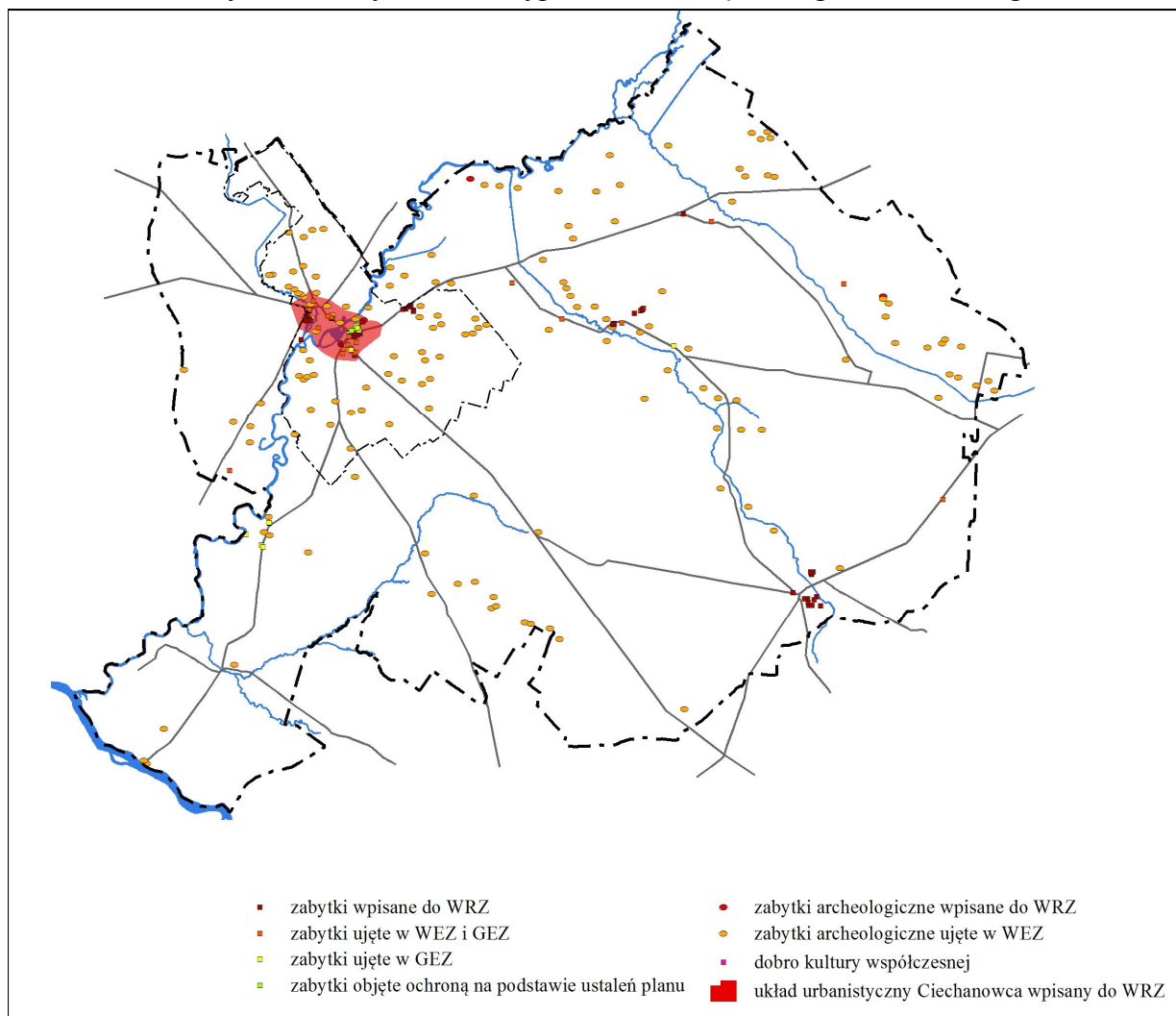
CZAJE-WÓŁKA					
72	47-82	9	ślady osadnictwa	epoka brązu	
73	47-82	12	śląd osadnictwa	nowożytność	
74	47-82	13	śląd osadnictwa	nowożytność	
75	47-82	14	śląd osadnictwa	nowożytność	
76	47-82	15	ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
77	47-82	16	śląd osadnictwa	średniowiecze	
78	47-82	19	cmentarzysko kurhanowe	wczesne średniowiecze	
79	47-82	20	śląd osadnictwa	neolit	
KOCE-BASIE					
80	47-81	27	śląd osadnictwa	epoka brązu	
KOCE-PISKULY					
81	46-81	27	śląd osadnictwa	pradzieje	
82	46-81	41	śląd osadnictwa, osada typu wiejskiego	późne średniowiecze-nowożytność	
83	46-81	42	osada, punkt osadniczy, ślad osadnictwa	epoka kamienna-nowożytność	
84	46-81	43	osada, punkt osadniczy, ślad osadnictwa	epoka kamienna-nowożytność	
85	46-81	44	ślady osadnictwa, osady	epoka kamienna-nowożytność	
86	46-81	45	punkt osadniczy, ślad osadnictwa	epoka kamienna-średniowiecze	
87	46-81	46	osady	OWR-nowożytność	
88	46-81	47	osada	epoka brązu-epoka żelaza	
89	46-81	48	osady, ślad osadnictwa	epoka brązu-średniowiecze	
90	46-81	49	osada, ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	
KOSIORKI					
91	48-80	6	śląd osadnictwa	nowożytność	
KOSTUSZYN					
92	48-81	7	osady	wczesne średniowiecze-nowożytność	
93	48-81	8	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	
94	48-81	9	kurhan		
95	48-81	11	ślady osadnictwa	EB-nowożytność	
96	48-81	14	kurhan		
KOZARZE					
97	47-80	3			
98	47-80	4			
99	47-80	41	śląd osadnictwa	nowożytność	
100	47-80	50	śląd osadnictwa	nowożytność	
101	47-80	51	śląd osadnictwa	nowożytność	
KUŁAKI					
102	47-81	9	śląd osadnictwa	nowożytność	
103	47-81	10	kurhan		
LEMPICE					
104	47-82	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
105	47-82	4	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	
106	47-82	5	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
MALEC					
107	48-81	4	kurhan, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	
POBIKRY					
108	48-82	6	ślady osadnictwa	późny laten-OWR	
PRZYBYSZYN					
109	48-80	7	śląd osadnictwa	nowożytność	
110	48-81	6	śląd osadnictwa	OWR	
111	48-81	12	ślady osadnictwa	neolit-nowożytność	
112	48-81	13	śląd osadnictwa	nowożytność	
113	48-81	15	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	

RADZISZEWO-KRÓLE					
114	48-81	1	osada	wczesne średniowiecze	
115	48-81	2	śląd osadnictwa		
116	48-81	3	śląd osadnictwa	nowożytność	
RADZISZEWO-SIENCZUCH					
117	47-82	1	osada, śląd osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
118	47-82	6	osada, ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
119	47-82	7	śląd osadnictwa	nowożytność	
120	47-82	8	ślady osadnictwa	neolit-epoka brązu	
121	47-82	11	śląd osadnictwa	nowożytność	
RADZISZEWO-SOBIECHOWO					
120	47-81	11	śląd osadnictwa	epoka brązu	
121	47-81	13	ślady osadnictwa	neolit-nowożytność	
122	47-81	14	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
RADZISZEWO STARE					
123	47-81	15	śląd osadnictwa	epoka brązu	
124	47-81	16	osady	średniowiecze-nowożytność	
SKÓRZEC					
125	48-81	10	osada, śląd osadnictwa	OWR-nowożytność	
126	49-81	11	ślady osadnictwa	epoka brązu, OWR, XII/XII w.	
TRZASKI					
127	47-81	12	śląd osadnictwa	nowożytność	
128	47-81	24	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
129	47-81	25	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
130	47-81	26	śląd osadnictwa	nowożytność	
TWORKOWICE					
131	48-80	8	śląd osadnictwa	nowożytność	
132	48-80	9	śląd osadnictwa		
133	48-80	10	osady	epoka brązu-późne średniowiecze	
134	48-80	13	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
WINNA-POŚWIĘTNA					
135	47-81	8	osady, śląd osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
136	47-81	23	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze-nowożytność	
WINNA STARA					
137	47-81	17	śląd osadnictwa	nowożytność	
138	47-81	18	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
139	47-81	22	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
WINNA-WILKI					
140	47-81	19	ślady osadnictwa	średniowiecze-nowożytność	
141	47-81	20	osada	epoka brązu	
WINNA-WYPYCHY					
142	47-81	7	osady, ślady osadnictwa	epoka brązu-nowożytność	
WOJTKOWICE-DADY					
143	49-80	4	śląd osadnictwa	nowożytność	
WOJTKOWICE-GLINNA					
144	49-80	5	ślady osadnictwa	neolit, nowożytność	
145	49-80	6	ślady osadnictwa	neolit, nowożytność	
WOJTKOWICE STARE					
146	48-80	12	osady	późne średniowiecze-nowożytność	
ZADOBURZE					
147	47-80	9			
148	47-80	10	śląd osadnictwa	nowożytność	
149	47-80	32	śląd osadnictwa	nowożytność	
150	47-80	33	śląd osadnictwa	nowożytność	
151	47-80	34	śląd osadnictwa	epoka brązu	
152	47-81	1	śląd osadnictwa	epoka brązu	

SZA1 – stanowisko znane z archiwów KZA w Łomży (zaznaczony punkt na mapie 1:25 000). Brak innych informacji oraz materiału archeologicznego. Podczas prospekcji nie odnaleziono śladów osadnictwa.

SZA2 – stanowisko znane z archiwów KZA w Łomży (zaznaczony obszar na mapie 1:25 000). Brak innych informacji oraz materiału archeologicznego. Podczas prospekcji stwierdzono, że zaznaczony obszar charakteryzuje się występowaniem wysokich wypiętrzeń wydmych związanych ze starorzeczem rzeki Nurzec.

ZAM – znaleziska w miejscu zniszczonego nurtem rzeki dawnego nadbrzeża przy zamku. Materiał archeologiczny był wielokrotnie przemieszany na skutek niwelacji terenów zamkowych i okolicy, a także usypania nad rzeką niskiego wału ziemnego.

Rys. 20 Ochrona dziedzictwa kulturowego

7.5. Strefy ochrony konserwatorskiej

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefa „B” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu zachowały się w stanie nieznacznie zniekształconym; jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne;
- strefa „BI” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie;

- strefa „BII” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszary w granicach określonych decyzją o wpisie do rejestru zabytków Starego i Nowego Miasta z wyłączeniem obszarów stref „B” i „BI”;
- strefa „W” ochrony archeologicznej – obejmuje stanowiska wpisane do rejestru zabytków, posiadające własną formę krajobrazową;
- strefa „OW” obserwacji archeologicznej – obejmuje obszar pomiędzy Nurcem a terenem zamku oraz stanowiska archeologiczne, na których pozyskano materiał zabytkowy;
- strefa „KI” ochrony krajobrazu kulturowego – obejmuje tereny zabytkowych układów zieleni kształtowanej;
- strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego – obejmuje teren wokół zalewu oraz dolinę rzeki Nurzec.

W strefie „B” wszelkie działania inwestycyjne w zakresie prowadzenia prac ziemnych, budowy nowych obiektów kubaturowych, przebudowy, rozbudowy, remontów, a także zmiany funkcji obiektów zabytkowych należy konsultować i uzgadniać ze służbami konserwatorskimi. W strefie tej nową zabudowę nakazano poddać szczególnym rygorom odnośnie gabarytów sposobu kształtowania bryły – maksymalnie 2 kondygnacje, za wyjątkiem pierzei rynkowej gdzie dopuszczono 3 kondygnacje, dachy strome, zakaz stosowania współczesnych technologii i materiałów.

Na obszarze strefy „BI” wprowadzony został obowiązek uzgadniania ze służbami konserwatorskimi wszelkich działań inwestycyjnych dotyczących budowy nowych obiektów oraz przebudowy, rozbudowy i remonty obiektów o charakterze zabytkowym kulturowym. W strefie tej nową zabudowę należy harmonijnie wpisać w historyczny układ, dostosowując się do miejscowej tradycji budowlanej, rezygnując ze współczesnych technologii i materiałów, ograniczając wysokość budynków do dwóch kondygnacji i stosując dachy o stromych połaciach.

W strefie „B II” zapisano nakaz dostosowania nowej zabudowy do charakteru i skali zabudowy o wartościach kulturowych, ograniczenia wysokości nowych obiektów do dwóch kondygnacji, stosowania dachów o stromych połaciach.

W strefie „W” wprowadzono całkowity zakaz podejmowania jakiejkolwiek działalności budowlanej w obrębie stanowisk. Jedynie w wyjątkowych przypadkach dopuszczono działania inwestycyjne związane z pracami ziemnymi w obrębie stanowisk, jedynie po uzyskaniu pisemnego zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i pod ścisłym nadzorem archeologiczno-konserwatorskim.

W obrębie strefy „OW” wszelkie prace ziemne mogą być prowadzone w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi i pod nadzorem archeologicznym.

Dla strefy „KI” wprowadzono nakaz uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszystkich prac porządkowych i renowacyjnych.

Na terenie objętym strefą „K” nie należy wprowadzać budownictwa szeregowego, przemysłowego, a na terenie chronionym również strefą „B” budownictwa gospodarczego lub stanowiącego zaplecze dla działalności handlowo-usługowej.

W zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotyczącej terenu przy ul. Łomżyńskiej (uchwała Rady Miejskiej w Ciechanowcu Nr 257/XXXVI/02 z dnia 19 sierpnia 2002 r.) wyznaczony zostały następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

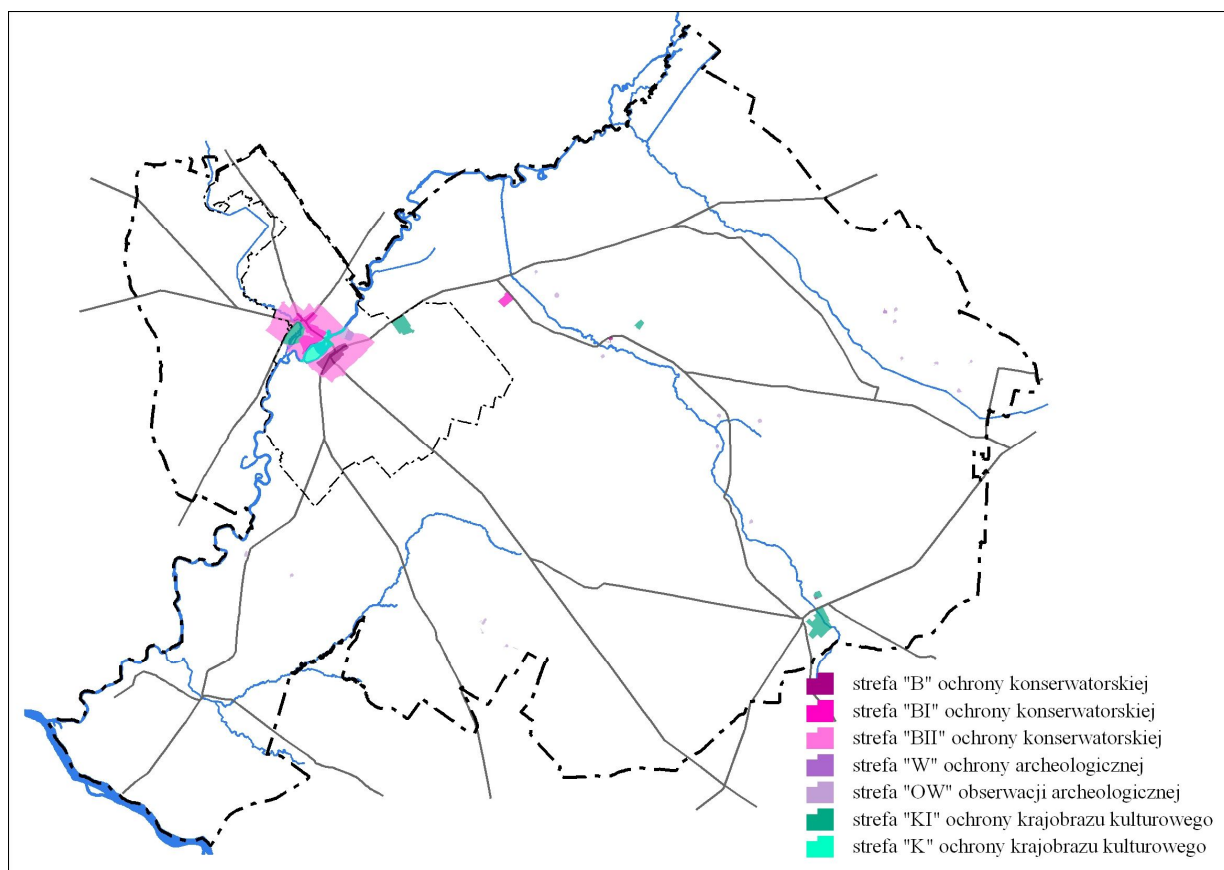
- strefa „B” ochrony konserwatorskiej, gdzie obowiązują zasady ochrony przewidziane dla tej strefy, m.in. dostosowanie nowych elementów do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie sytuacji, skali i bryły;
- strefa „K” ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego doliny Nurca i obowiązują tam zasady ochrony przewidziane dla tej strefy.

W ramach ww. stref wprowadzony został obowiązek uzyskania stosownych uzgodnień i zezwoleń od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie wszystkich prac na przedmiotowym terenie.

W zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotyczącej terenów położonych w rejonie ulic: Łomżyńskiej, Kościelnej, Dworskiej i Parkowej (uchwała Rady Miejskiej w Ciechanowcu Nr 21/III/02 z dnia 31 grudnia 2002 r.) wyznaczone zostały trzy strefy ochrony konserwatorskiej, dla których ustalono następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- strefa „B” ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego,
 - zachowanie historycznego rozplanowania ulic i placów w szczególności przebiegu ulic w istniejących liniach rozgraniczających oraz historycznych, utrwalonych w zabudowie historycznej linii zabudowy w pierzejach placu,
 - zachowanie historycznego rozplanowania kwartałów, bloków zabudowy, struktury podziałów parcelacyjnych oraz ich historycznej dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej,
 - zachowanie barokowej kompozycji przestrzenno-architektonicznej w rejonie pl. ks. Kluka, utrzymanie rangi kościoła parafialnego jako dominanty przestrzennej i architektonicznej,
 - restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych oraz zabudowy historycznej o wartościach kulturowych,
 - kształtowanie nowych elementów układu z uwzględnieniem jego historycznej skali, kompozycji i dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej;
- strefa „K+E” ekspozycji, podporządkowania i ochrony krajobrazu:
 - zachowanie pozostałości założenia dworskiego, kompozycji zieleni, starodrzewu, układu komunikacyjnego i funkcjonalno-przestrzennego,
 - zachowanie naturalnego krajobrazu doliny rzeki Nurzec, ukształtowania terenu, zbiorników i cieków wodnych, zieleni o wartościach estetycznych i dendrologicznych z dopuszczeniem wprowadzania nowych elementów krajobrazowych podnoszących wartości estetyczne i krajobrazowe,
 - zachowanie otwartego charakteru łąk nadrzecznych,
 - ekspozycja i ochrona układu;
- strefa „OW” obserwacji archeologicznej - prowadzenie wszelkiej działalności inwestycyjnej pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, w przypadkach stwierdzenia reliktywów archeologicznych prace budowlane winny być przerwane a teren udostępniony do badań archeologicznych, których wyniki powinny decydować o możliwości kontynuowania prac lub ich przerwaniu.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Ciechanowiec dotyczący terenów wsi: Tworkowice, Stare Wojtkowice, Wojtkowice Dady i Wojtkowice Glinna (uchwała Rady Miejskiej w Ciechanowcu Nr 201/XXXVI/06 z dnia 30 czerwca 2006 r.) wyznaczone zostały 4 strefy ochrony konserwatorskiej – strefa „OW” obserwacji archeologicznej, gdzie przedmiotem ochrony są znajdujące się w niej obiekty archeologiczne.

Rys. 21 Strefy ochrony konserwatorskiej

7.6. Gminny program opieki nad zabytkami

Program Opieki nad Zabytkami Gminy Ciechanowiec na lata 2016-2019 został opracowany na początku 2016 r. przez Olgę R. Tomaszewską, pracownika Referatu Promocji Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu. Program został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr 83/XIV/16 z dnia 17 lutego 2016 r.

Program, jako dokument pomocniczy w pracy gminy, określił zadania dotyczące sfery szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego na szczeblu gminnym. Dokument dotyczy działań decydujących o stanie zasobów, walorach gminy oraz działań mających na celu poprawę funkcjonowania materialnego dziedzictwa kulturowego.

Główne cele polityki gminnej związanej z ochroną zabytków określone w programie:

- aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe - dążenie do materialnej poprawy stanu zabytków, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji w celu wykorzystania potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym;
- planowe, konsekwentne oraz kompetentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków;
- wykorzystanie walorów zabytkowych jako czynnika wpływającego na rozwój gospodarczy gminy oraz powiązanie zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju społeczno-ekonomicznego;
- realizowanie regionalnych i lokalnych projektów związanych z ochroną zabytków oraz krajobrazu kulturowego;
- dążenie do pełnej oceny stanu zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego; systematyczna aktualizacja powszechnie dostępnej bazy informacji o zabytkach miasta;
- integracja ochrony dziedzictwa kulturowego - krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego i przyrodniczego w dokumentach planistycznych;

- wypracowanie i wprowadzenie zasad ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego w planach zagospodarowania przestrzennego; wypracowanie standardów zagospodarowania i estetyki zabytkowych przestrzeni publicznych;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność przestrzeni miejskiej i zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- prowadzenie działań w zakresie planowania przestrzennego oraz gospodarce nieruchomościami mających na celu przede wszystkim powstrzymanie degradacji obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych oraz podjęcie działań w celu poprawy stanu ich zachowania;
- wspieranie projektów związanych z opieką nad zabytkami i zagospodarowaniem obiektów zabytkowych;
- upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych znajomości zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej; wspieranie odpowiedzialności właścicieli obiektów zabytkowych za posiadane mienie;
- budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków oraz kształtowanie postaw promujących działania chroniące zabytki odczytywane jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji.

Na podstawie głównych założeń planu opieki nad zabytkami na lata 2016-2019 wyznaczono następujące priorytety i kierunki działań:

- priorytet I – rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
 - zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
 - podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
- priorytet II – ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego
 - zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego,
 - rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy,
 - ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich;
- priorytet III – badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości
 - umożliwienie szerokiego dostępu do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy,
 - specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym,
 - edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym,
 - promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej.

7.7. Zasady ochrony zasobów zabytkowych

Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków są objęte ochroną na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisie do rejestru zabytków, która określa granice ochrony danego obiektu lub obszaru. Zasady ich ochrony ustalane są indywidualnie dla poszczególnych obiektów przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz cenne obiekty zabytkowe w niej nieujęte obejmuje się ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zasady i zakres ochrony tych obiektów określone zostają ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

7.8. Dobra kultury współczesnej

Dla określenia zbioru współczesnych dóbr kultury, które z definicji ustawowej nie są zabytkami, przyjęto zasadę, że jako dzieła zabytkowe traktowane są te wartościowe przejawy materialnej działalności człowieka, które stanowią świadectwo minionej epoki, tj. które powstały do lat 60. XX w., historycznie zamykających nurt socrealizmu. W rezultacie podjętej próby wyłonienia spośród współczesnych obiektów urbanistyki i architektury tych, które są wybitnymi przykładami okresu głównie powojennego do lat 80. XX w. wytypowano tylko jeden obiekt – budynek kina Meteor. Zbudowany w latach 70. stanowi ciekawy przykład architektury późnego modernizmu. Kino stanowi również jedyny ślad po istniejącej w tym miejscu najstarszej ciechanowieckiej synagodze – na ścianie północno-zachodniej zachowały się ślady okien. Niestety, wieloletnie zaniedbania doprowadziły obiekt do bardzo złego stanu technicznego, dlatego niezbędne jest podjęcie jak najszybszych działań rewaloryzacyjnych.

8. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia granic krajobrazów priorytetowych

Audyt krajobrazowy dla obszaru województwa Podlaskiego nie został opracowany, tak więc na terenie gminy Ciechanowiec nie obowiązują rekomendacje i wnioski zawarte w audycie oraz granice krajobrazów priorytetowych.

9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia

9.1. Sytuacja mieszkaniowa

Według danych z 2013 r. na terenie gminy Ciechanowiec łączna liczba mieszkań wynosiła 3 158, przy łącznej powierzchni użytkowej 278 478 m². Na terenie miasta łączna liczba mieszkań wynosiła 1 722, dając tym samym łączną powierzchnię użytkową 147 907 m².

Tab. 22 Gospodarka mieszkaniowa

	Jedn. m.	1995		2000		2005		2010		2013	
		m	w	m	w	m	w	m	w	m	w
ZASOBY MIESZKANIOWE											
mieszkania	mieszk.	2 989		3109		3032		3134		3158	
		1514	1 475	1603	1506	1673	1359	1723	1411	1722	1436
powierzchnia użytkowa mieszkań	m²	199 480		216 614		257 497		275 037		278 478	
		97 113	102 367	108 348	108 266	136 242	121 255	146 988	128 049	147 907	130 571
izby w mieszkaniach	izba	10 771		11 538		12 208		13 053		13 197	
		5 737	5 034	6 267	5 271	6 993	5 215	7 454	5 599	7 477	5 720
budynki mieszkalne	bud.	-		-		-		2655		2641	
		-	-	-	-	-	-	1230	1425	-	-
zasoby gminy	mieszk.	207		169		110		-		-	
		207	0	154	15	96	14	-	-	-	-
WARUNKI MIESZKANIOWE											
wyposażenie mieszkań w instalacje											
wodociąg	mieszk.	-		-		2468		2672		2696	
		-	-	-	-	1482	986	1574	1098	1574	1122
ustęp splukiwany	mieszk.	-		-		2065		2427		2451	
		-	-	-	-	1346	719	1501	926	1502	949
łazienka	mieszk.	-		-		2059		2331		2355	
		-	-	-	-	1342	735	1457	874	897	1458
centralne ogrzewanie	mieszk.	-		-		1683		1897		1921	
		-	-	-	-	1176	507	1296	601	1298	623
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania											
1 mieszkania	m²	-		-		84,9		87,8		88,2	
		-	-	-	-	81,4	89,2	85,3	90,8	-	-
na 1 osobę	m²	-		-		27,2		29,6		30,7	
		-	-	-	-	27,7	26,6	29,7	26,4	-	-

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Sytuacja mieszkaniowa w gminie Ciechanowiec sukcesywnie się poprawia:

- wzrasta liczba mieszkań,
- stale rośnie procent mieszkań wyposażonych w infrastrukturę techniczną,
- zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania,
- powiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę, w szczególności na obszarze wiejskim gminy.

9.2. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w usługi

Oświata

Obsługa mieszkańców w zakresie oświaty jest na bardzo dobrym poziomie. Na terenie gminy znajduje się:

- 4-oddziałowe samorządowe przedszkole w Ciechanowcu,
- oddział przedszkolny dla dzieci 3-5 letnich przy SP w Kocach-Schabach,
- ośrodek wychowania przedszkolnego przy SP w Łempicach,
- ośrodek wychowania przedszkolnego przy SP w Radziszewie Starym,
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kocach-Schabach,
- Szkoła Podstawowa w Łempicach,
- Szkoła Podstawowa w Radziszewie Starym,
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Ciechanowcu,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. J. Iwaszkiewicza w Ciechanowcu.

SP w Kocach-Schabach od roku 2001 funkcjonuje pod kuratelą Stowarzyszenia „Edukator” w Łomży i swoim zasięgiem obejmuje wsie Koce-Schaby, Koce-Piskuly i Koce-Basie. Do SP w Łempicach uczęszczają dzieci z wsi Łempice, Kobusy, Radziszewo-Sieńczuch i Czaje-Wólka. SP w Radziszewie Starym obejmuje wsie Radziszewo Stare, Radziszewo-Sobiechowo, Radziszewo-Króle, Trzaski, Kułaki oraz Pobikry. Dzieci z pozostałych wsi oraz miasta uczą się w SP w Ciechanowcu.

W roku szkolnym 2013/2014 objętych wychowaniem przedszkolnym było 76 dzieci w wieku 3-5 lat. Szkoły podstawowe liczyły łącznie 500 uczniów, w tym 119 uczniów w wieku lat 6, natomiast do gimnazjum uczęszczało 184 uczniów.

W roku szkolnym 2013/2014 do Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych uczęszczało 525 uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 177 słuchaczy szkół dla dorosłych.

Sport i rekreacja

Bazę sportową na terenie gminy stanowią przede wszystkim sale gimnastyczne oraz boiska sportowe znajdujące się przy placówkach oświatowych. Szkoła Podstawowa w Ciechanowcu posiada niepełnowymiarową salę gimnastyczną. Gimnazjum w Ciechanowcu wyposażone jest w halę sportową oraz salę gimnastyczną. Przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych zlokalizowana jest hala sportowa, sala gimnastyczna, boisko trawiaste oraz kort do tenisa ziemnego. Szkoły Podstawowe w Łempicach, Radziszewie Starym, Kocach-Schabach dysponują boiskami trawiastymi. Boiska trawiaste istnieją również przy Świetlicy Wiejskiej i Bibliotece w Pobikrach oraz przy byłej szkole w Wojtkowicach Starych.

Na terenie miasta mieści się sala gimnastyczna, stadion miejski, boisko trawiaste, a także boisko do plażowej piłki siatkowej oraz plaża, zarządzane przez Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu. COKiS organizuje zajęcia sportowe z siatkówki, piłki nożnej czy szachów. W ramach Ośrodka działa osiem sekcji sportowych.

Przy Gimnazjum w Ciechanowcu oraz Ciechanowieckim Ośrodku Kultury i Sportu zrealizowane zostały dwa boiska „Orlik”, w skład których wchodzi boiska piłkarskie oraz boiska wielofunkcyjne do siatkówki i koszykówki.

W miejscowości Malec istnieje strzelnica myśliwska należąca do Koła Łowieckiego „Rogacz”. Przy Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach zlokalizowany jest kort do tenisa ziemnego.

Opieka społeczna

Na terenie gminy działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu. Ośrodek udziela pomocy na wielu płaszczyznach, poczynając od świadczeń pieniężnych różnych rodzajów, poprzez pomoc rzeczową, aż do usług opiekuńczych przeznaczonych dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających pomocy.

Na terenie gminy mieści się również Dom Pomocy Społecznej, który swą siedzibę ma w Kozarzach. Ośrodek przeznaczony jest dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, którym zapewnia kompleksowe usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i rehabilitacyjne. W DPS odbywają się również Warsztaty Terapii Zajęciowej przeprowadzane przez Stowarzyszenie „Natura”.

Kultura

W zakresie kultury obsługę mieszkańców zapewnia Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu, z siedzibą w Ciechanowcu. W ramach statutowej działalności COKiS organizuje zajęcia taneczne, warsztaty muzyczne czy zajęcia plastyczne, jest również głównym organizatorem miejskich imprez kulturalnych. W ramach Ciechanowieckiego Ośrodka działa Orkiestra Dęta, Zespół Tańca Nowoczesnego, Klub Seniora „Chwilowo Młodzi” oraz Społeczna Szkoła Muzyczna I stopnia.

Najstarszą instytucją kulturalną jest Miejska Biblioteka Publiczna, w ramach której funkcjonuje Wypożyczalnia dla dorosłych i Oddział dla dzieci. Księgozbiór liczy ponad 34 tysięcy woluminów. Biblioteka posiada również komputery z bezpłatnym dostępem do Internetu. Biblioteka Publiczna prowadzi dwie Filie – w Pobikrach oraz Winnie-Poświętnej.

Do instytucji odpowiadających za utrzymywanie kultury i tradycji na terenach wiejskich należą przede wszystkim świetlice, w których dzieci oraz młodzież spędza czas wolny. Świetlice wiejskie znajdują w miejscowościach: Bujenka, Czaje-Wólka, Koce-Piskuły, Kosiorzki, Kozarze, Malec, Pobikry, Radziszewo-Króle, Radziszewo-Sieńczuch, Skórzec, Tworkowice oraz Wojtkowice Stare. W Winnie-Poświętnej ma swoją siedzibę Wiejski Ośrodek Animacji Kultury. We wsi Radziszewo-Króle działa Koło Gospodyń Wiejskich.

W zespole pałacowo-parkowym w Ciechanowcu znajduje się Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka. Zbiory Muzeum liczą ponad 28 tysięcy eksponatów zgromadzonych w 9 działach. W Skansenie Mazowiecko-Podlaskim zgromadzono 47 zabytkowych obiektów architektury drewnianej.

Przez cały rok w Ciechanowcu odbywa się wiele imprez kulturalnych. Najpopularniejsze to:

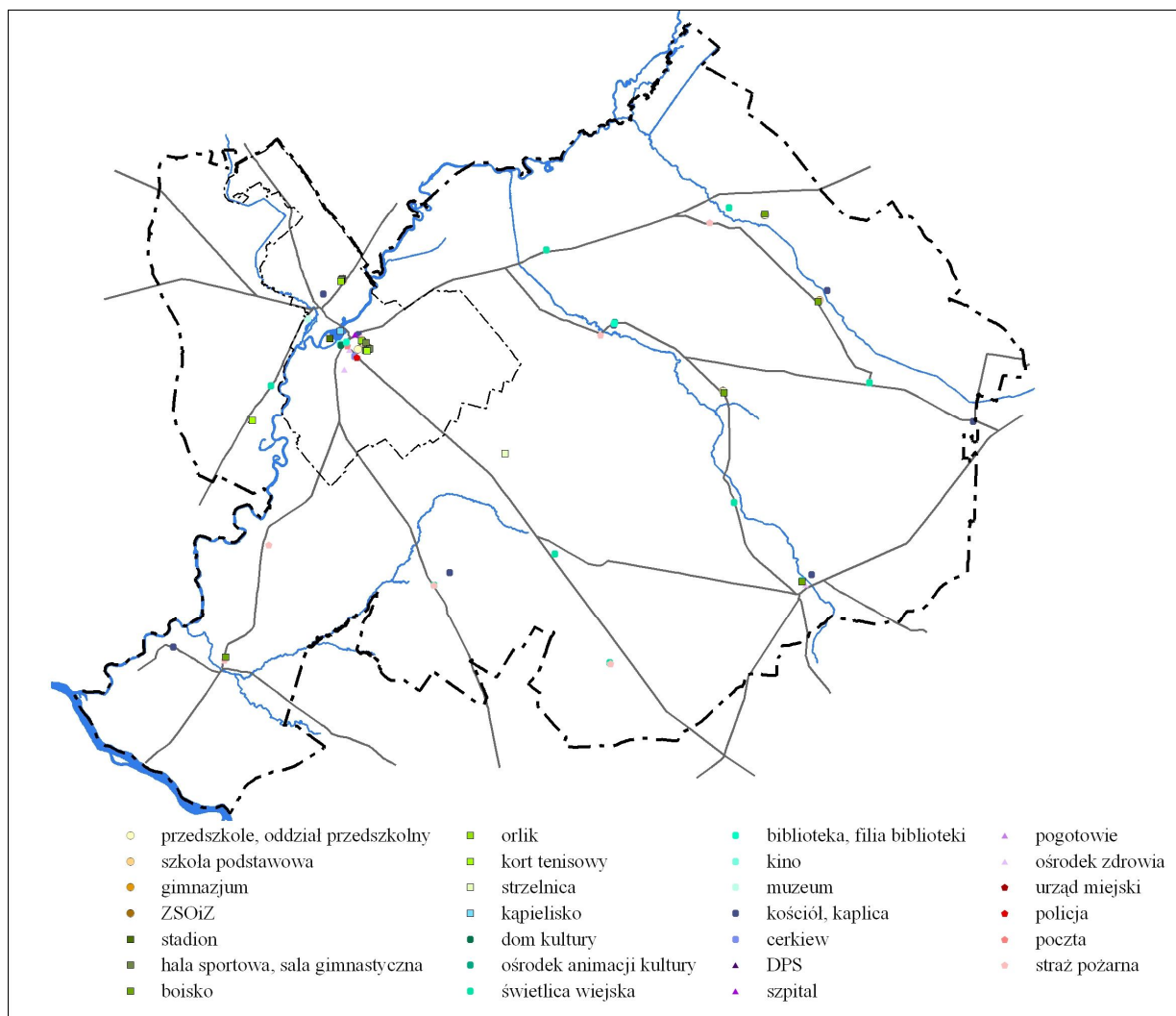
- Jarmark Świętego Wojciecha (kwiecień),
- Festyn “Wianki na Nurcu” (okolice nocy świętojańskiej),
- Zajazd Wysokomazowiecki. Szlachty historia na żywo (początek lipca),
- Podlaskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi (lipiec),
- Podlaskie Święto Chleba (sierpień),
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru “Podlaskie Spotkania” (sierpień),
- Międzynarodowym Konkursiem Gry na Ludowych Instrumentach Pasterskich im. K. Uszyńskiego - “Ligawki” (pierwszy weekend adwentu).

Ochrona zdrowia

Poziom usług w zakresie ochrony zdrowia w gminie Ciechanowiec jest dobry. Zadania z zakresu ochrony zdrowia świadczone są zarówno poprzez publiczne jak i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Do publicznych zakładów opieki zdrowotnej należą:

- publiczne zakłady zdrowotne:
 - Szpital – oddział Szpitala Ogólnego w Wysokim Mazowieckiem,
 - Pogotowie Ratunkowe – Podstacja w Ciechanowcu,
- niepubliczne zakłady zdrowotne:
 - NZOZ „Medyk” s.c. w Ciechanowcu,
 - Przychodnia Lekarska „Nasze Zdrowie” w Ciechanowcu,
 - Ośrodek Zdrowia w Pobikrach.

Ponadto w gminie Ciechanowiec działają prywatne specjalistyczne gabinety lekarskie różnych specjalności. Zaopatrzenie w leki zapewniają 3 apteki w mieście i 1 punkt apteczny w Pobikrach.

Rys. 22 Obiekty użyteczności publicznej i usługi publiczne

Jakość życia w zakresie wyposażenia w usługi publiczne w gminie pozostaje na dobrym poziomie. Głównym ośrodkiem zaspakajania potrzeb mieszkańców jest miasto, wyposażone w usługi różnego rodzaju, w większości na dobrym poziomie. Usługi na obszarze wiejskim nie odbiegają od średniej, a ich standard jest dość typowy.

10. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

10.1. Zagrożenie powodzią

Powodzią jest czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, powstałe na skutek wezbrania wody, powodujące zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

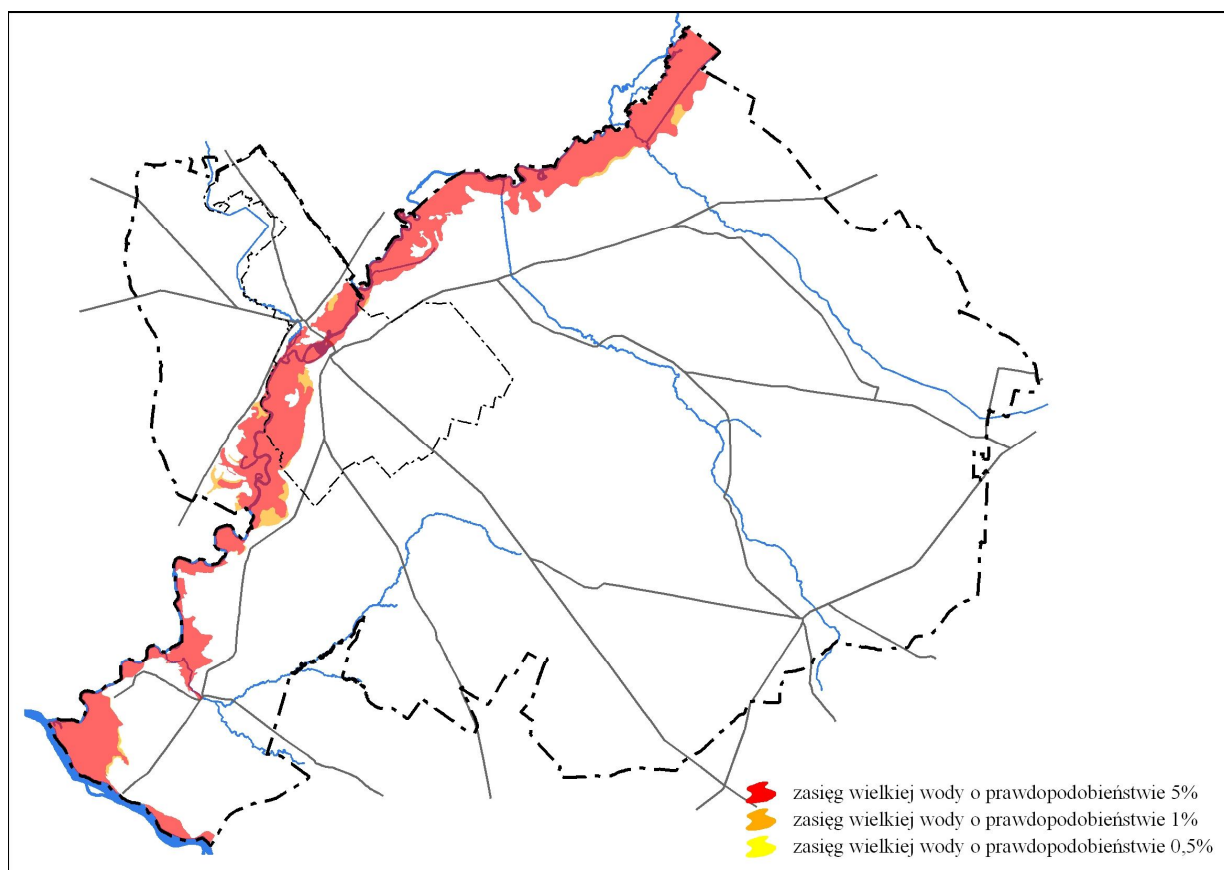
Zagrożenie powodziowe dotyczy przede wszystkim terenów w dolinie Nurca i Bugu. Bezpośrednio zagrożone są miejscowości Kozarze, Tworkowice, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare, zabudowa kolonijna wsi Zadobrze oraz ulice Plac Jana Pawła II, Młyńska, Kozarska, Parkowa, Dworska i Wspólna w Ciechanowcu. W czasie wiosennych przyborów wód w rzece Nurzec dochodzi do lokalnych podtopień w kilku gospodarstwach rolnych oraz w Ciechanowcu - części piwnic zlokalizowanych w domach przy korycie rzeczonym. W większości przypadków zalewy wiosenne nie powodują strat

gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone.

Zagrożenie w dolinach innych mniejszych cieków występuje głównie po wystąpieniu wezbrań deszczowych oraz wiosennych roztopów.

W materiałach udostępnionych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, w tym „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – ETAP I”, dla rzek Bug i Nurzec określono następujące zasięgi wielkiej wody:

1. o prawdopodobieństwie $Q_{0,5\%}$, w granicach której znajduje się 0,01 % obszaru gminy;
2. o prawdopodobieństwie $Q_{1\%}$, w granicach której znajduje się 0,36% obszaru gminy;
3. o prawdopodobieństwie $Q_{5\%}$, w graniach której znajduje się 6,75% obszaru gminy.

Rys. 23 Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne²⁴ w Studium uwzględnia się obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, do których zalicza się:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego, zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących, zniszczenia lub uszkodzenia budowli ochronnych pasa technicznego.

W Studium uwzględniono granicę obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – woda o prawdopodobieństwie $Q_{1\%}$.

²⁴ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.

10.2. Zagrożenie pożarowe

Ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą największym źródłem zagrożenia pożarowego jest rolnictwo i leśnictwo. Z analiz sytuacji pożarowych wynika, że najczęściej pożary powstają w rolnictwie indywidualnym – ok. 35% wszystkich pożarów, w obiektach mieszkalnych – ok. 13% oraz lasach – ok. 12%.

Do najbardziej zagrożonych pożarowo obiektów zaliczyć należy Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, gdzie znajduje się 47 drewnianych obiektów zabytkowych o łatwopalnej konstrukcji.

Zagrożenia pożarowe oceniane są jako średnie, na tle całego obszaru powiatu wysokomazowieckiego. Wynika to głównie z dość niskiego wskaźnika lesistości. Zwiększenie stopnia zagrożenia występuje w okresie letnim, kiedy odnotowuje się wzmożony ruch turystyczny w lasach.

Lasy Państwowe na terenie gminy Ciechanowiec zostały zakwalifikowane do II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie).

10.3. Przestępczość

Zadania z zakresu utrzymania porządku na terenie gminy pełni Posterunek Policji w Ciechanowcu. Aktualny poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego, zapewniany przez zasoby kadrowe powyższych służb, można uznać za dostateczny. W planach rozwoju Ciechanowca niezbędne jest dążenie do ciągłego podnoszenia skuteczności działań Policji, jak również zacieśnianie współpracy z mieszkańcami. Działania te powinny być nakierowane na prewencję oraz budowanie zaufania publicznego.

10.4. Zagrożenia komunikacyjne

Zagrożenia komunikacyjne w gminie są pochodną nie dostosowania infrastruktury technicznej dróg do obecnego poziomu natężenia ruchu drogowego. Największa intensywność ruchu panuje na drogach wojewódzkich nr 681, 690 oraz 694. Dodatkowo na stan bezpieczeństwa wpływa zły stan techniczny dróg oraz niewłaściwe zagospodarowanie ich otoczenia.

Z roku na rok liczba wypadków drogowych rośnie. Wzrasta również ilość zdarzeń, w których z powodu konieczności wydobycia ofiar uwięzionych we wrakach pojazdów muszą interweniować specjalistyczne służby ratownicze.

11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

11.1.1 Działalność gospodarcza

Na terenie gminy stale rośnie ilość podmiotów gospodarczych. W okresie od 1995 r. do 2012 r. liczba ta wzrosła o 365 jednostek. Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w minionych siedemnastu latach wzrosła aż o 127%.

Tab. 23 Jednostki wpisane do rejestru REGON w latach 1995- 2013

sektor własnościowy	ilość podmiotów				
	1995	2000	2005	2010	2013
ogółem	287	448	505	597	652
sektor publiczny	20	22	24	27	31
sektor prywatny	267	426	481	570	621

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Na koniec 2013 r. na terenie gminy Ciechanowiec działały 652 podmioty gospodarcze, z czego 95% stanowiły podmioty sektora prywatnego.

Działalność prowadzona jest głównie w handlu (21,5%) i budownictwie (14,8%). Zaskakująco niska, jak na gminę o profilu rolniczym, jest liczba podmiotów prowadzących działalność rolniczą (6,0%). Niezbyt wysoki udział podmiotów świadczących usługi z zakresu turystyki, wypoczynku i rekreacji (5,3%) jest dowodem na niewykorzystany potencjał turystyczny gminy.

Tab. 24 Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych (stan koniec 2013 r.)

sektor własnościowy	ilość
sektor publiczny - ogółem	31
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	25
sektor prywatny - ogółem	621
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	514
spółki handlowe	15
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
spółdzielnie	3
stowarzyszenia i organizacje społeczne	35

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Tab. 25 Jednostki wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (stan koniec 2013 r.)

rodzaj działalności	ilość
ogółem	651
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37
przetwórstwo przemysłowe	58
budownictwo	109
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	169
transport	21
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13
edukacja	32
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18
inne	153

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Tab. 26 Jednostki wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości (stan koniec 2013 r.)

sektor własnościowy	ilość
ogółem	652
do 9 pracowników	630
10-49 pracowników	17
powyżej 50 pracowników	5

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

11.1.2 Produkcja rolna

Gmina ma charakter typowo rolniczy. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (66,73%), wśród których aż 74,5% zajmują grunty orne, a 25,3% to łąki i pastwiska. Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy stale rośnie – we wrześniu 2010 r. odnotowano 1292 gospodarstwa, przy czym aż 98,8% z nich utrzymywało się z produkcji rolniczej. Szczegółowy opis warunków przyrodniczych rolnictwa oraz kierunków produkcji rolniczej został zamieszczony w rozdziale 6.4 dotyczącym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Rolnictwo w gminie Ciechanowiec, podobnie jak w całym województwie podlaskim, bardzo się zmienia i nie stanowi obecnie już branży zacofanej i nie przynoszącej zysków. Dynamiczny proces transformacji obszarów wiejskich, wysoki udział i konkurencyjność sektora rolno-spożywczego (w tym jego specjalizacja) stanowią jeden z podstawowych potencjałów rozwojowych gminy.

Wciąż niewykorzystane w gminie pozostają dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Czyste środowisko oraz niski udział środków ochrony roślin stanowią dobrą podstawę ku temu. W dobie postępującej intensyfikacji produkcji rolnej rynek żywności ekologicznej zyskuje na znaczeniu. Rozwój tego sektora produkcji rolniczej może przyczynić się również do rozwinięcia agroturystyki na terenie gminy.

11.1.3 Turystyka i wypoczynek

Ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, turystyka mogłaby odgrywać znacznie większą rolę w gospodarce gminy. Przeszkadza w tym niedostateczna baza noclegowa i gastronomiczna, kiepska infrastruktura drogowa i uzbrojenie terenu oraz niedostateczna promocja walorów turystyczno-wypoczynkowych.

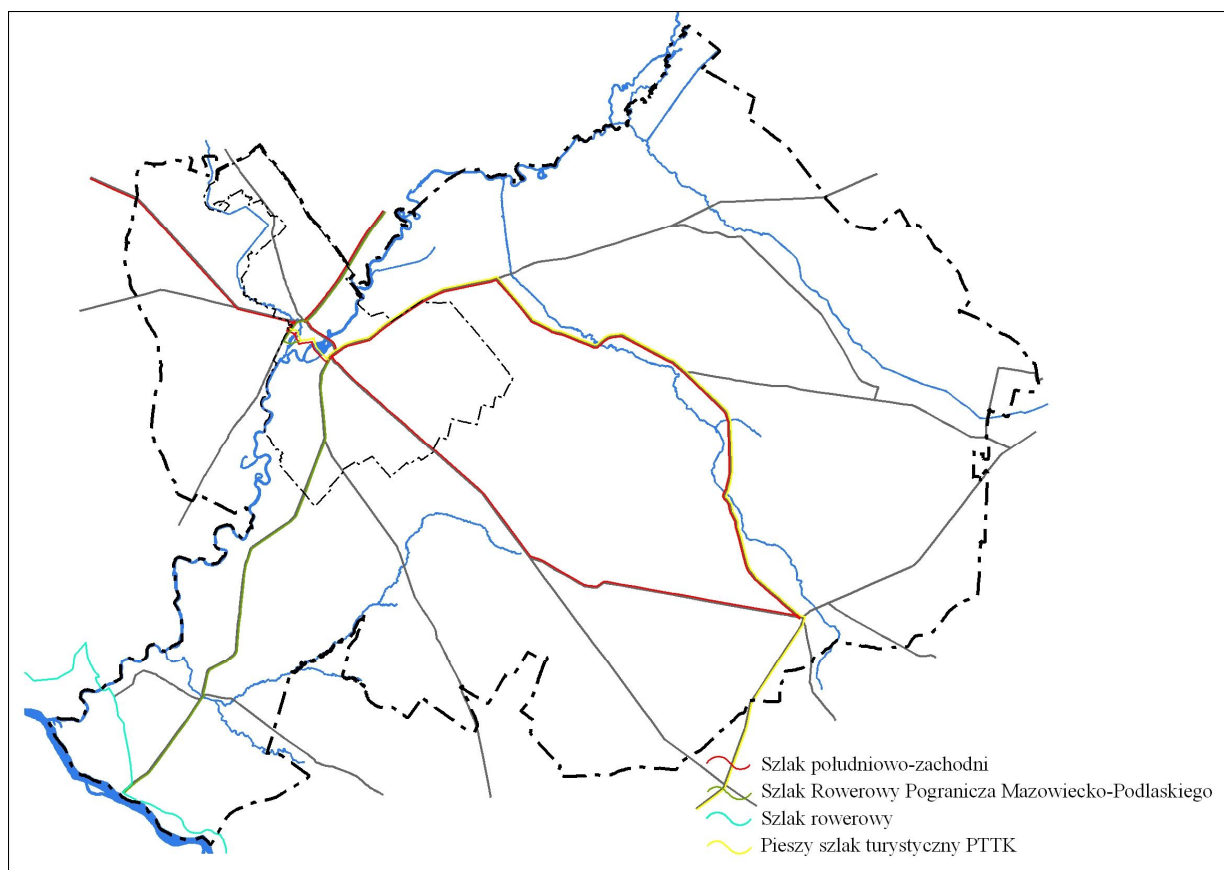
Środowisko przyrodnicze Ciechanowca, w porównaniu z resztą województwa ma dobre predyspozycje do rozwoju różnych aktywności wypoczynkowych. Lasy, łąki, wody powierzchniowe oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe zajmują łącznie 32,46% powierzchni gminy. Stan sanitarny wód powierzchniowych i dostępność brzegowa, czyni większość wód powierzchniowych przydatnymi do kąpieli i uprawiania sportów wodnych.

Bazę turystyczną stanowią miejsca noclegowe w:

- pensjonatach i hotelu, przeważnie na terenie miasta:
 - Dom weselny „Jagoda”,
 - „Szczęsny”,
 - Dom weselny „Arkadia”,
 - Hotel Nowodwory,
- Muzeum Rolnictwa,
- gospodarstwach agroturystycznych na terenie wiejskim:
 - Kwatera Nad Bugiem, Wojtkowice-Glinna 27,
 - Na Skarpie, Wojtkowice-Glinna 26,
 - Słoneczna Osada, Kozarze 44,
 - Gospodarstwo Agroturystyczne A. i W. Tryniszewskich, Łempice 43,
 - „Niezapominajka” Anna i Kazimierz Wojtkowscy, Kozarze 3A.

Położenie Ciechanowca na szlaku Warszawa-Białowieża oraz aktywna działalność Muzeum Rolnictwa, czyni miasto ośrodkiem turystycznym o znaczeniu krajowym, a nawet międzynarodowym. Lokalny ruch turystyczny ogranicza się do turystyki pobytowej, turystyki wodnej i krajoznawczej. Uzupełnieniem jest wypoczynek w lesie połączony ze zbieraniem grzybów, jagód i ziół oraz wędkarstwo wykorzystujące walory wód powierzchniowych.

Dobre, ale ciągle nie w pełni wykorzystane szanse rozwoju turystycznego mają wsie Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice Stare, Tworkowice oraz Kozarze, a także miasto Ciechanowiec. Decydują o tym rezerwy terenowe pod lokalizację obiektów kubaturowych dla turystyki pobytowej, sąsiedztwo lasów z korzystnym mikroklimatem oraz położenie w pobliżu przydatnych do kąpieli i pływania wód Bugu i Nurca.

Rys. 24 Szlaki turystyczne

11.1.4 Rynek pracy

W 2013 r. w gminie mieszkało 5 720 osób w wieku produkcyjnym, w tym 2 545 kobiet. Na wsi ludność w wieku produkcyjnym liczyła 2 555 osób.

Zatrudnienie w gminie Ciechanów w 2012 r. wyniosło 925 osób. Przewagę wśród ogólnej liczby zatrudnionych stanowią kobiety – ok. 59,2%. W latach 1995-2012 widoczny jest spadek liczby osób zatrudnionych, w szczególności mężczyzn. W przypadku kobiet, pomimo spadku liczby zatrudnionych w 2000 r., poziom zatrudnienia w minionych siedemnastu latach utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tab. 27 Pracujący mieszkańcy gminy w latach 1995-2013

pracujący	ilość				
	1995	2000	2005	2010	2013
ogółem	1 050	920	1 039	1 068	773
mężczyźni	496	434	506	480	294
kobiety	554	486	533	588	479

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

Na koniec 2013 r. na terenie gminy Ciechanów zarejestrowano 444 osoby bezrobotne, co stanowiło 6,8% ogółu ludności w wieku produkcyjnym. Nieznaczną przewagę wśród bezrobotnych mają mężczyźni – stanowią blisko 57,0% ogółu bezrobotnych w gminie. W powiecie sytuacja wygląda podobnie – nieznaczną przewagę wśród bezrobotnych mają mężczyźni.

Na podstawie danych z lat 2005-2013 zaobserwować można znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w gminie Ciechanów. W analizowanym okresie spadała zarówno liczba kobiet jak i mężczyzn bezrobotnych.

Tab. 28 Stan bezrobocia w gminie w latach 2005-2013

zarejestrowani bezrobotni	ilość		
	2005	2010	2013
ogółem	505	396	444
mężczyźni	285	223	253
kobiety	220	173	191

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

11.1.5 Analiza zmian w zaludnieniu w latach 2005-2014

W okresie od 2005 r. do 2014 r. obserwowany jest ujemny przyrost liczby ludności o zmiennej dynamice. Łącznie w ciągu dziesięciu lat w gminie liczba ludności zmalała o 468 osób. Średnio rocznie w gminie ubywało 52 mieszkańców (średni wskaźnik przyrostu rocznego wynosił -0,6 %). Najmniej ubyło w 2010 r. – 8 osób, najwięcej natomiast w roku 2011 – 104 osoby.

W mieście w ciągu 10 lat liczba ludności zmalała o 111 osób. W latach 2007-2010 liczba mieszkańców miasta wzrastała, a od 2011 r. odnotowuje się ujemne wartości przyrostu.

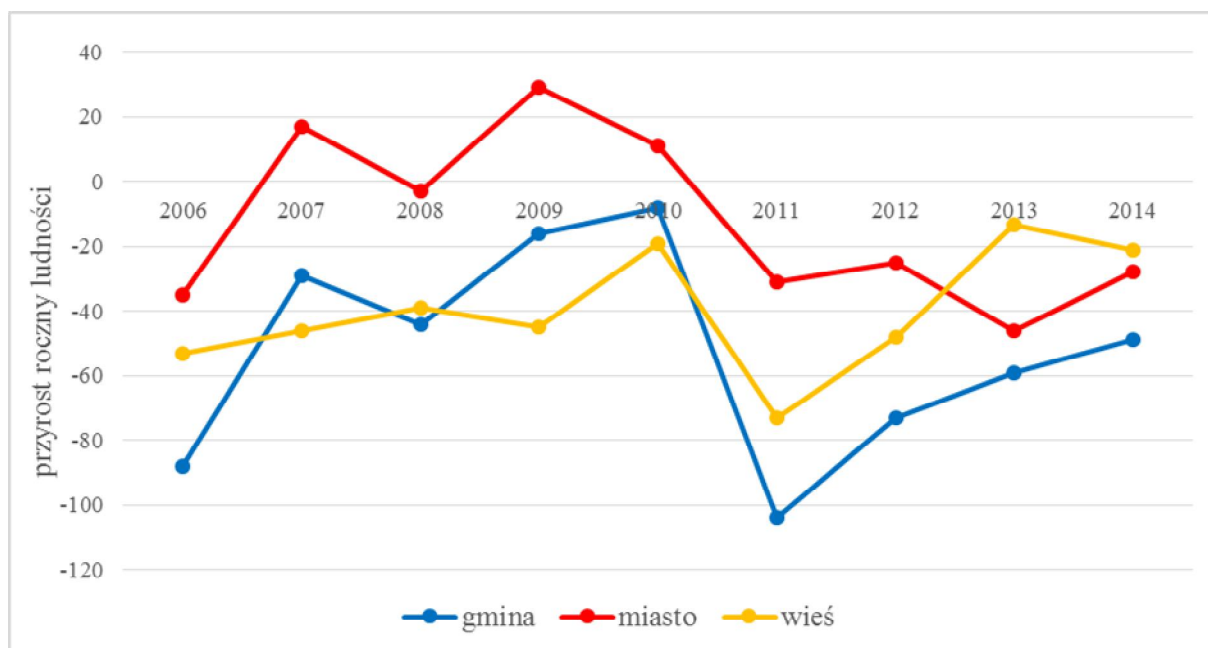
Na terenach wiejskich w tym samym czasie ubyło 357 mieszkańców. Średni roczny przyrost liczby ludności wyniósł -40 osób, co stanowiło trzykrotnie niższy wskaźnik przyrostu niż na terenie miasta (-0,9 %).

W przeciągu ostatnich 10 lat udział mieszkańców wiejskiej części gminy w ogólnej liczbie mieszkańców gminy zmalał o 1,46% - do poziomu 46,62%.

Tab. 29 Przyrost liczby ludności gminy Ciechanowiec w latach 2005-2014

rok	gmina			miasto			wieś		
	liczba ludności (os.) [faktyczne miejsce zam. GUS]	przyrost roczny (os.)	wskaźnik przyrostu rocznego	liczba ludności (os.) [faktyczne miejsce zam. GUS]	przyrost roczny (os.)	wskaźnik przyrostu rocznego	liczba ludności (os.) [faktyczne miejsce zam. GUS]	przyrost roczny (os.)	wskaźnik przyrostu rocznego
2005	9 482	-	-	4 923	-	-	4 559	-	-
2006	9 394	-88	-0,9%	4 888	-35	-0,7%	4 506	-53	-1,2%
2007	9 365	-29	-0,3%	4 905	17	0,3%	4 460	-46	-1,0%
2008	9 323	-42	-0,4%	4 902	-3	-0,1%	4 421	-39	-0,9%
2009	9 307	-16	-0,2%	4 931	29	0,6%	4 376	-45	-1,0%
2010	9 299	-8	-0,1%	4 942	11	0,2%	4 357	-19	-0,4%
2011	9 195	-104	-1,1%	4 911	-31	-0,6%	4 284	-73	-1,7%
2012	9 122	-73	-0,8%	4 886	-25	-0,5%	4 236	-48	-1,1%
2013	9 063	-59	-0,6%	4 840	-46	-0,9%	4 223	-13	-0,3%
2014	9 014	-49	-0,5%	4 812	-28	-0,6%	4 202	-21	-0,5%
średnio w latach 2005-14	-	-52	-0,6%	-	-12	-0,3%	-	-40	-0,9%
przyrost 10-letni	-468	-	-5,0%	-111	-	-2,3%	-357	-	-8,1%

[Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS]

11.2. Prognozy demograficzne

Stopniowe zmniejszanie się populacji zaobserwować można zarówno w województwie podlaskim, jak i w powiecie wysokomazowieckim. Zjawisko to szczególnie nasila się w mniejszych jednostkach administracyjnych o typowo rolniczym charakterze, takich jak Ciechanowiec. Pozwala to zakładać, że dalszy rozwój demograficzny gminy nie będzie zbyt odstępował od założeń prognostycznych określonych dla terenów powiatu wysokomazowieckiego – stały niewielki spadek liczby mieszkańców.

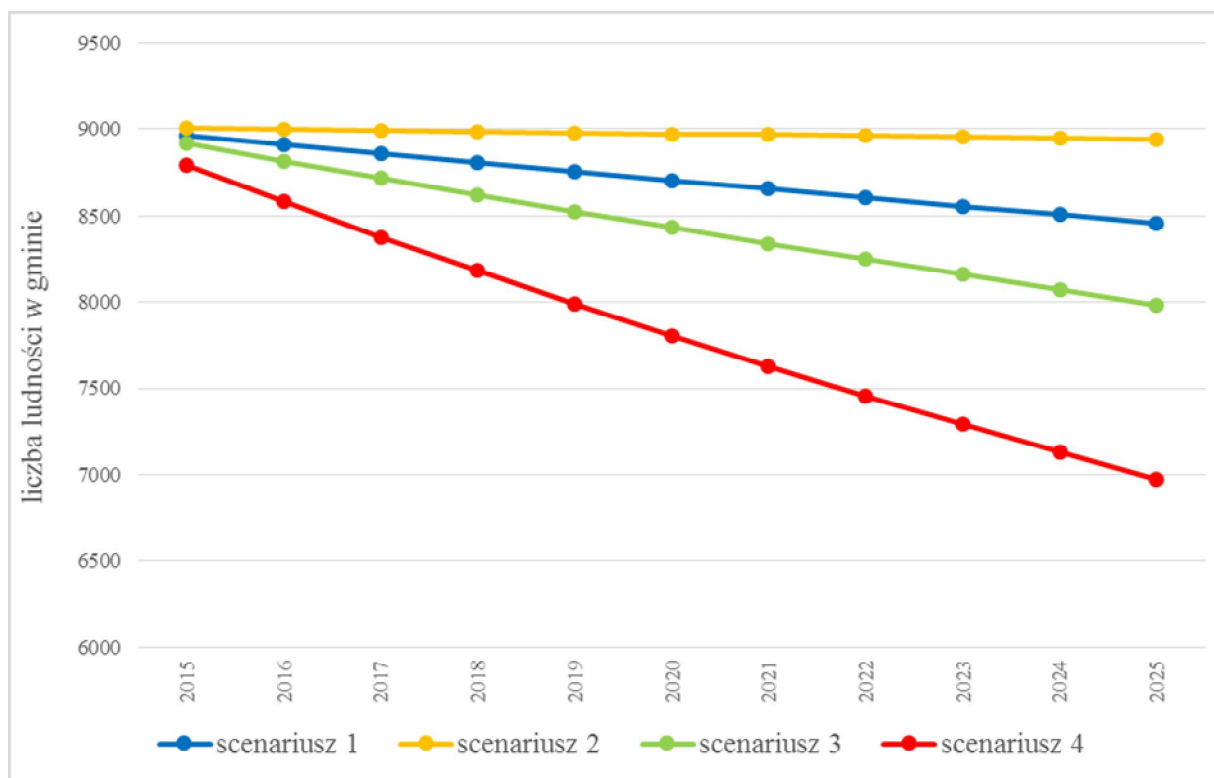
Na podstawie faktycznego przyrostu liczby ludności gminy w ostatnim dziesięcioleciu oraz Prognozy dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 opracowano 4 scenariusze zaludnienia gminy Ciechanowiec do 2025 r.:

1. przyrost liczby ludności jest stały i stanowi średnią z ostatnich dziesięciu lat;
2. przyrost liczby ludności jest stały i stanowi maksymalny przyrost roczny uzyskany w ostatnich dziesięciu latach;
3. przyrost liczby ludności jest stały i stanowi minimalny przyrost roczny uzyskany w ostatnich dziesięciu latach;
4. przyrost liczby ludności w gminie będzie odpowiadał tendencji prognozowanej dla powiatu wysokomazowieckiego.

Tab. 30 Zestawienie szacowanej liczby ludności dla 4 scenariuszy w latach 2015-2025

rok	liczba ludności w gminie Ciechanowiec dla poszczególnych scenariuszy (os.)			
	scenariusz 1	scenariusz 2	scenariusz 3	scenariusz 4
2015	8 962	9 007	8 914	8 794
2016	8 910	9 000	8 815	8 582
2017	8 858	8 993	8 717	8 378
2018	8 807	8 986	8 621	8 180
2019	8 757	8 979	8 526	7 990
2020	8 706	8 972	8 433	7 806
2025	8 460	8 940	7 983	6 978
przyrost w latach 2015-2025	-502	-67	-931	-1816

[Źródło: Opracowanie własne]

Na potrzeby dalszych analiz przyjęto, że zmiany zaludnienia gminy będą postępować zgodnie ze scenariuszem nr 2. Prognozuje się zatem, że do 2025 r. liczba ludności w całej gminie zmniejszy się o około 70 osób. Gmina będzie posiadała 8 940 mieszkańców, w tym 4 820 w mieście i 4 020 w wiejskiej części gminy.

11.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

11.3.1 Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę

Na podstawie prognozowanej liczby ludności, danych GUS dotyczących przeciętnej liczby osób w gospodarstwie domowym oraz średniej powierzchni użytkowej zabudowy danej funkcji, oszacowano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w perspektywie najbliższych 10 lat.

Mimo zmniejszającej się liczby ludności powierzchnia użytkowa zabudowy będzie się zwiększać, na co wskazują trendy odnotowane w Europie Zachodniej. Po analizie trendów zmian wskaźnika przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w okresie od 2005 do 2014 r., przyjęto że w 2025 r. średnia powierzchnia użytkowa zabudowy w gminie Ciechanowiec wzrośnie zgodnie ze wskaźnikiem średniego przyrostu w latach 2005-2014 - o 0,4% rocznie.

Tab. 31 Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w roku 2025

rok	funkcje zabudowy	liczba ludności [os.]	średnia ilość osób w gospodarstwie domowym [os.]	powierzchnia użytkowa zabudowy [ha]	łączna powierzchnia użytkowa zabudowy [ha]
2014	tereny zabudowy mieszkaniowej	4 812	3,00	0,0145	23,26
	tereny zabudowy zagrodowej	4 202	3,00	0,0540	75,64
2025	tereny zabudowy mieszkaniowej	4 820	3,00	0,0153	24,58
	tereny zabudowy zagrodowej	4 020	3,00	0,0570	76,38
MAKSYMALNE ZAPOTRZEBOWANIE		tereny zabudowy mieszkaniowej			1,32
		tereny zabudowy zagrodowej			0,74

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obmiaru z mapy ewidencyjnej przy pomocy programu ArcView]

Biorąc pod uwagę niepewność procesów rozwojowych zakłada się zwiększenie zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, co w efekcie daje **maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w wysokości 1,72 ha oraz maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zagrodową w wysokości 0,96 ha.**

11.3.2 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Na podstawie danych pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Wysokiem Mazowieckiem oraz obmiaru z mapy ewidencyjnej wykonanego przy pomocy programu ArcView, a także wizji lokalnych, określony został bilans terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminy Ciechanowiec, a następnie oszacowana została chłonność poszczególnych obszarów.

Tab. 32 Bilans terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy

funkcje zabudowy	powierzchnia ogólna terenów [ha]	powierzchnia terenów bez zabudowy [ha]	% wykorzystania terenów
tereny zabudowy usługowej	33,19	2,25	93,2%
tereny przemysłowo-składowe	56,57	26,43	53,3%
tereny zabudowy mieszkaniowej	238,89	95,23	60,1%
tereny zabudowy zagrodowej	558,80	145,13	74,0%
tereny zabudowy zagrodowej kolonijnej	85,59	14,45	83,1%
tereny zabudowy rekreacyjnej	14,85	1,27	91,4%
SUMA	987,89	284,76	71,2%

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obmiaru z mapy ewidencyjnej przy pomocy programu ArcView]

Udział terenów mieszkaniowych, usługowych, komunikacyjnych i zielonych w powierzchni brutto poszczególnych obszarów waha się, w zależności od rodzaju zabudowy, w przedziale od 15 do 45%.

Dokonano założenia, że na jednej działce budowlanej może powstać tylko jeden budynek lub zespół budynków danej funkcji.

Tab. 33 Szacunek chłonności terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy

funkcje zabudowy	pow. [ha]	wskaźnik terenu netto	pow. działki budowlanej [ha]	pow. użytkowa zabudowy [ha]	łączna pow. użytkowa zabudowy [ha]
tereny zabudowy usługowej	2,25	0,85	0,2000	0,0495	0,47
tereny przemysłowo-składowe	26,43	0,90	0,5000	0,0510	2,43
tereny zabudowy mieszkaniowej	95,23	0,75	0,0900	0,0145	11,51
tereny zabudowy zagrodowej	145,13	0,60	0,5000	0,0540	9,40
tereny zabudowy zagrodowej kolonijnej	14,45	0,60	0,3500	0,0540	1,34
tereny zabudowy rekreacyjnej	1,27	0,80	0,0800	0,0065	0,08
SUMA					25,23

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obmiaru z mapy ewidencyjnej przy pomocy programu ArcView]

11.3.3 Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych

W oparciu o analizę stanu istniejącego oraz obowiązujących dokumentów planistycznych określono, w podziale na funkcje, wielkości powierzchni terenów przeznaczonych pod budownictwo, na których możliwa będzie lokalizacja nowej zabudowy, a które nie mieszczą się w granicach obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Tab. 34 Bilans terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy

funkcje zabudowy	powierzchnia ogólna terenów [ha]	powierzchnia terenów bez zabudowy [ha]	% wykorzystania terenów
tereny zabudowy usługowej	7,55	0,14	98,1%
tereny przemysłowo-składowe	3,13	2,22	29,1%
tereny zabudowy mieszkaniowej	8,53	1,59	81,4%
tereny zabudowy zagrodowej	61,28	7,35	88,0%
tereny zabudowy rekreacji indywidualnej	11,00	4,02	63,5%
SUMA	91,49	15,32	83,3%

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obmiaru z planów miejscowych przy pomocy programu ArcView]

Na bazie wskaźników wynikających z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, oszacowano chłonności poszczególnych obszarów.

Udział terenów mieszkaniowych, usługowych, komunikacyjnych i zielonych w powierzchni brutto poszczególnych obszarów waha się, w zależności od rodzaju zabudowy, w przedziale od 15 do 35%.

Wskaźnik intensywności zabudowy ustalony w obowiązujących na terenie gminy planach miejscowych odnoszony jest do powierzchni całkowitej, dlatego też do obliczenia powierzchni użytkowej zastosowano współczynnik zmniejszający w wysokości 25%.

Tab. 35 Szacunek chłonności terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy

funkcje zabudowy	powierzchnia [ha]	wskaźnik terenu netto	wskaźnik intensywności zabudowy	łączna powierzchnia użytkowa zabudowy [ha]
tereny zabudowy usługowej	0,14	0,85	1,2	0,11
tereny przemysłowo-składowe	2,22	0,70	1,0	1,17
tereny zabudowy mieszkaniowej	1,59	0,80	0,6	0,57
tereny zabudowy zagrodowej	7,35	0,80	0,9	3,97
tereny zabudowy rekreacji indywidualnej	4,02	0,90	0,3	0,81
SUMA				6,63

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obowiązujących planów miejscowych]

11.3.4 Analiza porównawcza

Tab. 36 Porównanie

funkcje zabudowy	maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	suma powierzchni użytkowej nowej zabudowy	RÓŻNICA
	powierzchnia użytkowa [ha]		
tereny zabudowy usługowej		0,58	0,58
tereny przemysłowo-składowe		3,6	3,6
tereny zabudowy mieszkaniowej	7,14	12,08	4,94
tereny zabudowy zagrodowej	11,9	14,71	2,81
tereny zabudowy rekreacyjnej		0,89	0,89

[Źródło: Opracowanie własne]

Zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na zabudowę w perspektywie najbliższych 10 lat oraz sumy powierzchni użytkowej nowej zabudowy pozwala stwierdzić, iż zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy. Uzasadnione jest więc założenie ograniczenia zmiany przeznaczenia gruntów

rolnych i leśnych na cele budowlane. Rozwój gminy powinien mieć charakter jakościowy, w oparciu o obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszary przeznaczone pod zabudowę w planach miejscowych.

11.3.5 Potrzeby inwestycyjne wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności, w szczególności kwestie dotyczące sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców, zmniejsza się skala potrzeb społeczności, które gmina jest zobowiązana zaspokoić. Jednocześnie w minionej dekadzie zrealizowany został szereg inwestycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gminy, m.in.:

- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- rozbudowa sieci wodociągowej;
- budowa nadbużańskiej szerokopasmowej sieci dystrybucyjnej;
- rekultywacja składowiska odpadów;
- budowa i przebudowa dróg gminnych;
- budowa hali sportowej oraz boiska orlik przy Gimnazjum w Ciechanowcu;
- remonty i modernizacje szkół podstawowych w Ciechanowcu, Łempicach, Radziszewie Starym.

Lokalizacja nowej zabudowy w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wiązać się będzie z realizacją zadań własnych gminy, obejmujących następujące przedsięwzięcia:

- rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w granicach miasta;
- rozbudowa sieci wodociągowej w granicach miasta;
- budowa dróg gminnych;
- modernizacja dróg gminnych.

11.3.6 Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Przy wyznaczaniu terenów budowlanych należy wziąć pod uwagę możliwości finansowe gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy, które umożliwią realizację zabudowy na wyznaczonych terenach.

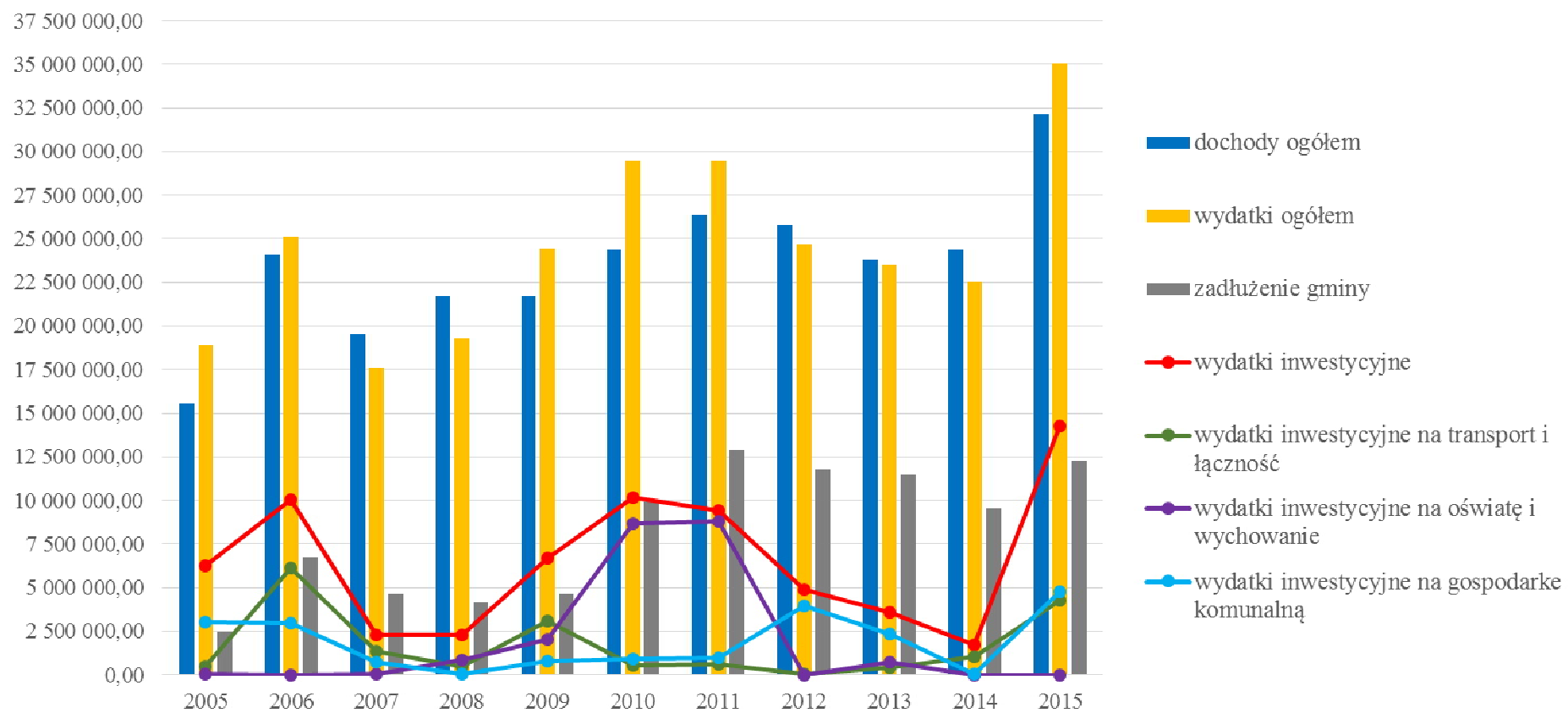
Środki na realizację inwestycji z zakresu sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz społecznej, które należą do zadań własnych gminy, pochodzą przede wszystkim z budżetu, ale mogą być też pozyskiwane w ramach strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych lub umów z innymi podmiotami. Limity wydatków budżetowych oraz wieloletnie plany inwestycyjne powinny być każdorazowo ujęte w budżecie gminy na każdy rok. Ponadto realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz społecznej, może być prowadzona we współdziałaniu z innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi działającymi i inwestującymi na terenie gminy, aby zoptymalizować wydatki publiczne.

Realizacja celów publicznych, na terenach nie będących we władaniu gminy, wymaga przeprowadzenia postępowania wywłaszczeniowego, o którym mowa w przepisach o gospodarce nieruchomościami lub pozyskania terenów dla realizacji tych celów w formie zamiany na nieruchomości będące we władaniu gminy.

Tab. 37 Analiza dochodów i wydatków gminy w latach 2005-2015

rok	dochody ogółem	wydatki								zadłużenie gminy
		ogólne	inwestycyjne					remontowe		
			ogółem	% ogólnych wydatków	na transport i łączność	na oświatę i wychowanie	na gospodarkę komunalną	ogółem	% ogólnych wydatków	
2005	15 570 597,00	18 921 546,00	6 228 820,00	32,91%	450 316,00	40 850,00	2 997 408,00			2 477 000,00
2006	24 078 170,19	25 101 362,00	10 046 727,84	40,02%	6 132 385,51	11 779,40	2 939 245,89			6 727 450,00
2007	19 533 697,69	17 627 466,65	2 299 655,29	13,04%	1 325 651,71	43 438,56	729 092,82			4 615 050,00
2008	21 682 792,30	19 260 311,56	2 278 173,90	13,83%	480 247,78	876 609,25	13 444,20	825 701,16	4,29%	4 168 450,00
2009	21 714 290,96	24 422 123,99	6 714 816,43	27,50%	3 068 802,16	2 045 540,15	817 977,66	1 031 821,67	4,22%	4 607 650,00
2010	24 354 797,08	29 478 182,63	10 171 912,59	34,51%	540 574,21	8 656 147,24	921 114,51	1 015 676,70	3,45%	9 883 850,00
2011	26 366 694,66	29 449 547,51	9 413 280,30	31,96%	604 378,41	8 803 663,36	944 415,81	799 228,23	2,72%	12 916 500,00
2012	25 819 871,89	24 667 775,18	4 897 222,50	19,85%	49 569,00	0,00	3 973 182,31	320,926,83	1,30%	11 751 500,00
2013	23 828 604,69	23 525 813,00	3 585 869,84	15,25%	390 667,66	747 726,15	2 367 030,53	301 146,16	1,28%	11 476 500,00
2014	24 354 459,72	22 494 634,88	1 705 005,40	7,58%	1 035 534,91	0,00	61 204,30	497 188,27	2,21%	9 522 500,00
2015	32 164 043,99	35 070 755,46	14 249 724,39	40,63%	4 248 283,58	0,00	4 758 901,73	447 201,66	1,28%	12 302 500,00

[Źródło: BDL oraz Urząd Miejski w Ciechanowcu]

Z analizy budżetów gminy z ostatnich jedenastu lat wynika, iż średnia wysokość dochodów w tym okresie wynosiła nieco ponad 23,5 mln złotych, przy czym wydatki były średnio wyższe o milion złotych. Analiza pokazała również, że wydatki inwestycyjne stanowiły średnio nieco ponad jedną czwartą budżetu (25,19%), a na wydatki remontowe przeznaczano średnio 2,59%.

Tab. 38 Szacunek kosztów wykonania niezbędnych inwestycji

inwestycja	długość inwestycji do wykonania	cena jednostkowa	KOSZT
	[m]	[zł/m]	[zł]
budowa sieci wodociągowej	930	400	372 000
budowa sieci kanalizacji sanitarnej	1 550	900	1 395 000
budowa sieć kanalizacji deszczowej	940	750	705 000
modernizacja dróg	26 980	1600	43 168 000
SUMA			45 640 000

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie obmiaru przy pomocy programu ArcView]

Porównując wysokość oszacowanych kosztów wykonania niezbędnych inwestycji z poziomem wydatków inwestycyjnych i remontowych ponoszonych przez gminę w minionych latach, można stwierdzić, iż gmina jest w stanie udźwignąć koszty inwestycji niezbędnych do jej rozwoju w oparciu o obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszary przeznaczone pod zabudowę w planach miejscowych.

Jednocześnie zauważyć należy, iż realizacja inwestycji, a co za tym idzie konieczność poniesienia kosztów, uzależniona będzie od tempa rozwoju gminy i zapotrzebowania na uwolnienie terenów zarezerwowanych pod zabudowę.

12. Stan prawny i struktura własności gruntów

Tab. 39 Struktura własności gruntów

lp.	wyszczególnienie	razem	udział
		ha	%
1	Grunty Skarbu Państwa	2 047,0	10,2
2	Grunty tworzące zasób komunalny	366,9	1,8
3	Grunty nie skomunalizowane stanowiące własność gminy	122,6	0,9
4	Grunty osób fizycznych	17 162,5	85,3
5	Pozostałe	419,0	1,8
Razem		20 118,0	

[Źródło: UM w Ciechanowcu]

Strukturę własnościową gruntów w gminie przedstawia [tabela 29](#). W skład zasobu komunalnego wchodzi tereny: dróg, szkół, działki obiektów użyteczności publicznej, grunty budowlane, grunty rekreacyjne oraz użytki rolne. Większość gruntów komunalnych znajduje się na wsi (85,7% powierzchni gruntów komunalnych) i zajęte są przez szkoły, świetlice wiejskie, ujęcie wody, przepompownie. Około 66% gruntów komunalnych na terenach wiejskich i 2% gruntów komunalnych w mieście zajmują drogi. W mieście grunty komunalne użytkowane są jako: szkoły, ogródki działkowe, tereny zieleni, działki obiektów użyteczności publicznej, targowisko oraz użytki rolne.

Duże rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz niewielka powierzchnia przestrzeni publicznych skłania do tezy, iż celowe jest powiększanie zasobu gruntów komunalnych a istniejące, niezagospodarowane grunty komunalne należy w pierwszej kolejności rezerwować pod rozwój przestrzeni publicznych. Rozwój przestrzenny i jakościowy przestrzeni publicznych, budowa obiektów użyteczności publicznej oraz stworzenie warunków do rozwoju usług

komercyjnych z zakresu turystyki i wypoczynku, powinno być priorytetem władz gminy w zakresie gospodarki gruntami.

13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Do obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych zalicza się:

1. formy ochrony przyrody wymienione w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²⁵;
2. ogrody botaniczne i zoologiczne, zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody;
3. strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych ustalane na podstawie art. 51 ustawy Prawo wodne;
4. obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wymienione w art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne;
5. grunty rolne i leśne wymienione w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych²⁶;
6. formy ochrony zabytków wymienione w art. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
7. granice Pomników Zagłady oraz ich stref ochronnych, określone na podstawie ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady²⁷.

Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody zostały opisane w **rozdziale 6.3** dotyczącym wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Strefy ochronne ujęć wody zostały opisane w **rozdziale 17.3.1** dotyczącym systemu wodociągowego.

W granicach gminy Ciechanowiec nie występują obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi zostały opisane w **rozdziale 10.1** dotyczącym zagrożenia powodzią.

Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych zostały opisane w **rozdziale 6.4** dotyczącym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zostały opisane w **rozdziale 7** dotyczącym stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Na terenie gminy Ciechanowiec nie występują Pomniki Zagłady.

14. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

15. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

15.1. Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy Ciechanowiec zlokalizowane jest złożo kopaliny o nazwie „Nowodwory”.

Położenie – działka ewid. nr 20 obręb 0017

Powierzchnia – 1,704 ha

Kopalina główna – kruszywa naturalne (złoża piasków budowlanych)

²⁵ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.

²⁶ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.

²⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 2120 z późn. zm.

Forma złoża – pokładowa
Stan rozpoznania – złoża rozpoznane szczegółowo
Sposób eksploatacji – odkrywkowy
System eksploatacji – zabierkowy
Rekultywacja – rekreacyjno-leśna
Stratygrafia – czwartorzęd
Grubość nakładu – min 1,2 m; max 1,8 m; śr. 1,4 m
Miąższość złoża – min 6,2 m; max 8,7 m; śr. 7,7 m
Głębokość spągu – min 7,5 m; max 10,2 m; śr. 9,1 m
Poziomy wodonośne – od 6,1 do 8,5 m ppt

Decyzją nr RA.7510-3/10 z dnia 29 kwietnia 2010 r. Starosta Powiatu Wysokomazowieckiego wydał koncesję na poszukiwanie i rozpoznanie złoża dla Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowo-Budownego „ROBERT” Piotr Kunicki.

15.2. Zasoby wód podziemnych

Zasoby wód podziemnych zostały opisane w rozdziale 6.1.6 dotyczącym wielkości zasobów wodnych.

15.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

16. Występowania terenów górniczych

Na terenie gminy nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

17. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

System transportowy i powiązany z nim system infrastruktury technicznej to sieć urządzeń liniowych oraz punktowych, które obsługują mieszkańców i podmioty gospodarcze gminy.

17.1. Diagnoza stanu

17.1.1 Układ drogowy

Układ drogowy gminy, stanowiąc szkielet obszaru zurbanizowanego, determinuje jego funkcjonowanie i rozwój, pełniąc rolę stymulatora rozwoju obszaru oraz składnika kompozycji przestrzennej.

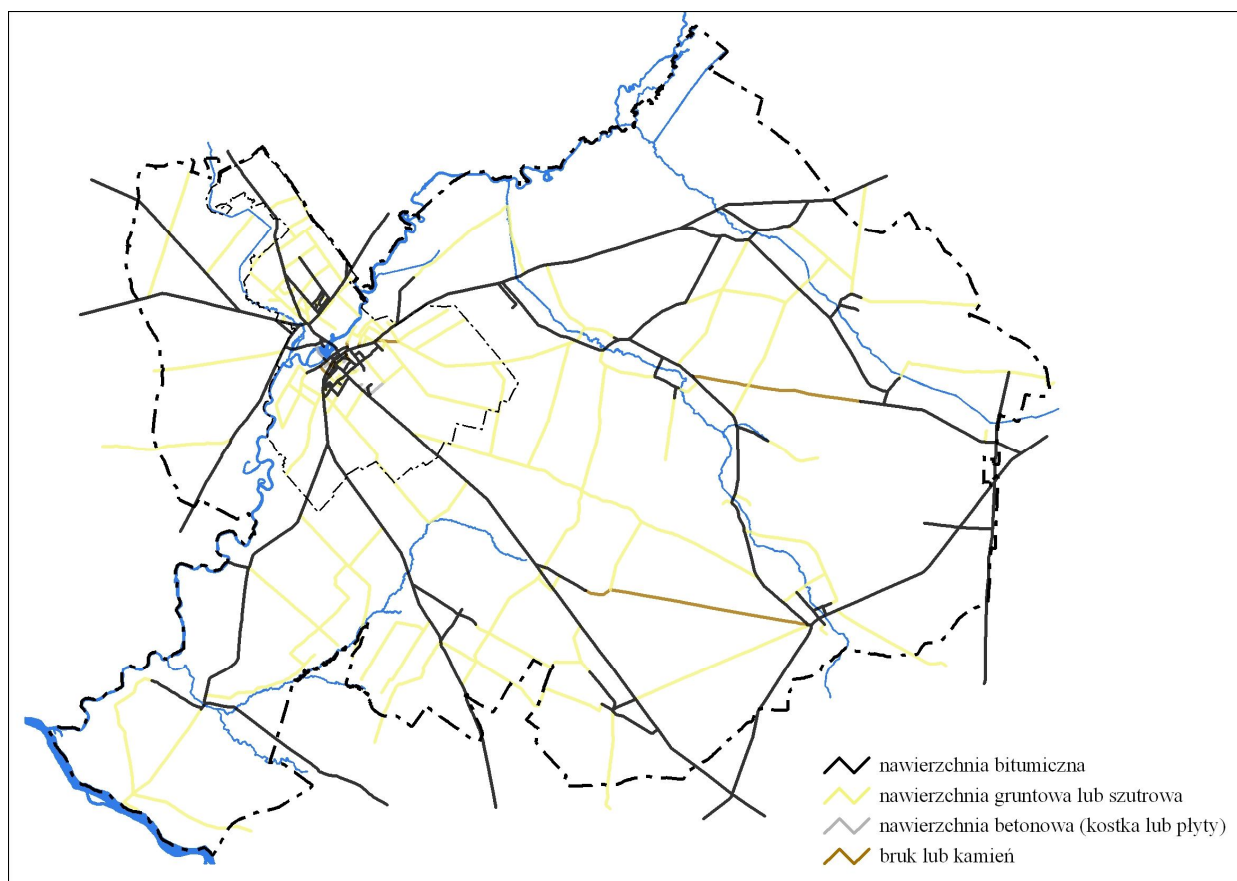
Na układ drogowy gminy składają się drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, wyszczególnione w tabeli 40.

Tab. 40 Drogi układu drogowego gminy (stan koniec 2014 r.)

lp.	nr drogi	nazwa / połączenie	klasa drogi	nawierzchnia	długość [km]
DROGI WOJEWÓDZKIE					30,427
na terenie miasta					6,289
1	681	Plac ks. K. Kluka	G	Mb	0,145
2		Kościelna	G	Mb	0,616
3		Sienkiewicza	G	Mb	0,594
4	690	Czyżewska	G	Mb	0,544
5		Łomżyńska	G	Mb	1,085
6		Plac 3-go Maja	G	Mb	0,362
7		Mickiewicza	G	Mb	2,943
na terenie gminy					24,138
8	681	Ciechanowiec-Brańsk	G	Mb	9,626
9	690	Czyżew-Siemiatycze	G	Mb	12,335
10	694	DK 8-Ciechanowiec	G	Mb	2,177
DROGI POWIATOWE					71,855
na terenie miasta					9,550
11	2077B	Kuczyńska	Z	Mb	1,450
12	2094B	Drohicka	Z	Mb	0,800
13	2616B	Drohicka	L	Mb	3,000
14	2617B	Uszyńska	L	Mb	3,300
15	2618B	Pałacowa	L	Mb	1,000
na terenie gminy					62,305
16	1698B	Puchały Stare-Czaje-Wólka	L	Mb+gr	1,700
17	1700B	Brańsk-Granne	Z	Mb	7,080
18	1710B	Siemiatycze-Pobikry	L	Mb	1,530
19	1725B	Kosianka Stara-Pobikry	L	Żw+br	0,880
20	2093B	Ciechanowiec-gr. województwa	L	Mb	3,360
21	2094B	Ciechanowiec-Perlejewo	Z	Mb	6,175
22	2095B	Ciechanowiec-Wojtkowice-Dady	L	Mb+żw	7,870
23	2096B	Droga 2095B-Wojtkowice-Dady	L	Mb+żw	2,250
24	2099B	Wojtkowice Stare-Leszczka Duża	L	Mb	1,700
25	2104B	Antonin-Pobikry	L	Mb	11,000
26	2105B	Malec-Pobikry	L	Mb+br	6,020
27	2106B	Droga 681-Radziszewo-Sieńczuch	L	Mb	6,140
28	2107B	Trzaski-Czaje	L	Mb+br	6,600
DROGI GMINNE					136,326
na terenie miasta					29,579
29	108063B	Kuczyn-Ciechanowiec	D	Mb	0,266
30	108895B	Akacyjowa	D	Mb	0,370
31	108896B	Armii Krajowej	D	żw	0,768
32	108897B	Brzozowa	D	Mb	0,121
33	108899B	Długa	D	śl	0,310
34	108900B	Plac 3-go Maja	L	Mb	0,062
35		Dworska	L	Mb	0,358
36		Dworska	D	Mb	0,222
37	108901B	Glinki	D	Mb+Kb	0,092
38	108902B	Plac Jana Pawła II	D	Mb+Kb	0,266

39	108903B	Kilińskiego	L	Mb	0,362
40	108904B	Klonowa	D	Mb	0,396
41	108906B	Marii Konopnickiej	D	gr	0,560
42	108907B	Kościuszki	D	Mb+żw	0,822
43			KJ	Kb	0,072
44	108908B	Kozarska	D	Mb	0,791
45			KJ	Kb	0,080
46	108909B	Lipowa	D	Mb	0,387
47	108910B	11-go Listopada	D	Mb+Kk	0,498
48	108911B	Młyńska	D	Mb+żw	0,113
49	108912B	Mogilna	D	Mb+Kb+żw	0,760
50	108913B	Mostowa	D	Mb+Kk	0,200
51	108914B	Plac Odrodzenia	D	Kb	0,108
52	108915B	Ogrodowa	D	br+żw+Kb	0,225
53	108916B	dr Pawła Olszewskiego	D	Mb	0,196
54	108917B	Orzeszkowej	D	Mb	0,482
55	108918B	Parkowa	D	Mb+br	0,164
56	108919B	Pińczowska	L	Mb	0,407
57			D	Mb+żw	0,268
58	108920B	Podlaska	D	Kb+żw	0,966
59	108921B	Polna	D	żw	0,500
60	108922B	Polska	D	Mb	0,315
61	108923B	Przechodnia	D	Kk	0,094
62	108924B	Ralkowa	L	żw	1,425
63			D	żw	0,363
64	108925B	Sosnowa	D	Mb+żw	1,513
65	108926B	Spółdzielcza	D	żw	2,408
66	108927B	Stadion	D	Mb+Kb	0,105
67	108928B	Staropolska	D	Kb+żw	0,293
68	108929B	Szeroka	D	tł+żw+gr	0,895
69	108930B	Kazimierza Uszyńskiego	L	Mb	0,658
70		Szkolna	L	Mb	0,380
71	108931B	Świerkowa	L	Mb	1,064
72			D	żw	0,160
73	108932B	Świętojańska	D	Kb	0,160
74	108933B	Wąska	D	tł	0,335
75	108934B	Wiatraczna	D	Mb+Kb	0,099
76	108935B	Wierzbowa	D	Mb+żw	0,908
77	108936B	Wińska	L	br+tł	2,830
78			D	żw+gr	0,820
79	108937B	Wojska Polskiego	L	Mb+gr	0,920
80	108938B	Wspólna	L	Mb+żw	1,742
81	108939B	Żwirki i Wigury	D	br	0,263
82		Mickiewicza	D	Mb	0,143
83		Sienkiewicza	D	gr	0,493
na terenie gminy					106,747
84	108851B	Ciechanowiec-Tymianki	L	żw	2,484
85	108852B	Kozarze-Kramkowo-Lipskie	D	żw	1,546
86	108853B	Nowodwory wieś	D	żw	1,406

87	108854B	Nowodwory-Nowodwory Kol.	D	żw	1,607
88	108855B	Ciechanowiec-Bujenka	D	Mb+żw	4,935
89	108856B	Antonin wieś	D	Mb	0,887
90	108857B	Bujenka-Winna-Chroły	D	Kb+żw	1,930
91	108858B	Winna Stara-Winna-Poświętna	D	Mb+żw	0,777
92	108859B	Winna -Poświętna-Trzaski	D	Mb+żw	1,520
93	108860B	Kułaki (do wsi)	D	Mb+żw	0,565
94	108861B	Kułaki wieś	D	Mb+żw	2,038
95	108862B	Winna-Poświętna-Malec	D	żw	6,040
96	108863B	Koce-Basie-Winna-Poświętna	L	Mb	3,023
97	108864B	Kobusy-Radziszewo Stare	L	żw	3,000
98	108865B	Koce-Piskuty-Koce-Schaby	D	Mb	2,600
99	108866B	Koce-Schaby-Trzaski	D	Mb+żw	4,324
100	108867B	Łempice-Koce Borowe	D	gr	1,360
101	108868B	Łempice-Łempice Kol. (choinki)	D	Mb+gr	2,480
102	108869B	Łempice wieś	D	Mb+żw	1,440
103	108870B	Czaje-Wólka-Radziszewo-Sieńczuch	D	Mb+żw	3,670
104	108871B	Czaje-Bagno-Czaje-Wólka Kol.	L	Mb	1,800
105	108872B	Czaje-Bagno wieś	D	Mb+żw	1,636
106	108873B	Radziszewo-Króle-Pobikry	D	Mb+Kb+żw	3,058
107	108874B	Pobikry wieś	D	Mb+żw	1,080
108	108875B	Pobikry wieś	D	Mb+żw	1,488
109	108876B	Pobikry-Czarkówka-Duża	L	Mb+br+żw	6,019
110	108877B	Skórzec wieś	D	Mb	1,373
111	108878B	Przybyszyn-Pełch	D	Mb+br+żw	3,560
112	108879B	Przybyszyn-Skórzec	D	Mb+żw+gr	5,670
113	108880B	Przybyszyn-Podgajki	D	żw+gr	2,266
114	108881B	Malec-Podgajki	D	żw	0,293
115	108882B	Kosioroki-Poniaty	D	żw+gr	3,063
116	108883B	Kosioroki-Kosioroki Kol.	D	żw+gr	5,240
117	108884B	Wojtkowice-Glinna-Kobyła	D	żw	2,142
118	108885B	Wojtkowice-Glinna wieś	D	żw	1,481
119	108886B	Tworkowice wieś	D	Mb+br	0,433
120	108887B	Tworkowice-Tworkowice Kol.	D	żw+gr	2,575
121	108888B	Wojtkowice Stare-Tworkowice Kol.	D	żw+gr	2,727
122	108889B	Dąbczyn-Pełch	L	Kb+żw+gr	3,744
123	108890B	Dąbczyn-Tworkowice	D	żw+gr	1,624
124	108891B	Ciechanowiec-Ciechanowczyk	D	żw+gr	2,503
125	108892B	Radziszewo-Sobiechowo wieś	D	Mb+żw	1,998
126	108893B	Dąbczyn-Ciechanowczyk	D	żw	1,687
127	108926B	Spółdzielcza	D	żw	1,655
DROGI PRYWATNE					1,409
128		Szkolna	KJ	Mb	0,123
129		Parkowa	D	żw	0,820
130		Parkowa	D	żw	0,168
131		Wojska Polskiego	KJ	Mb	0,298

Rys. 25 Nawierzchnie dróg

Drogi wojewódzkie w granicach wiejskiej części gminy mają przebieg jednojezdniowy z gruntowymi pobocznymi. W mieście w granicach terenów zabudowanych mają przebieg jednojezdniowy z wydzielonymi chodnikami, najczęściej dwustronnie. Drogi charakteryzują się złym stanem technicznym i wymagają podjęcia prac remontowych i modernizacyjnych. Dużym problemem jest również ilość włączeń – wszystkie drogi gminne krzyżujące się z drogami wojewódzkimi oraz tereny zabudowy leżące wzdłuż posiadają bezpośrednie zjazdy.

Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową lub żwirową. Duże zastrzeżenia budzi jakość nawierzchni dróg powiatowych, zarówno żwirowych jak i bitumicznych. Znaczna część dróg wymaga przeprowadzenia prac remontowych, a w niektórych przypadkach nawet modernizacyjnych.

Spośród dróg gminnych największe znaczenie mają drogi pełniące rolę połączeń między miejscowościami, na obszarach gdzie brak jest dróg o randze powiatowej. Wszystkie miejscowości mają zapewnione dobre połączenie z głównymi trasami komunikacyjnymi, a także z miejskim ośrodkiem usługowym. Stan techniczny dróg jest zadowalający, należy jednak dążyć do poprawy jakości ich nawierzchni.

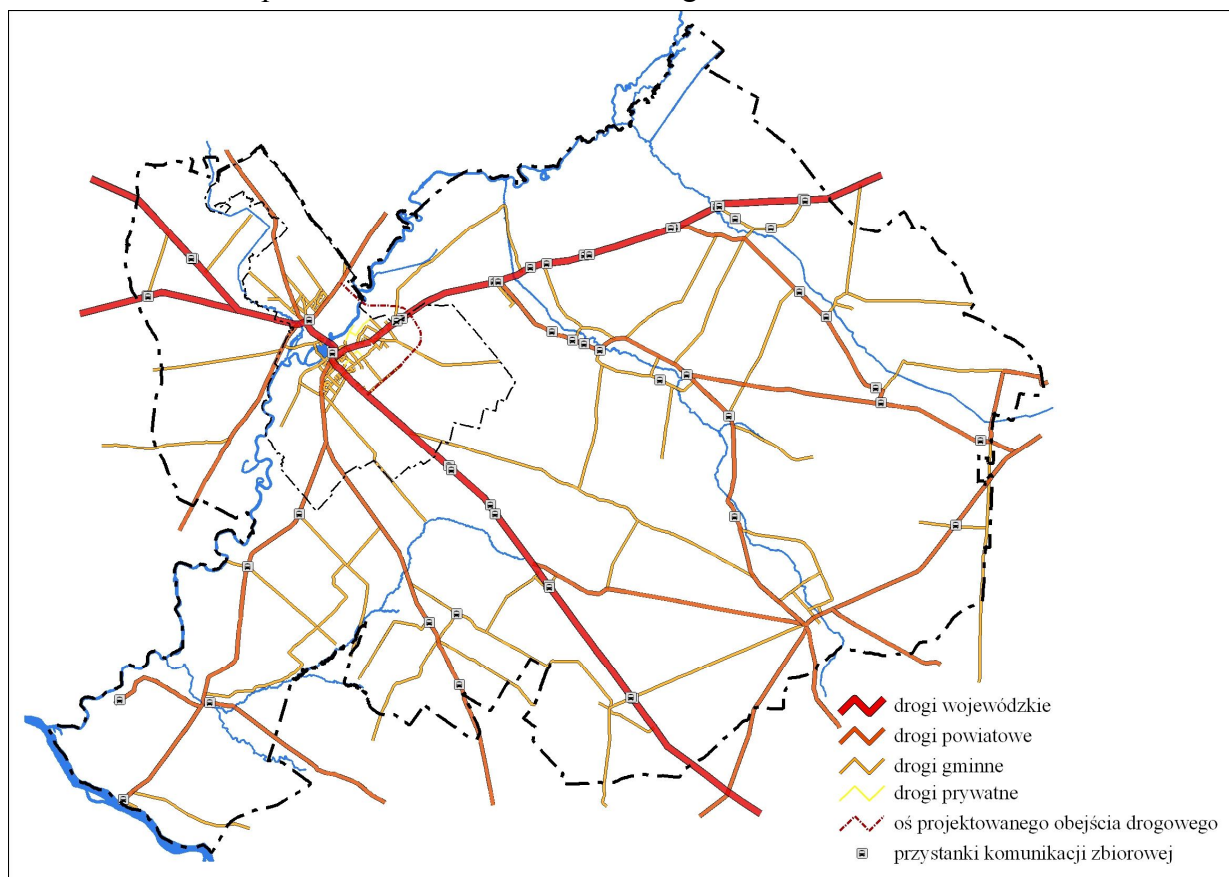
17.1.2 Komunikacja publiczna

Na terenie gminy Ciechanowiec zorganizowany jest przewóz pasażerski wykonywany przez Państwową Komunikację Samochodową. Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w Ciechanowcu, gdzie zlokalizowany jest dworzec autobusowy oraz trzy przystanki. W poszczególnych wsiach na trasie kursowania autobusów zlokalizowane są przystanki i wiaty przystankowe.

17.1.3 Ruch rowerowy

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone wyłącznie dla ruchu rowerów, tzw. ścieżki rowerowe. Ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach określonych w Kodeksie Drogowym. W przypadku wyznaczenia szlaków

komunikacji turystycznej należy poddać analizie potrzebę budowy oddzielonych ścieżek. Decydującym czynnikiem powinno być natężenie ruchu na drogach i wiążące się z tym utrudnienia i niebezpieczeństwa dla ruchu rowerowego.

Rys. 26 System komunikacji

17.2. Uwarunkowania rozwoju układu transportowego

Położenie miasta i gminy na przecięciu trzech szlaków komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym i krajowym stanowi bardzo duży potencjał do rozwoju gminy – drogi wojewódzkie spełniają rolę głównych powiązań miasta z większymi ośrodkami miejskimi, a jednocześnie powoduje znaczne utrudnienia w rozwoju przestrzennym. Układ ulic Ciechanowca powoduje uciążliwości ze strony ruchu tranzytowego przebiegającego środkiem miasta. Usytuowanie na szlaku ważnych dróg wojewódzkich stwarza niedogodności dla miejscowości położonych bezpośrednio przy tych drogach, zwłaszcza, że zły stan dróg i brak utwardzonych poboczy stwarzają zagrożenie dla mieszkańców.

Aby drogi wojewódzkie mogły pełnić funkcje przypisane im planem wojewódzkim niezbędna jest ich modernizacja. Dotyczy to w szczególności takich zadań jak:

- budowa obejścia drogowego, co spowoduje uwolnienie od ruchu tranzytowego miasta,
- poszerzenie i modernizacja pasów drogowych oraz ustanowienie dostępu do nich tylko za pośrednictwem skrzyżowań z drogami klasy zbiorczej i lokalnej,
- wyposażenie pasów drogowych w wydzielone ciągi piesze w rejonach zabudowanych.

Sieć dróg gminnych jest wystarczająco rozwinięta i wymaga jedynie miejscowych korekt. Budowa nowych jest uzasadniona jedynie na terenie miasta Ciechanowiec oraz wsi Ciechanowczyk.

Najpilniejsze zadania gminy w zakresie kształtowania układu dróg gminnych, przez najbliższe lata powinny się skupić na:

- ulepszaniu nawierzchni dróg gruntowych i żwirowych,
- remoncie nawierzchni dróg asfaltowych,

- modernizacji wybranych dróg i ulic pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom.

17.3. Stan gospodarki wodno-ściekowej

17.3.1 System wodociągowy

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się przede wszystkim za pośrednictwem gminnych ujęć wody oraz sieci wodociągowych. Długość sieci wodociągowej wynosi 134,1 km i podłączonych jest do niej 2 438 budynków mieszkalnych (indywidualnych i zbiorowych).

Z sieci wodociągowej w roku 2013 korzystało 4 187 (85,5%) mieszkańców miasta oraz 3 225 (76,4%) mieszkańców wsi, co w sumie stanowi 81,8% mieszkańców gminy. Na koniec 2012 r. zużycie wody dostarczanej wodociągami na jednego mieszkańca gminy wynosiło 35,8 m³, w tym dla terenu miasta 23,1 m³, a dla wsi 47,7 m³.

Zużycie wody w przeliczeniu na jednego korzystającego z gminnej sieci wodociągowej wynosiło 42,4 m³, przy czym w mieście 26,7 m³ i na wsi 62,8 m³. Pobór wody dostarczanej do gospodarstw domowych wynosił 315 900 m³.

W gminie funkcjonują dwa wodociągi grupowe:

- Wodociąg miejski oparty na ujęciu wody w Ciechanowcu i obsługujący miejscowości Ciechanowiec, Antonin, Bujenka, Ciechanowczyk, Dąbczyn, Gaj, Koce-Basie, Koce-Piskuly, Koce-Schaby, Kosiorki, Kostuszyń, Kozarze, Kułaki, Malec, Nowodwory, Pobikry, Przybyszyn, Radziszewo-Sobiechowo, Radziszewo Stare, Skórzec, Trzaski, Tworkowice, Winna-Chroły, Winna-Wypychy, Winna-Poświętna, Winna-Wilki, Winna Stara, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare oraz Zadobrze;
- Wodociąg wiejski oparty na ujęciu wody w Radziszewie-Sieńczuch i obsługujący wsie Czaje-Bagno, Czaje-Wółka, Kobusy, Lempice, Radziszewo-Sieńczuch.

Tab. 41 Ujęcia wody (stan luty 2014 r.)

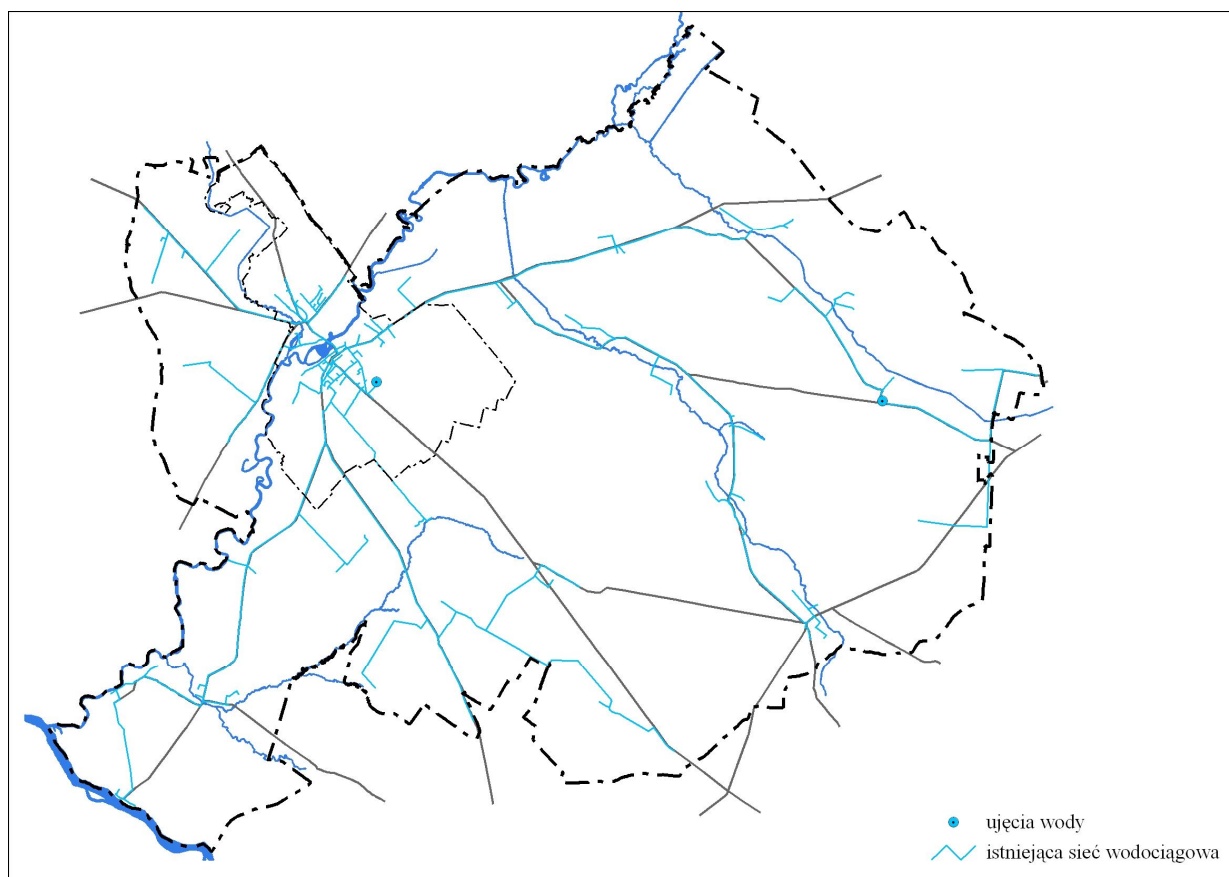
Tab. 41 Ujęcia wód (stan na 2014 r.)

studnia	parametry studni					pozwolenie wodnoprawne			
	charakter	głębokość	zasoby	depresje	filtr	ważność	Q _{h max}	Q _{d śr}	Q _{d max}
		m	m ³ /h	m			m ³ /h	m ³ /d	m ³ /d
Miejskie ujęcie wód podziemnych w Ciechanowcu									
SW-1	podst.	103,0	110,0	4,9	siatkowy	2.01.2018	61,0	1458,0	1500,0
SW-2	awaryjna	75,0	93,0	7,0	siatkowo-kolumnowy				
Ujęcie wód podziemnych w Radziszewie-Sieńczuch									
SW-1	podst.	41,0	90,0	18,0	siatkowy	1.09.2019	25,0	250,0	350,0
SW-2	awaryjna	37,0	64,0	10,2	siatkowo-kolumnowy				

[Źródło: Przedsiębiorstwo Robót Komunalnych FARE]

Wody ujmowane w obydwu ujęciach są dobrej jakości. Wody pobierane są na potrzeby socjalno-bytowe oraz produkcyjne mieszkańców i gospodarstw domowych. Dla istniejących ujęć wody wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej obejmujące działki ewidencyjne, na których zlokalizowane są ujęcia.

Pozostałe rejony gminy zaopatrywane są w wodę z indywidualnych studni kopanych. Poza scentralizowanym systemem wodociągowym pozostała głównie kolonijna zabudowa zagrodowa, której podłączenie do sieci jest ekonomicznie nieopłacalne z uwagi na dość duże odległości.

Rys. 27 Wodociągi

17.3.2 System kanalizacji sanitarnej

Sieciowy system odprowadzenia ścieków sanitarnych istnieje tylko w mieście Ciechanowiec. System funkcjonuje w układzie grawitacyjno-tłocznego spływu ścieków. Szkielet systemu kanalizacyjnego stanowią dwa kolektory: jeden odprowadza ścieki z południowej i wschodniej części miasta, drugi zaś z części północnej wyposażony w przepompownię przerzucającą ścieki przez rzekę Nurzec do kolektora głównego.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 24,6 km i są do niej podłączone 784 budynki mieszkalne (indywidualne i zbiorowe). Z sieci kanalizacyjnej w roku 2013 korzystało 2 986 (61,7%) mieszkańców miasta, co w sumie stanowi 32,9% mieszkańców gminy. Na koniec 2013 r. za pośrednictwem kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni odprowadzono 188,4 tys. m³ ścieków.

Oczyszczalnia ścieków położona jest poza strefą zabudowań miasta. Przyjmuje ścieki komunalne ze skanalizowanej części miasta, ścieki socjalno-bytowe i przemysłowe z Zakładu Mięsnego PKM DUDA CM MAKTON oraz ścieki dowożone z bezodpływowych zbiorników przydomowych.

Tab. 42. Oczyszczalnie ścieków (stan luty 2014 r.)

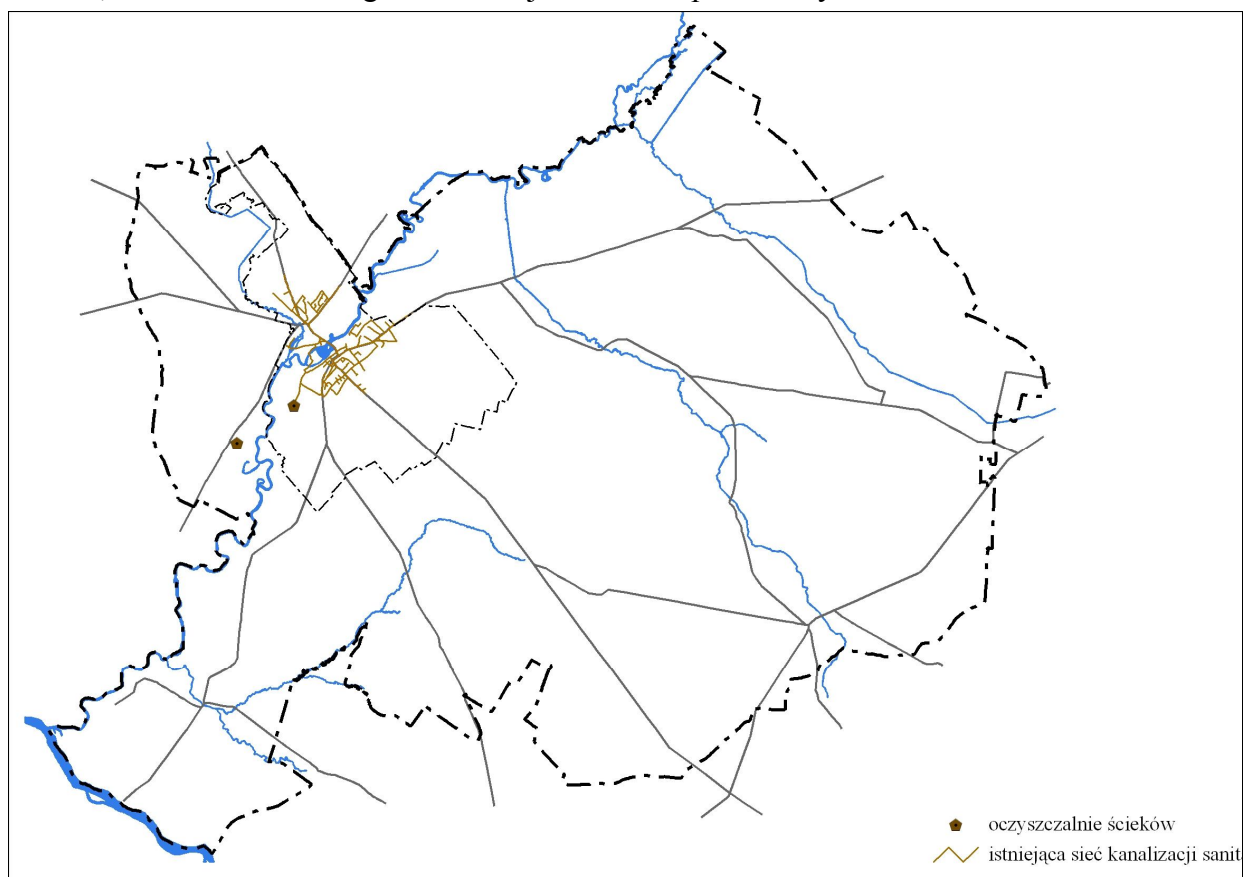
lp.	obiekt	typ oczyszczalni	data ważności pozwolenia wodnoprawnego	odbiornik	Q _d śr [m ³ /d]
1	oczyszczalnia komunalna Ciechanowiec	mech-biol z tlenową stabilizacją osadów pościękowych typ "BIOBLOK" 2xWS-400	23.01.2018	rz. Nurzec	915
2	oczyszczalnia zakładowa DPS Kozarze	mech-biolo typ "BIOCLERE" ze złożem biologicznym typu B 95 i B 55	30.12.2012	kanal sanitarny do rz. Nurzec	40

[Źródło: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie]

Do końca 2013 r. zrealizowana została przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Ciechanowcu, obejmująca: adaptację istniejącego zbiornika żelbetowego z przeznaczeniem na komorę niedotlenioną, budowę bioreaktora przepływowego z niskoobciążonym osadem czynnym i symultaniczną stabilizacją tlenową w reaktorze, budowę budynku z przeznaczeniem na pomieszczenie techniczne dmuchaw i prasy taśmowej wraz z osprzętem i przyczepą na osad, przebudowę i rozbudowę istniejących wewnętrznych sieci: elektroenergetycznych, wodociągowych, kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz technologicznych. Po przebudowie oczyszczalnia osiągnęła wielkość max 1200 m³/d. Wielkość oczyszczalni po rozbudowie wyrażona w równoważnej licznie mieszkańców wynosi 8 000 osób. W celu dostosowania warunków pozwolenia do aktualnej zdolności oczyszczalni po jej przebudowie i rozbudowie na początku 2014 r. wystąpiono o zmianę pozwolenia wodnoprawnego.

Na pozostałych terenach nie ma zbiorczego sieciowego systemu odprowadzania ścieków. Ścieki sanitarne z gospodarstw domowych odprowadzane są do oczyszczalni przydomowych lub gromadzone w zbiornikach (nie zawsze szczelnych), a następnie wywożone na własne grunty orne, bądź do punktu zlewnego w oczyszczalni, gdzie łącznie ze ściekami dopływającymi z sieci poddawane są oczyszczeniu przed zrzutem do odbiornika – rzeki Nurzec. Na koniec 2012 r. w gminie istniały 1 233 zbiorniki bezodpływowe oraz 16 przydomowych oczyszczalni.

Znaczna ilość nieszczelnych szamb oraz utylizacja ścieków poprzez wywożenie na użytki zielone jest przyczyną zanieczyszczania wód powierzchniowych, w szczególności wód rzeki Nurzec, stanowi również zagrożenie dla jakości wód podziemnych.

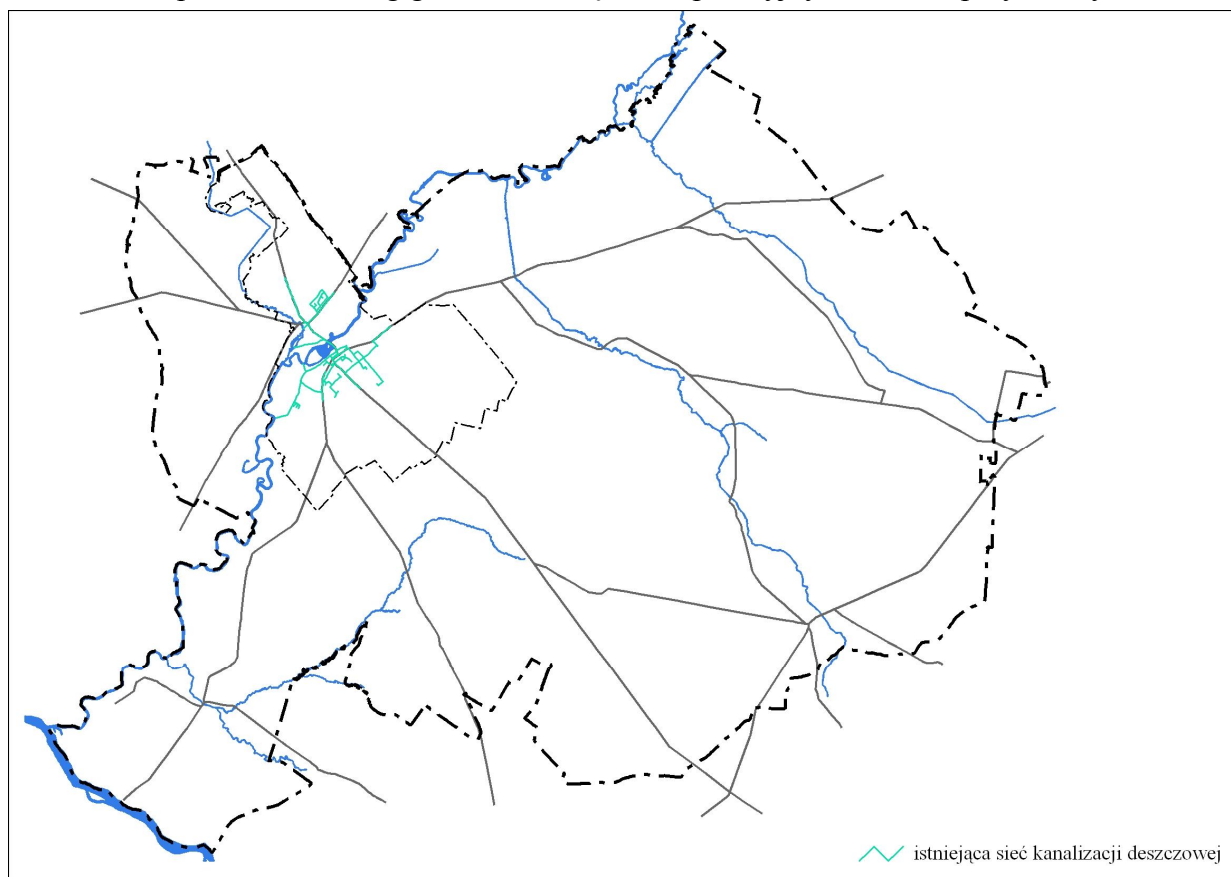
Rys. 28 Kanalizacja sanitarna

Biorąc pod uwagę lokalizację oczyszczalni, rzeźbę terenu oraz znaczne rozproszenie zabudowy budowa sieci kanalizacyjnej w wiejskiej części gminy jest ekonomicznie nieopłacalna. Dla poszczególnych miejscowości, w szczególności terenów kolonijnej zabudowy zagrodowej, jako rozwiązanie docelowe należy wziąć pod uwagę upowszechnienie indywidualnych lub grupowych oczyszczalni ścieków ewentualnie dowóz ścieków wozami asenizacyjnymi do

punktu zlewnego. W takim wypadku niezbędne byłoby stworzenie struktur administracyjnych do kontroli szczelności i częstotliwości opróżniania szamb oraz monitoringu stanu wód gruntowych.

17.3.3 System kanalizacji deszczowej

Kanalizacja deszczowa działa wyłącznie w zabudowanej części miasta Ciechanowiec, a jej długość wynosi 14,1 km. Ze względów ekonomicznych nie przewiduje się rozbudowy tego systemu poza granicami miasta. Ścieki deszczowe z powierzchni dachów zabudowań na terenie wsi, odprowadzane są przy pomocy rynien spustowych bezpośrednio do gruntu, zaś ścieki deszczowe z powierzchni dróg gromadzone są w ewaporacyjnych rowach przydrożnych.

Rys. 29 Kanalizacja deszczowa

17.4. Stopień uporządkowania gospodarki odpadami

W gminie Ciechanowiec, w roku 2013 zebrano 1 495,36 t odpadów komunalnych. Ponadto, znajduje się tu zakład przetwórstwa mięsnego, który posiada rozwiązana gospodarkę odpadami.

W miejscowości Nowodwory zlokalizowane było składowisko odpadów komunalnych, jednakże zgodnie z obowiązującymi przepisami z dniem 11 kwietnia 2010 r. zaprzestano przyjmowania odpadów, a po przeprowadzonej rekultywacji zostało zamknięte z dniem 20 grudnia 2012 r.

W gminie 100% mieszkańców objętych jest systemem zbiórki odpadów. Od dnia 1 lipca 2013 r. odpady odbierane są przez podmiot wyłoniony w przetargu publicznym. Przedsiębiorca jest zobowiązany do przekazywania niesegregowanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Gmina Ciechanowiec jest włączona do Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami określonego w WPGO na lata 2012-2017, w którym to regionie instalacją regionalną jest Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze. Instalacją zastępczą na czas awarii lub braku wydajności jest instalacja zastępcza Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii.

Od roku 2004 na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

w 2013 roku wyniósł w gminie Ciechanowiec 13,0%, przy wymaganym na ten rok poziomie 12%. Z uwagi na charakter gminy (typowo rolnicza z przewagą zabudowy zagrodowej), część odpadów pochodzenia organicznego zagospodarowywana jest we własnym zakresie na terenie gospodarstw rolnych.

17.5. Stopień uporządkowania gospodarki energetycznej

17.5.1 System elektroenergetyczny

Dostawa energii elektrycznej do gminy Ciechanowiec zapewniona jest napowietrzną linią 110 kV relacji Wysokie Mazowieckie-Ciechanowiec do Rozdzielczego Punktu Zasilającego w Ciechanowcu, a dalej za pośrednictwem linii napowietrznych 15 kV. Obsługa odbiorców z terenu gminy realizowana jest w oparciu o 103 stacje transformatorowe SN/0,4 kV, głównie w wykonaniu napowietrznym.

Aktualnie zasilenie Rozdzielczego Punktu Zasilającego jest promieniowe i w przypadku wyłączenia TR 110/15kV lub linii 110kV awaryjne zasilenie gminy Ciechanowiec realizowane jest po liniach 15kV, czego skutkiem może być niedostarczenie do odbiorców wymaganych napięć. Dla zapewnienia dostawy energii o odpowiednich parametrach niezbędna jest zatem budowa drugiej linii 110 kV oraz modernizacja linii 15 kV. Istnieje już projekt przebudowy dwóch linii SN zasilających teren miasta. Do modernizacji wytypowana jest również linia SN Ciechanowiec-Rogawka.

Przy obecnej konfiguracji sieci elektroenergetycznej SN i jej stanie technicznym, moc i energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców w ilościach przez nich zapotrzebowanych.

17.5.2 System ciepłowniczy

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanych systemów dostaw ciepła. Całość zabudowy ogrzewana jest z indywidualnych źródeł energii, poprzez urządzenia zasilające poszczególne obiekty lub grupy obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie.

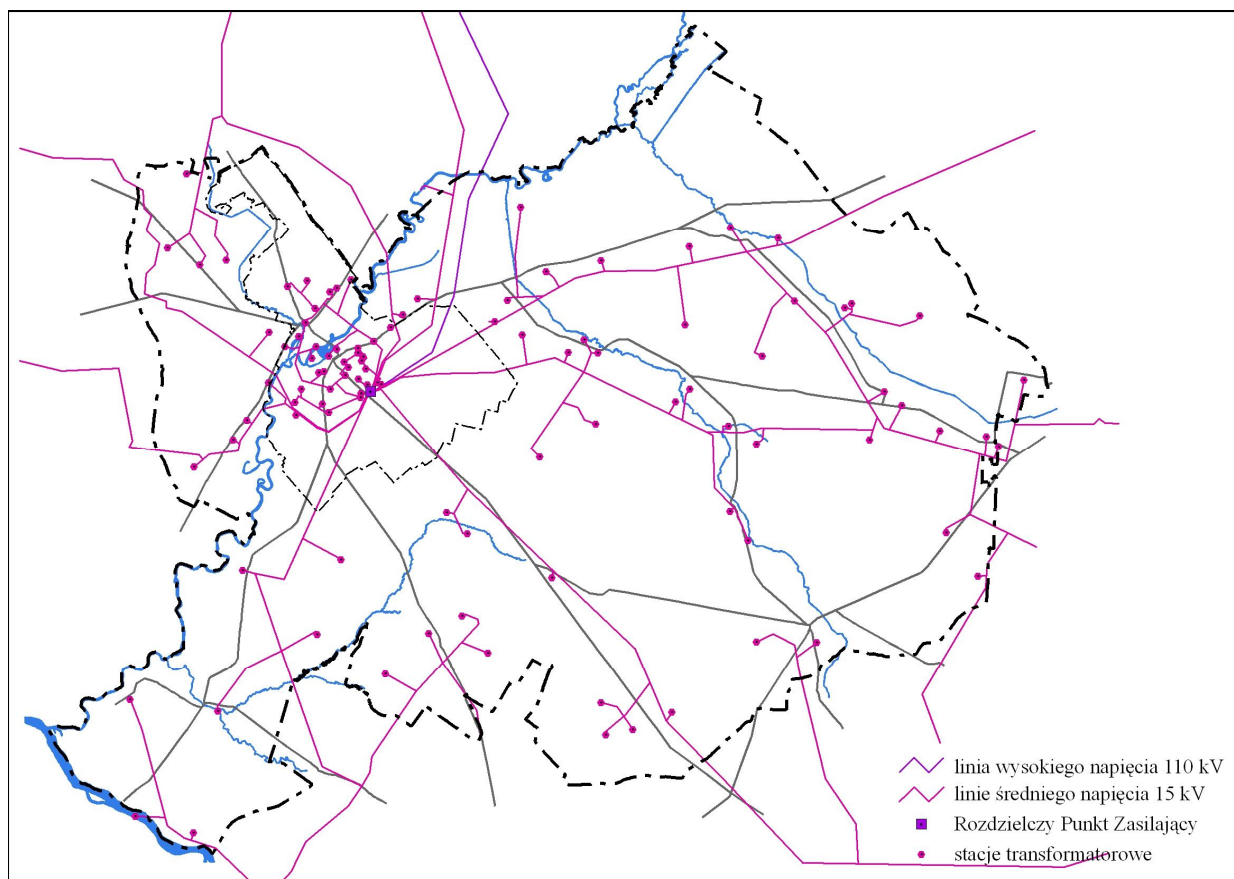
Źródłem energii cieplnej są paliwa stałe (węgiel, koks, eko groszek, drewno) lub olej opałowy.

Sposób zagospodarowania oraz charakter zabudowy na obszarze gminy predysponują do indywidualnego sposobu ogrzewania obiektów. Nie planuje się budowy scentralizowanego systemu ogrzewania.

17.5.3 System gazowniczy

Na terenie gminy brak jest systemu gazowniczego. Gmina leży poza zasięgiem gazociągów magistralnych, brak jest więc technicznych możliwości dostawy gazu ziemnego.

Gazyfikacja gminy gazem ziemnym wysokometanowym będzie możliwa po zrealizowaniu gazociągu wysokiego ciśnienia z terenu gminy Szepietowo, przez teren gminy Klukowo. Zgazyfikowanie gminy wymaga budowy stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia na terenie gminy Ciechanowiec.

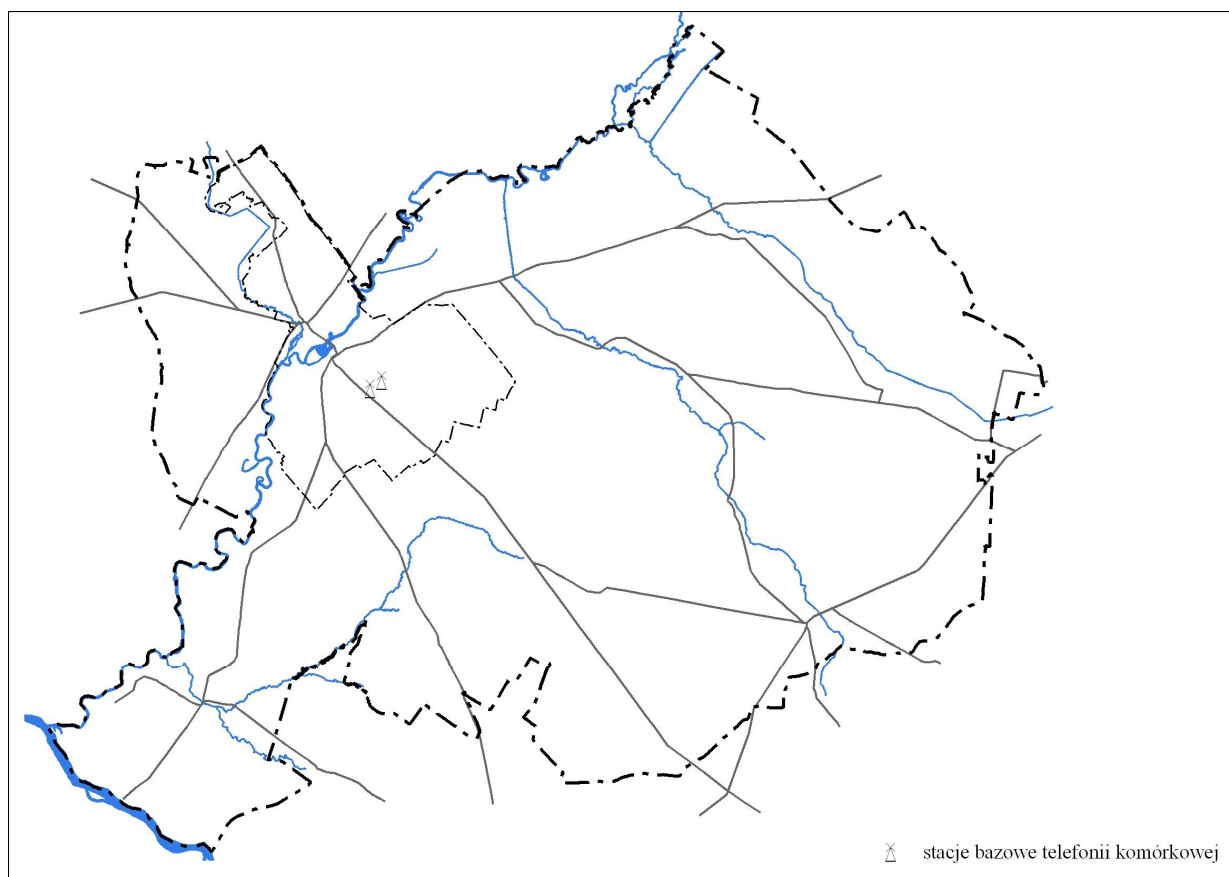

Rys. 30 Gospodarka energetyczna

17.6. System telekomunikacyjny

Gmina jest w 100% telefonizowana, a na jej terenie zlokalizowane są 2 maszty telefonii komórkowej.

Na terenie gminy istnieje sieć szerokopasmowa, zrealizowana w ramach projektu budowy nadbużańskiej szerokopasmowej sieci dystrybucyjnej.

Rys. 31 System telekomunikacyjny

18. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Zgodnie z art. 9 ust 2 ustawy o planowaniu w *studium uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa*, a w konkretnym przypadku Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego uchwalonego uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 r. oraz Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 zatwierdzonej uchwałą Nr XXXI/374/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 9 września 2013 r.

18.1. Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020

W Strategii wytyczono trzy wzajemnie powiązane cele strategiczne: **konkurencyjna gospodarka, powiązania krajowe i międzynarodowe oraz jakość życia**. U podstaw powodzenia tych trzech celów leżą dwa inne cele horyzontalne:

- *wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody,*
- *infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.*

Przyjęte cele strategiczne zakładają równoległe prowadzenie działań na trzech kierunkach, tak aby zapewnić odpowiednio wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki, rozwój krajowych i międzynarodowych powiązań społeczno-gospodarczych regionu oraz wzrost jakości życia mieszkańców.

Realizacji poszczególnych celów strategicznych służyć będą określone cele operacyjne. Kluczowe dla formułowania wizji rozwoju gminy Ciechanowiec wydają się być następujące cele:

1.1 ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Bez przedsiębiorczości rozwój nie jest możliwy. Przedsiębiorczość to specyficzna zdolność społeczeństwa do wykorzystania swojego potencjału, oznacza zdolność do wcielania pomysłów w czyn. Główne kierunki interwencji:

- promowanie postaw przedsiębiorczych;
- wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych.

1.4 KAPITAŁ SPOŁECZNY JAKO KATALIZATOR PROCESÓW ROZWOJOWYCH

Nie bez znaczenia jest kształtowanie kompetencji sprzyjających kooperacji, takich jak tolerancja, otwartość, innowacyjność i kreatywność. Niezbędne do zbudowania gospodarki opartej na wiedzy jest uruchomienie mechanizmów o charakterze społecznym, takich jak zaufanie społeczne, odwaga i otwartość na nowatorskie rozwiązania, system edukacyjny wspierający kreatywność, itd. Główne kierunki interwencji:

- promowanie wartości i postaw sprzyjających współpracy i aktywności obywatelskiej oraz wspieranie dialogu społecznego,
- efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym poprzez poprawę dostępu do jej dóbr oraz kształtowanie nawyków kulturalnych,
- poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego – sprawna administracja.

1.5 EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH

Szansą jest w tym zakresie wykorzystanie przyjaznego środowisku modelu zdecentralizowanego wytwarzania energii. Efektywnemu korzystaniu z zasobów naturalnych mają służyć eko innowacje. Wzmocnienie zdolności przedsiębiorstw do ich tworzenia powinno przyczyniać się do powstawania innowacyjnych, zielonych produktów i usług, a tym samym zwiększać szanse zdobywania nowych rynków. Główne kierunki interwencji:

- promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych,
- ograniczenie energo- i materiałochłonności,
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

1.6 NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SIECIOWA

Powszechna dostępność do szerokopasmowego Internetu powinna stać się standardem cywilizacyjnym. Konieczna jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki opartej na energii odnawialnej. Wyzwaniem jest rozwój sieci gazowej w regionie. Główne kierunki interwencji:

- rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej,
- przebudowa systemu energetycznego,
- wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej.

2.2 POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTWA

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powinno przyczynić się do wzrostu poziomu nakładów inwestycyjnych ze strony firm regionalnych, jak i inwestorów zewnętrznych. Główne kierunki interwencji:

- aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów),
- dostępność terenów inwestycyjnych.

2.5 PODNIESIENIE ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU

Jedną z najważniejszych determinant rozwoju regionalnego jest dostępność transportowa oparta o nowoczesny, sprawny i wydajny system transportowy, na który składa się system dróg różnych kategorii, linie kolejowe oraz transport lotniczy. Niezbędne jest połączenie województwa podlaskiego z krajowymi i międzynarodowymi ośrodkami wzrostu, w tym poprawa dostępności

komunikacyjnej także wewnątrz województwa, która warunkuje dodatkowo dostęp do usług publicznych. Główne kierunki interwencji:

- poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu,
- wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej,
- efektywny system transportu publicznego.

3.4 OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów, w tym przestrzeni, jest priorytetem w kontekście zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń. Efektywne użytkowanie zasobów jest również ważne ze względów ekonomicznych i geostrategicznych. Generalnie dobry stan zachowania środowiska przyrodniczego w regionie nie zwalnia z troski o środowisko i z obowiązku stałego przeciwdziałania czynnikom oraz zjawiskom negatywnie oddziałującym na różnorodność biologiczną. Główne kierunki interwencji:

- edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa,
- ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów,
- efektywny system gospodarowania odpadami,
- gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna),
- ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i denaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

18.2. Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Za generalny cel zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego przyjmuje się *kształtowanie przestrzeni województwa w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie jego zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej, współpracy transgranicznej i obronności, w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.*

Spośród kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiących element polityki przestrzennej administracji publicznej województwa, szczególnie istotne dla rozwoju gminy wydają się być następujące:

1. ochrona zasobów środowiska:
 - a. wdrożenie Europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000: OSO Dolina Dolnego Bugu oraz SOO Ostoja Nadbużańska,
 - b. ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa, w tym Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca”,
 - c. ochrona wód śródlądowych poprzez doprowadzenie jakości wód powierzchniowych Nurca co najmniej na poziom II klasy oraz eliminowanie źródeł zanieczyszczeń,
 - d. ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacenie ich walorów,
 - e. ochrona przeciwpowodziowa poprzez wyznaczenie terenów zagrożonych falą powodziową, w szczególności rzeki Nurzec;
2. ochrona dziedzictwa kulturowego:
 - a. ochrona ośrodków kulturowych charakteryzujących się koncentracją obiektów zabytkowych - miasta Ciechanowiec,
 - b. ochrona zespołów kulturowych – zespół kościoła parafialnego w Ciechanowcu, cerkiew w Ciechanowcu, budynek synagogi w Ciechanowcu, zespół pałacowo-parkowy w Ciechanowcu,
 - c. utrzymanie placówek świadczących o przeszłości regionu, a służących ochronie i kultywowaniu tradycji ludowych – Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu;
3. rozwój zagospodarowania turystycznego, wypoczynkowego oraz systemu ochrony zdrowia:
 - a. rozwój systemu informacji i promocji turystycznej,

- b. rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej,
- c. rozwój wiodących form turystyki;
- 4. rozwój infrastruktury transportowej - dostosowanie dróg wojewódzkich nr 681, 690 i 694 do parametrów technicznych klasy głównej;
- 5. rozbudowa systemu infrastruktury gazowniczej w oparciu o istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Bobrowniki-Rembelszczyzna z odgałęzieniem do Łomży – budowa gazociągu wysokiego ciśnienia do zasilania miasta i gminy Ciechanowiec;
- 6. główne kierunki rozwoju zagospodarowania na obszarze funkcjonalnym zachodnim:
 - a. miasto Ciechanowiec jako wielofunkcyjny gminny ośrodek rozwoju, pełniący funkcję usługową na poziomie gminnym w zakresie administracji, ochrony zdrowia i opieki socjalnej, edukacji, kultury i sportu, obsługi rolnictwa oraz funkcję gospodarczą i mieszkaniową, pełnić będzie również funkcje o znaczeniu ponadlokalnym:
 - usługową w zakresie kultury i turystyki, oświaty, ochrony zdrowia oraz opieki społecznej,
 - rozwoju bazy zaplecza turystycznego związanego z Muzeum Rolnictwa,
 - rozbudowę i modernizację placówek szkolnych i przyszkolnych urządzeń sportowych,
 - rozbudowy oraz modernizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym modernizacji stacji wodociągowej w Ciechanowcu, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Ciechanowcu, budowy stacji transformatorowych 110/15 kV w Ciechanowcu;
 - b. kompleksowa ochrona i stworzenie warunków do racjonalnego funkcjonowania obszarów krajobrazu historyczno-kulturowo-przyrodniczego, w tym ochrona i rewaloryzacja zabytkowych zespołów osadniczych tworzących krajobraz kulturowy Doliny Nurca i okolic Ciechanowca,
 - c. ochrona i rewaloryzacja historycznych założeń przestrzennych, w tym zabytkowego układu urbanistycznego miasta Ciechanowiec,
 - d. opracowanie studiów historyczno-urbanistycznych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów rewaloryzacji i innych opracowań konserwatorskich i urbanistycznych dla miasta Ciechanowiec,
 - e. specjalizacja produkcji rolniczej w kierunku upraw roślin przemysłowych (buraków cukrowych i ziemniaków), zaś w produkcji zwierzęcej hodowli bydła mlecznego,
 - f. racjonalne zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz poprawa jej jakości poprzez dalszy rozwój hodowli bydła mlecznego oraz podjęcie działań na rzecz poprawy struktury gospodarstw rolnych oraz wzrostu ich efektywności,
 - g. sukcesywne powiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie nieużytków i gleb marginalnych,
 - h. rozwój turystycznych funkcji obszaru z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i kulturowych oraz z uwzględnieniem predyspozycji do wypoczynku codziennego i świątecznego związanego z rzeką Nurzec i Bug,
 - i. turystyczne zagospodarowanie szlaków wodnych Bugu i Nurca, szlaków komunikacji samochodowej Warszawa-Ciechanowiec-Białowieża, szlaków krajoznawczych do ośrodków architektury i budownictwa (miasto Ciechanowiec) oraz miejsc pamięci,
 - j. skanalizowanie wsi o zwartej zabudowie z odprowadzeniem do oczyszczalni w Ciechanowcu,
 - k. budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków we wsiach o zabudowie rozproszonej.

W odniesieniu do gminy Ciechanowiec określone zostały następujące zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, stanowiących konkretyzację kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa:

1. z zakresu infrastruktury elektroenergetycznej:
 - a. budowa napowietrznej linii 110 kV relacji RPZ Brańsk - RPZ Ciechanowiec,
 - b. wprowadzenie napowietrznej linii 110 kV do RZP Ciechanowiec i RZP Wysokie Mazowieckie,
 - c. przebudowa stacji transformatorowo-rozdzielczej RZP Ciechanowiec z 30/15 kV na 110/15 kV;
2. z zakresu infrastruktury gazowniczej – budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I stopnia relacji Wysokie Mazowieckie-Perlejewo;
3. z zakresu infrastruktury transportowej:
 - a. modernizacja drogi wojewódzkiej nr 681 relacji Roszki Wodźki – Ciechanowiec,
 - b. modernizacja drogi wojewódzkiej nr 690 relacji Czyżew Osada – Siemiatycze,
 - c. przebudowa mostu na rzece Kukawka w miejscowości Bujenka w ciągu drogi wojewódzkiej nr 681,
 - d. przebudowa mostu na rzece Nurzec w mieście Ciechanowiec w ciągu drogi wojewódzkiej nr 690;
4. z zakresu infrastruktury zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia i utylizacji ścieków oraz gospodarki odpadami - uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach o zwartej zabudowie leżących w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca” i jego otulinie poprzez budowę scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej.

19. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Zagadnienia ochrony przeciwpowodziowej regulują przepisy ustawy Prawo wodne.

Zgodnie z ww. ustawą ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego przedstawione są granice:

1. obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
3. obszarów obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku:
 - a. przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego,
 - b. zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
 - c. zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących,
 - d. zniszczenia lub uszkodzenia budowli ochronnych pasa technicznego,

które uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności przez:

1. kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych;
2. racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
3. zapewnienie funkcjonowania systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze;
4. zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;

5. budowę, rozbudowę i utrzymanie budowli przeciwpowodziowych.

20. Występowanie urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii

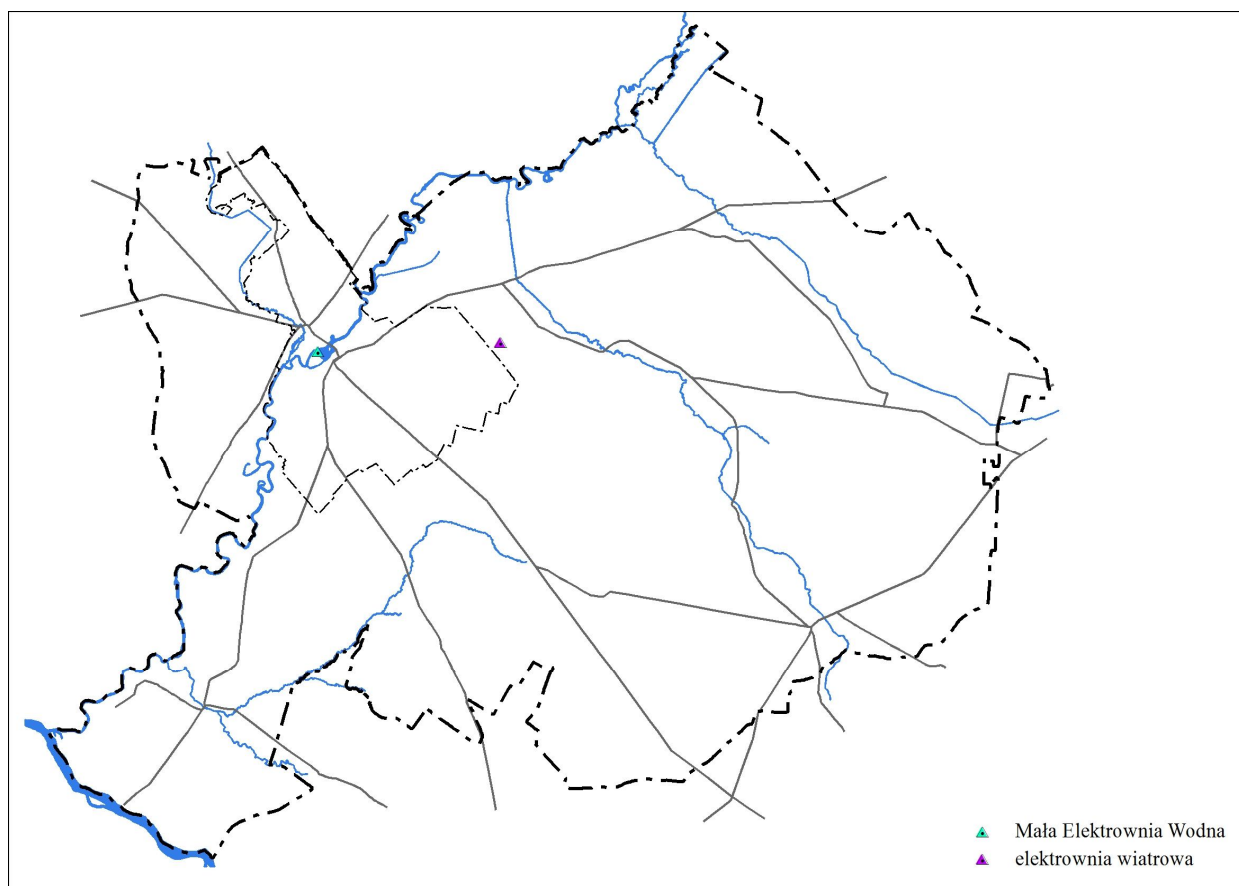
Produkcja energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z priorytetów Unii Europejskiej i jedną z dróg ograniczenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Zgodnie z przyjętym przez UE pakietem energetycznym do 2020 r. 20% energii zużywanej w krajach UE powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych. Nie chodzi tu jedynie o energię elektryczną, ale także ciepłą oraz inne wykorzystanie paliw.

Gmina Ciechanowiec, podobnie jak całe województwo podlaskie, ma duży potencjał produkcji energii z biogazu, przede wszystkim z odpadów z produkcji zwierzęcej. W gminie nie działa żadna instalacja tego typu.

Obszar gminy został zakwalifikowany do strefy o mało korzystnych warunkach do wykorzystania energii wiatru do produkcji energii elektrycznej i do napędu urządzeń technologicznych (produkcji energii na własne potrzeby). Na terenie gminy działa jedna elektrownia wiatrowa w Antoninie, o mocy 2 MW i wysokości całkowitej 150 m. Zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia z dnia 26 sierpnia 2009 r. (znak: RI.7624-14/08) nie stwierdzono konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. W myśl obowiązujących przepisów dla elektrowni wyznaczono strefę ograniczeń w lokalizacji zabudowy mieszkaniowej od turbiny wiatrowej o promieniu 1500 m.

Opłacalne może być także produkowanie energii za pomocą paneli fotowoltaicznych. Na terenie gminy nie została zrealizowana żadna instalacja tego typu, jednak w 2013 r. wydane zostały 3 decyzje o warunkach zabudowy dotyczące realizacji zespołów kolektorów słonecznych o mocy od 0,5 MW do 1,8 MW każdy. Wszystkie inwestycje zlokalizowane są na terenie miasta Ciechanowiec.

Pozyskanie energii elektrycznej jest możliwe również przy wykorzystaniu energii grawitacyjnej wody. Aktualnie w gminie działa jedna elektrownia wodna zlokalizowana na rzece Nurzec o mocy szczytowej 100 kW.

Rys. 32 Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii

III. CELE ORAZ WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Biorąc pod uwagę walory i potencjalne możliwości rozwoju, występujące problemy i uwarunkowania zagospodarowania gminy w Strategii rozwoju gminy Ciechanowiec do roku 2020 ustalono trzy strategiczne cele rozwoju:

- tworzenie miejsc pracy poprzez efektywne wykorzystanie atrakcyjności położenia geograficznego dla rozwoju rolnictwa i turystyki oraz rozwijającej się w ich otoczeniu konkurencyjnej przedsiębiorczości,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiego poziomu życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej,
- wszechstronny rozwój mieszkańców gminy poprzez ich aktywność i zaangażowanie wsparte szerokim dostępem do instytucji infrastruktury społecznej o charakterze ponadgminnym.

W oparciu o określone wyżej cele oraz wyniki wszechstronnej analizy uwarunkowań przestrzennych, w Studium zaprezentowana jest wizja rozwoju przestrzennego gminy Ciechanowiec, która zakłada realizację następujących zadań określonych w ramach trzech głównych kierunków rozwoju:

1. turystyka:
 - zapewnienie sprawnego zewnętrznego połączenia gminy, zarówno drogowego jak i poprzez transport publiczny,
 - poprawa stanu technicznego dróg,
 - zachowanie, a tam gdzie to możliwe przywracanie lub podnoszenie wartości środowiska przyrodniczego,
 - ochrona szczególnych wartości dziedzictwa kulturowego gminy;
 - rewaloryzacja i wskazanie optymalnych funkcji użytkowych dla zabytków;
 - tworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
2. rolnictwo:
 - ochrona zasobów środowiska naturalnego,
 - rozwój upraw ekologicznych,
 - rozwój i promocja agroturystyki,
 - intensyfikacja gospodarki leśnej oraz rolnej,
 - uporządkowanie systemu odprowadzania ścieków z terenów wiejskich,
 - budowa biogazowni rolniczych;
3. podnoszenie jakości życia mieszkańców:
 - rozbudowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej,
 - rozbudowa i modernizacja układu drogowego, w szczególności budowa obejścia drogowego miasta,
 - rozwój usług publicznych i społecznych.

Realizacja zdefiniowanych zadań odbywać się będzie przy zachowaniu dwóch kluczowych zasad:

- podporządkowania rozwoju przestrzennego gminy zasadom ładu przestrzennego ze szczególnym naciskiem na ograniczanie rozpraszania zabudowy;
- wykorzystanie naturalnych predyspozycji fizjograficznych obszaru gminy dla zrównoważonego rozwoju wskazanych w strategii kluczowych sfer gospodarczych gminy, to znaczy rolnictwa oraz turystyki.

IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

21. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

21.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Na podstawie przeprowadzonych analiz w zakresie:

- ograniczeń dla zabudowy i zagospodarowania terenu wynikających z wymogów ochrony przyrody, ochrony środowiska i zdrowia ludzi, ochrony ludzi i mienia przed powodzią,
- ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- istniejącego zagospodarowania terenu,
- tendencji przemian sposobu użytkowania terenu,
- warunków do realizacji przyjętej wizji rozwoju gminy,

oraz w celu realizacji przyjętej wizji rozwoju gminy, ustalono następujące kierunki kształtowania struktury przestrzennej:

- racjonalne wykorzystanie przestrzeni, polegające na jakościowym rozwoju istniejącego zainwestowania z uwzględnieniem lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzeb mieszkańców i turystów,
- dostosowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy do uwarunkowań naturalnych ukierunkowane na wzrost atrakcyjności krajobrazu kulturowego, podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz stworzenie warunków do zrównoważonej gospodarki rolnej i leśnej z jednoczesnym rozwojem różnych form turystyki.

Realizacja przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w pożądanym kierunku rozwoju odbywać się będzie według zasad i standardów określonych w Studium w odniesieniu do poszczególnych stref funkcjonalnych, dodatkowo uszczegółowionych dla:

1. strefy osadniczej gminy;
2. strefy przestrzeni publicznych miasta;
3. stref o zróżnicowanym zainwestowaniu.

21.1.1 Strefa osadnicza

W ramach optymalizacji wykorzystania poszczególnych terenów gminy różniących się predyspozycjami do lokalizacji funkcji niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych w strategii celów rozwoju, na podstawie rozpoznanych uwarunkowań została ustalona struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy. W ramach tej struktury m.in. wyznaczono granice rozwoju zabudowy delimitując strefę osadniczą.

W celu przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy zwiększającego m.in. koszty realizacji infrastruktury oraz w celu ograniczania niewspółmiernych do potrzeb rezerw terenów przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne, podczas sporządzania lub zmiany planów miejscowych należy w uzgodnieniu z właścicielami terenów zweryfikować wielkość obszaru przeznaczonego dotychczasowymi planami na rozwój strefy osadniczej (zainwestowania) w dostosowaniu do:

1. realnych potrzeb i możliwości zagospodarowania terenu przez właścicieli gruntów do roku 2025;
2. możliwości obsługi komunikacyjnej terenów z istniejących dróg publicznych z ograniczeniem bezpośredniego dostępu do dróg wojewódzkich;
3. możliwości obsługi z istniejącej lub zatwierdzonych do realizacji sieci i urządzeń infrastruktury w zakresie – energii elektrycznej, wodociągu, kanalizacji;
4. wymagań ochrony przyrody;
5. wymagań ochrony walorów krajobrazowych;
6. rozkładu przestrzennego popytu na tereny pod zabudowę.

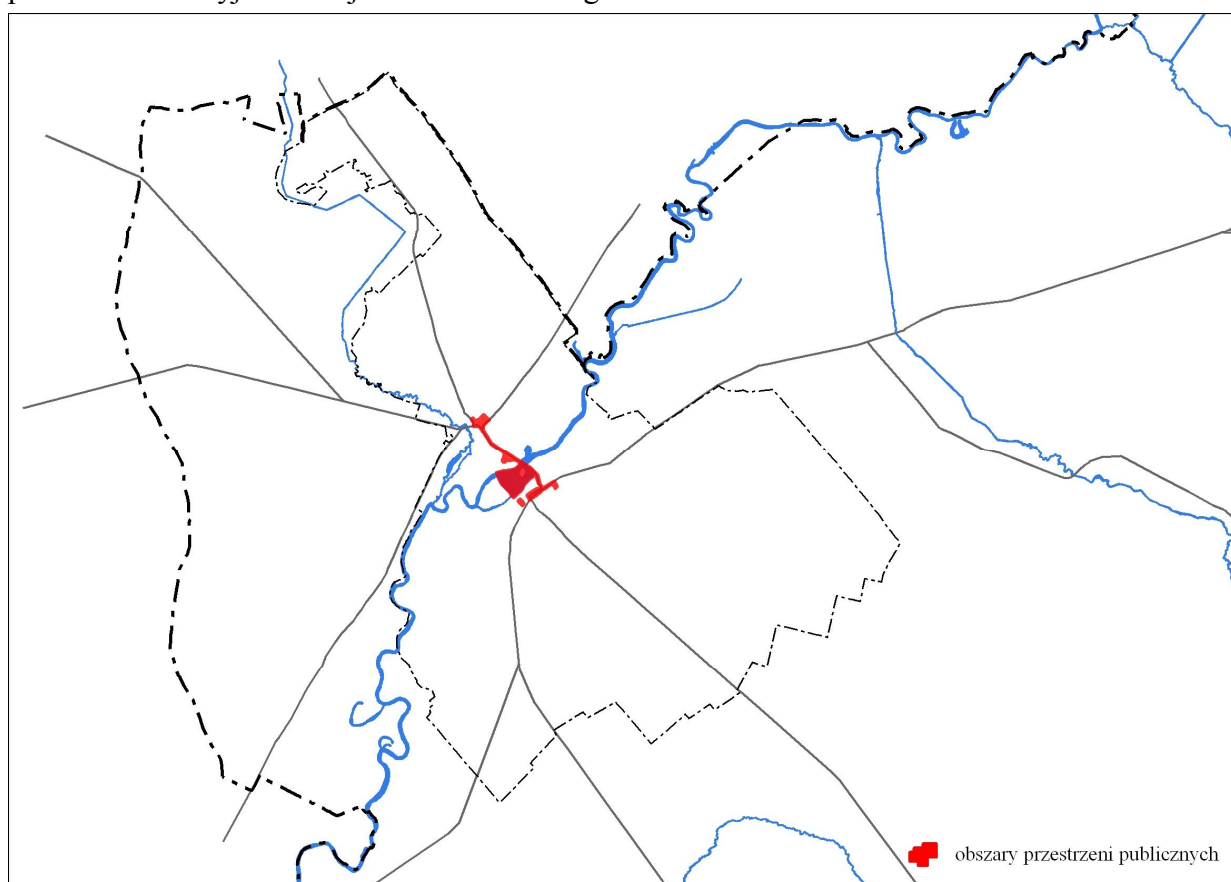
Wyznaczono zbędne rezerwy terenu, których przeznaczenie a następnie zagospodarowanie na cele nierolnicze lub nieleśne należy odłożyć w czasie, pozostawiając je w użytkowaniu

rolniczym ewentualnie przeznaczyć pod zalesienia o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi, w szczególności przepisami ochrony przyrody.

21.1.2 Przestrzenie publiczne miasta

Trzon układu przestrzeni publicznych Ciechanowca tworzy ciąg ulicy Łomżyńskiej i Kościelnej, wzdłuż których zlokalizowane są cztery główne place miasta – rynek Starego Miasta i plac przed kościołem po jednej stronie rzeki, a rynek Nowego Miasta oraz tzw. rynek wołowy po drugiej. Przy placach zlokalizowane są główne obiekty użyteczności publicznej i usługowej miasta. Układ spaja obydwie części miasta i stanowi swoistą oś jego rozwoju. Dopełnieniem jest powiązany historycznie z rynkiem Starego Miasta, lecz obecnie nieco odcięty plac przy dawnych synagogach. Wraz z renowacją budynku dawnej synagogi oraz planami remontu i modernizacji budynku kina przestrzeń ta powoli odzyska swoją należytą rangę i ma szansę na zyskanie statusu centrum kulturalnego miasta.

Obszarem o szczególnym znaczeniu dla rozwoju turystyki i realizacji potrzeb wypoczynkowych mieszkańców, jest teren zalewu. Zagospodarowanie tego obszaru z uwzględnieniem zagrożenia powodziowego, połączeń przyrodniczych oraz wymagań ekspozycji zachowanego dziedzictwa kulturowego, podniesie wartość użytkową tej atrakcyjnie położonej przestrzeni miejskiej oraz podniesie atrakcyjność krajobrazu kulturowego miasta.

Rys. 33 Przestrzenie publiczne miasta

Główne kierunki przekształceń:

- podniesienie jakości przestrzeni publicznych poprzez uzupełnianie i wzbogacanie programu usługowego (kultura, rozrywka, turystyka, gastronomia, handel);
- eksponowanie obiektów zabytkowych, które uznaje się za obiekty istotne dla kompozycji przestrzennej i kształtowania unikatowego krajobrazu gminy, w szczególności miasta;
- ochrona i rozwój układu przyulicznych zadrzewień alejowych i szpalerów, który podkreśla kompozycję urbanistyczną centrum miasta;

- porządkowanie wysokościowe zabudowy przyległej do głównego układu przestrzeni publicznych poprzez dopuszczanie nadbudowy budynków (maksymalna wysokość zabudowy 3 kondygnacje);
- zaostrenie standardów zabudowy i zagospodarowania terenów przylegających do przestrzeni publicznych;
- zdefiniowanie ogólnych zasad rozmieszczania i wyglądu: nośników reklam, małej architektury i elementów wyposażenia przestrzeni publicznych (w tym kiosków i przystanków komunikacji publicznej);
- ustalenie standardów wyglądu przestrzeni publicznych poprzez zastosowanie jednorodnych materiałów i kolorystyki;
- wzbogacenie programu i wyposażenie w elementy małej architektury lub urządzenia rekreacyjne istniejących i planowanych terenów zieleni;
- zwiększenie ilości miejsc postojowych dla samochodów z uwzględnieniem priorytetu dla rozwoju ruchu pieszego i rowerowego oraz ochrony i rozwoju alejowych zadrzewień przyulicznych;
- uwolnienie centrum miasta od tranzytowego ruchu samochodów ciężarowych.

21.1.3 Strefy o zróżnicowanym zainwestowaniu

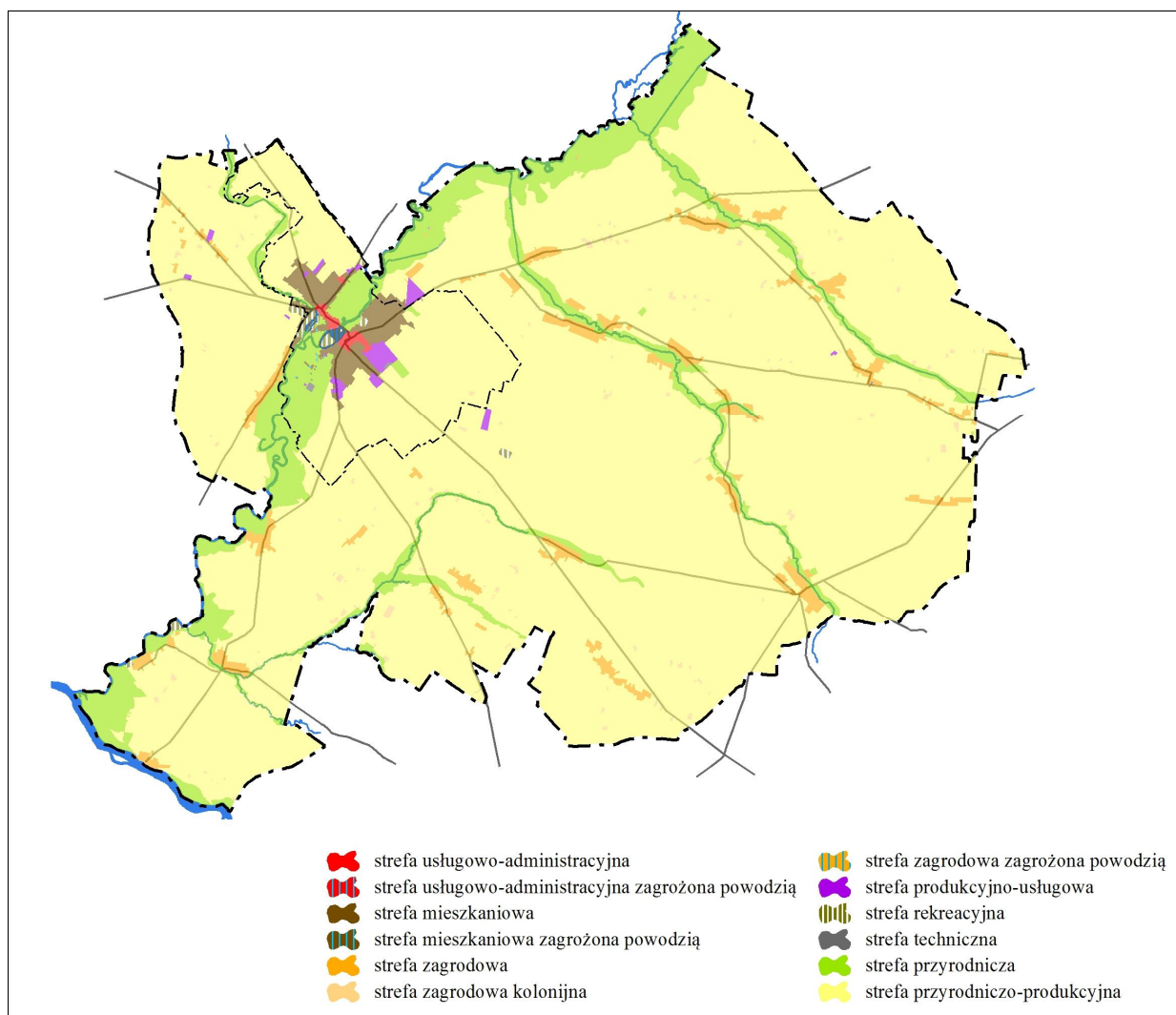
W ramach pożądanej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wyodrębniono strefy o zróżnicowanym przeznaczeniu i zróżnicowanych zasadach zagospodarowania.

Precyzja przebiegu granic stref uwidocznionych na rysunku studium, jest właściwa dla skali 1:25 000 i wynosi ok. 20 m. Konieczność uwzględnienia marginesu błędu +/- 20 m wynika głównie z faktu, że mapa topograficzna, stanowiąca bazę, na której wykonano wektorowy rysunek studium (a także inne rysunki i analizy przestrzenne), operuje symbolami umownymi i nie odzwierciedla wiernie rzeczywistości.

Podczas sporządzania planów miejscowych odwzorowanie granic pomiędzy wyznaczonymi w studium strefami o różnym przeznaczeniu dominującym, nie powinno przebiegać czysto mechanicznie. Ustalenie przebiegu linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, należy poprzedzić wykonaniem analiz doprecyzowujących ich przebieg. W szczególności przy ustalaniu linii rozgraniczających należy uwzględnić:

- analizy aktualnych granic własności na mapie ewidencyjnej,
- analizy ukształtowania terenu (na podstawie układu warstwic lub układu punktów wysokościowych mapy zasadniczej) w odniesieniu do wyznaczenia granicy terenów bezpośredniego zagrożenia powodziowego,
- analizy istniejącego stanu zagospodarowania terenu,
- kwerendy aktualnie obowiązujących przepisów odrębnych w zakresie przebiegu granic terenów dla których te przepisy ustalają zakazy, nakazy i ograniczenia uwzględniane obowiązkowo w mpzp.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w zakresie położenia linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania jest zgodny ze studium o ile po przeskalowaniu rysunku studium na rysunek mpzp odchylenie osi analogicznych linii rozgraniczających nie wynosi więcej niż 20 m. Przy badaniu zgodności należy kierować się nie tylko rysunkiem studium, ale także informacjami opisowymi zawartymi w tekstowej części studium.

Rys. 34 Struktura przestrzenna

STREFY ZABUDOWY

Strefa usługowo-administracyjna, oznaczona symbolem UA

Obejmuje centrum miasta, gdzie znajdują się tereny administracji, usług oraz tereny skoncentrowanej zabudowy mieszkaniowo-usługowej i mieszkaniowej. Obszar charakteryzuje się największym na terenie gminy bogactwem zachowanego dziedzictwa kulturowego.

Główne kierunki przekształceń:

- rewaloryzacja historycznego układu przestrzeni publicznych;
- priorytet dla lokalizacji obiektów i funkcji użyteczności publicznej na niezabudowanych działkach;
- staranne i kompleksowe kształtowanie przestrzeni publicznych (ulic, placów, ciągów, parków i zieleńców) z priorytetem dla komunikacji pieszo-rowerowej;
- ochrona i rewaloryzacja istniejącego dziedzictwa kulturowego;
- eliminacja zabudowy tymczasowej;
- pełne uzbrojenie terenów - modernizacja i rozwój podstawowych systemów infrastruktury technicznej;
- eliminacja obiektów rzemieślniczych, składowych i transportowych, o uciążliwości przekraczającej granice własnej działki;
- eliminowanie działalności rolniczej.

Strefa usługowo-administracyjna zagrożona powodzią, oznaczona symbolem UAZZ

Strefa obejmuje tereny istniejącej zabudowy usługowo-mieszkaniowej zlokalizowanej w centrum miasta, które znajdują się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią.

Główne kierunki przekształceń:

- realizacja zabezpieczeń chroniących przed powodzią i podtopieniami lub minimalizujących negatywne skutki ewentualnych powodzi;
- rozbudowa i przebudowa istniejącej zabudowy warunkowana wcześniej przeprowadzoną oceną ryzyka powodziowego.

Strefa mieszkaniowa, oznaczona symbolem MN

Strefa stanowi miejski obszar osadnictwa mieszkaniowego, gdzie dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej uzupełnione siecią usług towarzyszących oraz rezerwy terenu wyłączone z produkcji rolnej. Poza osiedlami mieszkaniowymi w peryferyjnych częściach strefy występuje zabudowa zagrodowa.

Główne kierunki przekształceń:

- porządkowanie otoczenia obiektów zabytkowych oraz ich odpowiednia ekspozycja w krajobrazie;
- uzupełnienie i wymiana istniejącej zdekapitalizowanej zabudowy z zachowaniem proporcji kubatury zabudowy i zapewnieniem ochrony ukształtowanych historycznie układów urbanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony układu urbanistycznego miasta;
- tereny niezabudowane włączane w struktury miejskie z preferencją dla przeznaczania na cele mieszkaniowe i usługowe;
- na przedmieściach stopniowa wymiana zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową jednorodziną;
- przeciwdziałanie monofunkcyjności przez wprowadzenie usług użyteczności publicznej w istniejących osiedlach mieszkaniowych;
- kształtowanie nowych zespołów zabudowy o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy poprzez stopniowe uwalnianie rezerw warunkowane rozwojem układu drogowego i podstawowej infrastruktury;
- wydzielenie przestrzeni publicznych (dróg i ciągów) oraz ich staranne i kompleksowe kształtowanie;
- podnoszenie walorów użytkowych terenów przeznaczonych pod publiczne tereny zieleni poprzez wyposażenie ich w urządzone ciągi piesze i rowerowe oraz w obiekty małej architektury;
- ochrona i renowacja istniejących przyulicznych zadrzewień alejowych, tworzenie nowych alei i szpalerów.
- pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

Strefa mieszkaniowa zagrożona powodzią, oznaczona symbolem MNZZ

Strefa obejmuje tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, które znajdują się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią.

Główne kierunki przekształceń:

- realizacja zabezpieczeń chroniących przed powodzią i podtopieniami lub minimalizujących negatywne skutki ewentualnych powodzi;
- rozbudowa i przebudowa istniejącej zabudowy warunkowana wcześniej przeprowadzoną oceną ryzyka powodziowego.

Strefa zagrodowa, oznaczona symbolem RM

Tworzą ją relatywnie zwarte wiejskie zespoły osadnicze z przewagą zabudowy zagrodowej. We wszystkich wsiach, aczkolwiek z różnym nasileniem, pojawia się zabudowa o innych funkcjach – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, indywidualna zabudowa rekreacyjna, usługi towarzyszące (publiczne i komercyjne).

Główne kierunki przekształceń:

- odchodzenie od monofunkcyjnego modelu wsi poprzez dopuszczenie funkcji towarzyszących i uzupełniających, z zachowaniem zasady „dobrej kontynuacji stylu regionalnego”;
- preferowane funkcje uzupełniające: zabudowa jednorodzinna, zabudowa rekreacji indywidualnej, zabudowa obsługi turystyki, gospodarstwa agroturystyczne, drobne przetwórstwo rolnicze (produkty regionalne);
- priorytet lokalizacji zabudowy zagrodowej, za wyjątkiem wsi Nowodwory;
- ograniczanie rozpraszania zabudowy – w pierwszej kolejności należy uzupełniać istniejące zagospodarowanie oraz lokalizować zabudowę wzdłuż istniejących dróg;
- obowiązek przebudowy istniejących urządzeń melioracji wodnych przed przystąpieniem do zabudowy i docelowego zagospodarowania terenu;
- zachowanie i rewaloryzacja starych zabudowań drewnianych poprzez ich adaptację na preferowane funkcje, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych wsi.

Strefa zagrodowa kolonijna, oznaczona symbolem **RMk**

Strefa, w której występuje wyłącznie istniejąca rozproszona zabudowa zagrodowa.

Główne kierunki przekształceń:

- przebudowa, rozbudowa i wymiana istniejącej zabudowy;
- preferencje dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych.

Strefa zagrodowa zagrożona powodzią, oznaczona symbolem **RMZZ**

Strefa obejmuje istniejącą zabudowę zagrodową, istniejącą zabudowę rekreacji indywidualnej oraz tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych, które znajdują się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Główne kierunki przekształceń:

- realizacja indywidualnych zabezpieczeń chroniących przed powodzią i podtopieniami lub minimalizujących negatywne skutki ewentualnych powodzi;
- wymiana, rozbudowa i przebudowa istniejącej zabudowy o funkcji mieszkaniowej warunkowana wcześniej przeprowadzoną oceną ryzyka powodziowego.

Strefa produkcyjno-usługowa, oznaczona symbolem **PU**

Tworzą ją przede wszystkim tereny istniejących zakładów produkcyjnych, składów i magazynów, a także rezerwy terenowe przewidziane pod lokalizację nowych zakładów przemysłowo-usługowych oraz obiektów usługowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Główne kierunki przekształceń:

- skupianie w strefy obiektów produkcyjnych, przetwórstwa, rzemiosła, transportu oraz składów i magazynów w celu stworzenia podstrefy specjalnej strefy ekonomicznej;
- pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną;
- zakaz zabudowy tymczasowej;
- realizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² w granicach obszarów oznaczonych na rysunku studium;
- eliminacja obiektów usługowych i produkcyjnych, których uciążliwość przekracza granice własnej działki.

Strefa rekreacyjna, oznaczona symbolem **ZS**

Na strefę składają się tereny służące zaspokajaniu potrzeb lokalnej społeczności oraz obsłudze turystów w zakresie sportu, rekreacji, wypoczynku i kultury, stanowiące jednocześnie bazę do rozwoju funkcji turystycznych miasta i gminy. Strefa obejmuje istniejące oraz planowane obiekty i tereny usług sportu i rekreacji - stadion miejski i plaży, Muzeum Rolnictwa oraz powiązane z nim tereny obsługi ruchu turystycznego, teren dawnego zamku, teren strzelnicy myśliwskiej.

Tereny służące zaspokajaniu potrzeb lokalnej społeczności oraz obsłudze turystów w zakresie sportu, rekreacji, wypoczynku i kultury, stanowiące jednocześnie bazę do rozwoju funkcji

turystycznych miasta i gminy. Strefa obejmuje zarówno istniejące jak i planowane obiekty usług sportu i rekreacji - stadion miejski, plaża, Muzeum Rolnictwa oraz powiązane z nim tereny obsługi ruchu turystycznego, teren dawnego zamku, teren strzelnicy myśliwskiej

Główne kierunki przekształceń:

- powiązanie zespołu terenów turystyczno-rekreacyjnych z systemem terenów otwartych gminy, wyznaczenie tras i obiektów przeznaczonych do aktywnego wypoczynku ;
- wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki na terenie miasta i gminy, w szczególności Muzeum Rolnictwa i dawnego zamku oraz historycznej zabudowy na terenie miasta i w wiejskiej części gminy;
- preferencje dla rozwoju funkcji uzupełniających istniejący program turystyczny: bazy hotelowej, obiektów kultury, sportu i rekreacji oraz gastronomii;
- zachowanie istniejącej indywidualnej zabudowy rekreacyjnej, ograniczenie budowy nowych obiektów;
- ochrona ciągłości układu przyrodniczego miasta i gminy poprzez rewitalizację istniejących terenów zieleni, przebudowę terenów zieleni towarzyszącej, ochronę cennych krajobrazowo zbiorowisk, w szczególności związanych z układem wodnym;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy, poprzez preferencje dla lokalizacji zabudowy na wolnych od zabudowy działkach w granicach istniejącej strefy osiedleńczej;
- wyłączenie z możliwości lokalizacji zabudowy terenów położonych w granicach obszarów Natura 2000 oraz obszaru chronionego krajobrazu w wiejskiej części gminy;
- pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną z uwzględnieniem wymagań ochrony zachowanego dziedzictwa kultury oraz utrzymania ciągłości i walorów układu przyrodniczego.

STREFA TECHNICZNA, oznaczona symbolem **T**

Obejmuje istniejące tereny infrastruktury technicznej – ujęcia wód, oczyszczalnia ścieków, rozdzielczy punkt zasilający, oraz rezerwy terenowe pod rozbudowę i budowę tego typu urządzeń. Strefa obejmuje również teren istniejącej Małej Elektrowni Wodnej.

Główne kierunki przekształceń:

- modernizacja i rozbudowa obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej z dbałością o podwyższenie nie tylko sprawności urządzeń ale także wkomponowanie obiektów w historycznie ukształtowany krajobraz kulturowy miasta
- zwiększanie udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych (modernizacja MEW).

STREFY ZIELENI

Strefa przyrodnicza, oznaczona symbolem **ZP**

Układ tereny otwartych gminy związanych z doliną rzeki Nurzec wraz z dolinami mniejszych rzek i cieków uzupełniony terenami zieleni - ogrodów działkowych i cmentarzami.

Główne kierunki przekształceń:

- ochrona wód powierzchniowych poprzez wyznaczenie strefy buforowej wyłączonej z intensywnej gospodarki rolnej z zachowanymi zbiorowiskami naturalnymi;
- utrzymanie i wzmacnianie ciągłości przestrzennej układu przyrodniczego gminy z terenami otwartymi rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, w tym w szczególności z obszarami objętymi ochroną przyrody poprzez ograniczenie możliwości rozwoju przestrzennego zabudowy;
- ochrona cennego krajobrazu kulturowego poprzez włączenie obszarów z zachowanym dziedzictwem kulturowym w system terenów rekreacyjnych gminy oraz wytyczenie szlaków turystycznych;
- ochrona najcenniejszych wielowarstwowych zbiorowisk roślinnych, w szczególności lasów i zadrzewień przyrodnych, z wyjątkiem form ochrony przyrody, w szczególności obszarów

występowania siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz terenów położonych w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią;

- w granicach obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody użytkowanie według przepisów odrębnych w tym ograniczenie do zakazu włączenie nowej kubaturowej zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej;
- zachowanie ekstensywnej produkcji na użytkach zielonych (łąki i pastwiska) poza obszarami gdzie ustanowione są formy ochrony przyrody.

Strefa przyrodniczo-produkcyjna, oznaczona symbolem ZR

Tworzą ją tereny rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej (lasy, grunty leśne oraz użytki rolne).

Główne kierunki przekształceń:

- ochrona lasów, w szczególności wodo i glebochronnych i terenów związanych z zasilaniem układu hydrograficznego gminy;
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową;
- zalesienia gruntów rolnych o najslabszej przydatności rolniczej w szczególności na wododziałach w celu zwiększenia retencji wodnej, za wyjątkiem obszarów występowania siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszarów Natura 2000;
- ochrona i restytucja zadrzewień śródpolnych;
- rozwój turystyki krajoznawczej poprzez wytyczenia szlaków turystycznych;
- możliwość realizacji urządzeń do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii, z wyłączeniem obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

21.2. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów

Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, zgodnej z zasadą zrównoważonego rozwoju i zapewniającej ład przestrzenny, opiera się na przypisaniu poszczególnym strefom przeznaczenia terenów w podziale na wymagane przeznaczenie dominujące²⁸ oraz rekomendowane funkcje uzupełniające warunkowane lokalnymi predyspozycjami poszczególnych stref (istniejącym zagospodarowaniem, wymaganiami środowiska przyrodniczego i potrzebami mieszkańców). W przypadku stref zagrożonych powodzią wyznaczono przeznaczenie pożądane oraz przeznaczenie dopuszczalne warunkowane oceną ryzyka powodziowego.

Podczas sporządzania planów miejscowych wyznaczona Studium paleta przeznaczenia terenu zostanie doprecyzowana po głębszym rozpoznaniu lokalnych uwarunkowań w szczególności w zakresie:

- istniejącego zagospodarowania terenu,
- wydanych decyzji pozwolenie na budowę,
- wydanych decyzji o warunkach zabudowy,
- wydanych decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- obowiązujących ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Wskazane do sporządzenia lub będące w trakcie sporządzania miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego rozstrzygną o zachowaniu istniejącego przeznaczenia terenu (nie wymienionego w [tabeli 43]) oraz określą zasady i wskaźniki jego zagospodarowania, w tym prawo do przebudowy i remontu.

²⁸ w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tereny o wymienionych w tabeli 43 funkcjach powinny dominować w obszarze obejmującym daną strefę funkcjonalno-przestrzenną

Tab. 43 Przeznaczenie terenu w ramach poszczególnych stref struktury przestrzennej gminy

Strefa usługowo-administracyjna
<u>dominujące</u>
1. tereny zabudowy usługowej, w tym obiekty użyteczności publicznej
2. tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej
<u>uzupełniające</u>
3. tereny zabudowy nieuciążliwej drobnej produkcji i rzemiosła
4. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
5. tereny zieleni
Strefa usługowo-administracyjna zagrożona powodzią
<u>pożądane</u>
1. tereny zieleni
2. tereny wybranych usług
<u>dopuszczone</u>
3. tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej
4. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
Strefa mieszkaniowa
<u>dominujące</u>
1. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
2. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
<u>uzupełniające</u>
3. tereny zabudowy zagrodowej
4. tereny zabudowy usługowej
5. tereny nieuciążliwej działalności gospodarczej, w tym rolniczej
Strefa mieszkaniowa zagrożona powodzią
<u>pożądane</u>
1. tereny zieleni
2. tereny wybranych usług komercyjnych
<u>dopuszczone</u>
3. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
4. tereny zabudowy zagrodowej
Strefa zagrodowa
<u>dominujące</u>
1. tereny zabudowy zagrodowej, w tym gospodarstwa agroturystyczne
2. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej we wsi Nowodwory
3. tereny zabudowy usługowej, w tym obiekty użyteczności publicznej
<u>uzupełniające</u>
4. tereny indywidualnej zabudowy rekreacyjnej
5. tereny zabudowy drobnego przetwórstwa
6. tereny drobnej działalności gospodarczej i rzemiosła
7. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
Strefa zagrodowa zagrożona powodzią
<u>pożądane</u>
1. tereny użytków zielonych
<u>dopuszczone</u>
2. tereny zabudowy zagrodowej w tym gospodarstwa agroturystyczne
3. tereny indywidualnej zabudowy rekreacyjnej
Strefa zagrodowa kolonijna
<u>dominujące</u>

1. tereny zabudowy zagrodowej w tym gospodarstwa agroturystyczne <u>uzupełniające</u>
2. tereny indywidualnej zabudowy rekreacyjnej (adaptacja zagród)
3. tereny zabudowy drobnego przetwórstwa (adaptacja zagród)
Strefa produkcyjno-usługowa
<u>dominujące</u>
1. tereny zabudowy produkcyjnej i przemysłowej
2. tereny produkcyjno-usługowe, w tym obsługi rolnictwa
3. tereny zabudowy usług handlu
4. tereny składowe i magazynowe
5. tereny zabudowy drobnej produkcji i rzemiosła
Strefa rekreacyjna
<u>dominujące</u>
1. tereny zabudowy usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku
2. tereny zabudowy usług kultury
3. tereny sportu i rekreacji (w tym strzelnica myśliwska)
<u>uzupełniające</u>
4. tereny zieleni urządzonej
Strefa techniczna
1. tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej
2. tereny obiektów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii
Strefa przyrodnicza
1. tereny nadrzecznej zieleni naturalnej
2. tereny wód powierzchniowych śródlądowych
3. tereny ogrodów działkowych
4. tereny cmentarzy
5. tereny lasów i gruntów leśnych
6. tereny zalesień i zadrzewień
7. tereny użytków zielonych
Strefa przyrodniczo-produkcyjna
1. tereny użytków rolnych
2. tereny lasów i gruntów leśnych
3. tereny zalesień i zadrzewień

22. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Dla terenów zainwestowania gminy ustalono podstawowe standardy zabudowy i zagospodarowania terenu poprzez wyznaczenie:

- minimalnej powierzchni nowo wydzielanej działki budowlanej,
- maksymalnej wysokości zabudowy,
- minimalnego procentowego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W planach miejscowych dopuszcza się odchylenia od wskazanego standardu z zachowaniem następujących zasad:

- minimalna powierzchnia nowotworzonych działek może być określone na poziomie o 10% odbiegającym od wskazanego w Studium, pod warunkiem że średnia powierzchnia działki dla określonego typu zabudowy w kwartale zabudowy jest na poziomie standardu lub powyżej,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej działki należy zawsze ustalać na poziomie wskazanym w Studium lub wyższym o ile uzasadnione jest to lokalnymi uwarunkowaniami, przy czym nie dotyczy to zabudowanych działek istniejących.

Na terenach wiejskich gminy zabudowę należy lokalizować w pasie 100 m od linii rozgraniczającej drogi publicznej.

Ponadto jako standard w zakresie projektowania zabudowy należy przyjąć:

1. preferowaną ilość kondygnacji:
 - a. dla zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej i letniskowej – dwie kondygnacje naziemne, w tym ostatnia kondygnacja jako użytkowe poddasze,
 - b. dla zabudowy wielorodzinnej – cztery kondygnacje naziemne,
 - c. dla zabudowy jednorodzinnej w strefie usługowo-administracyjnej – trzy kondygnacje naziemne, w tym ostatnia kondygnacja jako użytkowe poddasze,
 - d. dla zabudowy usługowej – trzy kondygnacje, w tym ostatnia kondygnacja jako użytkowe poddasze,
 - e. dla zabudowy przemysłowej, magazynowej, rzemieślniczej i rolniczej – dwie kondygnacje naziemne;
2. w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i letniskowej układ połączeń dachowych zgodnie z przeważającym w danej miejscowości typem; wyklucza się dachy jednospadowe i mansardowe;
3. dla zabudowy zagrodowej:
 - a. dopuszcza się budowę przechowalni i obiektów do drobnego przetwórstwa o gabarytach dostosowanych do funkcji,
 - b. dla gospodarstw agroturystycznych dopuszcza się budowę obiektów i urządzeń sportu i rekreacji oraz obiektów związanych wytwarzaniem produktów regionalnych;
4. skala i forma architektoniczna powinna nawiązywać do uwarunkowań miejscowych, w szczególności do lokalnych tradycji budownictwa regionalnego, przy stosowaniu tradycyjnych materiałów wykończeniowych;
5. kolorystyka zabudowań i ogrodzeń zharmonizowana z otaczającym krajobrazem, preferowane są materiały tradycyjnie stosowane w budownictwie regionu; akcenty kolorystyczne dominant dopuszczone jedynie w przypadkach uzasadnionych unikatową funkcją obiektu; punktem odniesienia dla kolorystyki zabudowań powinny być materiały i kolorystyka obiektów zabytkowych;
6. preferowanie budynków o drewnianej konstrukcji, w szczególności w odniesieniu do zabudowy letniskowej.

Tab. 44 Standardy i wskaźniki zagospodarowania terenu

rodzaj zabudowy	min. pow. działki [m ²]	max. wysokość zabudowy [m]	min. pow. biol. czynna [%]
Strefa usługowo-administracyjna			
Strefa usługowo-administracyjna zagrożona powodzią			
zabudowa usługowa		13	30
zabudowa usługowo-mieszkaniowa	400	13	40
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	400	12	50
zabudowa produkcyjna		9	30
Strefa mieszkaniowa			
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	800	9	50
zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna		14	50
zabudowa zagrodowa	3 000	9	50
zabudowa usługowa	1 000	9	40
Strefa mieszkaniowa zagrożona powodzią			
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	1 000	9	70
zabudowa zagrodowa	3 000	9	70
zabudowa usługowa	1 200	9	50
Strefa zagrodowa			
Strefa zagrodowa zagrożona powodzią			
Strefa zagrodowa kolonijna			
zabudowa zagrodowa	3 000	9	60
zabudowa zagrodowa agroturystyczna	4 000	9	60
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	1 000	9	60
zabudowa usługowa		9	50
zabudowa rekreacji indywidualnej	800	9	70
Strefa produkcyjno-usługowa		10	30
Strefa technicza		10	25
Strefa rekreacyjna		12	70

23. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Głównym celem polityki przestrzennej gminy w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów jest:

1. ochrona wartości przyrodniczych w ramach ustalonych form ochrony przyrody;
2. optymalizacja zasad korzystania z zasobów przyrody w warunkach gospodarczego użytkowania terenu;
3. zachowanie oraz poprawa możliwości trwałego i stabilnego funkcjonowania ekosystemów;
4. przywracanie wartości przyrodniczych utraconych lub naruszonych w wyniku działalności człowieka;
5. sukcesywna poprawa stanu wszystkich komponentów środowiska, dzięki podejmowanym działaniom infrastrukturalnym;
6. ochrona bioróżnorodności poprzez utrzymanie istniejącego mozaikowego krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkujących zachowanie bogactwa flory i fauny;
7. ochrona ciągłości przyrodniczej, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk, utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt;
8. ochrona walorów krajobrazowych gminy, w tym w szczególności:
 - a. ochrona krajobrazu rolniczego poprzez wspieranie rolnictwa indywidualnego opartego na lokalnych tradycjach,

- b. ochrona cennych siedlisk o małej wartości gospodarczej w szczególności, zagłębień bezodpływowych i starorzeczy z obudową biologiczną, zadrzewień śródpolnych, wzniesień wydmy, wzniesień wodnych,
- c. ochrona układu cieków wodnych,
- d. dostosowanie użytkowania rolniczego do warunków siedliskowych, w tym odtwarzanie użytków zielonych w dolinach rzek i drobnych cieków wodnych,
- e. zachowanie dużych kompleksów leśnych i powiązań przyrodniczych między nimi.

Zagospodarowanie przestrzenne należy podporządkować następującym generalnym zasadom ochrony środowiska i jego zasobów:

- utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej gminnego systemu obszarów o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, z uwzględnieniem powiązań tego systemu z systemem powiązań przyrodniczych regionu;
- ochrona walorów przyrodniczych poprzez rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, kulturowo-krajobrazowych, zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy poprzez preferencje do adaptacji istniejącej zabudowy do nowych funkcji i ograniczanie zabudowy na terenach nieuzbrojonych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić:

- a. zakaz realizacji przedsięwzięć zawsze znacząco oddziałujących na środowisko,
- b. zakaz realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w przypadku gdy wykonana ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykaże negatywne oddziaływanie na środowisko.

Wymienione wyżej zakazy nie dotyczą:

- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa,
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,
- realizacji inwestycji celu publicznego,
- stacji demontażu,
- chowu lub hodowli zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza,

w przypadku ważnego interesu społecznego oraz braku rozwiązań alternatywnych o mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko.

Ustala się zasady ochrony środowiska i jego zasobów dla:

1. obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody;
2. obszaru gminy w zakresie gospodarki złożami kopalin;
3. obszaru gminy w zakresie ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych środowiska;
4. obszaru gminy w zakresie ochrony zasobów wodnych;
5. obszaru gminy w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami;
6. obszaru gminy w zakresie ochrony przed zagrożeniami.

23.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody

Wskazuje się obszary i obiekty objęte ochroną przyrody:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu”,
- Obszar Mający Znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 „Ostoja Nadbużańska”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca”,
- pomniki przyrody wymienione w tabeli 10.

23.1.1 Zasady ochrony obszarów objętych ochroną przyrody

Ochrona obszarów Natura 2000 realizowana jest w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także ustalenia planów zadań ochronnych ustanowionych Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Białymstoku, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r.

Ochrona obszaru chronionego krajobrazu realizowana jest na podstawie Uchwały Nr XXIII/202/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca”.

Ustalenia przepisów szczegółowych oraz aktów stanowiących formy ochrony przyrody mają charakter nadrzędny w stosunku do zasad określonych w Studium i należy je uwzględnić w planie miejscowym w brzmieniu aktualnym w momencie sporządzania planu miejscowego.

23.1.2 Zasady ochrony obiektów objętych ochroną przyrody

W planach miejscowych należy ustanowić ochronę pomników przyrody poprzez wyznaczenie strefy o promieniu 15 m, w obrębie której należy ustalić następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym,
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- składowania odpadów i nawozów,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- umieszczania reklam,

z uwzględnieniem możliwości realizacji:

- prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
- realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
- zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,
- likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Oprócz wyznaczenia strefy wskazane jest wprowadzenie w planach miejscowych ochrony ekspozycji krajobrazowej pomników, indywidualnie ustalonej dla poszczególnych drzew.

23.2. Gospodarka złożami kopalin

Na terenie gminy udokumentowano jedno złoża kopalin surowców pospolitych, wyznaczono również cztery obszary perspektywiczne występowania surowców naturalnych.

Złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin. Ewentualna eksploatacja winna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami wydanej koncesji, bez naruszania wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszaru gminy.

Wskazuje się konieczność ograniczenia w planach miejscowych możliwości zabudowy na obszarze występowania udokumentowanego złoża kopalin.

23.3. Zasady ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych środowiska

Mając na względzie ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru gminy, wskazuje się do wprowadzenia planami miejscowymi:

1. zakazu likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
2. zakazu likwidowania naturalnych cieków i zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
3. nakazu ochrony istniejących terenów zieleni miejskiej, w szczególności parków i zieleńców;

4. nakazu ochrony zadrzewień przyulicznych zlokalizowanych wzdłuż ulicy Drohickiej, Kościelnej, Sienkiewicza, Kościuszki, Łomżyńskiej i Kuczyńskiej, wraz z obowiązkiem wykonania niezbędnych uzupełnień;
5. nakazu ochrony zadrzewień przydrożnych zlokalizowanych wzdłuż drogi powiatowej nr 1700B;
6. ograniczenia możliwości realizacji zabudowy, z zakazem włącznie, w sąsiedztwie kompleksów leśnych;
7. zakazu zabudowy w lasach, na gruntach leśnych oraz na terenach przewidzianych pod zalesienia.

23.4. Zasady ochrony powierzchni ziemi

W celu ochrony powierzchni ziemi wskazuje się do wprowadzenia planami miejscowymi:

1. zakaz zmiany naturalnej rzeźby terenu za wyjątkiem potrzeb wynikających z realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców;
2. zakaz zabudowy skarp doliny Bugu;
3. ochronę lasów glebochronnych przed zmianą przeznaczenia na inne cele;
4. ochronę roślinności utrwalającej stoki skarp i wzniesień.

23.5. Zasady ochrony zasobów wodnych

Nadrzędnymi celami ochrony zasobów wodnych i ich jakości, związanymi z ochroną życia i zdrowia mieszkańców gminy są:

- zapewnienie możliwości zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do celów bytowo-gospodarczych;

Właściwy stan zasobów wodnych i poprawę ich jakości należy uzyskać poprzez uwzględnienie w ustaleniach planów miejscowych:

1. ochrony istniejącego naturalnego charakteru obudowy biologicznej rzek i cieków;
2. wyznaczenie określonej w przepisach odrębnych odległości zabudowy od brzegów cieków wodnych i odległości ogrodzeń od brzegów cieków i zbiorników wodnych;
3. ochronę dolin rzecznych w pasie terenu o szerokości nie mniejszej niż 15 m od brzegu (w obie strony);
4. zachowanie ciągłości przepływu cieków wodnych, w szczególności w miejscach przejść infrastrukturą drogową;
5. zwiększanie retencji glebowej poprzez wyznaczenie pod zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo, szczególnie w strefach źródliskowych oraz w rejonie wododziałów w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, zmniejszenia ewapotranspiracji;
6. rozwój gospodarki wodno-ściekowej poprzez wyznaczenie niezbędnych terenów do budowy infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej ze szczególnym naciskiem na uporządkowanie systemu odprowadzania ścieków z terenów zurbanizowanych;
7. poprawę naturalnej retencji powierzchniowej i gruntowej poprzez określenie zasad zagospodarowania wód opadowych i ścieków deszczowych dla poszczególnych terenów w ramach wyznaczonych stref funkcjonalnych po uprzedniej analizie możliwości bezpiecznego zagospodarowania wód opadowych na gruncie z uwzględnieniem:
 - a. zagospodarowania ścieków deszczowych w granicach poszczególnych działek, na terenach zabudowy mieszkaniowej, poprzez odprowadzenie ich do gruntu.
 - b. ograniczania wielkości terenów z nieprzepuszczalną nawierzchnią (placów, ścieżek, parkingów, składów i innych) przez wprowadzanie - tam gdzie to możliwe - nawierzchni perforowanych lub innych indywidualnych rozwiązań;
 - c. stosowania niezbędnych urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe;
 - d. dążenia do zachowania jak największej powierzchni terenów biologicznie czynnych;
 - e. budowy kanalizacji deszczowej w centrum miasta.

23.6. Zasady ochrony powietrza atmosferycznego

Niepogarszanie stanu jakości powietrza będzie osiągane poprzez ograniczanie źródeł powierzchniowych i liniowych związanych z ruchem samochodowym oraz zaopatrzeniem w ciepło.

W planach miejscowych uwzględnić:

1. w zakresie ograniczania emisji ze źródeł komunikacyjnych:
 - a. budowę połączenia obwodowego w ciągu dróg wojewódzkich nr 681, 690 i 694 i usprawnienia w układzie drogowym,
 - b. tworzenia stref z zakazem ruchu samochodów ciężarowych,
 - c. rozwój systemu ścieżek rowerowych zarówno o znaczeniu turystycznym jak również stanowiące alternatywę dla ruchu samochodowego,
 - d. ochronę i wprowadzanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej,
 - e. modernizację i budowę dróg i parkingów w oparciu o materiały i technologie ograniczające emisję pyłu;
2. ograniczanie emisji powierzchniowej i niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej przez obowiązek stosowania niskoemisyjnych paliw i technologii;
3. priorytet dla stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE) ze wskazaniem na biomasę, energię wodną, energię wiatru; należy określić wymagania dla małych urządzeń OZE będących alternatywą dla tradycyjnych źródeł ciepła.

Wyżej wskazane przedsięwzięcia modernizacyjne należy uwzględnić jako element rewitalizacji określonych dalej stref ochrony konserwatorskiej

23.7. Zasady ochrony przed zagrożeniami

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego i ochrony ludzi przed uciążliwym hałasem, w planach miejscowych należy uwzględnić:

1. budowę połączenia obwodowego w ciągu dróg wojewódzkich nr 681, 690 i 694 (rozładowanie ruchu w mieście poprawiając klimat akustyczny);
2. rozbudowę i modernizację sieci drogowej (ciche nawierzchnie, zabezpieczenia akustyczne);
3. zwiększenie udziału komunikacji rowerowej alternatywnej dla ruchu samochodowego poprzez wskazanie przebiegu dróg rowerowych
4. nie lokalizowanie wzdłuż uciążliwych tras zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowy związanej z wielogodzinnym przebywaniem dzieci i młodzieży.

W celu ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych na środowisko i zdrowie ludzi w planach miejscowych należy uwzględnić:

1. na terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i technicznej, lokalizowanie kilku planowanych inwestycji radiokomunikacyjnych położonych blisko siebie na jednej konstrukcji masztowej, w miejscu niedostępnym dla ludzi;
2. zakaz przeznaczania pod zabudowę mieszkaniową lub inną związaną ze stałym pobytem ludzi, pasów technologicznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

W celu ochrony przed poważnymi awariami w planach miejscowych należy uwzględnić:

1. zakaz budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
2. wyznaczenie miejsc parkowania pojazdów przewożących materiały niebezpieczne przy drogach prowadzących ruch tranzytowy, w szczególności drogach wojewódzkich, na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

24. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

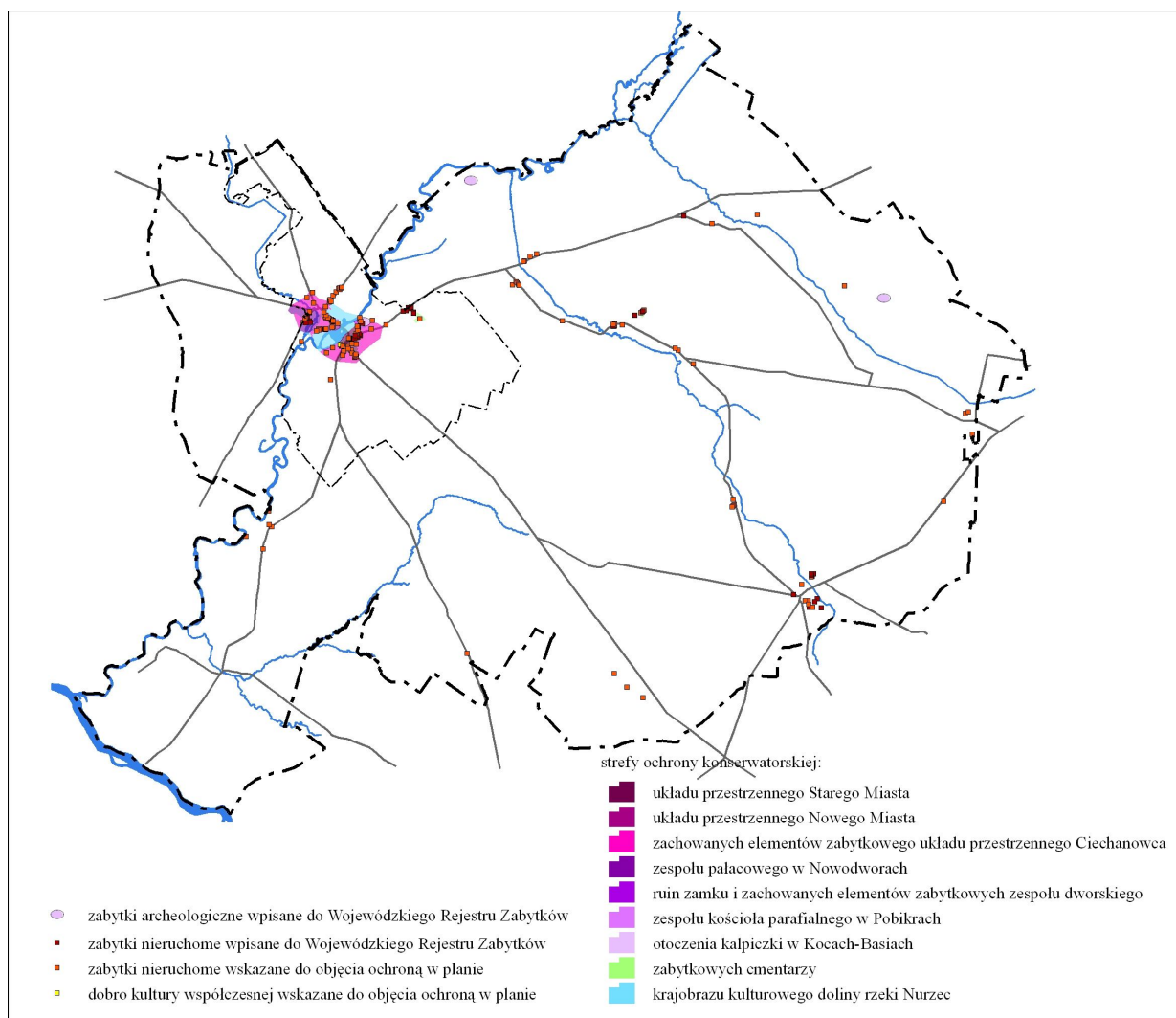
Na terenie gminy Ciechanowiec zidentyfikowano obiekty i obszary, które wskazuje się do ochrony i opieki jako dziedzictwo kulturowe, w ramach następujących form:

- zabytki nieruchome (i ich otoczenie) wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków,
- zabytki nieruchome (i ich otoczenie) znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków,
- zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków,
- zabytki archeologiczne znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- zabytki ruchome,
- dobra kultury współczesnej,
- strefy ochrony konserwatorskiej,

dla których obowiązują generalne zasady ochrony wartości zabytkowych oraz zasady ochrony określone dla poszczególnych obszarów i obiektów.

Generalne zasady ochrony wartości zabytkowych, którym należy podporządkować kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w obszarach dziedzictwa kulturowego oraz w ich sąsiedztwie:

- zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego,
- konserwacja zabytkowej substancji,
- wyeksponowanie obszarów i obiektów o szczególnych wartościach zabytkowych,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków,
- przeciwdziałanie negatywnym zmianom funkcjonalno-przestrzennym na obszarach zabytkowych,
- rewaloryzacja zabudowy oraz zabytkowego zagospodarowania terenu według szczegółowych wytycznych konserwatorskich, opracowanych w oparciu o wyniki prac badawczych i analiz konserwatorskich,
- podporządkowanie wymogom konserwatorskim dopuszczalnych przekształceń zabytkowej zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe, w tym ograniczenie lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej i nośników reklam,
- ochrona i kształtowanie krajobrazu w sposób umożliwiający zachowanie atrakcyjnych widoków i panoram,
- wymóg utrzymania historycznych linii zabudowy oraz podziałów parcelacyjnych dla nowej zabudowy,
- ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań technicznych, materiałów i kolorystyki, w tym nawierzchni, a także materiału roślinnego,
- zakaz umieszczania reklam wielkopowierzchniowych na zabytkach i w ich otoczeniu,
- zakaz umieszczania na zabytkach reklam nie związanych z funkcją obiektu,
- zakaz umieszczania anten satelitarnych na elewacjach frontowych budynków,
- dopuszczenie, w uzasadnionych przypadkach, odstępstw od zasad ochrony określonych w studium, wyłącznie w wyniku przeprowadzenia prac badawczych lub szczegółowych zaleceń konserwatorskich uszczegóławiających przedmiot oraz sposób i zakres ochrony.

Rys. 35 Ochrona dziedzictwa kulturowego

24.1. Zabytki nieruchome wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków

W zidentyfikowanych zasobach dziedzictwa kulturowego gminy wskazuje się obiekty objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do wojewódzkiego rejestru zabytków, wyszczególnione w tabeli 17.

W przypadku zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków przedmiot i zakres ochrony określa decyzja o wpisie do rejestru. Granice i zasady ochrony wynikają z przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków i w szczególności dotyczą:

- konieczności uzyskania pozwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na: prowadzenie wszelkich prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy zabytku i w jego otoczeniu oraz na prowadzenie badań architektonicznych, konserwatorskich i archeologicznych,
- konieczności uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podziały, zmiany przeznaczenia lub sposobu użytkowania i przemieszczania zabytków,
- konieczności uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podejmowanie jakichkolwiek innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji zabytkowej lub zmiany wyglądu zabytku.

Wytyczne ochrony dla istniejącej zabudowy są indywidualnie ustalane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian.

Ochrona wartości zabytkowych będzie się odbywać poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- zachowanie i konserwacja formy architektonicznej i stylistycznej obiektów,
- zachowanie ładu architektonicznego w najbliższym otoczeniu obiektów,
- ochrona gabarytów obiektów,
- ochrona perspektyw widokowych,
- ograniczenie stosowania nośników reklam na i w otoczeniu zabytków, z zakazem włącznie,
- zachowanie rozplanowania i kompozycji zespołów zabytkowych,
- zachowanie historycznej dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej zabytkowych zespołów.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków, jak również ich otoczenie, winny posiadać zapisane w planie miejscowym warunki i zakres ochrony gabarytu, formy, detalu, w tym wnętrza, oraz zagospodarowania bezpośredniego otoczenia z uwzględnieniem linii zabudowy lub tradycyjnego usytuowania oraz gabarytu i szerokości frontu zabudowy.

24.2. Zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków

Na terenie gminy Ciechanowiec wskazuje się do ochrony prawem miejscowym obiekty ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków, wyszczególnione w tabeli 20.

W odniesieniu do zabytków znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, przedmiotem ochrony jest przede wszystkim zewnętrzny wygląd budynków – ukształtowanie bryły, opracowanie elewacji w tym forma i układ otworów, detal architektoniczny, oraz inne elementy decydujące o zachowaniu ich historycznego charakteru, między innymi wykończenie ścian zewnętrznych, pokrycie dachu.

Zasady ochrony, uwzględniane w zagospodarowaniu przestrzennym, powinny dotyczyć:

- nakazu zachowania i konserwowania historycznej struktury budynku,
- rewaloryzacji zabudowy z możliwością adaptacji jej do nowych funkcji,
- ograniczeń inwestycyjnych w zakresie rozbiórki, rozbudów, dobudów i nadbudów obiektów oraz rozbiórek ich części,
- ograniczeń inwestycyjnych w zakresie adaptacji parterów, szczególnie związanych ze zmianami konstrukcyjnymi, zmianami elewacji, aranżacji nowych witryn, wejść do budynku, schodów zewnętrznych, zmian kolorystyki i montażu reklam i szyldów reklamowych,
- ograniczeń inwestycyjnych w zakresie adaptacji poddaszy na cele mieszkalne, szczególnie związanych ze zmianami konstrukcyjnymi w tym: zmian kubatury budynku, zmian geometrii dachów, podnoszenia ścianek kolankowych, aranżacji nadbudów, wielkogabarytowych lukarn oraz montażu kilkuelementowych zespołów okien połaciowych,
- zakazu stosowania na elewacjach sidingu oraz półokrągłej szalówki,
- zachowania istniejącej, pierwotnej stolarki okiennej i drzwiowej oraz ograniczeń w jej wymianie,
- ograniczeń w lokalizacji nośników reklam,
- ograniczeń w lokalizacji na elewacjach frontowych anten telewizyjnych i satelitarnych oraz jednostek zewnętrznych urządzeń klimatyzacyjnych,
- ochrony perspektyw widokowych.

Dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków, jak również ich otoczenia, w planach miejscowych należy określić:

- wysokość zabudowy,
- gabaryty obiektu, w tym szerokość elewacji frontowej,
- kształt dachu i zwieńczenia,
- materiały wykończeniowe,
- linię zabudowy,
- zasady usytuowania obiektów,
- udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej,

- wskaźnik zabudowy terenu.

24.3. Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Ciechanowiec wskazuje się do ochrony prawem miejscowym stanowiska archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, wyszczególnione w [tabeli 21], oraz stanowiska archeologiczne objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków, wyszczególnione w [tabeli 19].

Celem ochrony stanowisk archeologicznych jest zachowanie rozpoznanych stanowisk w stanie niezmienionym, ograniczenie do niezbędnego minimum prowadzenia archeologicznych badań ratowniczych oraz prawne uregulowanie sposobu zgłaszania i wykonywania prac ziemnych na terenach, gdzie stwierdzono ślady dawnego osadnictwa.

Dla ochrony stanowisk archeologicznych w mpzp należy wyznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej, zgodnie z następującymi zasadami:

- strefy ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych dla zabytków powierzchniowych (osad, cmentarzysk, kurhanów),
- strefy ochrony konserwatorskiej otoczenia zabytków archeologicznych dla zabytków o wykształconych formach krajobrazowych (cmentarzysk kurhanowych, kurhanów, ruin zamku).

Granice stref należy określić indywidualnie dla poszczególnych stanowisk na etapie opracowywania mpzp, z uwzględnieniem granic stanowisk wyznaczonych w kartach ewidencyjnych oraz wizji terenowej. Dla zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków granice stref ochrony konserwatorskiej otoczenia zabytków archeologicznych należy wyznaczyć w następującym kształcie:

- cmentarzysko kurhanowe w Antoninie (AZP 46-81.5) oraz kurhan w Łempicach (AZP 47-82.3) – teren wokół zabytku szerokości 50 m,
- ruiny zamku w Ciechanowcu (AZP 47-80.1 – zgodnie z granicą strefy ochrony konserwatorskiej ruin zamku i zachowanych elementów zabytkowych zespołu dworskiego).

24.4. Zabytki ruchome

Dopełnieniem krajobrazu przestrzeni publicznych miasta i wsi są obiekty małej architektury – kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki, mające znamienny wpływ na kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz tożsamości społecznej.

Wskazuje się konieczność objęcia ochroną zapisami planu kapliczek i przydrożnych krzyży, w szczególności w wiejskiej części gminy, poprzez:

- zakaz zmiany lokalizacji,
- zakaz umieszczania reklam w promieniu 10 metrów od obiektu,
- zakaz zmiany kolorystyki, estetyki i stylistyki elementów krzyża oraz jego ogrodzeń.

24.5. Obszary i obiekty dóbr kultury współczesnej

Wskazuje się do ochrony prawem miejscowym budynek kina Meteor, jako obiekt dóbr kultury współczesnej.

Ochrona wartości kultury współczesnej odbywać się będzie poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad:

- ochrona gabarytów,
- zakaz zmiany ukształtowania bryły budynku,
- wyeksponowanie widocznych na elewacji zachowanych elementów dawnej synagogi,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z sąsiedztwem, niezgodnych z tradycją miejsca,
- ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań materiałowych i kolorystyki,
- ograniczenie wprowadzania reklam i informacji wizualnej,

- zabudowa winna być utrzymana w dobrym stanie technicznym, bez naruszania jej wartości kulturowej,
- posiadać zapisane w planie miejscowym warunki i zakres ochrony gabarytu, formy, detalu oraz zagospodarowania bezpośredniego otoczenia.

24.6. Strefy ochrony konserwatorskiej

W studium wskazuje się obszary, które rekomenduje się do objęcia ochroną jako strefy ochrony konserwatorskiej. Wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Starego Miasta,
- strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Nowego Miasta,
- strefa ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowego układu przestrzennego Ciechanowca,
- strefa ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowego w Nowodworach,
- strefa ochrony konserwatorskiej ruin zamku i zachowanych elementów zabytkowych zespołu dworskiego oraz ich otoczenia,
- strefa ochrony konserwatorskiej zespołu kościoła parafialnego w Pobikrach,
- strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia kapliczki w Kocach-Basiach,
- strefa ochrony konserwatorskiej zabytkowych cmentarzy,
- strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego doliny rzeki Nurzec,
- strefa ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego,
- strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia zabytku archeologicznego.

24.6.1 Strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Starego Miasta

Przedmiotem ochrony jest dawny, czytelny układ przestrzenny Starego Miasta – rozplanowanie ulic i placów, kwartałów i bloków zabudowy, osie urbanistyczne i kompozycyjne, podziały własnościowe i funkcjonalne, historyczne linie zabudowy, zabudowa historyczna, historyczne dominanty przestrzenne, najważniejsze obiekty i zespoły zabytkowe, zespoły zieleni urządzonej oraz zieleń przyuliczna.

Dla strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- zakaz naruszania lokacyjnego układu przestrzennego poprzez zachowanie dużego rynku i wybiegających z jego narożników ulic Dworskiej, Wspólnej, Drohickiej, Mickiewicza i Kościelnej,
- nakaz utrzymania historycznego układu ulic w centrum Starego Miasta,
- nakaz zachowania barokowego rozplanowania zespołu kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej,
- zachowanie i konserwacja obiektów tworzących zespoły zabytkowe i relacji przestrzennych pomiędzy tymi obiektami,
- zachowanie rangi kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej jako dominanty architektonicznej i przestrzennej,
- uczytelnienie lokacyjnego zasięgu rynku Starego Miasta poprzez spójne zaprojektowanie nawierzchni, zieleni, małej architektury, zabudowy,
- nakaz zachowania rozplanowania, jedności funkcjonalnej i stylistycznej zabytkowych zespołów,
- zachowanie istniejącej struktury funkcjonalnej poprzez:
 - koncentrację funkcji usługowych na obszarze centrum Starego Miasta,
 - zachowanie na pozostałym terenie funkcji mieszkalnej jako podstawowej;
- nakaz utrzymania historycznie ukształtowanych linii zabudowy,
- zakaz lokalizacji reklam wielkoformatowych,
- zakaz umieszczania reklam niezwiązanych z działalnością prowadzoną na terenie lub w budynku,
- zakaz naruszania ogrodzenia szpitala oraz pozostałości muru zamkowego przy ulicy Parkowej,

- wysokość zabudowy:
 - dla obszaru centrum Starego Miasta dwie kondygnacje z poddaszem,
 - na pozostałym terenie jedna kondygnacja z poddaszem,
- dachy strome o kącie nachylenia połaci dachowych od 30° do 45°,
- zakaz realizacji dachów asymetrycznych,
- zakaz stosowania na elewacjach kolorystyki powodującej nadmierną ekspozycję budynku w przestrzenie ulicy (intensywne, jaskrawe odcienie kolorów)
- zakaz stosowania na elewacjach sidingu oraz półokrągłej szalówki,
- nakaz zmiany zagospodarowania terenu byłego cmentarza żydowskiego przy ul. Świętojańskiej poprzez:
 - opracowanie i realizację kompleksowego projektu urządzenia parku uwzględniającego specyfikę miejsca,
 - wykonanie nowych nasadzeń,
 - wprowadzenie funkcji rekreacyjnych,
- nakaz odtworzenia obustronnych zadrzewień wzdłuż ulic: Drohickiej, Kościuszki, Kościelnej, Dworskiej,
- nakaz wykonania obustronnych szpalerów drzew wzdłuż ulicy Mickiewicza.

24.6.2 Strefa ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego Nowego Miasta

Przedmiotem ochrony jest układ przestrzenny Nowego Miasta – rozplanowanie ulic i placów, podziały własnościowe i funkcjonalne, historyczne linie zabudowy, zabudowa historyczna, obiekty zabytkowe oraz zieleń przyuliczna.

Dla strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- nakaz utrzymania historycznego układu ulic, poprzez zachowanie ich przebiegu i linii rozgraniczających,
- zachowanie istniejącej struktury funkcjonalnej poprzez:
 - funkcje usługowo-mieszkaniowe w obrębie rynku Nowego Miasta,
 - zachowanie na pozostałym terenie funkcji mieszkalnej jako podstawowej;
- nakaz utrzymania historycznie ukształtowanych linii zabudowy,
- zakaz lokalizacji reklam wielkoformatowych,
- zakaz umieszczania reklam niezwiązanych z działalnością prowadzoną na terenie lub w budynku,
- zakaz naruszania ogrodzenia szpitala oraz pozostałości muru zamkowego przy ulicy Parkowej,
- wysokość zabudowy - jedna kondygnacja z poddaszem,
- dachy strome o kącie nachylenia połaci dachowych od 30° do 45°,
- zakaz realizacji dachów asymetrycznych,
- zakaz stosowania na elewacjach kolorystyki powodującej nadmierną ekspozycję budynku w przestrzenie ulicy (intensywne, jaskrawe odcienie kolorów)
- zakaz stosowania na elewacjach sidingu oraz półokrągłej szalówki,
- nakaz odtworzenia obustronnych zadrzewień wzdłuż ulicy Łomżyńskiej.

24.6.3 Strefa ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowego układu przestrzennego Ciechanowca

Przedmiot ochrony stanowi historyczne rozplanowanie ulic, podziały własnościowe i funkcjonalne, historyczne linie zabudowy, zabudowa zabytkowa i o wartościach historycznych oraz zieleń przyuliczna układu urbanistycznego Ciechanowca.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- nakaz utrzymania historycznego układu ulic, poprzez zachowanie ich przebiegu i linii rozgraniczających,
- zachowanie istniejącej struktury funkcjonalnej poprzez:

- pozostawienie mozaiki funkcji mieszkaniowych i zagrodowych w obrębie Nowego Miasta oraz wzdłuż ulic Kościelnej, Wspólnej i Drohickiej,
- koncentrację funkcji mieszkaniowych wielorodzinnych w rejonie ulic Wojska Polskiego i Szkolnej;
- nakaz utrzymania historycznie ukształtowanych linii zabudowy,
- w przypadku ulic gdzie zanika historyczna linia zabudowy (w szczególności ul. Kozarska i Polska) zaleca się wyznaczenie linii zabudowy na podstawie współczesnych budynków, a dzięki temu wyeksponowanie zachowanych obiektów zabytkowych,
- nakaz opracowania i realizacji kompleksowego projektu wyposażenia ulic Kościelnej, Drohickiej, Łomżyńskiej, Kuczyńskiej w elementy małej architektury, w szczególności lamp ulicznych, tablic i znaków informacyjnych, ławek, koszy,
- zakaz lokalizacji reklam wielkoformatowych,
- na ulicach Drohickiej, Łomżyńskiej, Kuczyńskiej i Kościelnej zakaz umieszczania reklam niezwiązanych z działalnością prowadzoną na terenie lub w budynku,
- wysokość zabudowy ograniczona do jednej kondygnacji z poddaszem,
- dachy strome o kącie nachylenia połaci dachowych od 30° do 45°,
- zakaz realizacji dachów asymetrycznych,
- zakaz stosowania na elewacjach kolorystyki powodującej nadmierną ekspozycję budynku w przestrzenie ulicy (intensywne, jaskrawe odcienie kolorów),
- zakaz stosowania na elewacjach sidingu oraz półokrągłej szalówki,
- nakaz odtworzenia obustronnych zadrzewień wzdłuż ulic: Drohickiej, Kościelnej, Kuczyńskiej, Łomżyńskiej.

24.6.4 Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowego w Nowodworach

Przedmiot ochrony stanowi zespół pałacowy wraz z parkiem krajobrazowym i alejami w granicach wpisu do rejestru zabytków oraz tzw. część leśna parku, wzdłuż alei na osi pałacu.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- zachowanie i konserwacja zabytkowych obiektów tworzących zespół i relacji przestrzennych pomiędzy tymi obiektami,
- zachowanie historycznego rozplanowania, osi kompozycyjnych i widokowych,
- zachowanie historycznej dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej założenia oraz integralności zespołu,
- zachowanie ukształtowania terenu, cieków i zbiorników wodnych,
- uczytelnienie wnętrz parkowych oraz powiązań widokowych,
- wyeksponowanie powiązań kompozycyjnych,
- zachowanie i restauracja kompozycji zieleni, w tym pielęgnacja, konserwacja i utrzymanie zachowanego starodrzewu,
- dopuszczenie usunięcia elementów zniekształcających i obniżających wartość zabytkową zespołów, w tym dopuszczenie usunięcia drzew i krzewów,
- dopuszczenie uzupełnienia kompozycji lub innej modernizacji przestrzennej w oparciu o specjalistyczne analizy oraz wytyczne konserwatorskie i pod warunkiem dostosowania do historycznej kompozycji zespołów i indywidualnych wartości zabytkowych,
- zakaz lokalizacji reklam wielkoformatowych.

24.6.5 Strefa ochrony konserwatorskiej ruin zamku i zachowanych elementów zabytkowych zespołu dworskiego oraz ich otoczenia

Przedmiot ochrony stanowią pozostałości dawnego dworu Kisków (zwanego zamkiem) oraz późniejszej zabudowy zespołu – zachowane struktury podziemne, naziemne (w tym fosy i wały) i piwnice, historyczne rozplanowanie zespołu, układ komunikacyjny, osie kompozycyjne i widokowe, ukształtowanie terenu.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- restauracja istniejącej substancji zabytkowej,

- przywrócenie profili i narysów form ziemnych w celu ich uczynienia i powiązania z układem komunikacyjnym zespołu,
- restauracja zabytkowego podworskiego parku krajobrazowego – historycznego rozplanowania, układu komunikacyjnego, osi kompozycyjnych i widokowych, ukształtowania terenu, kompozycji zieleni,
- dopuszczenie usunięcia elementów zniekształcających i obniżających wartość zabytkową zespołu, w tym dopuszczenie usunięcia drzew i krzewów w fosach,
- dopuszczenie uzupełnienia kompozycji lub innej modernizacji przestrzennej w oparciu o specjalistyczne analizy oraz wytyczne konserwatorskie i pod warunkiem dostosowania do historycznej kompozycji zespołów i indywidualnych wartości zabytkowych,
- zakaz zabudowy terenu, za wyjątkiem działek zabudowanych czworakami,
- zmiana przeznaczenia terenu na ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej z możliwością turystycznego wykorzystania,
- wymóg zachowania integralności poprzez zachowanie otwartego charakteru terenu, zagospodarowanie zieleni i zakaz wprowadzania wewnętrznych ogrodzeń na terenie fosy, wałów, majdanu,
- zakaz lokalizacji reklam wielkoformatowych.

24.6.6 Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu kościoła parafialnego w Pobikrach

Przedmiotem ochrony są wpisane do rejestru zabytków: kościół parafialny oraz cmentarz rzymskokatolicki z ogrodzeniem, bramą i kostnicą, a także znajdujące się na terenie cmentarza zabytki sztuki sakralnej i nagrobnej oraz starodrzew.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- zachowanie rozplanowania zabytkowego zespołu,
- zachowanie i konserwacja obiektów zabytkowych tworzących neogotycki zespół i relacji przestrzennych pomiędzy tymi obiektami,
- zachowanie rangi kościoła jako dominanty architektonicznej i przestrzennej,
- zachowanie jednorodności funkcjonalnej i stylistycznej zespołu,
- zachowanie i konserwacja cmentarza oraz jego elementów zabytkowych, w tym zieleni.

24.6.7 Strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia kapliczki w Kocach-Basiach

Przedmiot ochrony stanowi ekspozycja widokowa kapliczki.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- ograniczenie zagospodarowania w związku z ekspozycją kapliczki,
- zakaz zabudowy,
- zagospodarowanie zieleni niską wraz z ograniczeniem nasadzeń wysokiej zieleni (drzew i skupisk wysokich krzewów),
- zakaz lokalizacji reklam.

24.6.8 Strefa ochrony konserwatorskiej zabytkowych cmentarzy

Przedmiotem ochrony jest zespół istniejących i nieistniejących cmentarzy przy ul. Sienkiewicza (wojenny, ewangelicki, katolicki, prawosławny, żydowskie) oraz zespół cmentarzy rzymskokatolickich w miejscowości Winna-Poświętna.

W granicach strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- zachowanie i restauracja zabytkowych elementów cmentarzy, w tym ogrodzeń, bram, nagrobków i krzyży, kaplicy,
- prowadzenie systematycznych prac porządkowych i rewaloryzacyjnych na zabytkowych mogiłach i cmentarzu wojennym,
- zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych,
- zachowanie i rewaloryzacja historycznych kompozycji układów zieleni,
- cmentarze rzymskokatolickie:

- opracowanie projektu zagospodarowania terenu, uwzględniającego przede wszystkim uporządkowanie układu kwater i mogił, realizację nawierzchni i oświetlenia dla całego układu komunikacyjnego,
- ochrona zachowanego starego drzewostanu,
- cmentarz prawosławny:
 - konserwacja zieleni stanowiącej element cmentarza z jednoczesnym usunięciem roślinności zarastającej teren,
 - uczynienie układu uliczek i kwater,
- cmentarz ewangelicki:
 - uporządkowanie i zagospodarowanie terenu cmentarza, mające na celu jego powszechne udostępnienie,
 - konserwacja zieleni stanowiącej element cmentarza z jednoczesnym usunięciem roślinności zarastającej teren,
 - realizacja nowego ogrodu,
 - zaprojektowanie i realizacja układu alejek, w miarę możliwości nawiązującego do pierwotnego rozplanowania.

24.6.9 Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego rzeki Nurzec

Przedmiot ochrony stanowi naturalny i częściowo urządzony krajobraz nadrzeczny, zieleń, ciek i zbiorniki wodne.

Dla terenu strefy wskazuje się następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- zachowanie ekstensywnego zagospodarowania brzegów rzeki, za wyjątkiem terenu zalewu,
- zagospodarowanie terenu wokół zalewu poprzez realizację układu deptaków, połączonych z najstarszymi ulicami miasta,
- zaprojektowanie nawierzchni i elementów małej architektury, w szczególności lamp ulicznych, tablic i znaków informacyjnych, ławek, koszy, dla całego terenu wokół zalewu,
- ochrona punktów widokowych na miasto,
- ograniczenie wysokości zabudowy do dwóch kondygnacji.

24.6.10 Strefa ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego

Na obszarze strefy wnioskuję się następujące zasady ochrony:

- zakaz zabudowy,
- zakaz prowadzenia działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji zabytku, zmiany wyglądu lub jego wartości widokowych,
- wszelkie działania inwestycyjne podejmowane w obrębie strefy (zmiana zagospodarowania lub prowadzenie robót budowlanych i ziemnych) muszą być poprzedzone przeprowadzeniem badań archeologicznych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

24.6.11 Strefa ochrony konserwatorskiej otoczenia zabytku archeologicznego

W granicach stref wyznaczonych wokół cmentarzyska kurhanowego w Antoninie oraz kurhanu w Łempicach wskazuje się następujące zasady ochrony:

- zakaz zabudowy,
- zakaz prowadzenia działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji zabytku, zmiany wyglądu lub jego wartości widokowych,
- wszelkie działania inwestycyjne podejmowane w obrębie strefy (zmiana zagospodarowania lub prowadzenie robót budowlanych i ziemnych) muszą być poprzedzone przeprowadzeniem badań archeologicznych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

W granicach strefy wyznaczonej wokół pozostałości zamku w Ciechanowcu wskazuje się następujące zasady ochrony:

- zakaz zabudowy terenu pomiędzy brzegiem rzeki a ulicą Parkową, za wyjątkiem działek zabudowanych dawnym czworakiem,
- teren wzdłuż wałów należy zagospodarować niską zielenią,
- zakaz lokalizacji obiektów tymczasowych, garażowych i gospodarczych,
- wszelkie działania inwestycyjne podejmowane w obrębie strefy (zmiana zagospodarowania lub prowadzenie robót budowlanych i ziemnych) muszą być poprzedzone przeprowadzeniem badań archeologicznych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- zakaz prowadzenia działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji zabytku, zmiany wyglądu lub jego wartości widokowych.

25. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

25.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Generalnym celem polityki transportowej gminy jest takie usprawnienie i rozwój systemu transportowego, aby stworzyć warunki dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko przyrodnicze i środowisko życia mieszkańców gminy.

Elementami systemu transportowego jest układ drogowy oraz układ ścieżek rowerowych.

Najpilniejsze zadania gminy w zakresie kształtowania układu dróg gminnych przez najbliższe lata powinny się skupić na:

1. ulepszeniu nawierzchni dróg gruntowych i żwirowych;
2. remoncie nawierzchni dróg asfaltowych;
3. modernizacji dróg pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom;
4. likwidowaniu zaległości w zakresie wyposażenia dróg w urządzenia typu: oznakowane przejścia dla pieszych, oświetlenie, a także parkingi publiczne w rejonie koncentracji potrzeb parkingowych.

25.1.1 Kierunki rozwoju układu drogowo-ulicznego

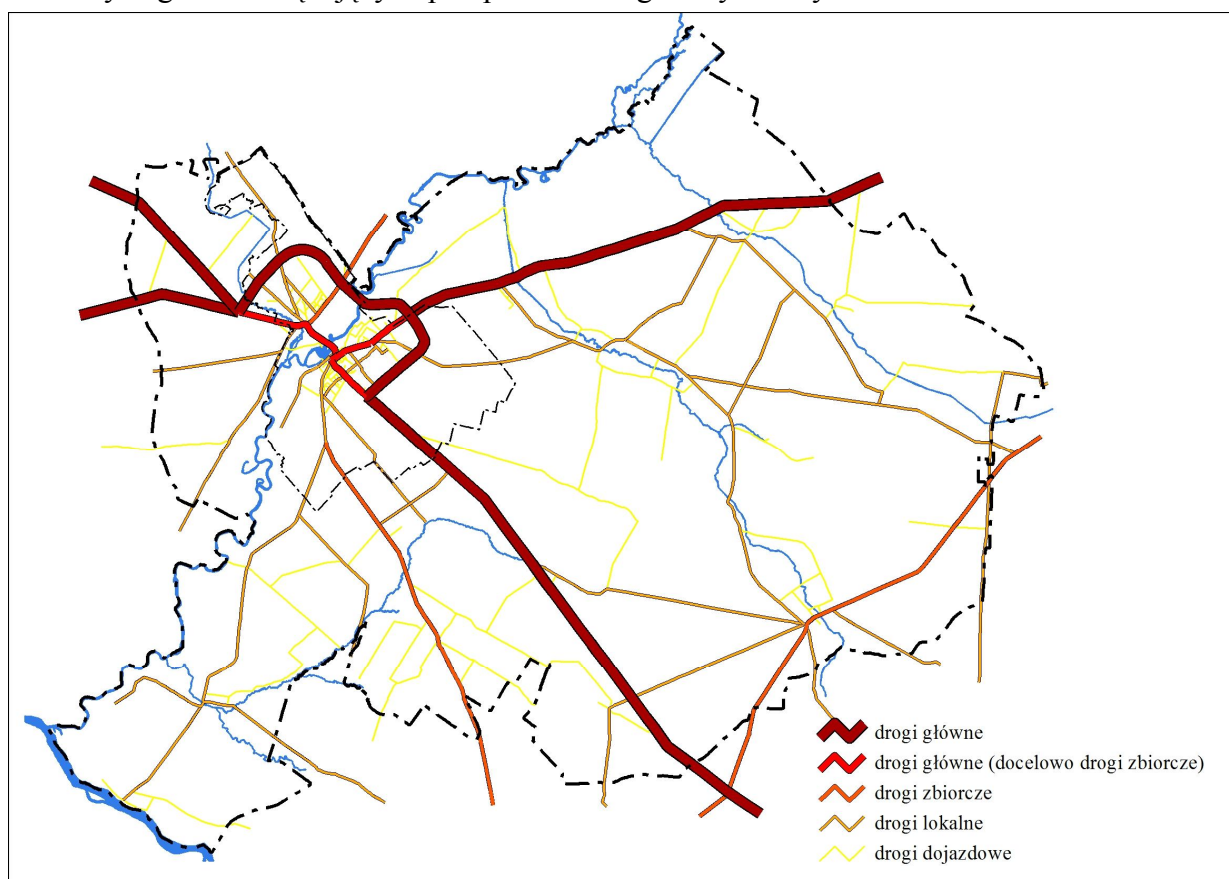
Układ drogowy powinien zapewniać:

- sprawne powiązanie z trasami zewnętrznymi – drogi wojewódzkie,
- obwodowe połączenia omijające strefę osadnictwa miejskiego Ciechanowca,
- sprawną obsługę terenów zainwestowanych z zachowaniem hierarchiczności systemu drogowego,
- ograniczenie do minimum nakładania się funkcji wiejskiej i rolniczej na ruch zewnętrzny,
- sprawną obsługę miejscowości z indywidualną zabudową rekreacyjną oraz zabudową agroturystyczną i pensjonatową uwzględniającą szybki dostęp do tras zewnętrznych.

Ustala się następujące zasady kształtowania systemu drogowego:

1. połączenia z trasami zewnętrznymi realizowane za pośrednictwem istniejących dróg wojewódzkich, dla których przewiduje się docelowo następujące parametry techniczne:
 - a. na całym przebiegu przez gminę – droga główna jednojezdniowa,
 - b. w przypadku budowy obwodowego połączenia omijającego strefę osadnictwa miejskiego, na odcinku wyłączonym z ruchu tranzytowego dopuszcza się obniżenie klasy do drogi klasy zbiorczej;
2. projektowane połączenie obwodowe – droga główna jednojezdniowa; z uwagi na brak koncepcji technicznej projektowanej obwodnicy, precyzującej przebieg oraz parametry techniczne drogi, wrysowany przebieg należy uznać za orientacyjny;
3. połączenia poszczególnych miejscowości wiejskiej części gminy z układem dróg wojewódzkich, z miejskim ośrodkiem usługowym oraz z siedzibami gmin sąsiednich za pośrednictwem dróg wyszczególnionych w tabeli 45;
4. rozbudowa układu i postulowane parametry funkcjonalno-techniczne dróg według tabeli 45;

5. dopuszcza się wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dróg nieujętych w tabeli 45, niezbędnych dla prawidłowej obsługi komunikacyjnej obszarów przeznaczonych pod zabudowę;
6. modernizacja skrzyżowań w dostosowaniu do przypisanych parametrów funkcjonalno-technicznych dróg;
7. ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych z jednoczesną organizacją strefy ruchu uspokojonego w centrum miasta;
8. izolacja ruchu pieszego w granicach strefy osadniczej miasta i wsi;
9. ostateczne szerokości dróg w liniach rozgraniczających zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem istniejącego zagospodarowania terenu, wymagań prowadzenia infrastruktury technicznej oraz wymagań obowiązujących przepisów szczegółowych w tym zakresie.

Rys. 36 Układ drogowy

Tab. 45 Zasady kształtowania układu drogowego - postulowane parametry funkcjonalno-techniczne

lp.	nr drogi	nazwa / połączenie	klasa drogi	kierunki przekształceń	postulowana min. szer. [m]
DROGI WOJEWÓDZKIE					
1		Połączenie obwodowe	G	projektowana	30
na terenie miasta					
1	681	Plac Ks. Kluka	G/Z		20
2		Kościelna	G/Z		20
3		Sienkiewicza	G/Z		20
4	690	Czyżewska	G/Z	modernizacja	20
5		Łomżyńska	G/Z	modernizacja	20
6		Plac 3-go Maja	G/Z		20
7		Mickiewicza	G/Z		20
8			G	modernizacja	25
na terenie gminy					
9	681	Ciechanowiec-Brańsk	G	modernizacja	25
10			G/Z	modernizacja	20
11	690	Czyżew-Siemiatycze	G	modernizacja	25
12			G/Z	modernizacja	20
13	694	DK 8-Ciechanowiec	G	modernizacja	25
14			G/Z	modernizacja	20
DROGI POWIATOWE					
na terenie miasta					
15	2077B	Kuczyńska	Z		20
16	2094B	Drohicka	Z		20
17	2616B	Drohicka	Z		20
18			L		12
19	2617B	Uszyńska	L		12
20	2618B	Pałacowa	L	modernizacja	12
na terenie gminy					
21	1698B	Puchały Stare-Czaje-Wólka	L	modernizacja	15
22	1700B	Brańsk-Granne	Z		20
23	1710B	Siemiatycze-Pobikry	L	modernizacja	15
24	1725B	Kosianka Stara-Pobikry	L		15
25	2093B	Ciechanowiec-gr. województwa	L		15
26	2094B	Ciechanowiec-Perlejewo	Z		20
27	2095B	Ciechanowiec-Wojtkowice-Dady	L	modernizacja	15
28	2096B	Droga 2095B-Wojtkowice-Dady	L	modernizacja	15
29	2099B	Wojtkowice Stare-Leszczka Duża	L	modernizacja	15
30	2104B	Antonin-Pobikry	L		15
31	2105B	Malec-Pobikry	L	modernizacja	15
32	2106B	Droga 681-Radziszewo-Sieńczuch	L		15
33	2107B	Trzaski-Czaje	L	Mb+br	15
DROGI GMINNE					
na terenie miasta					
34	108063B	Kuczyn-Ciechanowiec	D		10

35	108891B	Ciechanowiec-Ciechanowczyk	D	modernizacja	10
36	108895B	Akacyjowa	D		10
37	108896B	Armii Krajowej	D	modernizacja	10
38	108897B	Brzozowa	D		10
39	108899B	Długa	D	modernizacja	10
40	108900B	Plac 3-go Maja	L		12
41		Dworska	L		12
42			D		10
43	108901B	Glinki	D		10
44	108902B	Plac Jana Pawła	D		10
45	108903B	Kilińskiego	L		12
46	108904B	Klonowa	D		10
47	108906B	Marii Konopnickiej	D		10
48	108907B	Kościuszki	D		10
49	108908B	Kozarska	D		10
50	108909B	Lipowa	D		10
51	108910B	Plac Ks. Kluka	D		10
52	108910B	11-go Listopada	D		10
53	108911B	Młyńska	D		10
54	108912B	Mogilna	D	modernizacja	10
55	108913B	Mostowa	D		10
56	108914B	Plac Odrodzenia	D	modernizacja	10
57	108915B	Ogrodowa	D	modernizacja	10
58	108916B	dr Pawła Olszewskiego	D		10
59	108917B	Orzeszkowej	D		10
60	108918B	Parkowa	D		10
61	108919B	Pińczowska	L		12
62			D		10
63	108921B	Polna	D	modernizacja	10
64	108922B	Polska	D		10
65	108923B	Przechodnia	D		10
66	108924B	Ralkowa	L	modernizacja	12
67			D	modernizacja	10
68	108925B	Sosnowa	D		10
69	108926B	Spółdzielcza	L	modernizacja	12
70	108927B	Stadion	D		10
71	108928B	Staropolska	D	modernizacja	10
72	108929B	Szeroka	D	modernizacja	10
73	108930B	Kazimierza Uszyńskiego	L		12
74		Szkolna	L		12
75	108931B	Świerkowa	L		12
76	108932B	Świętojańska	D		10
77	108933B	Wąska	D	modernizacja	10
78	108934B	Wiatraczna	D		10
79	108935B	Wierzbowa	L		12
80			D		10
81	108936B	Wińska	L	modernizacja	12
82			D		10

83	108937B	Wojska Polskiego	L	przedłużenie	12
84	108938B	Wspólna	L	modernizacja	12
85	108939B	Żwirki i Wigury	D	modernizacja	10
86		Mickiewicza	D		10
87		Sienkiewicza	D	modernizacja	10
na terenie gminy					
88	108851B	Ciechanowiec-Tymianki	L		15
89	108852B	Kozarze-Kramkowo-Lipskie	D		15
90	108853B	Nowodwory wieś	D	modernizacja	15
91	108854B	Nowodwory-Nowodwory Kol.	D	modernizacja	15
92	108855B	Ciechanowiec-Bujenka	D		15
93	108856B	Antonin wieś	D		15
94	108857B	Bujenka-Winna-Chroły	D	modernizacja	15
95	108858B	Winna Stara-Winna-Poświętna	D	modernizacja	15
96	108859B	Winna -Poświętna-Trzaski	D	modernizacja	15
97	108860B	Kułaki (do wsi)	D	modernizacja	15
98	108861B	Kułaki wieś	D		15
99	108862B	Winna-Poświętna-Malec	D	modernizacja	15
100	108863B	Koce-Basie-Winna-Poświętna	L		15
101	108864B	Kobusy-Radziszewo Stare	L	modernizacja	15
102	108865B	Koce-Piskuly-Koce-Schaby	D	modernizacja	15
103	108866B	Koce-Schaby-Trzaski	D	modernizacja	15
104	108867B	Lempice-Koce Borowe	D	modernizacja	15
105	108868B	Lempice-Lempice Kol. (choinki)	D	modernizacja	15
106	108869B	Lempice wieś	D		15
107	108870B	Czaje-Wólka-Radziszewo-Sieńczuch	D	modernizacja	15
108	108871B	Czaje-Bagno-Czaje-Wólka Kol.	L		15
109	108872B	Czaje-Bagno wieś	D		15
110	108873B	Radziszewo-Króle-Pobikry	D	modernizacja	15
111	108874B	Pobikry wieś	D		15
112	108875B	Pobikry wieś	D		15
113	108876B	Pobikry-Czarkówka-Duża	L	modernizacja	15
114	108877B	Skórzec wieś	D		15
115	108878B	Przybyszyn-Pelch	D	modernizacja	15
116	108879B	Przybyszyn-Skórzec	D	modernizacja	15
117	108880B	Przybyszyn-Podgajki	D	modernizacja	15
118	108881B	Malec-Podgajki	D		15
119	108882B	Kosiorki-Poniaty	D		15
120	108883B	Kosiorki-Kosiorki Kol.	D	modernizacja	15
121	108884B	Wojtkowice-Glinna-Kobyła	D		15
122	108885B	Wojtkowice-Glinna wieś	D		15
123	108886B	Tworowice wieś	L		15
124	108887B	Tworowice-Tworowice Kol.	D	modernizacja	15
125	108888B	Wojtkowice Stare-Tworowice Kol.	D	modernizacja	15
126	108889B	Dąbczyn-Pelch	L	modernizacja	15
127	108890B	Dąbczyn-Tworowice	D	modernizacja	15
128	108891B	Ciechanowiec-Ciechanowczyk	D	modernizacja	15
129	108892B	Radziszewo-Sobiechowo wieś	D	modernizacja	15

130	108893B	Dąbczyn-Ciechanowczyk	D	modernizacja	15
131	108926B	Spółdzielcza	L	modernizacja	15
132		Droga 2094B-Droga 690	L	projektowana	15
133		Droga 108836B-Winna-Chroły	L	projektowana	15
134		Wojtkowice-Dady-Wojtkowice-Glinna	D	projektowana	15
135		Pobikry-Radziszewo-Sieńczuch	D	projektowana	15
136		Droga 108863B-Kobusy	D	projektowana	15
137		Droga 108862B-Droga 2104B	D	projektowana	15
138		Droga 108879B-Droga 2094B	D	projektowana	15
DROGI PRYWATNE					
139		Parkowa	D	modernizacja	10
140		Parkowa	D	modernizacja	10

25.1.2 Kierunki rozwoju układu dróg rowerowych

Nadrzędnym celem jest stworzenie alternatywy komunikacyjnej dla ruchu samochodowego. Uzupełnieniem sukcesywnie rozbudowywanej sieci dróg rowerowych powinny szlaki turystyczne.

Rozwój systemu dróg dla ruchu rowerowego będzie następować poprzez:

1. tworzenie dróg dla rowerów w granicach linii rozgraniczających dróg, odizolowanych od jezdni; umożliwi to ograniczenie do minimum możliwości kolizji między rowerzystami, między rowerzystami a samochodami i pieszymi;
2. przystosowywanie ulic do wspólnego ruchu pieszych, rowerzystów i pojazdów samochodowych;
3. budowę samodzielnych dróg rowerowych, prowadzonych w terenie niezależnie od układu drogowego.

25.2. Rozwój infrastruktury technicznej

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego, obowiązujących aktów prawnych oraz ustaleń zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego sformułowano główne cele rozwoju, którymi są:

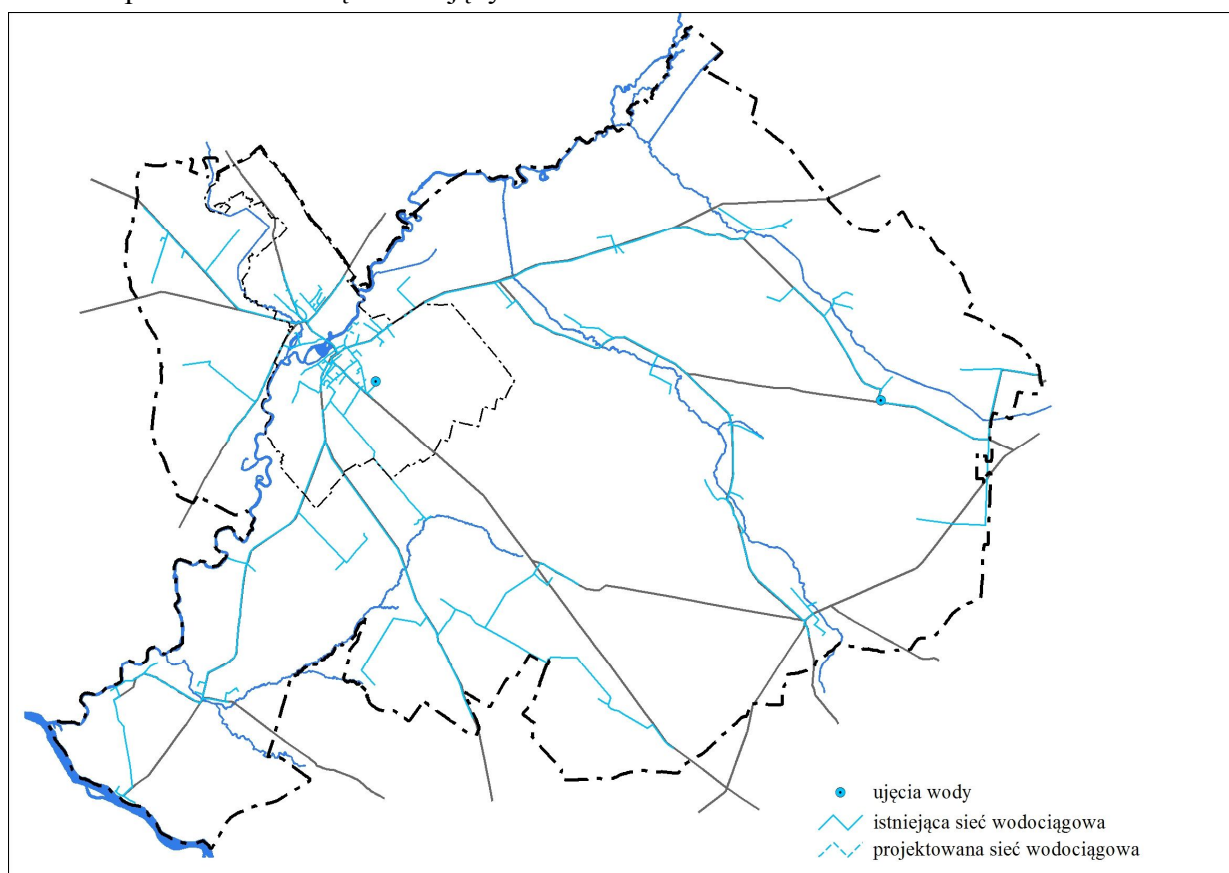
1. w zakresie zaopatrzenia w wodę:
 - a. zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy, użytkownikom indywidualnej zabudowy rekreacyjnej oraz turystom wody na cele bytowo-socjalne o jakości spełniającej wymagane przepisami normy i standardy,
 - b. utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach zagrożenia kryzysowego,
 - c. poprawa stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia,
 - d. uwzględnienie wymogów przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę, w szczególności lokalizacja hydrantów przeciwpożarowych, przy budowie, rozbudowie lub modernizacji sieci wodociągowej;
2. w zakresie kanalizacji:
 - a. oczyszczanie wszystkich ścieków odbieranych przez gminny system kanalizacyjny,
 - b. rozbudowa sieci kanalizacyjnej w granicach miasta, w szczególności na terenach gdzie możliwa jest realizacja kolektorów w układzie grawitacyjnym,
 - c. zwiększenie udziału indywidualnych lub grupowych oczyszczalni ścieków w wiejskiej części gminy,
 - d. usprawnienie w zakresie organizacji odbioru ścieków za pośrednictwem wozów asenizacyjnych do punktu zlewnego w gminnej oczyszczalni ścieków;
3. w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną - poprawa jakości obsługi oraz bezpieczeństwa zasilania;

4. w zakresie zaopatrzenia w ciepło: dostosowanie indywidualnych źródeł energii do wymagań ochrony środowiska, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) jako czynników wspomagających podstawowe nośniki energetyczne;
5. w zakresie zaopatrzenia w gaz – rezerwowanie niezbędnych terenów dla budowy sieci gazowej;
6. w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów – zwiększenie stopnia segregacji śmieci.

25.2.1 Wodociągi

Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. budowa nowych odcinków sieci magistralnej w ramach rozbudowy istniejącego systemu dystrybucji wody;
2. budowa nowych odcinków sieci rozdzielczej oraz remonty i przebudowa urządzeń liniowych i punktowych istniejących wodociągów przy zastosowaniu nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych;
3. zaopatrzenie w wodę z istniejących źródeł.

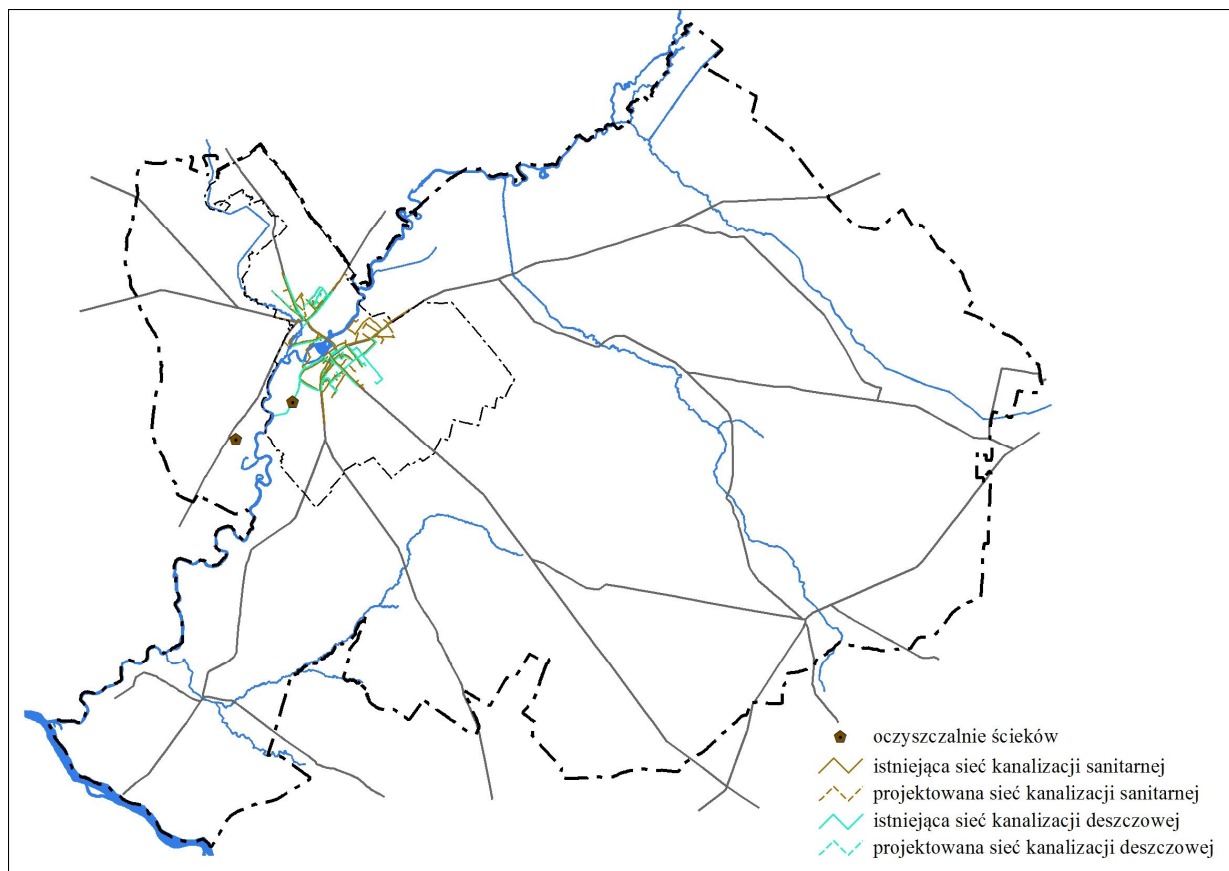
Rys. 37 Wodociągi

25.2.2 Kanalizacja

Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej w granicach miasta;
2. dla wiejskiej części gminy przewiduje się lokalne rozwiązania w postaci indywidualnych lub grupowych oczyszczalni ścieków, a także szczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba szczelne);
3. podnoszenie retencyjności dorzeczy oraz uporządkowanie systemów melioracyjnych;
4. zapobieganie i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom cieków u źródła ich powstawania (podczyszczanie ścieków z terenów zanieczyszczonych);
5. stosowanie systemów retencyjno-infiltracyjnych, zmniejszających i opóźniających odpływ wód deszczowych ze zlewni;

6. kształtowanie terenów obecnie zagospodarowywanych zabudową o niskiej intensywności tak, aby możliwe było pozostawienie wód deszczowych na działkach;
7. odtworzenie, przebudowa, rewitalizacja naturalnych stawów, jezior, zbiorników i zagłębień terenowych dla celów retencjonowania wód deszczowych.

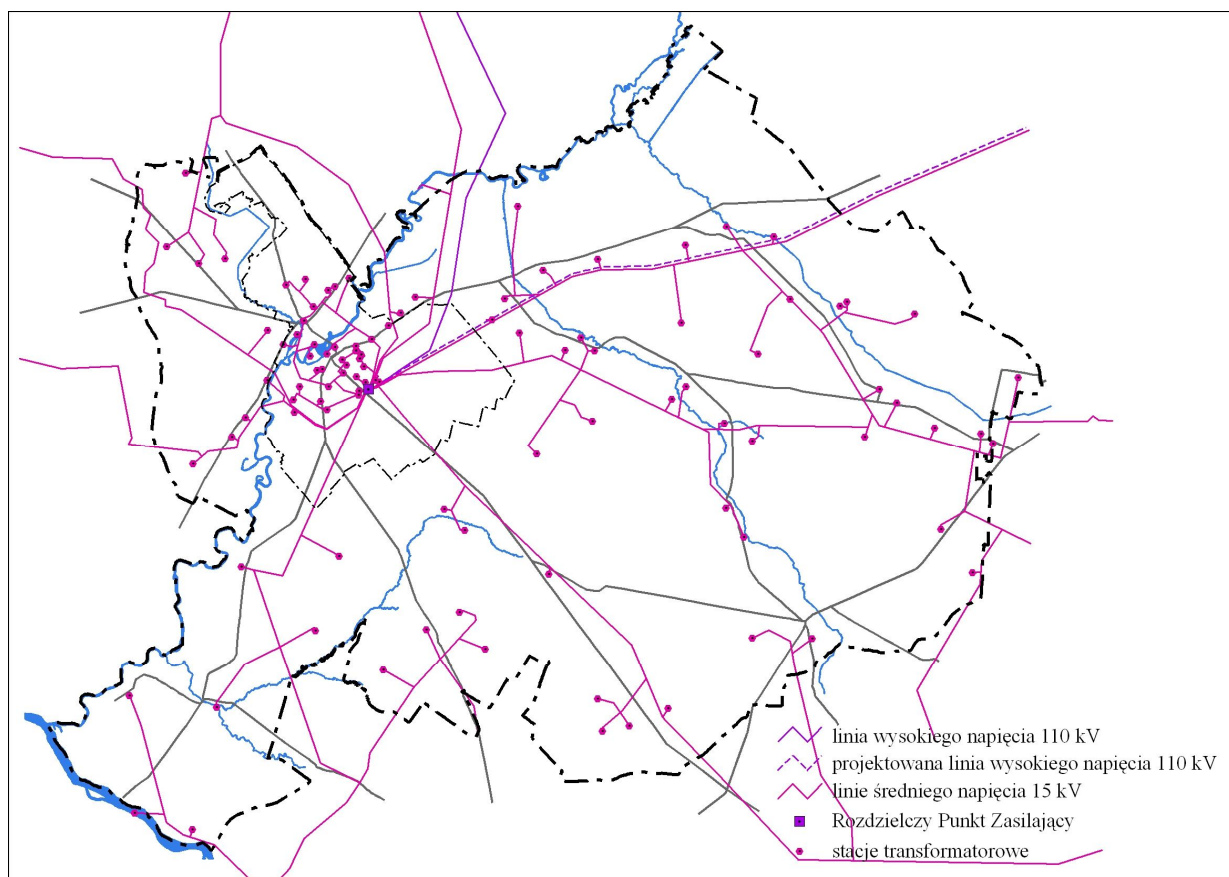
Rys. 38 Kanalizacja

25.2.3 Elektroenergetyka

Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. zapewnienie alternatywnego źródła zasilania poprzez budowę linii 110 kV relacji Ciechanowiec-Brańsk i Ciechanowiec-Sokołów Podlaski;
2. rozbudowa i modernizacja istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w szczególności linii średniego napięcia;
3. jako rozwiązanie preferowane ustala się prowadzenie linii elektroenergetycznych o różnych napięciach po oddzielnych trasach; dopuszcza się jednak w technicznie i ekonomicznie uzasadnionych przypadkach prowadzenie elektroenergetycznych napowietrznych linii SN i nN na wspólnych słupach;
4. preferuje się stosowanie linii elektroenergetycznych niskiego napięcia w wykonaniu kablowym oraz stacji transformatorowych SN/nN w wykonaniu słupowym;
5. wykorzystywanie niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł energii, w tym wodnej i biomasy.

W związku z możliwością przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych określonych przez przepisy odrębne dla terenów zabudowy, w studium przyjęto dla linii 110 kV strefę szerokości 40 m (2x20 m od osi linii), w której ogranicza się możliwość lokalizacji zabudowy.

Rys. 39 Elektroenergetyka

25.2.4 Ciepłownictwo

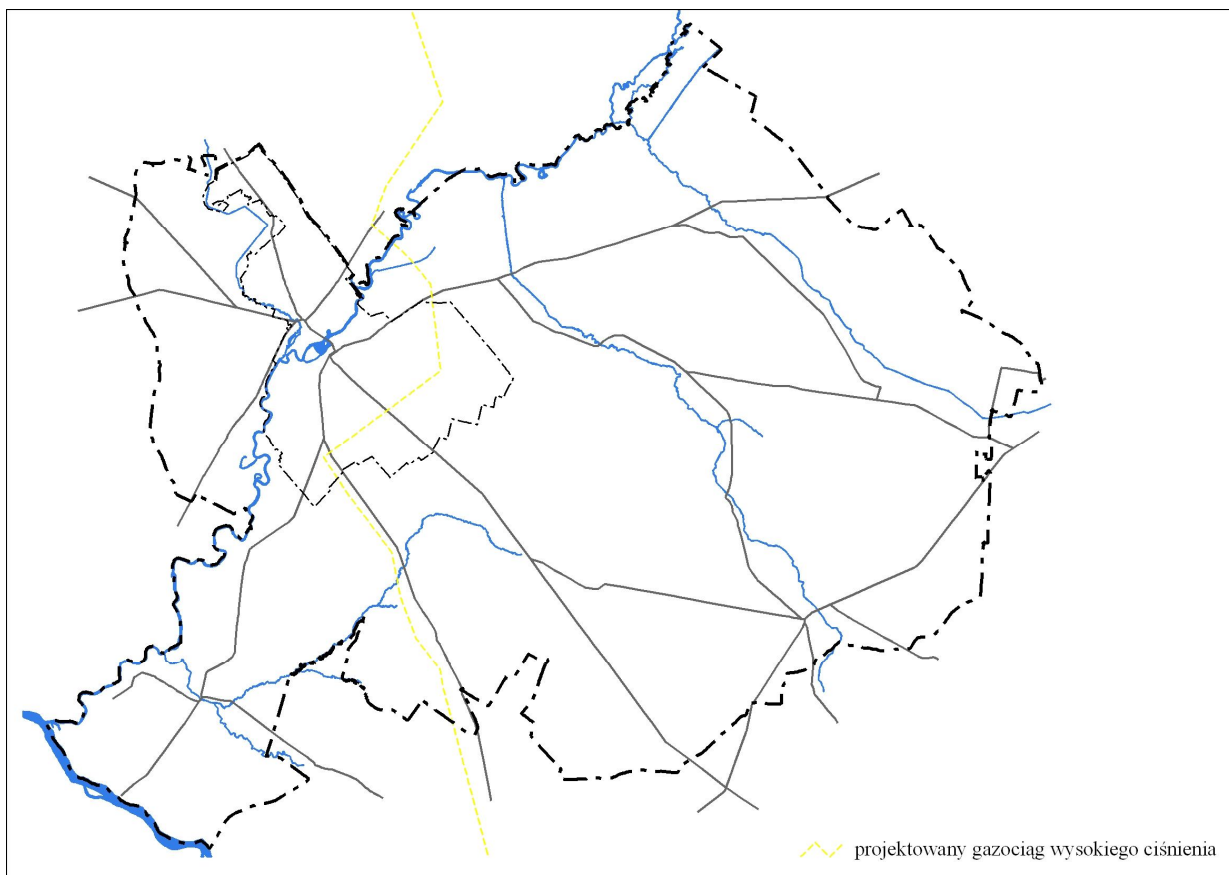
Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. ograniczanie stosowania indywidualnych źródeł energii cieplnej na paliwa stałe (węgiel, koks);
2. wykorzystywanie niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł energii, w tym wodnej i biomasy (zwłaszcza drzewnej w kotłowniach lokalnych).

25.2.5 Gazownictwo

Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. zapewnienie możliwości dostaw gazu ziemnego do miasta oraz wszystkich wsi gminy;
2. rezerwowanie niezbędnych terenów dla budowy sieci gazowej do czasu realizacji inwestycji przewidzianych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego tj. budowy sieci wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Wysokie Mazowieckie-Perlejewo oraz stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia.

Rys. 40 Gazownictwo

25.2.6 Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów

Na terenie gminy nie przewiduje się lokalizacji instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Organizacja odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Gminny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych jest zlokalizowany przy dawnym wysypisku śmieci, w miejscowości Nowodwory.

Ciechanowiec przynależy do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Czerwonym Borze.

Dopuszcza się przetwarzanie odpadów powstałych w produkcji rolnej w biogazowniach. Zasady lokalizacji biogazowni opisano w rozdziale 37.

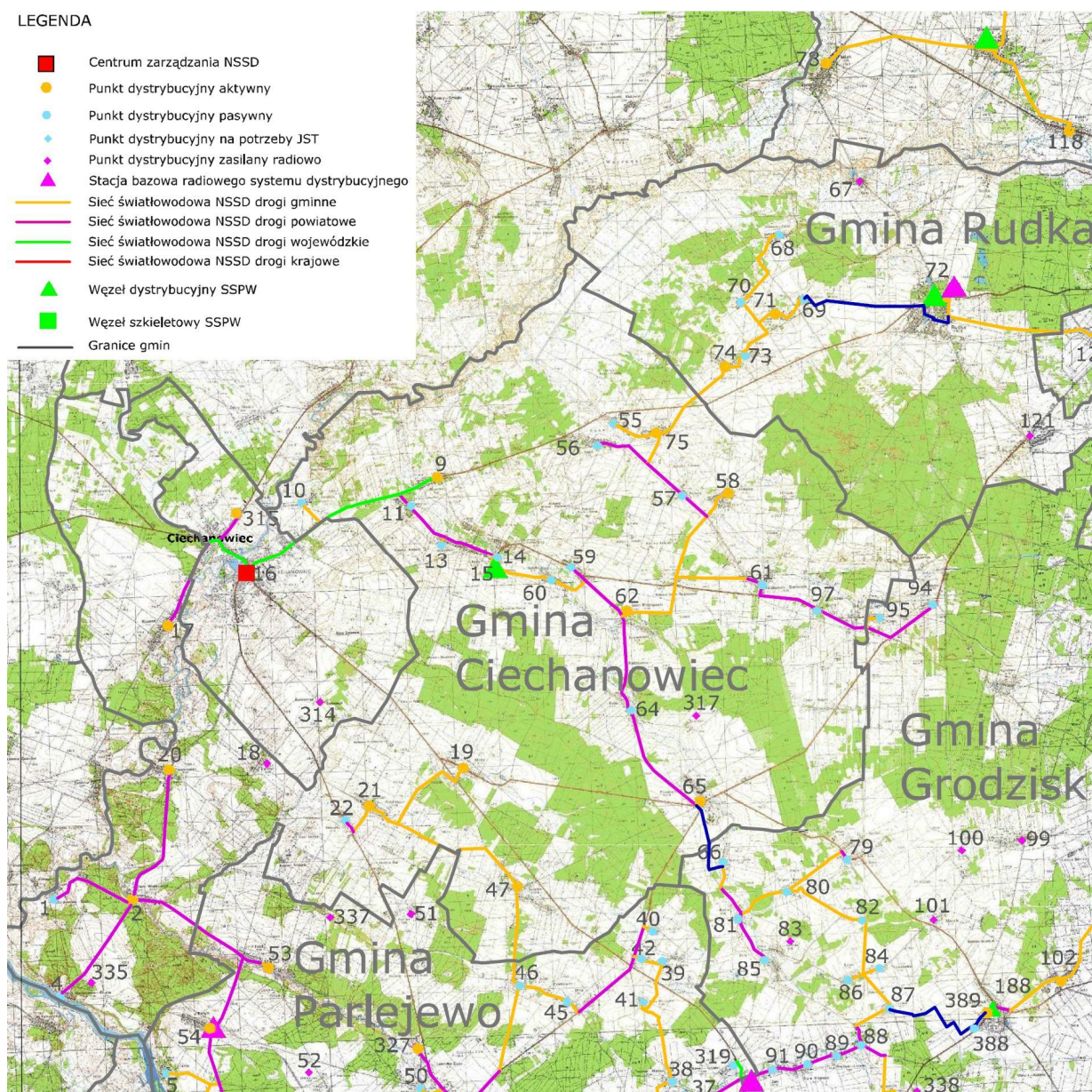
25.2.7 Telekomunikacja

Określa się następujące kierunki rozwoju:

1. sukcesywny rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do faktycznego zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne;
2. budowa szerokopasmowej sieci dystrybucyjnej.

LEGENDA

- Centrum zarządzania NSSD
- Punkt dystrybucyjny aktywny
- Punkt dystrybucyjny pasywny
- Punkt dystrybucyjny na potrzeby JST
- ◆ Punkt dystrybucyjny zasilany radiowo
- ▲ Stacja bazowa radiowego systemu dystrybucyjnego
- Sieć światłowodowa NSSD drogi gminne
- Sieć światłowodowa NSSD drogi powiatowe
- Sieć światłowodowa NSSD drogi wojewódzkie
- Sieć światłowodowa NSSD drogi krajowe
- ▲ Węzeł dystrybucyjny SSPW
- Węzeł szkieletowy SSPW
- Granice gmin

Rys. 41 Nadbużańska Szerokopasmowa Sieć Dystrybucyjna

[Źródło: UM w Ciechanowcu]

26. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Kierując się definicją celów publicznych umieszczoną w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²⁹ ustala się możliwość realizacji na całym obszarze gminy inwestycji o znaczeniu lokalnym w ramach zasad określonych w studium z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Program inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym powinien uwzględniać następujące przedsięwzięcia:

- rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej;
- modernizację dróg gminnych;
- budowę ścieżek rowerowych;
- podnoszenie standardów wyposażenia i urządzenia obszarów przestrzeni publicznej;
- ochronę obszarów cennych ze względów przyrodniczo-krajobrazowych;

²⁹ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.

- zachowanie i zagospodarowanie najcenniejszych obiektów i obszarów zabytkowych.

Lista zaplanowanych zadań i przedsięwzięć inwestycyjnych:

1. Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Drohickiej;
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Czyżewskiej;
3. Budowa przedłużenia ul. Wojska Polskiego;
4. Budowa drogi dojazdowej do miejscowości Ciechanowczyk, pomiędzy drogą wojewódzką nr 690 a drogą powiatową nr 2094B;
5. Przebudowa i rozbudowa budynku kina Meteor.

27. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Na terenie gminy przewiduje się realizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ujętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego oraz w programach zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym:

1. modernizacja i utrzymanie odpowiednich standardów dróg wojewódzkich nr 681, 690 i 694;
2. budowa napowietrznej linii wysokiego napięcia 110 kV relacji RPZ Brańsk-RPZ Ciechanowiec;
3. budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Wysokie Mazowieckie-Perlejewo;
4. modernizacja napowietrznych linii średniego napięcia 15 kV: dwóch linii PM Ciechanowiec oraz linii relacji Ciechanowiec-Rogawka;
5. budowa nadbuzańskiej szerokopasmowej sieci dystrybucyjnej,

zgodnie z zasadami określonymi w studium z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, nieujęta w planach i programach rangi wojewódzkiej i krajowej, a mającą zasadnicze znaczenie dla gminy Ciechanowiec jest budowa obwodowego połączenia omijającego strefę osadnictwa miejskiego Ciechanowca.

28. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Stwierdza się, że z rozpoznanych uwarunkowań nie wynika konieczność przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości na konkretnych obszarach. Nie wyklucza to wyznaczenia takich obszarów w trakcie sporządzania mpzp, jeśli określone w studium wymagania i standardy dla działek budowlanych nie będą mogły być spełnione.

W studium wyznacza się obszar lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² – teren strefy przemysłowo-usługowej zlokalizowany na obrzeżach miasta po południowej stronie ul. Kuczyńskiej.

W studium wyznacza się obszary przestrzeni publicznej opisane w rozdziale 21.1.2 dotyczącym przestrzeni publicznych miasta. Wymagania rozwoju i kształtowania przestrzeni publicznych określone zostały w rozdziale 21.1.2 dotyczącym przestrzeni publicznych miasta oraz w rozdziale 21.1.3 dotyczącym stref o zróżnicowanym zainwestowaniu.

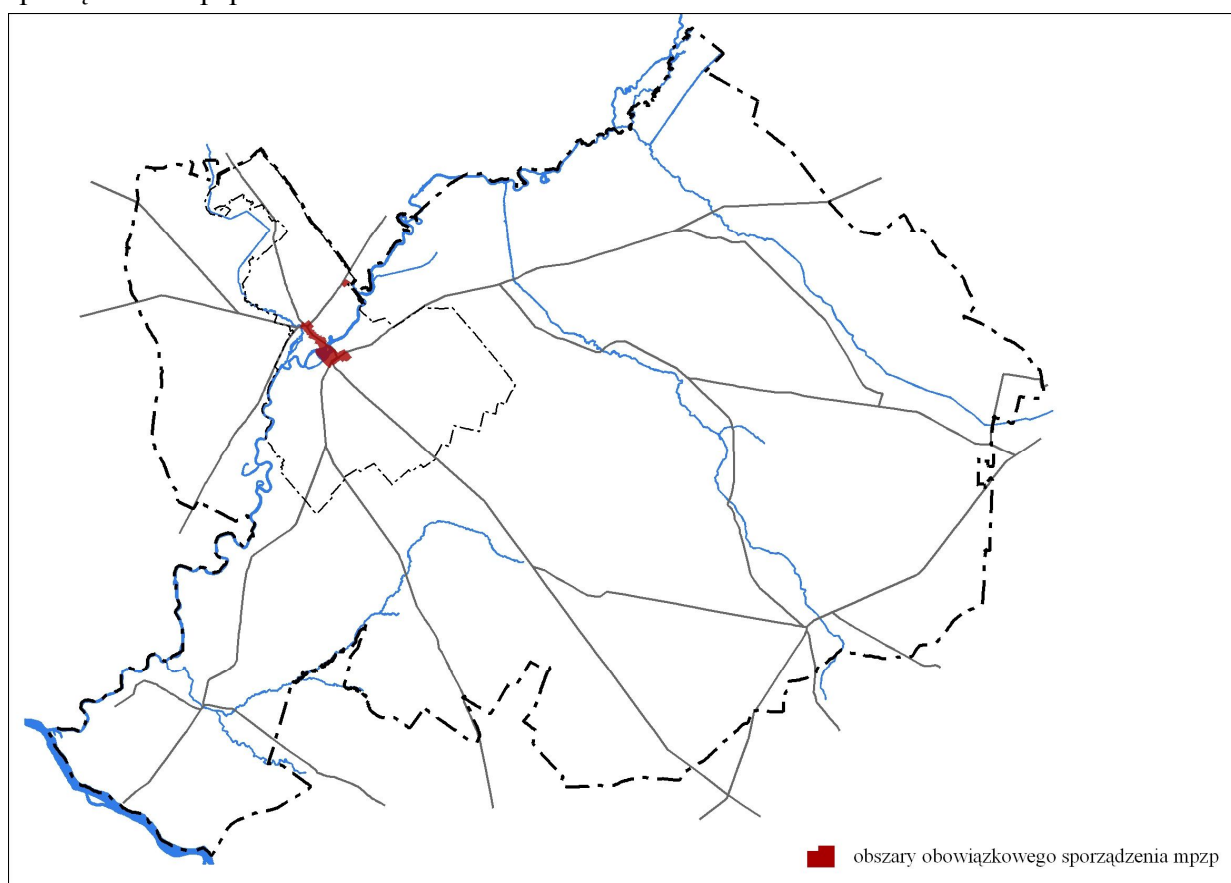
Ponadto obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego objęte są:

1. tereny górnicze na podstawie art. 53 ustawy z dnia 7 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze³⁰;
2. tereny objęte planem generalnym na podstawie art. 55 ust. 9 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. prawo lotnicze³¹;

³⁰ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 z późn. zm.

3. nieruchomości zajęte pod byłe lotniska wojskowe, przekazanych właściwym jednostkom samorządu terytorialnego na podstawie art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego³²;
4. strefa „A” ochrony uzdrowiskowej na podstawie art. 38b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych³³;
5. parki kulturowe na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
6. obszary Pomników Zagłady oraz ich strefy ochronne na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
7. nieruchomości przejęte od wojsk Federacji Rosyjskiej na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej³⁴.

Stwierdza się, że na terenie gminy nie występują wyżej wymienione obszary objęte obowiązkiem sporządzenia mpzp.

Rys. 42 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie mpzp

29. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Mając na względzie istniejące uwarunkowania, specyfikę obszaru gminy oraz problemy do rozwiązania niezbędne jest sporządzenie mpzp dla następujących obszarów:

- miasta Ciechanowiec;

³¹ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 605 z późn. zm.

³² t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 614

³³ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 879 z późn. zm.

³⁴ Dz. U. z 1994 r. Nr 79, poz. 363 z późn. zm.

- wsi pełniących funkcję turystyczno-wypoczynkową, w szczególności wsi Kozarze.

Ze względu na dopuszczenie wielofunkcyjnego modelu wsi należy liczyć się z koniecznością sporządzenia mpzp wynikającą z potrzeby zmiany przeznaczenia terenów tworzących strefę osadniczą w wiejskiej części gminy.

Za optymalną uznaje się zasadę objęcia poszczególnych miejscowości jednym, indywidualnym mpzp. W takim ujęciu możliwe będzie kompleksowe rozwiązanie wszystkich problemów, a także swoje miejsce znajdą obszary przewidziane do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. W celu skrócenia okresu aktualizacji mpzp, przy przystąpieniu do sporządzania zmiany mpzp należy uwzględnić możliwość etapowego uchwalania planu.

30. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Przyjmując priorytet ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej przed zmianą przeznaczenia wydzielono strefę przyrodniczo-produkcyjną z dominującymi funkcjami:

- użytki rolne,
- lasy i grunty leśne,
- zalesienia i zadrzewienia.

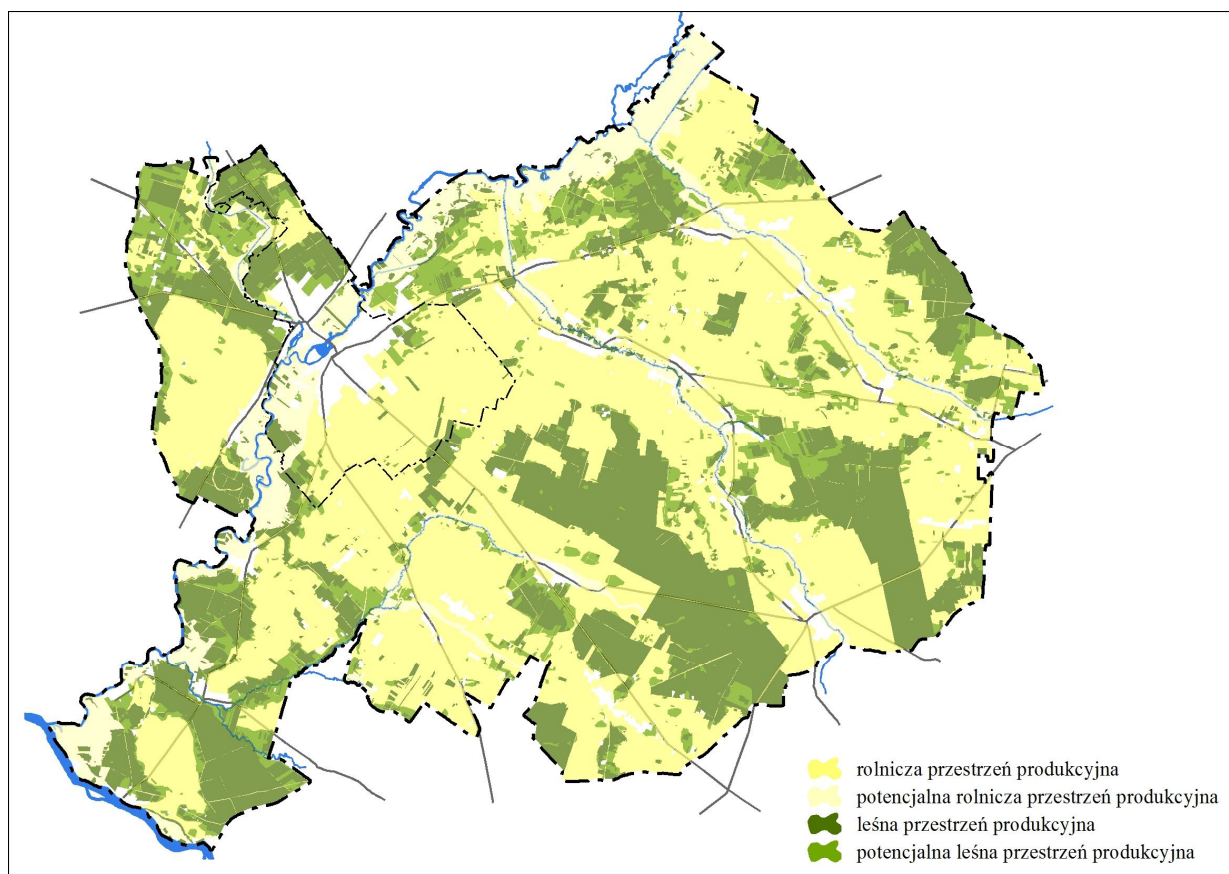
Jednocześnie mając za cel zachowanie najcenniejszych pod względem przyrodniczym obszarów gminy wydzielono strefę przyrodniczą, gdzie gospodarka rolna i leśna powinna być prowadzona w sposób zrównoważony, co należy rozumieć jako podporządkowanie produkcji rolnej i leśnej celom ochrony środowiska.

W obu strefach obowiązują zasad ochrony środowiska i jego zasobów określone w rozdziale 24 a ponadto w planach miejscowych, w granicach wyżej wymienionych stref należy:

- pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu lasy pełniące funkcje wodochronne, glebochronne i krajobrazotwórcze
- chronić zadrzewienia śródpolne i zadrzewienia obudowy biologicznej układu hydrograficznego gminy,
- pozostawić w rolniczym użytkowaniu najcenniejsze gleby, w szczególności chronić przed zmianą przeznaczenia, grunty III klasy bonitacyjnej,
- w dolinach rzek przekształcać grunty orne w użytki zielone, w szczególności na glebach organicznych i mineralno-organicznych okresowo lub stale podmokłych,
- najsłabsze gleby klasy VI i VIz, a w przypadku obszarów wododziałowych, źródłiskowych i predysponowanych do wykorzystania rekreacyjnego także klasy V - przeznaczać pod zalesienia, za wyjątkiem gruntów położonych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią oraz o ile nie jest to sprzeczne z celami ochrony przyrody w granicach obszarów Natura 2000 i chronionego krajobrazu.

Ponadto w trakcie sporządzania i podczas realizacji planów miejscowych należy:

- w strefie zabudowy zagrodowej, zwłaszcza kolonijnej preferować rozwój gospodarstw agroturystycznych, wpisujących się w politykę rozwoju turystyki na terenie gminy,
- w strefie przyrodniczo-produkcyjnej w granicach obszarów określonych w Studium propagować budowę biogazowni, wykorzystujących odpady z produkcji rolnej,
- zrównoważoną gospodarkę leśną w tym zalesienia realizować według planów urządzenia lasów z uwzględnieniem wymagań ochrony przyrody,
- na terenach zmeliorowanych utrzymać produkcję rolną,
- stworzyć warunki do zachowania i utrzymywania w odpowiednim stanie technicznym istniejących urządzeń melioracji wodnych; w przypadku konieczności przebudowy lub likwidacji urządzeń nakazać utrzymanie ciągłości przepływu i skuteczności odprowadzenia nadmiaru wody ze zmeliorowanych terenów.

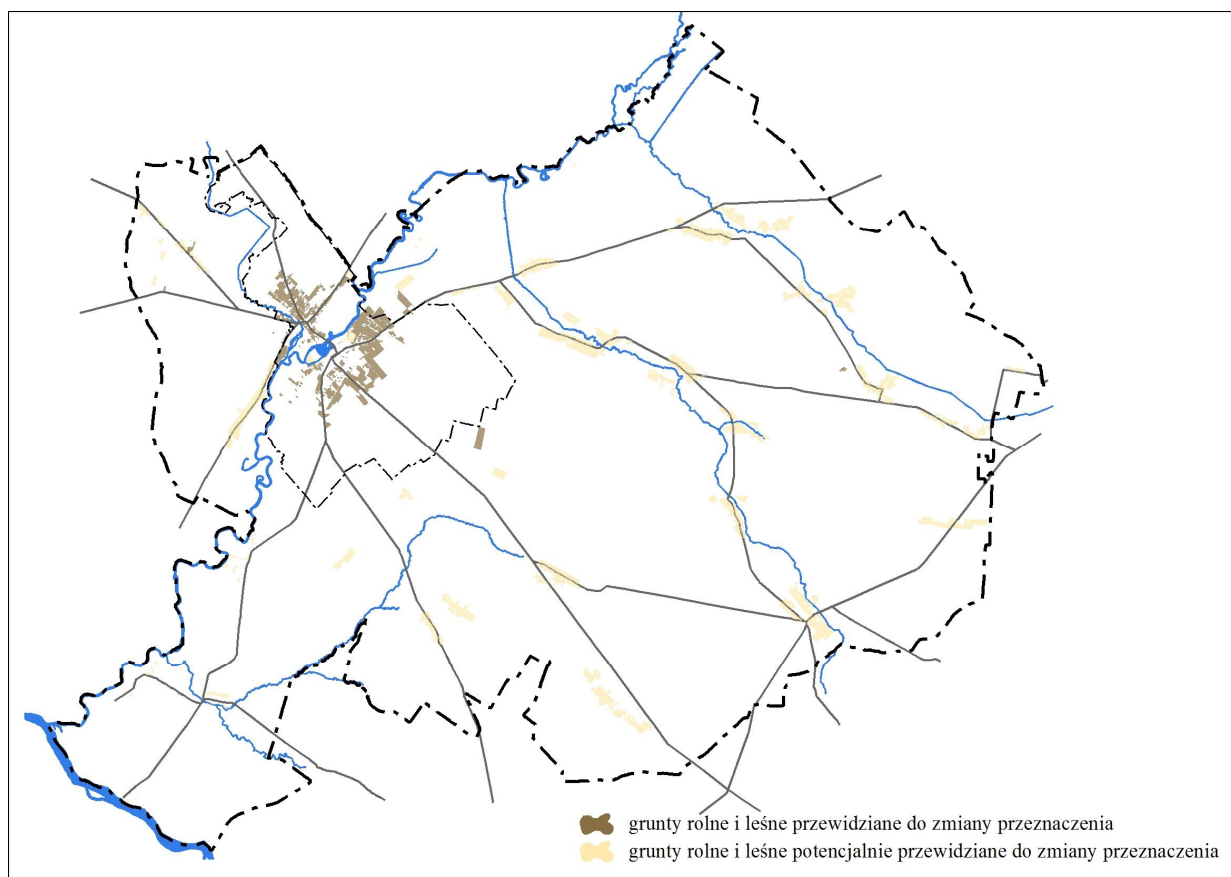
Rys. 43 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

W wyniku porównania zasięgu stref zabudowy wyznaczonych w Studium z zasięgiem terenów przeznaczonych pod zabudowę w mpzp oraz z aktualnym stanem ewidencji gruntów, w Studium określono obszary rozwoju strefy osadniczej, które:

- wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- potencjalnie mogą wymagać zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych w zależności od przyjętego w mpzp scenariusza rozwoju wsi.

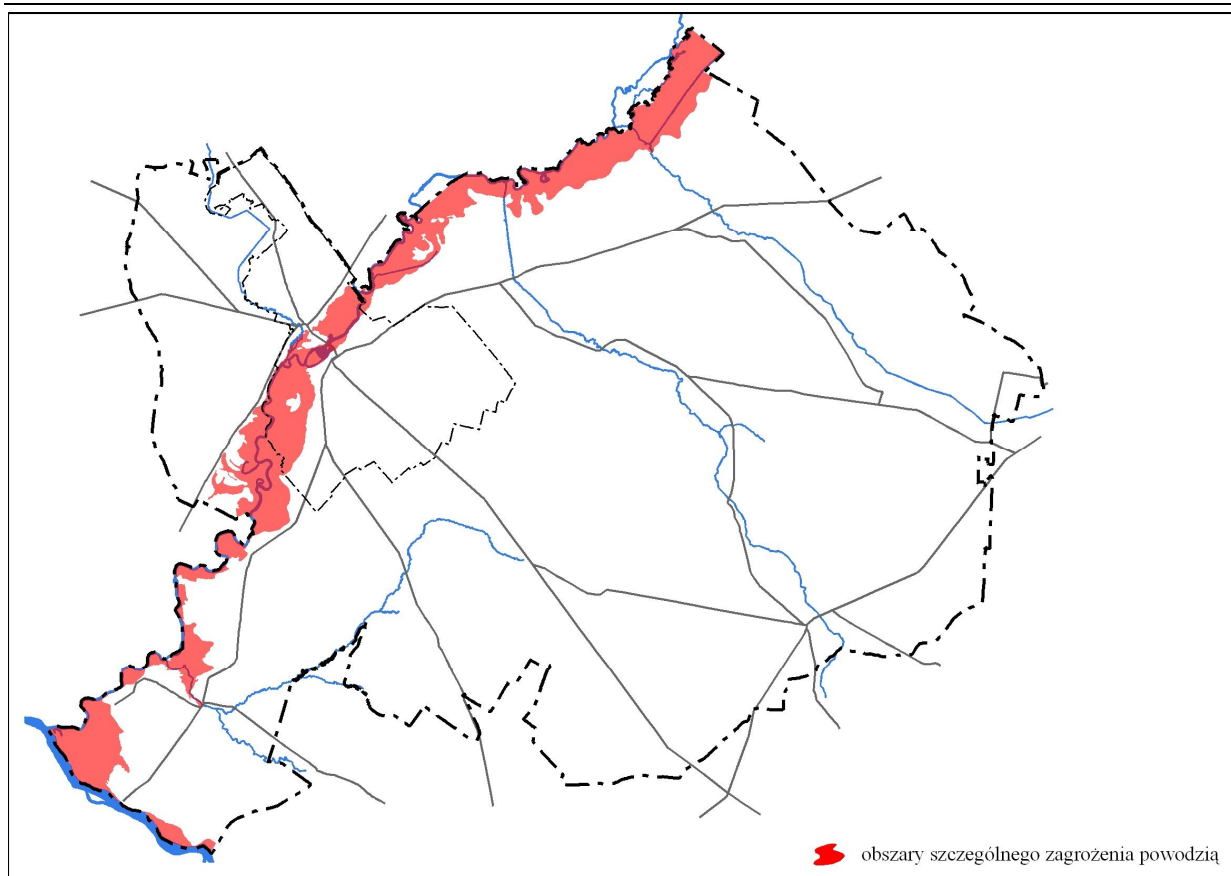
W ramach ww. obszarów postuluje się ochronę lasów i gruntów leśnych oraz gruntów rolnych klas III przed zmianą przeznaczenia, z wyjątkiem konieczności realizacji inwestycji celu publicznego.

Nie przewiduje się zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze w strefie zagrodowej kolonijnej.

Rys. 44 Obszary rozwoju strefy osadniczej

31. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

Rys. 45 Obszary zagrożenia

31.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
- pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej³⁵.

Spośród ww. obszarów w Studium oznaczono występujące na terenie gminy obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

Mając za priorytet maksymalną ochronę zdrowia, życia i mienia mieszkańców gminy, przyjęto zasadę wyłączenia ww. obszaru spod zabudowy. Jednak po przeprowadzeniu analizy stanu istniejącego oraz ustaleń zawartych w obowiązujących mpzp, niezbędne było wyznaczenie stref: usługowo-administracyjnej, mieszkaniowej i zagrodowej zagrożonych powodzią.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się ewentualną zmianę przebiegu granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wynikającą z przygotowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego lub opracowania map zagrożenia powodziowego.

Poprawę skuteczności zabezpieczenia gminy przed powodzią i jej negatywnymi skutkami należy realizować poprzez wprowadzenie w mpzp ustaleń i zaleceń z zakresu:

- doskonalenia systemu monitorowania i ostrzegania o zagrożeniu powodzią,
- zwiększenia naturalnej retencji zlewni, w tym prowadzenia zalesień i ograniczenia wyrębów lasów,
- należytego utrzymania wód (udrażnianie przepływu, utrzymanie urządzeń wodnych),
- indywidualnej oceny skali zagrożenia hydrogeologicznego dla terenów zabudowy zagrożonej powodzią.

Projektowana zabudowa, przebudowa lub inna zmiana zagospodarowania na terenach położonych w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jest możliwa po spełnieniu wymogów zawartych w przepisach odrębnych dotyczących prawa wodnego w zakresie ochrony przed powodzią.

31.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Stwierdza się, że na terenie gminy nie występują obszary zagrożone ruchami masowymi oraz tereny osuwisk.

32. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Stwierdza się, że na obszarze gminy nie występują obszary górnicze ani obiekty lub obszary, dla których niezbędne jest wyznaczenie filaru ochronnego.

33. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Stwierdza się, że na obszarze gminy nie występują pomniki zagłady.

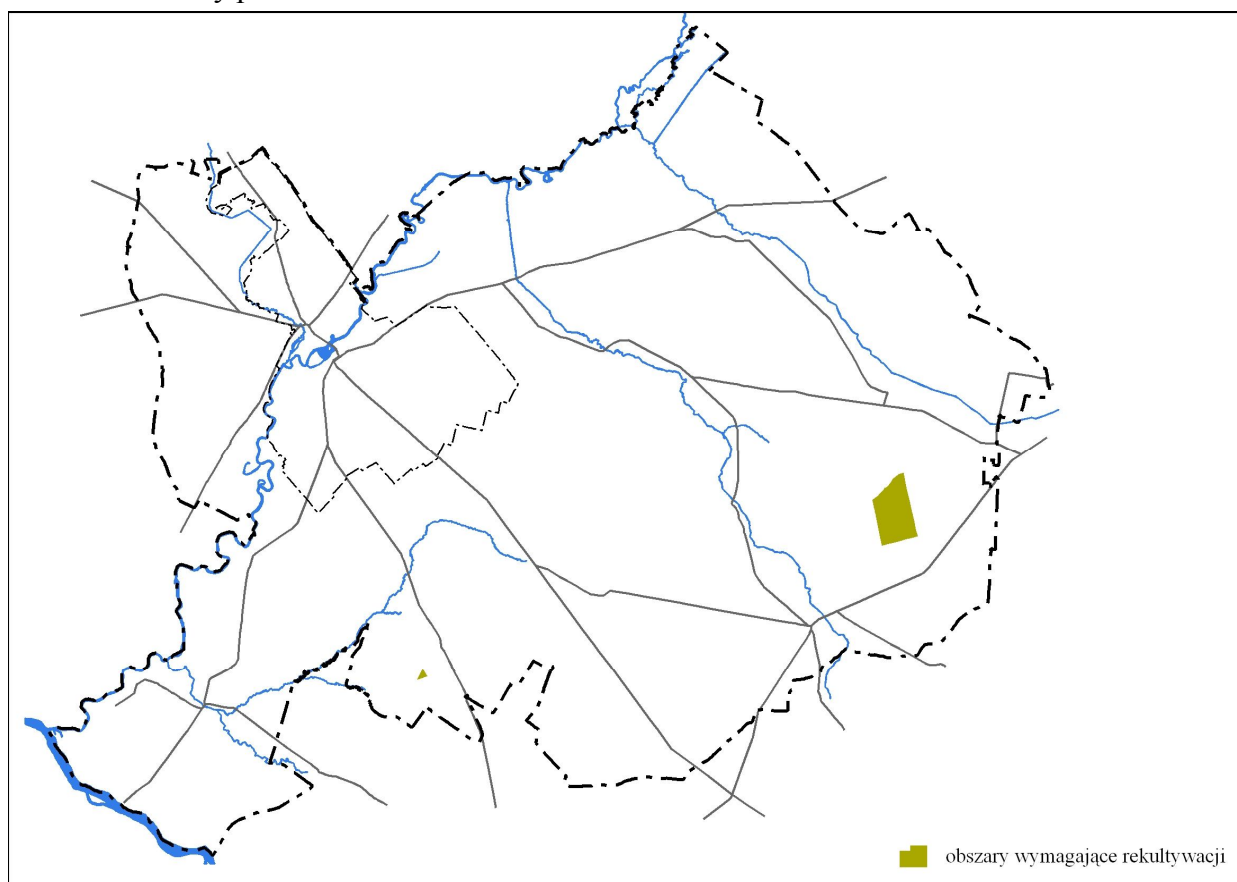
34. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W gminie Ciechanowiec nie zidentyfikowano obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji czy remediacji.

Wyznacza się dwa obszary wymagające rekultywacji – tereny dzikich wysypisk śmieci w Kosiorkach i Pobikrach.

³⁵ t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 934 z późn. zm.

Tereny przekształceń zostały wskazane w ramach delimitacji na tereny funkcjonalne, gdzie określono zasady przekształceń.

Rys. 46 Obszary wymagające rekultywacji

35. Obszary zdegradowane

Stwierdza się, że na obszarze gminy nie występują obszary zdegradowane.

36. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Stwierdza się, że na obszarze gminy nie występują tereny zamknięte.

37. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii

W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych. Na terenie gminy Ciechanowiec pozyskanie energii jest możliwe wyłącznie z wiatru, słońca, wody oraz biomasy.

Warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych określone zostały w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych³⁶. Minimalna odległość elektrowni wiatrowych od:

- budynku mieszkalnego,
- budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa,
- parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000,
- leśnych kompleksów promocyjnych,

³⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 961

musi być równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli (całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej).

W przypadku pozostałych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w Polsce nie ma na razie przepisów, które określałyby zasady lokalizowania tych urządzeń, są za to zalecenia ekspertów w tej kwestii.

Przy wyznaczaniu obszarów przewidzianych pod lokalizację tego typu obiektów w studium kierowano się następującymi zasadami:

- ochrona widokowa zabytkowych układów i zespołów (układu urbanistycznego Starego i Nowego miasta Ciechanowiec, zespołu kościoła parafialnego w Pobikrach, zespołu kościoła parafialnego w Winnie-Poświętnej) - minimalna odległość elektrowni wiatrowych od tych obszarów - 1 000 m;
- ochrona walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy:
 - minimalna odległość elektrowni wiatrowych od obszaru chronionego krajobrazu – 1 000 m,
 - zakaz lokalizacji urządzeń w granicach obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
 - minimalna odległość urządzeń od lasów, skupisk drzew, alei, szpalerów, brzegów rzek oraz innych zbiorników i cieków wodnych – 200 m,
 - zakaz lokalizacji urządzeń na gruntach rolnych klas I-III,
 - zakaz lokalizacji urządzeń w lasach i na gruntach przewidzianych do zalesienia;
- ochrona ptaków i ich lęgówisk, żerowisk i szlaków przelotu:
 - minimalna odległość elektrowni wiatrowych od atrakcyjnych lęgówisk ptaków – 200 m,
 - minimalna odległość elektrowni wiatrowych od miejsc licznego przebywania ptaków niełęgowych – 800 m,
 - minimalna odległość elektrowni wiatrowych od korytarzy ekologicznych – 800 m;
- ochrona terenów przewidzianych pod zabudowę:
 - minimalna odległość biogazowni od zabudowy mieszkaniowej - 200 m,
 - optymalna odległość biogazowni od zabudowy mieszkaniowej - 500 m,
 - minimalna odległość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej od istniejącej elektrowni wiatrowych – 1 500 m;
- zakaz lokalizowania biogazowni w miejscowościach o charakterze turystycznym (Kozarze, Tworkowice, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare);
- zakaz lokalizowania urządzeń w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- zakaz lokalizowania urządzeń w granicach obszarów zmeliorowanych;
- po utworzeniu zapory związanej z elektrownią wodną powstanie zbiornika retencyjnego, o jak najmniejszej powierzchni i jak największej objętości.

Biorąc pod uwagę przeanalizowane uwarunkowania oraz określone powyżej zasady w studium wyznaczono obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w granicach których dopuszcza się wyłącznie lokalizację biogazowni rolniczych oraz zespołów ogniw fotowoltaicznych.

W wyznaczonych obszarach muszą zmieścić się tereny pod lokalizację urządzeń oraz ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji³⁷ można instalować na zabudowie na terenie całej gminy.

O lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy większej niż 40 kW, ale nie większej niż 100 kW rozstrzygną plany miejscowe, przy czym:

- zabrania się lokalizacji urządzeń wykorzystujących energię wiatru;
- w odniesieniu do pozostałych urządzeń zabrania się lokalizacji:
 - w granicach obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
 - na gruntach leśnych i przewidzianych pod zalesienia,
 - na gruntach rolnych klas I-III,
 - w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
 - na gruntach zmeliorowanych.

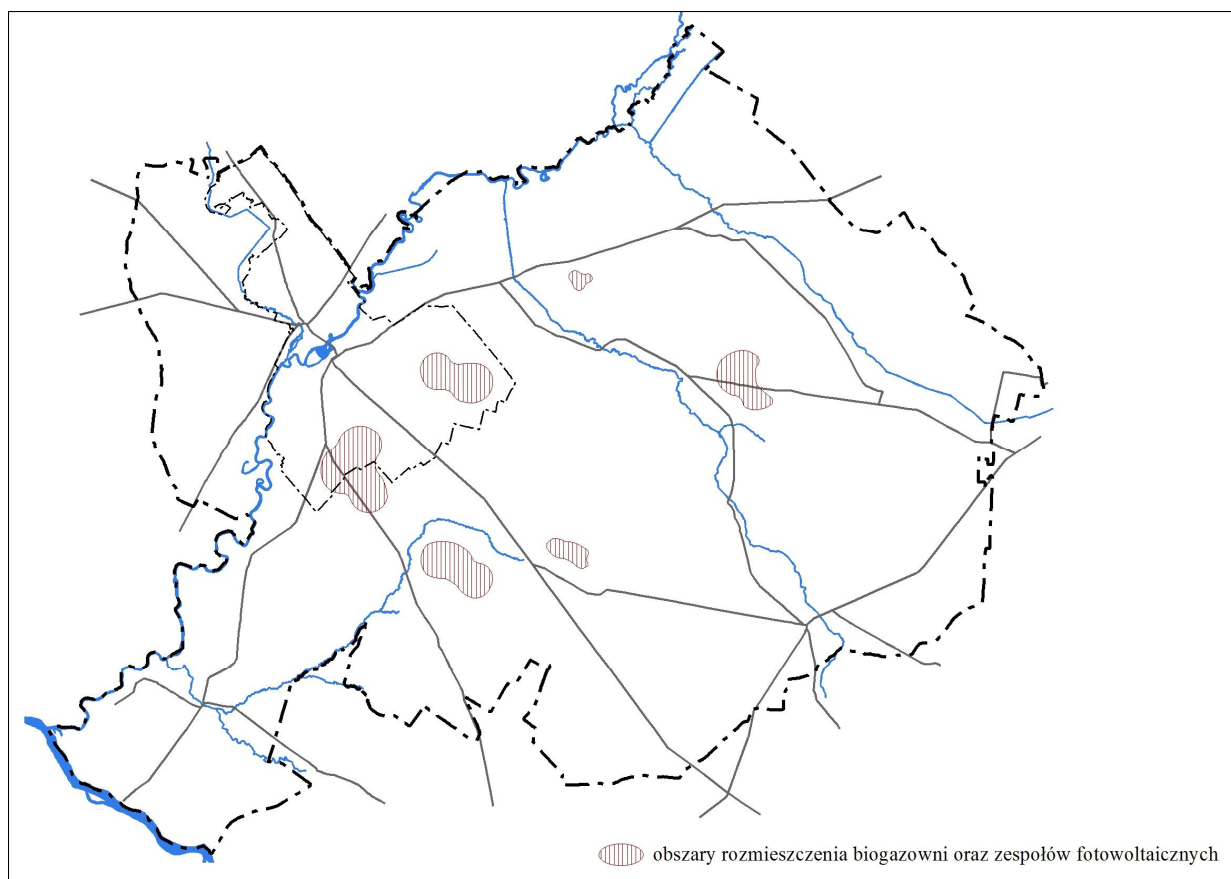
Ostateczna lokalizacja poszczególnych urządzeń oraz wyznaczenie na ten cel niezbędnych terenów zostanie określona w trakcie sporządzania mpzp, pod warunkiem zachowania określonych w studium ograniczeń oraz przepisów prawa w brzmieniu aktualnym w momencie sporządzania planu.

Przy określaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zachować następujące wymagania:

- odległość posadowienia elektrowni wiatrowej od skrajnego przewodu linii o napięciu 110 kV nie może być mniejsza niż $3d^{38}$,
- wzdłuż linii 15 kV należy zachować pas techniczny o szerokości 25 m (w przypadku linii dwutorowej 30 m), w którym w dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej nie może znaleźć się jakikolwiek element elektrowni wiatrowej, w szczególności łopaty elektrowni,
- wzdłuż linii niskiego napięcia należy zachować pas techniczny o szerokości 20 m (w przypadku linii dwutorowej 25 m), w którym w dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej nie może znaleźć się jakikolwiek element elektrowni wiatrowej, w szczególności łopaty elektrowni.

³⁷ w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r. poz. 478)

³⁸ d – średnica koła zataczanego przez łopaty siłowni wiatrowej.

Rys. 47 Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

V. UZASADNIENIE I SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Punktem wyjścia dla przyjętych rozwiązań była analiza wniosków złożonych do Studium w kontekście tempa realizacji aktualnie obowiązujących kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego określonych w dotychczasowym Studium oraz w obowiązujących planach miejscowych. Porównanie użytkowania terenu, zidentyfikowanego na podstawie ewidencji użytków zweryfikowanych analizą ortofotomapy, pozwoliły sformułować tezę, iż gmina dysponuje dużymi rezerwami terenowymi, których struktura wskazuje, iż większość mieszkańców nie zagospodarowuje terenów przeznaczonych w dotychczasowych dokumentach planistycznych pod zmianę przeznaczenia z funkcji rolniczej w tereny zabudowy.

Przeprowadzone analizy pozwoliły na sformułowanie trzech głównych celów rozwoju gminy, w ramach których zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

1. rozwój turystyki:
 - zapewnienie sprawnego zewnętrznego połączenia gminy, zarówno drogowego jak i poprzez transport publiczny,
 - poprawa stanu technicznego dróg,
 - zachowanie, a tam gdzie to możliwe przywracanie lub podnoszenie wartości środowiska przyrodniczego,
 - ochrona szczególnych wartości dziedzictwa kulturowego gminy;
 - rewitalizacja i wskazanie optymalnych funkcji użytkowych dla zabytków;
 - tworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
2. zrównoważone rolnictwo:
 - ochrona zasobów środowiska naturalnego,
 - rozwój upraw ekologicznych,
 - rozwój i promocja agroturystyki,
 - intensyfikacja gospodarki leśnej oraz rolnej,
 - uporządkowanie systemu odprowadzania ścieków z terenów wiejskich,
 - budowa biogazowni rolniczych;
3. podnoszenie jakości życia mieszkańców:
 - rozbudowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej,
 - rozbudowa i modernizacja układu drogowego, w szczególności budowa odcinka drogowego miasta,
 - rozwój usług publicznych i społecznych.

Skoncentrowano się na racjonalizacji przeznaczenia terenu polegającej na intensyfikacji zainwestowania z uwzględnieniem lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzeb mieszkańców, w mniejszym zaś zakresie na zwiększaniu strefy zabudowanej kosztem strefy przyrodniczej. Tam gdzie to możliwe zlikwidowano rezerwy terenów budowlanych na glebach chronionych. Ograniczona, w stosunku do obowiązującego Studium, została możliwość zabudowy w granicach obszarów Natura 2000. Zabudowę dopuszczono w strefie peryferyjnej (brzeżnej) układu osadniczego miasta, tam gdzie złożyli o to wnioski właściciele gruntów, o ile nie było to sprzeczne z warunkami budowlanymi terenu, oraz nie kolidowało z ochroną obiektów i obszarów ustanowioną przepisami odrębnymi. Dążono do uczynienia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ukierunkowanego na wzrost jej atrakcyjności i podniesienia jakości przestrzeni publicznych. Rozwój przestrzenny gminy podporządkowano zasadom ładu przestrzennego i ograniczeniu rozpraszania zabudowy.

Nowy dokument planistyczny w stosunku do dokumentu uchwalonego przez Radę Miejską w Ciechanowcu w 2001 r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu Studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego z 2003 r.,

- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające wcześniej wspomniane zmiany w uwarunkowaniach,
- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy o planowaniu oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- przepisy prawa, które weszły w życie po przyjęciu Studium.

Mając na celu zobrazowanie zmian, jakie wprowadzono w stosunku do dotychczasowego Studium, przygotowano tabelaryczne zestawienie ustaleń dotychczasowego Studium oraz jego zmiany. Tabela w ujęciu liczbowym przedstawia zmiany powierzchni stref funkcjonalnych, długości dróg oraz infrastruktury technicznej.

Tab. 46 Porównanie ustaleń dotychczasowego Studium oraz projektu Studium

lp.		obowiązujące Studium		projekt Studium		różnica
	Strefy funkcjonalne	powierzchnia [ha]	udział [%]	powierzchnia [ha]	udział [%]	powierzchnia [ha]
1	tereny usług i administracji	34,79	0,17%	33,19	0,16%	-1,60
2	tereny mieszkaniowe	1 224,86	6,09%	241,50	1,20%	-327,94
3	tereny zagrodowe			655,42	3,26%	
4	tereny produkcyjne	52,99	0,26%	77,27	0,38%	24,28
5	tereny rekreacyjne	36,06	0,18%	57,59	0,29%	21,53
6	las i grunty leśne	4 997,58	24,84%	16 942,33	84,22%	-1 695,91
7	tereny rolne	13 640,66	67,80%			
8	tereny zieleni	120,32	0,60%	2 106,34	10,47%	1 986,02
9	tereny komunikacji i infrastr. tech.	10,74	0,05%	4,36	0,02%	-6,38
RAZEM		20 118,00	100,00%	20 118,00	100,00%	0,00
	Klasy dróg	długość [km]	udział [%]	długość [km]	udział [%]	długość [km]
10	G	32,38	18,12%	37,32	13,59%	10,58
11	G/Z			5,58	2,03%	
12	Z	23,87	13,36%	22,56	8,22%	-1,31
13	L	55,22	30,90%	105,68	38,48%	50,46
14	D	67,22	37,62%	103,48	37,68%	36,26
RAZEM		178,69	100,00%	252,36	274,62	100,00%
	Infrastruktura	długość [km]	udział [%]	długość [km]	udział [%]	długość [km]
15	wodociągi	brak danych		12,96		
16	kanalizacja	brak danych		2,7		
RAZEM				15,66		

Spis rysunków

Rys. 1 Obszary objęte obowiązującymi planami miejscowymi	13
Rys. 2 Aktualne przeznaczenie (numeracja terenów w legendzie zgodnie z tabelą 4)	17
Rys. 3 Aktualne użytkowanie (numeracja terenów w legendzie zgodnie z tabelą 5)	19
Rys. 4 Podział administracyjny gminy	20
Rys. 5 Zurbanizowana strefa miasta	21
Rys. 6 Geologia 28	
Rys. 7 Warunki geologiczno-inżynierskie	29
Rys. 8 Typy gleb 30	
Rys. 9 Kompleksy glebowe	31
Rys. 10 Obszary występowania złóż kopalin	32
Rys. 11 Układ hydrograficzny gminy	33
Rys. 12 Regionalizacja geobotaniczna oraz potencjalna roślinność naturalna	35
Rys. 13 Formy ochrony przyrody	44
Rys. 14 Położenie gminy względem sieci ekologicznej ECONET	45
Rys. 15 Położenie gminy względem sieci korytarzy ekologicznych	46
Rys. 16 Lokalny system powiązań przyrodniczych	47
Rys. 17 Rolnicza przestrzeń produkcyjna	49
Rys. 18 Melioracje wodne	53
Rys. 19 Leśna przestrzeń produkcyjna	55
Rys. 20 Ochrona dziedzictwa kulturowego	73
Rys. 21 Strefy ochrony konserwatorskiej	76
Rys. 22 Obiekty użyteczności publicznej i usługi publiczne	82
Rys. 23 Zagrożenie powodziowe	83
Rys. 24 Szlaki turystyczne	87
Rys. 25 Nawierzchnie dróg	102
Rys. 26 System komunikacji	103
Rys. 27 Wodociągi 105	
Rys. 28 Kanalizacja sanitarna	106
Rys. 29 Kanalizacja deszczowa	107
Rys. 30 Gospodarka energetyczna	109
Rys. 31 System telekomunikacyjny	110
Rys. 32 Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii	116
Rys. 33 Przestrzenie publiczne miasta	119
Rys. 34 Struktura przestrzenna	121
Rys. 35 Ochrona dziedzictwa kulturowego	135
Rys. 36 Układ drogowy 144	
Rys. 37 Wodociągi 149	
Rys. 38 Kanalizacja 150	
Rys. 39 Elektroenergetyka	151
Rys. 40 Gazownictwo 152	
Rys. 41 Nadbużańska Szerokopasmowa Sieć Dystrybucyjna	153
Rys. 42 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie mpzp	155
Rys. 43 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	157
Rys. 44 Obszary rozwoju strefy osadniczej	158
Rys. 45 Obszary zagrożenia	159
Rys. 46 Obszary wymagające rekultywacji	160
Rys. 47 Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.	163

Spis tabel

Tab. 1 Bilans terenów poszczególnych przeznaczeń według obowiązujących planów miejscowych	14
Tab. 2 Liczba wydanych decyzji w latach 2004-2013	14
Tab. 3 Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2004-2013 według rodzaju inwestycji	16
Tab. 4 Struktura przeznaczenia terenów	17
Tab. 5 Struktura użytkowania gruntów w gminie (stan wrzesień 2013 r.)	18

Tab. 6. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów w latach 1995-2013	19
Tab. 7. Charakterystyka wsi (stan koniec 2013 r.)	23
Tab. 8. Ocena stanu Jednolitych Części Wód rzek i sztucznych zbiorników (stan 2012 r.)	36
Tab. 9. Wyniki monitoringu stanu chemicznego JCWPd nr 54 (stan luty 2014 r.)	37
Tab. 10. Wykaz pomników przyrody (stan luty 2014 r.)	41
Tab. 11. Struktura użytkowania użytków rolnych w gminie (stan październik 2013 r.)	48
Tab. 12. Gospodarstwa rolne według wielkości (stan 2010 r.)	49
Tab. 13. Rodzaj i powierzchnia zasiewów (stan 2010 r.)	49
Tab. 14. Pogłowie zwierząt (stan 2010 r.)	50
Tab. 15. Urządzenia melioracji wodnych (stan luty 2014 r.)	51
Tab. 16. Wykaz lasów ochronnych (stan luty 2014 r.)	55
Tab. 17. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (stan luty 2016 r.)	61
Tab. 18. Wykaz zabytków nieruchomych objętych ochroną na podstawie ustaleń mpzp (stan luty 2016 r.)	65
Tab. 19. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru (stan luty 2016 r.)	66
Tab. 20. Wykaz zabytków nieruchomych znajdujących się w GEZ (stan luty 2016 r.)	67
Tab. 21. Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się w WEZ (stan luty 2014 r.)	69
Tab. 22. Gospodarka mieszkaniowa	79
Tab. 23. Jednostki wpisane do rejestru REGON w latach 1995- 2013	84
Tab. 24. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych (stan koniec 2013 r.)	85
Tab. 25. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (stan koniec 2013 r.)	85
Tab. 26. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości (stan koniec 2013 r.)	85
Tab. 27. Pracujący mieszkańcy gminy w latach 1995-2013	87
Tab. 28. Stan bezrobocia w gminie w latach 2005-2013	88
Tab. 29. Przyrost liczby ludności gminy Ciechanowiec w latach 2005-2014	88
Tab. 30. Zestawienie szacowanej liczby ludności dla 4 scenariuszy w latach 2015-2025	89
Tab. 31. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w roku 2025	90
Tab. 32. Bilans terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy	91
Tab. 33. Szacunek chłonności terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy	91
Tab. 34. Bilans terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy	92
Tab. 35. Szacunek chłonności terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy	92
Tab. 36. Porównanie	92
Tab. 37. Analiza dochodów i wydatków gminy w latach 2005-2015	94
Tab. 38. Szacunek kosztów wykonania niezbędnych inwestycji	96
Tab. 39. Struktura własności gruntów	96
Tab. 40. Drogi układu drogowego gminy (stan koniec 2014 r.)	99
Tab. 41. Ujęcia wody (stan luty 2014 r.)	104
Tab. 42. Oczyszczalnie ścieków (stan luty 2014 r.)	105
Tab. 43. Przeznaczenie terenu w ramach poszczególnych stref struktury przestrzennej gminy	126
Tab. 44. Standardy i wskaźniki zagospodarowania terenu	129
Tab. 45. Zasady kształtowania układu drogowego - postulowane parametry funkcjonalno-techniczne	145
Tab. 46. Porównanie ustaleń dotychczasowego Studium oraz projektu Studium	165